

*De Alterantibus primariis, que sunt Plantæ, harumque membra,
i.e. Radices, Folia, Semina, Cortices, &c.*

I. Abies.

Abies *Salba*, *etiam hæc* præfertur.
rubra, *nitens*, *Picea*.

Alba inscribitur *Abies Brunf. Trag.*
Matt. Cord. in D. Lon. Lob. Cast. Tab. Lon.
Ger. Dod. (cui potius *Picea*.) *Abies alba* & *fæmina C.B. 2. Germ. Thannen-*
baum/weiß Thannenbaum.

Rubra insignitur, *Picea Brunf.*
Matt. Cord. in D. Lon. Lob. Cast. Tab.
Germ. Abies, 1. & rubra Trag. Abies
Dod. Picea major prima seu abies ru-
bra C.R. Germ. roth Thannenbaum/
Sicche Gichtenbaum.

N. Adeo conformes inter se sunt ut
nonnullis confundantur, differunt tamen,
1. quod *folia Picea* sint *nigriora*, *latoria*,
molliora, *levora*, *minus pungentia*, *ra-*
mos circumquaque vestientia. 2. quod
Cortex Picee sit *nigrior*, *tenacior*: *abietis*
albicantior, *fragilior*. 3. quod *Picea rami*
ad terram *penetrantur*, *secus ac abietis*,
&c. Matt.

Virent *perpetua fronde*, *nisi* *quod men-*
se Major foliis pristinis decidentibus, *nova*
subinde renascamur. *Montibus gaudet*
saxosus.

OFFICINALIA NATIVA.

Cortex (sed raro) *Coni* & *Resina*.

N. *Innascentur* & *viscum abieti alba*,
quod *Plinius* & *Theophrasti Stelin* repu-

tat *Clusius*.

Vires, *Cortex exiccat*, *adstringit*, *Ustur*

que est præcipuus externi in ulceribus &
ambustis.

Coni (*Strobili Thanapfel*) *exic-*
cant & *adstr. Usus* *itidem* *sunt* *in pri-*
mis externi in inflammatione Epatis
& aliarum partium (Epithema) in
verrucis (cujus signaturam referunt)
& clavis pedum abigendis (lotione.)

Resina *ex abiete duplex colligi po-*
test, *liquida* & *sicca*. *Liquida* (*lacry-*
ma, *oleum abiegnum*) *colligitur* *ex*
tuberculis (ceu ex Vomica) abietum
novellarum *sed pauca*: *Hæc Offici-*
nis Terebinthinæ Venetæ titulo ve-
nit (*de qua class. 4.*) *sed perperam*,
siquidem illa (abiegna) actior ac ca-
lidior *sit*. *Sicca* & *Abiete* & *Picea*
colligitur: *Hæc uti Thus figurâ e-*
mentitur, *ita* & *usum ejus amula-*
tur.

II. Abrotanum.

Αρεγτον, *ἀρεγτόν*, *ἀρετόν*.
Germ. *Stabwurz*/ *Girnwurz*/ *Gart-*
wurz/ *Gartenheil*.

Etas *mas*, *quod vulgariter nomen ab-*
rotani retinet, & *hujus loci est*.
fœmina, *Cupressus* *seu cyparis-*
sus hortulana. Vide s.l.

Loco gaudet temperato præcipue
dum adhuc in ætate adolescenti cō-
stitutum est, coliturque in hortis,

OFFICIN. NAT.

Ex Abrotani maris variis generi-
bus

bus solum officinale est angustifolium majus: Hujus extant in officinis folia & gemmae seu summitates collectæ Augusto: huic succedit minus seu abrotanum humile.

Majus insignitur Abrotanum mas, Brunf. Dod. Matth. Lob. Cast. Tabern. masculum majus, Cam. primum, Trag. vulgare mas, Fuchs. Abr. mas angustifolium majus, Capp. Baubino.

Minus C.B. 6. Abrotanum 3. Trag. odoratum humile dense fruticosum, Lob. humile Tab.

Vires. Calf. sicc. incidit, aperit, subastrigit, extergit, valide discutit, resistit putredini ac veneno, moribibus venenatorum animalium medetur, vermes necat, urinam moveat, impetus hystericos discutit, regium morbum solvit. Extrinsecus usus ejus famosus est in ossibus exiccandis, roborandisque, & quia pilorum signaturam summitates ejus emulantur, ad alopecia tollendam maximopere commendatur.

PRÆPARATA.

1. ▽ stillat. Ex foliis ac summittibus.

2. Vinum: Veteribus in usu fuit creiberrimo, modò non item.

3. Conserva: Ex summittibus & flor. paratur ut conserv. absinthii.

4. Oleum: Infusarum summittatum in \odot communis.

5. Oleum stillatuum: Ex summittibus siccis.

III. Absinthium.

'Ασσύριον, Αψύριον, Arab. Affin. thium, Aseneshi, Sesurem, Alhanlai, Barus, Bulegi, Germ. Wermuth.

majus. C. B. bin. N. 1.

Est cum, nostrate humilius mon. tanum C.B. 2.

Ponticum. Vide loco sequenti.

Majus insignitur. Absynthium ponticum seu Romanum officinarum C. B. 1. Absynthium Matt. Cord. in Dic. Lon. vulgare Trag. Fuchs. Lob. Cast. Tab. commune Cam.

Humilius: Abs. ponticum montanum. C. B. 2. Abs. montanum Cam. n. Matth. seu Romanum Tab. tenuifolium ponticum Galeno.

N. Vulgare majus, illud est quod paf sim nascitur. Montanum in certis tantummodo locis provenit, estque humilius communi. Et hoc si haberi possit eligere monet Tabernem. florent Inilio & Augusto.

OFFICIN. NAT.

Rustici Absinthii Folia ac Summittates.

Vires. Stomachicum in primis est, hinc hepaticum & spleneticum: calf. 1. (ad 2.) sic 3. aper. atten. astringit, amarum est: hinc vermes necat, bilem educt, crapulam discutit, sudorem ciet, febris (principue tertianis) convenit.

N. Capiti quia vapores crassos exhibet, pigritiem ac somnum inferre solet, minus tamen si prius per ▽ calidam trahatur leviterque exprimatur. Extrinsecus arcet Vigilias (temporibus ac plantis pendens)

C L A S S I S I.

5

dam impositum) confortat ventriculum, veterum absinthium ponticum esse ve-
auditum acuit (suffusus aure suscepit,) linit, adeoque & Romanum dici.

&c.

P R E P A R A T A.

1. ∇ . still. Ex summit, & fol. re-
centibus.

2. *Spiritus*. destillatur ex summit,
succis ∇ affus fermentatis.

N.B. Potest ad fermentandum \ominus
aut simile quid addi. *Senn, in Insti-*

3. *Succus expressus ac infissatus*. Fit,
ex summitatibus siccis in ∇ coctis.

4. *Vinum absinthius*.

5. Extractum liquidum seu *Tinctura*.
cum ∇ facta.

N. Ejusdem efficacie *Tincturam* fa-
cili negocio assequi poteris, si summati-
bus aquam vita affuderis, parum accen-
deris atque hinc expresseris.

6. *Conservae*. Ex summitatibus para-
tur, l.a.

7. *Syrupus compositus*. Vide Dispens.
August. & Noriberg.

8. *Trochisci de Absinthio*. Vide Disp.
A. & N.

9. *Oleum infusum*. Ex omphacio. &c
summit. absinth. cum Rosis. Vide D.
Norib.

N. e Augustani addunt quoque succum
absinthii.

10. *Oleum stillatum*. Cum aqua
ac spiritu ascendit.

11. *Sal fixum*. Ex incinerata plan-
tal.a. elicitor.

12. *Volatile*. Ex succo l.a. confici
potest, quod raro in usu.

N. Sunt qui absinthium hoc vulgare,

I V. *Absinthium ponticum*.

Absinthium ponticum Officina-
rum. C. B. 4. 5. Absinthium ponti-
cum & tenuifolium, incanum, nobi-
le, Abrotanum minus & 1. Trag. Abr.
fœmina Fuchs. Lon. Abr. album. Cord.
Absynt. ponticum Matth. Fuchs. (in
iconib.) Tab. Abs. tenuifolium. Dod.
German. Welsch Wermuth / Garten
Wermuth.

Vires. Epaticum est pra vulgari. Calf.
in princ. gr. 1. sicc. in princ. 3. minus ama-
rum est, astringit, valideque incid. ex-
terg. disc. purredini resistit, educit bilem
per urinam, prouin convenit in omnibus
affectibus Epatis, vesicae, bilis, ventriculi:
tormina ventris & uteri sedat: minus
commode autem in mucilaginosis affecti-
bus pulmonum imprimis ob astrictionem
adhibetur. Extrinsecus discutit tormina
ventris adeoque & que partum subse-
quentur; infantium vomitum compescit,
&c.

N. Huic affinia sunt, que & in locum
ejus substitui cum commodo possunt, ab-
sinthium ponticum repens, ut & absin-
thium Nabathæum seu tenuifolium Au-
striacum. C.B. 4. & 5.

P R E P A R A T A.

Præparata ejus raro pro usu ex-
tant, parari tamen exinde possunt
non secus ac ex absinthio vulgari. ∇
Stillat, Spiritus, Succus, Vinum, Extra-
ctum,

*Elum, Conserva, Syrupus, Oleum infusum
& destillatum.*

V. Acacia vera.

Acacia Dioscoridi frutex lignosus ac spinosus est, ex eujus semine maturo, ejusdem nominis succus exponitur nigricans: ex immaturo, rubescens seu subfulvus. Et hic est vera veterum acacia, quæ Theriacam ingreditur, recipiendaque est, ubi acaciæ simpliciter mentio fit. Ex omnibus præstantissima perhibetur luteo rubea odoris grati.

Vires. Refrig. sicc. crassarum partium est, incrassat, astringit.

N. 1. Succus hic cum rarus sit, substituitur ut plurimum *Acacia Germanica*.

N. 2. Dat & aliam *Acacia* speciem arbuscula, qua *G. Arabicum* profert, sed minus usitatam.

VI. Acacia Germanica.

Αχεωνικομηλεα. *Prunus sylvestris*, *Brunf. Matth. Fuchs. Dod. Cord. in D. Lon. Lob. Cast. Tab. C. B. I. alias Acantha Arab. Schamuth, Schak Halepi. Germ. Schlehendorn.*

N. *Prunus sylvestris* transplantatione diligentique cultura evadit hortensis fructusque fert grandiores, quos Germani vocant grosse Garten Schlehe.

Floret primo vere: fructum fert maturum autumno.

OFFICIN. NAT.

Flores pruni sylvestr. raro Folia, ratiſſimè cortices radicum.

Vires. *Folia, fructus, cortices resina, exiccat. gr. 3, astring. incrassant. Usus principius est in profluvius alvi, Ute. Extrinsecus in gargarism. balness u. vrinis.*

Flores. Resolvunt, Renum saluum educunt, compressiones cardias leniunt, pleuriticam radicem solvunt, alvum laxant.

N. *Accrescit nonnunquam muscu, qui specificē hernias conferre dicitur.*

PRÆPAR.

1. *Conserv. Flor.*
2. ∇ *Stillat.* Ex floribus elicita, MB.

N. *Alium cum Vino distillant.*

3. *Syrupus:* fit ex multiplici florum infusione, ut rosarum

Vires. Purgat leniter, prodest in plen. resi, tussi siccata, renes expurgat, &c.

4. *Succus seu Rob. prunor. sylvestrium solidius.* Ex fructibus exprimitur, inspissatur, inque taleolas formatuſ aſſervatur pro acacia verę ſubſtitutione.

5. *Vinum.* Ex fructibus maturis exiccatis. Nim. confusi hi rediguntur in globulos ac in furno exiccantur. Hinc infunduntur.

6. *Fructus conditi.* Fiunt cum melis, P. ij. & Vini p. j. l. a.

VII. Acetosa.

Οξαλις, λάπιθον, Acetosa, Savr. amphyces.

Est

C L A S S I S I.

Est A. cet.	Major	hortensis rotundifo- lia...	7	plericibus ac pestileniabus usitatissima est, precipue autem usu interno; hinc & ex- terno adhibita.
		sylvestris { plana & seu pra- { hoc inter- tentis { dum folia { habet cri- spa.		
Minorar-	Lanceolata ar-	1. Conserv. folior. 2. ▽ destill. Ex foliis. 3. Succus. Ex fol. rec. exprimitur, clarificatur ac coagulatur. 4. Syrupus. Ex succo & sacchar. August. $\frac{1}{2}$. Norib. $\frac{1}{2}$. 5. Conserv. Ex fol. rec. & sacch. $\frac{1}{2}$. aut $\frac{1}{2}$.	PRÆPAR.	
	vensis.			
venisis	Non Lanceolata minima.			

Ex his Officinis major sylvestris C.B. i. in usu est, de qua vox acetosa simpliciter intelligatur. Huic tamen nisi præferre volueris, substituere non citra rationem poteris, hortensem rotundifoliam.

Major sylvestris insignitur Acetosa pratensis C.B. i. Lapathum 4. Dioſc. Acetosa Lon. major, Cast. Oxalis Trag. Matth. Fuchs. Dod. Lob. Tab. Rumicis 4 genus, Cord. in Dioſc.

Hortensis rotundifolia C.B. 8. insignitur Oxalis rotundifolia Dod. rotunda Tab. sativa Franca rotundifolia repens. Lob. Acetosa rotundifolia repens. Cam. Acetosa rotundis foliis. Cam.

O F F I C I N . N A T .

Exhibitent usui pharmaceutico Flora; Radices & Semen.

Florent Majo, turgesc. semine Junio & Julio.

Vires. Cardiaca imprimis est & Epatica: frigef. & sicc. 2. aperit, resistit putredini, appetitum excitat, cholera m reprimut, siccum sedat, unde in febribus sim-

plicibus ac pestileniabus usitatissima est,
precipue autem usu interno; hinc & ex-
terno adhibita.

P R Ä P A R .

1. Conserv. folior.
2. ▽ destill. Ex foliis.
3. Succus. Ex fol. rec. exprimitur,
clarificatur ac coagulatur.
4. Syrupus. Ex succo & sacchar.
August. $\frac{1}{2}$. Norib. $\frac{1}{2}$.
5. Conserv. Ex fol. rec. & sacch. $\frac{1}{2}$.
aut $\frac{1}{2}$.

VIII. Acetosella.

Trifolium acerosum, Matth. Dod.
Cast. Brunf. Oxs. Fuchs. Cord. Cam. Tab.
Oxytriphylon. Trag. Lujula. Alle-
luja Lon. Trifolium acerosum vulga-
re C.B. i. Buchampffer / Savrtice/
Guckgugstree.

floribus albis.
Estque { floribus luteis.

Flores Apriliac princip. Maji. Locis
gaudet memorosis & arenosis.

O F F I C I N . N A T .

Folia acetosellæ albae.

Vires. Cardiaca & Epatica est sin-
gularis, acetosa vires nisi superans saltum
emulans, adeoque astum febrilem miti-
gat, siccum sedat, &c.

N. Acetosella Lonic. est acetosa ar-
vensis lanceolata.

P R Ä P A R .

1. Conserv. Folior.
2. ▽ stillat. Ex foliis.
3. Syrup. Ex succ. & sacchar. $\frac{1}{2}$.
aut $\frac{1}{2}$.

Conseru.

4. Conserva. Ex foliis.

IX. Acorus.

Acorus verus, sive *calamus arom.*
Officinarum. C. B. 1. *Acorus perpetram* *Calamus arom.* *Officinatum.*
Monard. *Trag.* *Math.* *Cord.* *Lob.* *Acor-*
rus. *Lon.* *Cam.* *Tab.* *Ger.* *Acor. legit-*
imum. *Clusif.* *Germ.* *Calmus/Acker-*
wurz.

N. Acorus officin. *dicitur vulgo cala-*
mus aromaticus, *cum tamen aromat.*
proprie sic dictus herba sit ab hac diver-
sa. *Vide infra.*

Colitur in hortis, soloque gaudet
 palustri.

OFFICIN. NAT.

Radix, raro Folia.

Eligenda radix albicans sapore a-
mara ac acris.

Vires. Stomachicus est, calefac. & sicc.
in princ. 3, partium tenuum est, atten.
aper. Usus praeipuus in obstruct. mensi-
um, Lienis ac Epatis, in dolore colico.

PRÆPARATA.

1. ∇ . Ex radice macerata.

2. *Acorus conditus vulgaris*. Vide
 August.

3. *Confecta radix.*

4. *Ol. stillat.* cum ∇ ascendit.

5. *Elect. Diacorum.* Vide August.

6. *Exiralt. rad.* Coque in Vino ex-

prime & inspissa.

Vires. Plurimum valet in dolore co-
lico. Dof 3j.

X. *Acorus adulterinus.*

Acorus adulterinus C. B. 2. *Aco-*

rus falsa, Cord, in Dioſ. Acorum adul-
ter. *Trag.* *falsum,* *Math.* *Gladiolus*
luteis liliis. *Eric.* *Cord,* *luteus,* *Fuchſ*
(icon.) Lon. *Acor.* *Officinarum Fuchſ.*
Acorus palustris *Lob.* *Iris palustris*
lutea Tab. *Pseudoiris Dod.* *Germ.* *gib*
Schwertel.

Officinis raro inservit usu, eoque
 in sola radice effodiēda sc. Septemb.

Vires. Exiccat, parum calefacit, at-
tenuat, astringit, roborat, resolvit, vi pe-
nciliari ad nervos generis & cerebri af-
feccus commendatur, ut & ad dysente-
riam, aliosque fluxus alvi ac utiſiſten-
dos. Extrinsecus ad dysenteriam prece-
vendam, more nostratum, de collo su-
pendiſſet.

PRÆPARATA.

Nonnunquam inde paratum ex-
 trat *Electrarum Stomachicum.* Vide
 lib. 2.

XI. *Adiantum.*

Adianthus Math. Dod. Capillus.
Q vulgo Adiantum foliis coriandri C.
B. 1. *Adiantum nigrum, Cordi, Adi-*
ant. nigr. verū Tab. *Ad. album Plu-*
ni, magnum Trag. Lugdunense. Cam.
Germ. Gravenhaar / Benushaar.

N. Adianti vox pluribus plantis im-
posita invenitur. 1. Plantæ jam date. 2.
Adianto aureo, polytricho. 3. Rute mura-
rie. 4. Trichomanis: de prioribus hic loci,
de posterioribus alibi.

Advehitur ex Gallia Narbonensi:
 Floret æstate.

OFFICIN. NAT.
 Herba seu folia.

Vires.

CLAS SIS L

9

Vires, Caliditate & frigiditate tem-
peratum est, exiccat, attenuat, aperit, ex-
tergit, pulmonum renumque vritis mede-
tur, Epatis & Lisenis obstrunctiones rese-
rat, Urinam & menses cset.

N. Sunt qui Trichomani easdem vi-
res ascribunt, adeoque substitui posse au-
tumant: Alii Rutam murariam.

PRÆPAR.

- 1. Aqua. Ex fol.
- 2. Syrupus simpl. Ex decoct. & sac-
char. 1. August.
- 3. Compos. Vide August. & Norib.

XII. Adiantum aureum.

Polytrichum:

majus.	Hoc minus u-
	scale.

aureum medium. Hoc usuale.
 minus. Nec hoc officinalis
 subit.

Dicitur Polytrichum aureum me-
dium C.B. 2. nobile vel primum,
Trag. aureum Apuleii vel 2. Lonic.
Muscus capillaris Dod. Adiant. au-
reum minus Tab. Germ. Gulden Wi-
derhof.

OFFICIN.

Integra herba seu caulis cum fo-
liis muscosis & floribus.

Vires. De viribus apud autores ni-
hil fere invenitur. Carrichterus tamen
ad morbos incantatione introduclos com-
mendat, cuius regrata apud muliercu-
las celeberrima est.

XIII. Agallochum.

Ξυλαλος, Lignum aloes Lon. Tab.
Agallochus seu Xylaloes Cord. in D.

Lob. Cast. Taurum Cord. h. C.B. 2. Pa-
radisi oder Aloes Holz.

OFFICIN. NAT.

Lignum cujus frusta taro magna
ad nos advehuntur, ut plurimum
enim in fragmentis nobis transmit-
titur, quæ optima censentur nigro-
purpurea, venis cinerii coloris in-
terfecta, amara, ponderosa, liquo-
rem, si prunis candente ferro im-
ponantur, exudantia, suavem ac a-
cidulum fumum, si incendantur,
præbentia, bullulasque simul post se
relinquentia, haud ita facile dispa-
rentes: His adde haut postremum
bonitatis signum, si aquæ superna-
tarint.

Vires, Calfac. & sicc. 2. conforta-
tivum est omnium viscerum ac praeci-
pue cerebri, Cordis ac Uteri, spiritus vi-
tales ac ammales recreat: Hinc mede-
tur Lypoithymia, amaritudine sua lum-
bricos necat. Externè creber ejus usus
est in cuncupis & Epithematibus cor-
dialibus.

PRÆPAR.

I. Extractum. Fieri potest ad nor-
mam aliorum Extractorum sive
Gummosum solum id expetatur si-
ve simul viscosum: de quo vide lib. 2.
cap 57.

Angelus Sala 12. Fragmentor. elo-
ctor. pulveratorum (instillari potest
inter pulveris sandum ∇ Rosar. ne
quid evolet) lib. digerit ac extrahit
cum Vi rectificatissimi lib. vj. vase
clauso in NB ɔ 3. digerendo. De-
Bbbb cante-

10 PHARMACOP. MED. CHYM. LIB. IV.

cantato dein liquori affundit ∇ Rosar. lib. j. abstrahit lentissimo calore
V. Restituantem Essentiam Resinam lavat & exiecat, pro libitu co-
quit ad consistentiam, ut exinde trochisci formari possint.

Dosis gr. iiii. & x.

Residua feces aptae sunt quæ ad-
misceantur candelis pro fumo.

Quercetanus Extractum, hoc seu
gummi parat cum ∇ stillat. Hyper-
rici aur Centaurii atque pro peculia-
ri remedio habet in lumbricis ac pu-
tredinibus arcendis.

2. Species *Diaxylaloes*. Vide Dispens.

XIV. *Ageratum*,

Agnus castus, Matth. Cam. Tab. Cast.
Eupatorium *Mesua* Trag. Matth. Lon.
mentha corymbifera minor, Cord.
hyst. Costus minor hortensis, herba
Julia, Balsamita minor. Dod. Age-
ratum foliis serratis, C. B. I. Arab.
Gafet. *Leber-Balsam* / kleiner Kosten-
Balsam.

Colitur hortis, floret Junio,

OFFICIN. NAT.

Planta cum foliis & floribus,

Vires, Calf. & siccatae, gr. 2. substan-
tia tenuis, saporis aromatici, attenuat,
exterget, purificans resinit, Epatica est,
laxat alvum quam blandissime. Extrin-
secus ciet urinam, merumque emollit
(suffit.)

PRÆPARAT.

1. Syr. de *Eupatorio Mesua*. Vide
Dispens.

2. Pil. de *Eupatorio*, Vide Disp.

3. Trochisci de *Eupator*. Vid. Disp.
XV. *Agnus castus*.

Salix Amerina Diose. Matth. V.
tex. *Trag. Dod. Cord.* in D. Lon. Cam.
gnus Castus, *Cast.* *Eleagnon*. Theo-
phrasti, *Lob.* *Vitex* foliis angustiori-
bus cannabis modo dispositis. C. B. I.
Reusch Lamb.

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires, Calf. & siccatae, insigniter dif-
fuses ciet, appetitus venereos cohoba-
semen immittuntur.

XVI. *Agrimonia* seu *Agri-
monium*.

Agrimonia, Brunf. Dod. *Lob. Cam.*
Eupatorium *Matth. Fuchs. Cord. C. B.*
Tab. Vulgare, *Trag. Eupatorium Gr.*
corum Lob. Cam. (Arabum enim E-
patorium vel *Ageratum* est, vel *E-*
patorium Cannabis.) *Eupatorium*
veterum seu *Agrimonia C. B. 4*. Ger-
man. *Agermentig*/*Odermenig*/*Aderme-*
nig/*Brudhwurz*/*Leberkletten*.

Floret fere æstate integra, crescit
juxta sepes.

OFFICIN. NAT.

Folia & Summitates.

Vires, *Epatica nobilissima* imprimis
est, hinc *splenetica vulneraria* que : cal-
& sicc. 2. substantia est tenuis, aperit, de-
terg. subastr. corroborat Epar ejusque flu-
xus coeret, adeoque usu creberrimo ve-
nit in morbis ab *Eparis* imbecillitate sub-
ortis, ut sunt *Hydrops*, *cachexia*, &c. Ex-
trinsecus adhibetur sepissime in balneis
& lotionibus.

P.R.E.

CLASSES I.

II

PRÆPAR.

1. ∇ stillat. Ex fol. & flor. vel ex integra planta circa finem Junii collecta...

2. Succ. Ex fol. & flor.

3. Syrup. Ex succo.

4. \ominus ex cinere integræ plantæ.

XVII. Alchimilla.

Alchimilla *Trag. Dod. Lob. Tab. Ger. Vulgaris Clus. b. f. Cam. Pes leonis, Brunf. Fuchs. Leon. Brancha Leonis, Planta Leonis, (Dioscor. Psiadium,) Stellaria Matth. Cast. Germ. Sinaw/ gilden Gänserich/ Ebrwensuz/ vnser Fra- wen Mantel.*

Crescit loco uido ac hu[m]ido ac præcipue in pascuis, unde & in hortis transplantari solet. Floret Majo & Junio.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Vulneraria est & nobilissimis non postrema, calid. & frigid. temperata, consolid. astring. exterget, sanguinem incrassat, pro utilis fluxui mensium, &c. Usque adhibetur interno in potionibus vulnerariis, tum & externo.*

PRÆPAR.

∇ . Fit ex integra planta, collecta mense Junio cum floribus.

XVIII. Alkekengi.

'Αλκακένγιον, Halicacabum, Cast. vulgare, Fuchs. Hal. vesicarium, Cam. Hal. seu vesicaria Cord. Hal. Solanum halicacabum Trag. Matth. Lob. Solan. vesicarium, Dod. Alkakengi Leon. Sa-

xifraga rubra & 4. Brunf. Solan. vesicarium 2. Bauhini. Judenkirschen, Boborellen.

Crescit in vineis inter vites, locis que opacis, floret Junio, fructus fert ante autumnum.

OFFICIN. NAT.

Bacca quæ colore ac figura cerasa rubra repræsentant, colligendæ, circiter finem Augusti.

Vires. Refrig. & sicc. 2. Nephritice diuretice ac in contriptice insigne sunt, Uſus præcipui in calculo renum & vesica, in interico (bacca & folia) in sanguine coagulato.

PRÆPAR.

1. ∇ stillat. Ex baccis.

2. Tinctoria. Ex baccis cum ∇ . propria.

3. Trochisci de Alkekengi. Vide Di- spensat.

Alkermes vide Chermes,

XIX. Allium.

Σκόποδον Dioscoridi. Arab. Cha- um. Allium Brunf. Trag. Matth. Cord. in Dioſc. Leon. Lob. Cast. hortense Fuchs. vulgare Cam. sativum Dod. C. B. I. Knoblauch.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. Calf. & sicc. 4. incid. aperit, discutit, alexipharmacum est. Uſus præcipui internus & externus in colica flatulenta, lumbricis, peste (cum \ddagger) tuffi, calculo. Extrinsecus in scabie, urino ob- structione, apoplexia uterina (umbilico

inungitur succus) russi (inungitur plantis pedum cum axungia porcina.)

N. Dulcis sapit si plantetur (existe[n]te sub Horizonte, eodemque tempore rursum effodiatur.

PRÆPARAT.

Elefluar, de alio. Vid. l. 2.

Aloes lignum, vide Agallochum.

XX. Alsine.

Alsines varia à Botanicis exhibentur genera, è quibus potissimum, usualis est Alsine media C.B. 11. Alsine Matth. Lob. Cast. Alf. major, Fuchs. media, Tabern. Ger. minor, Cord. bist. Morsus Gallinæ, i. Trag. Germ. Hünnerdarm/Hünerbif. Vogelkraut.

Crescit in omnibus hortis & vinenis. Provenit hyeme floretque ad medium usque æstatem.

OFFICIN. NAT.

Folia vel integra herba sed raro.

Vires. Refrig. & humect. 2. easdem vires obtinet quas parietaria, præterquam quod non astringat: insigne nutritive creditur, unde atrophia, phthisique laborantibus esca salutaris estimatur.

XXI. Althea.

Althea Dioscoridis & Plinii C.B. 1. Althea, Brunf. Trag. Matth. Fuchs. Dod. Cord. Vulgaris, Cam. Clus. bist. Malva palustris, Lon. Lob. Ibiscus, Cast. Tab. Malvaviscus, Bismalva Ger. Germ. Eibischwurz. Quatuor faciunt Altheæ genera: altheam simpliciter sicutam, altheam arborescentem, altheam palustrem, & altheam Theo-

phrasti seu Abutilon Avicennæ. Ex his primum officinis in usu est.

Crescit locis humidis, floret Ju & August.

OFFICIN. NAT.

Folia, Radix, (collecta vere vel Autumno) Semen.

Vires. Herba calida est & secca (ali humid.) gr. j. (Radix calfac. in præcipi emolliat, laxat, discut. dolores lenit, tumores maturat, acrimoniam mitigat & curat. Usus precipuit in affectibus vesicæ, pectoris, v.g. pleuritide, &c. Vide Malvam cum qua in qualitatibus omnibus convenit: Externus creberrimus ejus est in cataplasma, clysteribus, &c.

PRÆPAR.

1. *V. Ex foliis & floribus,*
2. *Mucilago, Ex radice extracta cocta cum aqua.*

N. 1. Utiliter hac adhiberi poteris trochisciis sublingualibus incorporandis.

N. 2. Ex mucilagine hac insigne Extractum cum V parari poteris in lenienda fauicum aperitate utilissimum,

3. Syrupus Altheæ Fernel.
4. Unguentum Dialtheæ simpl. Ex foliis emollientibus. Vide Disp.

Unguentum Dialtheæ Compos. Ex emollientibus & discutientibus. Galbanum scil. & S. hederæ. Vide ita in Dispensatoria.

XXII. Amaranthus.

Amaranthus, Matth. Am. parvus, Cam. purpureus, Fuchs. Dod. Lon. Cord. in D. angustifolius simplici spicata pannicula Lob. Amar. vulgaris Tab. Amar.

Amar. simplici pannicula C.B.4. Cir-
cæ Trag. aliis, Flos amoris. German.
Flor Amor / Tausenischön / Sammet-
blum.

Floret Augusto, colitur in hortis.

OFFICIN. NAT.

Flores.

Vires. Refrig. & secat, modicè astring.
Hinc usus in fluxionibus cunctis. E.g. ex-
puitione sanguinis, diarrhea, dysenteria,
fluxu uterino, &c. Extrinsecus confort
in tenebro, &c.

N. Sunt qui propinuant ad lactis gene-
rationem juvandam.

XXIII. Ammi verum.

¹ Αμμι, ἄμμι, ἄμυον, Ameos, Amios,
ammeos, cuminum Æthiopicum...
Ammi Brunf. Trag. Cord. in D. Lon.
commune seu vulgare. Dod. Cam. Ger.
vulgatus Lob. Ammioselinum Tab.
Germ. Ammey.

Adfertur Alexandriæ Ægypti Ve-
netias & in Germaniam.

OFFICIN. NAT.

Semen. Eligendum hoc est purum.

Vires. Calf. & fice g. 3, cennum par-
tum est, incidi aperit, disc. Hinc conve-
nit in dolore colico & uterino, in mensi-
bus & urina obstrutis, in inflatione ven-
triculi, usque præcipue interni est, hinc
& externi.

XXIV. Amomum.

¹ Αμωμον. Amomum veterū quod
nam sit adhuc sub judice lis est. Sunt
enim qui Rosam Hierochontis esse
velint, ut Cordus: alii aliud quid esse
veniunt (in frontibus.)

contendunt. Clusius tres eo nomi-
ne describit herbas, quas tamen cum
Dioscoridis amomo minime respon-
dere confitetur.

Officinæ duplex semen sub Amo-
mi nomine monstrant, quorum alterum majus nigrum rotundumque
est instar granor. piperis rotundivel
cubebarum, gustu, minime acre,
quod videtur veterum esse sison, si-
non, &c. Alterum minutum semen
est pallidum. utrumque raro in usum
venit locoque amomi veterum reci-
pitur Acorus.

XXV. Amygdala seu

Amygdala.

Amygdalæ fructus sunt, amygdala-
li arboris, iique vel dulces vel amari.
De Amygdalo videatur. Brunf. Trag.
Dod. Cord. in D. Lon. Lob. Cam. Tab.
Math. Cast. Germ. Mandelin.

OFFICIN. NAT.

Utriusque nuclei amygdala vel
amygdalæ dicti.

Vires. Dulces nutritive sunt, tempe-
rare calide & humide, humorum acri-
moniam lenientes, & hinc dolorem & Vi-
gilias ab acrimonia orsundas, demulcen-
tes, adhibenturque præcipue in Emulsi-
nibus.

Amara sunt calide & sicca, 2. atten.
aper, exterig, diuretica sunt, obstrutioni
jecoris, lienis, mesenteri, uterique conse-
rui. Extrinsecus lenitigines tollunt, si
masticata illanuntur, capitis doloris sub-
veniunt (in frontibus.)

PRÆPAR.

*Confect. amygd. dulc.**amarar.**Ol. expressum amygd. dulc.**amarar.*

Vires. *Oleum dulce lenit, maturat, anodynum est, ususque præcipui in colico ac nephriticō dolore mitigando (propinatum dosi ʒj. vel 1j. cum manna vel & clysmatis infusum) infantilis recens natis usū creberrimo ad tormenta Ventris compescenda cum saccharo penidiato exhibetur ad ʒj. quin etiam ad mitiganda tormenta puerarum usus ejus creberrimus est. Olei amari vires ex superioribus colligende sunt.*

N. *Uſui interno recens expressum adhibendum est, non rancidum.*

XXVI. *Anacardium,**Anaeardium Matth. Cord. h. Lon.*

Cast. Trag. Tab. Ger. Arab. Balado. An. cardum, Elephantus cauſ.

Fructus est arboris exoticae colore ac figura cor repræsentans, præpue si siccatus fit.

Crescit in India Orientali.

OFFICIN. NAT.

Fructus sed raro.

Vires. Calf. & siccata (non 4. nec gradū) ut nonnulli volunt sed remissiu, Cephalicus est, memoriam ac sensus acuens & confortans.

PRÆPAR.

1. *Eleſt. seu Conſellio Anacardina. Vide Dispens.*

2. *Mel anacardinum. Ex fructu recenti in △ cocto supernatant. Vide Dispensat.*

3. *Oleum vel ex fructibus exprimitur vel in corticis coctione supernata sed rarissimum hoc est.*

XXVII. *Anagallis,*

Anag. Aquatica. Vide infra.

Anag. Terrestris. Fœmina fl. cæruleo, C. B. 2. Mas flore phœnicio. C. B. 2.]

*[bæ officin. & bujus loci.
Lutea inusitata,]*

Mas insignitur Anagallis Cord. in D. Brunf. Trag. Matth. Fuchs. Dod. Lon. Cast. Ger. Anag. phœnicæ mas, Lob. Tab. Cam. mas Clus. h.

Eœmina dicitur Anagallis fœmina, Brunf. Trag. Matth. Fuchs. Dod. Lon. Cast. Ger. Anag. cærulea fœm. Lob. Clus. h. Anag. cærulea, Tabern. Cam.

Dicuntur Gauchheil/Colmarfrau/ Bogelfraut.

Crescunt in vinetis, hortis ac arvis, lutea tamen non nisi in sylvestribus ac umbrosis locis provenit. Floret Majo & hinc per totam cestatem.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus, sed raro.

Vires.

Vires. Viraque calf. & sicc. amara est exterg. & subastr. Unde & pro vulneraria commendatur, morsui canis rubidi subvenire à nonnullis commendatur, usq; adhibeturque usu interno & externo.

P R E P A R .

1. ∇ . Ex integra planta.
2. Succus. Raro extat, cum tamen maxime commendetur in Errhinis.

XXVIII. *Anagallis aquatica.*

$\begin{cases} \text{folio subro-} \\ \text{Latifolia} \end{cases}$ major, C. B. 1. $\begin{cases} \text{tundo} \\ \text{folio oblongo} \end{cases}$ minor, C. B. 2. $\begin{cases} \text{Hæ usuales} \\ \text{precipue minor.} \end{cases}$

Angustifolia...

Dicuntur Beccabunga, Berula, Matth. Fuchs. Dod. Cord. in D. Lob. Sium aquaticum, Laver. German. Cast. Tab. Cam. Ger. Bachbungen/Wasserbungen. Crescit loco arenoso & apricos. Crescent in riyulis. Florent Majo flor. Jun. Jul. Aug. & Junio.

O F F I C I N . N A T .

Folia vel integra planta. Vires. Calfac. moderate humectat. Usus præcip. in scorbuto, urinam, calculum rerum & vesica insigniter expellit. Extinctus opitularit phlegmonis & Ery-pelati; maculas faciei abstergit (cum furfure.) Vulneribus medetur (cum Θ & tela aranearum impos.)

P R E P A R .

1. ∇ . Ex planta integra vel succo ejus expresso. 2. Succus. Expressus & inspissatus: qui raro extat.

XXIX. *Anethum.*

"Anethor, cinnabbor, Dill/Dillenkraut. Hortense, hoc usuate. Aneth. Sylvestre. Insignitur Anethum Brunf. Trag.

P R E P A R A T .

1. ∇ . Ex integr. planta. (rari usus est.)
2. Oleum insolatum. Ex fol. & flor.
3. Ol. stillatit. Fit ex semine.

XXX. *Angelica.*

Hortensis seu sativa, Costus ni- ger, C. B. I.

Sylve-

Sylvestris { Major. C.B. 2.

Minor montana. C.B. 5.

Ex his utuntur prima; Nec contemnenda tamen & secunda.

Prima dicitur Angelica Brunf. Lob.

Cast. Tab. Angelica major Dod.

Angelica sativa, Trag. Matth. Dod. Lon.

Ger. A. odorata Lam. Smyrnium Cord.

in D.

Secunda, describitur sylvestris major, C.B. 2. Angelica sylv. Trag. Matth. Fuchs. Dod. Lon. Lob. Lam. Ger. Germ. Angelicw. HeiligenGeisfw.

Crescit sativa locis cultis humidis ac pinguibus; Sylvestris major humidiora amat prata: Minor locis montanis opacis & nemorosis gaudet. florent Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix colligenda initio veris.

Vires. Bezoardica & cordialis nobilissima est; Calf. 3. (fsl. maj. 2.) sicc. 2. apert. atten. sudorifica & vulneraria est: menses movet, suffocationi uteri maxime conductit, malignis morbis, Venenis, ipsique pesti medetur: Venena omnis generis per sudorem pellit, adeoque usi interno praeципue, tum & externo adhiberi apta est. V.g. ad arcendam pestem (in amuleto, in sublingualibus) ad mortsum canis rabidi (in cataplasm. &c.)

Dosis 3j.

PRÆPAR.

1. ∇ . Ex integra planta.

2. Succus. Ex radic. recent.

N. Potest & ex siccis radic. mediane coctione eligi.

3. Extract. Fit cum ∇ .

Dosis à 3fl. ad 3fl.

N. Quercetanus extrahit cum Sp. Juniperi, hydromelito Vino, &c. V. pharmacop. rest.

4. Conditæ radix l. a.

5. Oleum stillat. Ascendit cum ∇ .

6. Balsamus l. a. cum oleo nucis preparato fit.

7. Ex incinerata vel integra pl. ta vel in destillatione remanente

N. His adjungi potest rad. preparata, quam dicunt, i.e. in aceto macerata. Virum enim vero, quis dubitat, infusione hac magnam virum partem, menstru communicari, adeoque radicicedere,

XXXI. Anisum.

Anis, ænianis, Anis.

Gaudet loco optimo & sterco, scitur mense Martio, floret Ilio, semen maturescit Autumno.

OFFICIN. NAT.

Semen, raro Herba.

Vires. Calf. sicc. 3. recens mitius est, atten. discut. diureticum est, lac anger, pulmonicum ac stomachicum in primis audit: Hinc usus praecipui, in inflatione ventriculi, iussi, &c. Infantes, 3j. exhibitum blande per inferiora ac superiora suburram ventriculi intestinorumque ejicit,

PRÆPAR.

1. Confœctio. Ex semine fit.

2. Confœctio Anis laxativi simplex.

Fit scammonii cum saccharo mixtione, vel maceratione anisi in ∇ , qua

in qua scammonium fuerit dissolu-
tum.

N. Alii in infusione 3ii anisum con-
sciendum macerant.

3. Confect. anis. laxat, composit. Vide
August.

4. ▽, destill. Ex herb. & semine.

5. ▽ vita Anisata. Ex semine cum
Vino destillatur. Vide lib. 2. de spiri-
tibus.

Fieri itidem potest spiritus, si re-
manentia ex destillatione ▽ resi-
dnacum fœcibus cerevisiae ferme-
natur vel simili.

6. stillat, cum ▽ ascendit.

N. 1. Ex aniso stillat aqua lactea, que
caloris solis exposita copiosius oleum ad su-
perficiem mittit.

N. 2. Anisum diu macerare oportet.
Sic dui lib. oler. 3*lb.*

N. 3. Anisi destillatio lento igne pera-
genda est, quia nimisrum volatilior illa
pars facilis est ascensu.

7. Sal. Ex incinerata planta vel re-
manentia destillationis.

8. Species Dianisu. Vide Disp.

XXXII. Anserina.

Argentaria, Argentina. Dod. Po-
tentilla Brunf. Matib. Lon. Agrimo-
nia sylvest. Anserina Trag. Tab. Ger-
man. Grensich/ Genserich / Grünsing/
Silberfaut.

N. Est sine sapore & odore.

Crescit paucim herbosis locis, pra-
tis, juxta sepes & vias. Floret appe-
rente estate, quo tempore & colligi
apta est.

OFFICIN. NAT.

Folia vel integra planta.

Vires. Refrig. moderate, sicc. fortius,
astrig. conjtpat. Hinc sanguinis expu-
sitioni medetur, diarrheam ac reliquos
alvitum & uteri fluxus, compescit: he-
moptoecia & hemorrhouis subvenit: re-
num calculum insigniter alterit: vulne-
ribus insuper admodum conduct. Exter-
nè famosa est in doloribus dentium miti-
gandis, putredine gingivarum arcenda.
astu febrili sopiendo, quem potenter com-
pescit si cum sale & aceto conusa plantis
pedum supponatur vel & carpis appli-
cetur.

PRÆPARATA.

1. ▽. Explanta integra.

2. ▽. Ex floribus.

3. Conserva. Ex floribus.

XXXIII. Anthora.

Anthora, Matib. Lon. Cast. Cam.
Anthora Lob. Dod. Tab. Ger. vulgaris,
Clus. Aconitum salutiferum seu
Anthora, C.B. 17. Napellus Moysis,
Avicennæ, alii Antithora (quod
Thoræ pharmacum sit,) Heilgiffi/
Giffthel.

N. Sunt qui radicem Contrayervam
faciunt Germanicam: aliu Zedoartiam
Arabum, Avicenna scil. & Serapionis.
Vide Tabern. Herbar. lib. 1. qui posterius
mordicus afferere nuntiatur.

Crescit in Alpibus Helveticis, in
Sabaudia, &c.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. Saporis amari est calfac. &
sicc.

*sicc. cardiaca est: atten. aperit, absterg.
Uſus præcipui in morbis acictibus vene-
natis, pesti specifice adversatur & pecu-
haruer Radici Thora.*

Dosis a 3lb. ad 3j.

*N. Educit insuper mucilaginem Tar-
taream ac aquas per album.*

XXXIV. Antirrhinum.

*'Avtr̄ipōwov, ἀντίρρινον. Antirrhinum
Matth. Dod. Lob. Tab. Antirrhinum
majus alterum folio longiore. C.B. 2.
Germ. Orant/Dorant/Brackenhaupt/
Kalbsnasen/Hundskopff.*

** Crescit locis sabulosis: floret Ma-
jo, Junio.*

OFFICIN. NAT.

*Herba integra, i. e. folia cum flori-
bus ac gemmis ramuscilorum, quæ
repræsentant caput vituli.*

*Vires. Rarissimæ est in Medicina, nec
adhibetur nisi à mulierculis contra spe-
ctra, incantationes, veneficia, &c. idque
tam præservandi quam curandi inten-
tione, utriusque satisfacit appensione, fu-
migatione, suppositione, appositione, bal-
neatione. Vide Carrichter, in Herbario.*

XXXV. Apium.

<i>Macedonicum. Vide Petro- selinum Macedonicum.</i> <i>Veterum seu hortense.</i> <i>Apium, Σέλινον,</i> <i>Eppich,</i>	<i>Vide Petroselinum offici- narum.</i> <i>Palustre, Apium officina- rum: de quo hic.</i> <i>Montanum. Vide Petrosel- inum montanum.</i>
--	--

*Dicitur Apium Fuchs. Lon, Paluda-
rium, Tab. Eleoselinum, Dod. Lob. A-
pium vulgare, Trag. Braunes Peter-
lein/Wasserpetzlein/Wassermorellen/
Wassereppich/Wassermarck.*

*Crescit inter Beccabungam; flo-
ret Julio.*

OFFICIN. NAT.

Radix & Semen.

*Vires, Calef. & sicc. ferè gr. 3. incid.
aperit unde & inter s. radices aperi-
entes recenserunt. Uſus præcipuus internu-
us & menses moveat, calculum fellit, re-
gium morbum solvit. Semen efficacius est
quam radix, annumeraturque seminibus
calidis minoribus. Utique præcipue in-
terne usurpanatur.*

PRÆPAR.

*▽. Ex caule, fol. & floribus Junio
collectis.*

XXXVI. Aquilegia.

Aquileia, Ageley/ Ageleyen.

*N. Diversæ repensantur species flo-
rum colore vel plenitudine distinctæ: Of-
ficinaria simplex illa flore caruleo C.B. 2,
vel 8. intelligitur.*

*Dicitur Aquilegia. Trag. Fuchs. Lon.
Dod. Lam. Aquileia, Matth. Lob. Cast.
Tab.*

*Crescit sata in hortis ac fundo
pingui, nonnunquam in locis sylve-
stribus in cultis: floret Junio & Julio.*

OFFICIN. NAT.

Semen, tūm Flores & Herba.

*Vires, Calef. moder. sicc. j. aperit Epar-
& Lienem, ac in primis meatum bilari-
um unde regio medetur morbo; Cet ura-
nana*

nans & menses, vulnera consolidat, ventris tormenta sedat. NB. Semen in expellendis morbillis ac variolis usus mulierculis est ciberrimi. Exirinsecus frequens ejus usus est ad putredinem gingivarum scorbuticam emendandam ulceraque oris fauiciumque solidanda.

P R E P A R .

1. ▽ stillat. Fit ex fol. flor. ac radice. Augusto collectis.

2. Conserva. Ex floribus que rari usus est.

3. Acetum. Ex infusione florum.

XXXVII. Aristolochia.

Aristolochia. Osterluzen / Hollwurz.
Longa, lange Hollwurz.
Rotunda (à radice rotunda,) / runde Hollwurz.
Est, Clematis.
Pistolochia.

Ex his officinales sunt longa & rotunda. Verum de (rotunda) notandum quod officinis fumaria bulbosa illius loco usualis sit, quam vide suo loco.

Indigitatur Aristolochia longa
Dod. Cord. in D. Lob. Clus. hist. Aristolochia longa vera Cam. C. B. 3.

Rotunda vocatur Aristolochia rot. vera Trag. Lon. Cam. Arist. rotunda Marsh. Dod. Cord. in D. Lob. Cast. 1. Aristolochia rotunda, flore ex purpura nigro. C. B. 1.

Utraque colitur in hortis: floret que potissimum Majo & Junio.

OFFICIN. NAT.

Rotunda Radix sola. Longa Radix & Folia.

Vires. Utraque Cephalica, Epatica & Pulmonica imprimis est: calf. & sicc. 2. complete: atten. aperit. Hinc prodest ad ♀ eam mucilaginem resolvendam expectorandamque; ad mensē ciendos, tumores internos rumpendos, venena discentienda. Insuper Longæ infuso ad scabiem exiccandam vel vulgo hic usitatisima est. Exirinsecus adhibetur usū ciberrimo ad exiccanda & mundificanda vulnera.

Rotunda tenuiorum est partium quam Longa adeoque efficacior & impri- mis mensibus ac secundinis ciendis celeberrima; Calf. & sicc. 3. aper. attenuat.

P R E P A R .

▽. Ex integra Aristol. longa, i. e. foliis ac radice.

XXXVIII. Armoracia.

Raphanus sylvestris, Sinapi agree- ste 3. Trag. Rapistrum albo fl. eructa foliis Lob. album. Tab. Rapistrum fl. albo seu siliqua articulata C. B. 2. Heydenreich / wild Merrettich.

N. Sunt qui Lampsanam Dioscoridis putant.

Crescit in locis multis juxta riva- los ac in vallibus.

OFFICIN. NAT.

Radix sola.

Vires. Calfac. & sicc. mucilaginem tartaream incidit, attenuat, resolvit, vi- scera aperit, diuretica, lithontriptica & antiscorbatica est.

N. Lac immunuere dicitur.

tur major, interdum minor, atq; ameni vi-
ribus convenient.

XXXIX. @ Arnica.

Chrysanthemum latifol. nardus
Chalta 2. vel plantago alpina Lob.
Chalta alpina vel Damasonium Tab.
Alysma Diosc. Matth. alias Lagea
Lupi. Germ. Mutterwurz / Wolver-
ley Saxonibus.

Crescit in montibus ac pratis, flo-
retque per totam ferè aëstatem.

OFFICIN. NAT.

Planta cum floribus.

Vires. Calf. & sicc. partium tenuium;
sudorifica est & diuretica, nonnunquam
& vomitoria. Proin Holsa uos rusticos con-
tra grumosum ac coagulatum sanguinem
vel & contra febrem in cerevisia coxisse
ac cum successu propinasse, observavi.

XL. Artemisia.

["]Aρτεμίσια Diosc. Artemisia vul-
garis major C.B. I. Artemis. major.
Trag. Matth. Cord. in D. Cam. A. val-
garis, Clus. b. A. Latifolia, Fuchs. Lon.
Dod. Artem. mater herbar. Lob. Ger.
A. vulgaris & Artemisia altera po-
lyclonos dicta Diosc. Artemisia ru-
bra & alba Tab. aliis olus regium,
herba regia. Germ. Beyfus. S. Jo-
hannis Gurel.

N. 1. Variat colore tum caulis tum flo-
riss. una caule & flore rubro purpura-
scente, seu subpurpurascente; altera ex
viridi albicante, vel subpallente spadiceo-
re. Hinc due figura Tab.

N. 2. Viraque et si interdum invenia-

OFFICIN. NAT.

Summitates cum semine inclusa
quin & tota herba, eaque tum rubra,
tum alba.
Vires. Uterina est, calf. 1. sicc. 2. ap-
rit, discutit; menses, fœtum, secundaria
pollit, sordes abstergit, adeoque usus cu-
berrimi est mulierculis que eam ad-
bent interne & externe, adeo ut vix bal-
nea seu lotiones parent, in quibus artemi-
sianon continetur.

N. Rubra efficacior est alba, proin &
commanior.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex summitatibus & foliis.
2. Ol. stillat, raro extat.
3. Syrup. Compos. Vide Dispens. Au-
gust. & Norib.
4. Sal. Ex planta incinerata:
Arthanita, vide Cyclamen.

XLI. Arum.

["]Αρον, Pfaffenpint/teutsche Ing-
ber.

foliis macu- latis	uirumq; sine di- scrimine offici- ale est,
non macu- latis	

Prius dicitur Arum maculatum,
maculis candidis vel nigris C.B. 2. Ari-
3. genus Trag. Arum nigricantibus
lituris signatum, Dod. Arum, Matth.
majus foliis aliis maculis notatus Cast.
Arum offic. Lob. A. maculatum Tab.

Poste-

Posteriorius vocatur Arum vulgare non maculatum C. B. 3 Arum Brunf. Ari genus Trag. Arum Fuchs. Cord. Lon. Tab. vulgare Cam. majus Ger.

Crescit locis pinguibus & campestribus. Folia erumpunt mense Martio, flores Junio.

OFFICIN. NAT.

Radix, quæ recens rari usus est ob acrimoniam summam, exicata autem crebrioris. Colligenda radix est cum germinare Arum incipit mense febril. Martio.

Vires. Calfac. & sicc. 3, Galeno gr. j. (quod de Aro nostrati quippe quod acrimoniam maxima & exulcerante sale piperno præditum, intelligi nequit,) Imprecipue prima regionis, tum quoque peccoris & pulmonum peculiariter incidit, resolvit ac discutit. Proin usus ejus creber est in cæbexia, asthmate, &c. hernias curat, ciet urinam, obstructions viscerum resolvit.

PRÆPARATA.

1. Radix preparata. Præparatur vulgo maceratione in $\ddot{\text{X}}$ atque excitatione.

2. Fecula. Fit l.a. Vide lib. 2. v. D. August.

3. Pulvis Stomachicus Quercet. Cujus basis est radix Vino præparata. Vid. lib. 2.

Afarum, vide inter purgantia,

Aspalathus, vide Rhodium lignum.

XLII. Asparagus.

'Arrægy G., Arpægy G., Spargen/Sparschen.

Triploris generis est, horrensis sativa, 2. sylvestris, 3. palustris. Ex his prius officinis in usu est. Cui substitui in defectu potest secunda, utpote quæ à prima non nisi sola cultura differt.

Dicitur Asparagus Brunfels Trag. Matth. Fuchs. Cord. h. f. Lon. Asparagus altilis Fuchs. Tab. Domestica Bellon. Asparagus D. osc. Asp. sativus C. f. Ger. Asp. horrensis D. l. Cam. Asp. domesticus Lob. Asparagus sativa. C. B. 1.

OFFICIN. NAT.

Radix & Semen.

Vires. Radix est diuretica, lithontriptica & ex aperitivis 5. illis famosis una. Calfac. & sicc. moderate, discutit. Epar, Lisenem præcipue & Renes infarctu liberat, ideoque in decoctis eò resipientibus frequentissima est. Externe adhibetur (in gargarismis) pro lenienda odontalgia & laxitate gingivarum.

Semen easdem Vires obtinet, sed usus est rarius.

PRÆPARATA.

Fit ex integra planta cum bacis rubris Septembri mense collecta, quæ supra recentem herbam rectificari potest, sed rari est usus.

XLIII. Atriplex.

Melte/Milte/Molle/Scheismilte.

1. Hortensis fol. | viridi albescentibus. Hec præstantior reliquis est, licet
 ac caule | nec reliqua contenerentur & fuerint.
 Est { 2. Sylvestris.
 3. Maritima.
 Viridi nigris.

Alba nominatur Atriplex sativa,
 Trag. Atr. sativa alba, Lob. Atriplex,
 Matth. Hortensis, Fuchs. Cest. Atriplex
 sativa viridis, Cord. in D. A. alba
 viridis, Lon. Atriplex hortensis alba
 seu pallide virens, C.B. 1.

Rubra dicitur atriplex rufo folio,
 Cord. in D. Atriplex hortensis, Dod.
 hortensis rub. Lon. Atrip. sativa, Lob.
 Atr. rubr. Tab. subsativa alba, Ger. A-
 tripl. purpurea grandis, Cam. Attripl.
 hortensis rubra, C.B. 2.

Locis gaudent arenosis, crescitq;
 sylvestris passim juxta vias. Florent
 Junio, Julio & Augusto.

OFFICIN. NAT.

Folia sylvestris præcipue: hinc hor-
 tensis pallide virentis. Semen ratio-
 ris usus est.

Vires. Refrigerant 1. humect. 2. le-
 niunt dolorem; Hortensis insuper culina-
 ris ac alimentosa est, sylvestris aureum in
 solvenda atro celebriss.

Usus officinalis præcipue externus est
 in clysteribus ac Epithematis parergori-
 cis, v.g. antipodagricis, tunc quoque in lo-
 tisnibus pedum somni causa paratis.

XLIV. Avena.

Πόμα ζελ οπούδος, Avena
 Brunf. Matth. Fuchs. Dod. Lon. Cest.

Tab. Avena sativa & prima Trag. Avo-
 na vesca, Lob. Ger. Avena vulgaris seu
 alba, C.B. 1. frumentum, Cord. in D.
 Germ. Habern.

Avenæ semen culinare potius est
 quam officinale, nihilominus tamen
 non exul proflus est, sed adhibetur
 tunc crudum, tunc quoque in fari-
 nam redactum. Crudum sacculo in-
 ditur, qui ventri optimè calcatus
 imponitur ad dolores colicos & ute-
 rinos leniendos. Farina avenacea
 cum butyro in pulmœ costa, con-
 ductibilis est in scabie capitis ex-
 canda, &c.

XLV. Malus Aurantia.

Malus Nerantia, Pomerangenbaum
 Viret per integrum annum. Videat-
 tur pomum Arantium, Trag. Auran-
 tia mala, Matth. Lon. Cest. Tab. Cam.
 Aureum malum, Clus. hijst. Arangia,
 Cord. in D. Arantia, Lob. Malus ana-
 tantia, Dod. Arantia major, C.B. 1.

OFFICIN. NAT.

Poma quæ simpliciter arantia, au-
 rantia vel mala aurea. poma neran-
 tia & anerantia, poma arangia di-
 cuntur: suntque tunc acida, tunc dul-
 cia, tunc vinosa, seu media & cor-
 tices.

Vires. Poma acida & vinosa prefe-
 rentur

C L A S S I S I.

23

untur reliquis, easdemque virtutes habere putantur quas Curia mala, imbecillius samen: cortices calidiores sunt usque vulgaris in terminibus ventris colubrisque (a flatu subortis) inque dysuria arrigenda. Quinquies & febris fugi comptri sunt subsequente sudore.

Dosis 3j. ad 3j.

P R E P A R .

1. ▽. Ex floribus. Dicitur peculiariore nomine Nampha Napha Laufam vel Angelica.

Vires. Promovet sudorem, adhibetur que modoriferis.

2. ▽. e corticibus.

3. Succus expressus. Ex pomis acidis; qui tamen rari usus est.

4. Syrupus. Ex succo acido & sacchar. $\frac{1}{2}$. rari itidem est usus.

5. Condit. cortices. Ex corticibus recentibus (purgatis, amaroreque aliquantulum liberatis) & saccharo.

6. Conserv. Ex floribus. Apportatur ad nos ex Gallia, Hispania, Italia.

7. Eleetuar. seu Gelatina arantior. Ex corticibus exterioribus recent. (la. a marore suo exutis) coctis vel & confusis & cum malvatico saccharatoque mixtis.

8. Oleum stillarit. E corticibus.

9. Balsamus. Ex oleo: ut alii Balsami.

10. Unguentum aurantior. Ep. Pomum arantium acid. factio foramine, exprime succum, cum quo misce tanuum Theriacæ, croci & acetii,

inde iterum pomo ac coque sub cineribus: tandem exprime.

Vires. Eugat lumbricos infantium umbilico impostum, compescit astum cardiae, munctum, somnum blande conciliat temporibus illum.

XLVI. Auricula muris.

Pilosella, pilosella lutea, Mäuse-öhrlein/gelb Mäuseöhrlein/Mägelkraut.

Repens major { hirsuta...
non hirsuta...

Erecta.
Montana-hispida seu hispidula,
vide suo loco.

Prefertur autem reliquis pilosella major repens hirsuta C.B. I. Auricula muris, Brunf. Cord. in Dose. Auricula muris minor, Trag. Lon. Pilosella, Maish. Lob. Cast. Tab. Pilosell, major, Fuchs. Dod. Pilosella repens, Ger. Pilosella major repens hirsuta, C.B. I.

O F F I C I N . N A T .

Integra planta seu folia.

Vires. Calfac. & sicc. 2. astring. absterg. constip. sternutatoria est & vulneraria (intus & extus adhibita) dentieriam, alvi uterique fluxus sistit, bleedem effuantem sedat, hernias (infantum pricipue) curat. Extrinsecus medetur ulceribus oris (in collutionibus) hemorrhagiam narum sedat (pulvis nars inditus).

P R E P A R .

▽. Destillatur in M ex integra planta collecta sine Maij vel circiter.

XLVII.

B.

XLVII. *Balanus Myrepisca.*

Báλανος μυρεψικής Dioscoridi. Bal. myrepisca, Cord. in his. Tab. Ger. Bell. Glans unguentaria, Matth. Cord. in D. Lob. C. B. Granum Ben. Lon. Ben parvum, Monard. Arab. Habel Bea. Fructus est arboris myricē similis, magnitudine avellanae nucis, intus nucleus continens pinguem & oleosum, veluti amygdalæ.

Vires. Nucleus calf. 3. sicc. 2. terget, purgat supra ac infra, eductaque bilem ac pituitam. Curat scabiem impetiginesque sanat.

N. Meches Ben duplex facit, magnum sc. ut avellana, quod Monardes avellanae purgatrices esse vult: & parvum ciceris magnitudine, ex quo oleum Itali conficiunt.

PRÆPARATA.

Oleum ex nucleis exprimitur & ad nos transfertur, titulo olei Balanini vel de Been. Vide August.

Vires. Emollit, discutit, neuriticum est, scabritsem, lentigines aliqua cuius virtus sanat, qualicunque tinnitus aurium subvenit (indutum auri.)

N. Oleum hoc quia rancescere nescit, commiscetur rebus fragrantibus. E.g. moscho, zibetta, corusque illunitur ad fragrantiam impertiendam. Alius tamen ejus loco adhibent oleum expr. è nucleus cerasorum, in quo solutum Beniovinum, Heurn. in meth. prax.

XLVIII. *Balsamum.*

Balsami planta frutex seu arborecula est, tres cubitos ad summum alta, folia alens rute foliis similia.

Dicitur Balsamum Syriacum recte folio C. B. i. Balsamum, Matth. Lob. Cast. Balsamum Lentisci folio Ägyptiacum, Bellon. obs. Carpopalatum veterum flavum. Carpopalatum & Cassatum verum Cord. German. Balsambum.

Nascitur sponte in Arabia felice unde olim in Iudeam & hodie in Ägyptum translata, loco quodam occulto (Cayro vicino) quem Mataram vocant, colitur.

OFFICIN. NAT.

Fructus (Carpobalsamum.) Ramusculi (Xylobalsamum.) Liquor Balsameus (Opobalsamum,) de quo videtur Balsamum. class. 2.

Fructus eligatur recens, plenus, ponderosus, gustu mordax. Ramusculi probantur recentes, tenues, odorati.

N. i. Carpopalatum atque Xylobalsamum quia non nisi in compositionibus quibusdam veterum adhibentur, prostant raro atque non nisi vetustate obsoleta, unde loco Carpopalati Cubebas adhibere receptum est, loco Xylobalsami Lentiscum recentem: Xylobalsamum autem nostrare, quod Mecha Arabia felicis asportatur, esse idem cum veterum probat Petrus Bellonius in suis observation. lib. 2. cap. 29.

N. 2. Est & arbor quadam malo punica major sponte in nova Hispania nascens,

ex qua elicetur Balsamum Indicum seu Peruvianum. Vide infra cl. 2.

N. 3. Sunt & Arbores in Tolu Provincia inter Carthaginem & nomen Deis ka, pumilis pinis similes, ex quibus elicetur Balsamum de Tolu. Monardes. Vid. infra cl. 2.

Balsamita, vide Mentha.

XLIX. Bardana.

Major, hujus loci.
Kletten Minor, loci sequentis.

Dicitur Bardana sive Lappa major, Doa. Brunf. Trag. Personata, Len. Lob. Personata major, Matth. Cast. Personata, Fuchs. Arcium, Cord. in D. Lappa major, Arcium, Diosc. C. B. I. Germ. gross Kletten.

Crescit pallidum juxta vias, & in Cæmteriis: floret Junio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Radices, raro Folia, rarius Semen.

Vires. Siccat, est pulmonica (NB.) diuretica, diaphoretica extergens subastrigens. Hinc convenit in asthmate, calculo, expunctione sanguinis, in vulneribus inveteratis, tumore lienis, aliarumque partium, in arthriticis morbis, (quibus peculiari proprietate conferre statuitur.

Semen insigne censetur Lithoncriptum.

Extrinsecus imponuntur folia vulneribus inveteratis, articulis luxatis, ambustis, &c.

L. Bardana minor.

Zav. Giov. Diosc. Φαρνάσιος, Galen. Xanthium, Fuchs. Matth. Dod. Cord. Junio.

in D. & bisl. Len. Cast. Tab. Xanth. seu Strumaria, Lob. Bardana minor, Ger.

Lappa minor, C.B.6. Germ. kleine Kletten/ Bettlersläuse;

Gaudet solo lato & pingui juxta mœnia & scrobes arefactas. Viget Julio & Aug.

OFFICIN. NAT.

Radix, Fructus (lappulae) & herba. Vires. Calf. & sicc. dig. gustu est amaro & subacri. Usu præcip. (secund. Matthiol.) minera lepro educenda (cū Rhab. exhib. radix) in lipothymia. Extrinsec. in struma & tumoribus discutendis (epithem.) in capillis luteo colore tingendis. Herba cancerorum ardori efficax est.

L.I. Basilicum.

Ωμον, ωκυρον. Basilicum sive Ocimum, Brunf. Basilica minor & Baccharis Germanica, Trag. Ocimum medium, Matth. Cast. Cam. Ocimum mediocre, Fuchs. Ocimum seu basilicum medium vulgatus, Lob. Ocimum magnum, Tab. Ger. Ocimum vulgatus, C. B.7. Germ. Basilien.

Crescit in hortis. Floret Junio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia ac Semen.

Vires. Calf. 2. humect. diger. resolv. expurgat pulmones, mensis movet, ideoque usurpari poterit usu interno & exterioro, sed rarius adhibitum deprehenditur.

PRÆPAR.

Ex integra fit planta collecta

Becabunga, *vide* Anagallis aquatica.

LII. Behen album, Behen rubrum.

Binas officinæ nostrates radices monstrant nomine Behen: unam Behen rubrum appellant, alteram album, De utraque controvertitur cuius sint speciei. Arabibus ut Serapioni sunt Behen radices, pastinacæ radicib. similes. Quare scribit Haly Abbas, Behen & Pastinacæ sylvestris radices nullum inter se discrimen habere. E modernis Behen album aliqui Polimonii sive Lychnidis sylvestris speciem esse autumant, quam Tabern.

vocat herbam articularem: Behen rubrum alii Limonii maritimi, alii valerianæ rubræ, alii Bistortæ speciem esse autumant: aliqui vero Gázia & monente & repræhendente, zerumbeth esse statuunt. Hinc est, quod aliqui in descriptionibus Album substituunt Eryngium, alii Tormentillam, alii pastinacam sylvestrem, alii Angelicam, alii denique Caryophyllatam. Actuarius & Myrepplus Behen hermodactylos esse volunt, forsan avellanas purgatives, de quibus *vide supra*: Balanus Myrepssica.

LIII. Bellis.

Primula veris, Marienblümlein/Gänseblümlein/Mägdelien/Zeitlosen.

Major, sylvestris Est vel	Trag., Matth., Fuchs., Dod., Cest., Cam., Ger., Lob., Tab. Media, Minor, hortensis	Dod., minor Cest. Cest., simplex. proliifera.
---------------------------------	---	--

Etsi singulæ officinales esse non nequeant, prævalet tamen sylvestris, eaque minor.

Sylvestris, crescit passim in pratis & pascuis: Hortensis colitur in hortis. Floret per integrum aëstatem præcipue vero verno tempore.

OFFICIN. NAT.

Integra Herba cum floribus sed raro.

Vires. Vulneraria est, calfac. & succ. moderatè, partum est tenuum: mulierculis nostris usitatum est, herbam cum

floribus infantibus ad alvum laxandam exhibere.

N. Bellis major & minor 5.6.7. Aprilis mane ante ortum Solis collectæ validæ emolliunt attenuantque: eadem collectæ mense Iunio, secundo die à pleniluno sub crepusculo noctis plurimum valent ad hemorrhiam fistendam.

PRÆPAR.

▽. Fit ex integrâ planta florente, mense Majo collectâ.

Ben, *vide* Balanus Mirepsica.

LIV.

C L A S S I S I.

27

LIV. *Berberis.*

Berberis, Brunf. Lon. Lob. Cast. Cam. Spina acida, Brunf. Dod. Oxyacantha, Trag. Oxyacantha Galeni, Cord. in D Tab. Crespinus, Matth. Oxyacanthus Galeni, Lam. Berberis dumetorum, C.B. t. Germ. Saurrauch/Verfisch/Saurdorn/Rasselbeern.

Gaudet locis incultis , dum etis,
&c.

OFFICIN. NAT.

Fruitus (nomine Berberis) collecti lib. 2.
Autumno. 5. *Trochisci*. Vid. Dispens.
Vires. Refrigerant & humectant. 2. 6. *Rob. de berberibus compos.* Vide
partum tenuium. astrinxant. appetitum. Dispens.

LV Beta.

Τέυτλον, Diösc. Mangold, Römisch Kohl.

Calba

Beta { *vulgaris* } *He sunt officinales, preferturque rubra.*
rubra { *vulgaris* }
 { *radice rapax, rapum rubrum.*

Alba dicitur Beta, Brunf. Tab. Ger.

Candida, *Trag.*, *Fuchs*, *Cord.* in *D. Dod.* Succus. Ex tota herba & præcipue
Beta alba, *Matth.*, *Lob.*, *Lon.*, *Cast.*, *Cam.* ex radice.

Beta alba vel pallens, quæ Cicla
officin. C.B. 2.

Rubra vocatur Beta rubra, Brunf.
Trag. Lon. Dod. B. nigra, Matth. Fuchs.
& rubra, Cast. rubra vulgarior, Lob.

OFFICIN. NAT.

Radices, Folia & Semina.

Vires. Calf. & sicc. in princip. gr. iiiij.
laxat alvum, ob nitrostatem, eryhinum
est. Usus ejus internus potissimum culina-
ris est, in aceraris, &c. Externus in er-
yhinis.

PRÉPARATION

Succus. Ex tota herba & præcipue ex radice.

LVI. *Betonica*.

1. Betonica alba vel primula veris.
Hec misitata.
 2. Betonica vel Vetonica corona-
 ria, *Vide Cariophyllum hortensis.*
 3. Betonica officinarum: De quahic.
 Dicitur Betonica, *Brunf. Trag.*
Math. Fuchs. Purpurea, Fuchs. Dod.
Lob. Lon. Cast. Tab. Ger. Betonica vul-
garis. Clus. hist. Vetonica, Cord. in D.
Betonica purpurea, C. B. I. German.
Betonien/ braun Betonien.

Crescit in hortis ac pratis, locis que umbrosis: floret Junio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia (Majolegenda) & *Flores*.

Vires. *Calfac.* & *sicc.* 2. *acris* est & amara: discutit, atten. aper. extergit, in primis *Cephalica* est & *Epatica*, *Splenectica*, *Thoracica*, *Uterina*, nec non & *vulneraria*, & demum *dissrectica*: hinc usū interno & externo cereberrima & celeberrima venit, maxime in morbis capitis.

P R A E P A R.

1. ∇ . Fit ex fol. antequam floret vel ex flor. in MB.
2. *Conserua*. Ex floribus.
3. *Syr. simplex*. Ex succo & saccharo.
4. *Compositus*. Vide in Dispensat.

August.

5. *Empl.* ex *Betonic*. Vide August.
6. \ominus . Ex incinerata planta.

LVII. Betula seu *Betulla*.
Betula. *Trag.* *Monard.* *Dod.* *Lon.* *Lob.*
Cast. *Cam.* *Tab.* *Ger.* *German.* *Birch*
baum.

Crescit in sylvis, locis gaudens & speris. Julos prodit Martio, quibus Aprili folia succedunt.

OFFICIN. NAT.

Folia, *Cortex*, *Fungus*, sed raro.

Vires. *Folia* calf., sicc., resolvunt, & ten. absterg. aperint, amara sunt. Serum prolixum. Hinc usū non minim, in hydrope, scabie, & sim. intus & extus abhuta.

Cortex item quia bituminosus, calfac. & emollit. Adhibeturque in suffitibus ac corrigendo dicatis.

Fungus v. pollet ad strictoria; unde ramenta ejus hemorroidibus inspersa ad miraculum fluxum exhibent.

P R A E P A R.

1. *Succus*. Ex perforato caudice vel no tempore prolectus.

Vires. Commendatur ad comminuendos calculos *Renum* & *Vesica*, maculae cutis abstergendas.

2. ∇ still. ex succo.

LVIII. Bistorta.

Matterwurz/ Est C.B.	}	Major radice	minus intorta	be sine discriminē officinales.
		Maxima	magis intorta	
		Alpina	Media	

Minima

1. Dicitur *Bistorta*, *Cord.* in *D.* *Colubrina*, *Lon.* *Colubrina* & *Dra-Math.* *Dod.* *Cast.* *Bistorta foemina*, *cunculus Major*, *Brunfels.* *Bistorta Brunf.* *Bistorta Britannica*, *Lob.* *Serpentaria foemina* & *colubrina*, *Fuchs.* 2. *Colubrina* & *Dracunculus minor*,

dor, Brunf. Trag. Serpentaria mas seu
Bistorta. Fuchſ. Bistorta. Con. minor,
Tab. latifolia, Ger.

OFFICIN. NAT.

Radix & interdum Fungus.
Vires. Refrig. ficc. ad gr. 3. astringit
valide: est austera in secula, alexipharmacis
sudorifera. *Vsus* præcipuis in vomitu com-
pescendo, in abortu præcavendo, &c. Ex-
tern. in catarrhis exiccandis, fluxu uteri
sanguineque vulnerum fistendo.

Fungus sanguinem in vulneribus ac
hemorrhagia narium mire fistit.

PRÆPAR.

▽. Ex herba.

LIX. Bombax

Arbuscula est exotica ferens frui-
ctus instar nucis crinitæ, in qua se-
men latitat lanugine mollissima in-
volutum.

Dicitur Bombax officinar. Coto
& bombax Serapioni. Xylon seu Gol-
sypium. Matth. Xylon, Fuchſ. Lon.
Gossypium, Dod. Lob. Caſt. Cam. Tab.
Gossypium frutescens semine albo,
C. B. i. Germ. Baumwollbaum.

Copiam ejus plurimam producit
Syria ac Cyprus.

OFFICIN. NAT.

Semen & Lanugo quæ Gossypium
officinarum, Baumwoll.

Vires. Lanugo calfacit & siccatur: se-
men pulmonarium est, iuſſientibus &
asthmaticis maxime proficuum, auger
semen.

N. *Vsus* tum seminis tum lanuginis
rarus est moderans.

LX. Borrage.

Borrage, Brunf. Trag. Fuchſ. (icon.)
Dod. Lon. Cam. Buglossum, Matth.
Fuchſ. Caſt. Buglossum verum, Cord. in
D. Buglossum latifolium, Lob. vul-
gare. Clus. Buglossa urbana, Clus. bift.
Borrage floribus albis, Tab. horten-
sis, Ger. Buglossum latifolium, Bor-
rage, C. B. i. Borrageſch.

Crescit ut plurimum in hortis,
tum quoque locis incultis, officina-
lisque est sine discrimine sive cæru-
los ferat flores, sive albos, quæ hic
æque vulgaris, ac prior.

Floret mense Junio, Julio, Augu-
sto usque in Septemb.

OFFICIN. NAT.

Radix, Folia, Flores, (qui inter 4.
cordiales famosos, recensentur.)

Vires. Cordialis est è præcipuis, calf.
& humect. I. atram & adustam bilem
corrigit, spiritus vitales ac animales fu-
ligine atra biliaria inquinatos mundifi-
cat, unde & omnibus affectibus ex atra
bile oriundis convenient, v.g. hypochon-
driacis.

PRÆPAR.

1. ▽. duplex I. ex toto, 2. ex flori-
bus.

2. Conserv. Ex floribus.
3. Syrup. Ex infusione triplici flo-
rum & sacch. Disp. August.

N. Alio re. succi ex fol. express. 3 viij.
flor. Recent. 3 j. vel 3 j. B. cum sacch. 3 viij.
coquunt insyrupum.

4. Succus insipidatus sive essentia...
Vide l. 2. de succis.

L XI. *Branca Ursina.*

$\Sigma\pi\eta\delta\bar{\nu}\lambda\sigma\tau$, σΦοιδύλσσ, Spondylium vulgare hirsutum, C.B. I. Spondylium, *Lob. Matth. Lon. Cast. Tab. vulgare. Dod. 8.* Branca ursina, *Brunfels. Trag. Cord. in D.* Acanthus vulgaris seu Germanica, *Fuchs. Beerentlauw. Beerwurz.*

Crescit passim in locis humidioribus: floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Folia sola.

Vires. Est è s. herbis emollientibus calf. & sicc. aperit. Usus potissimum externus est in clysteribus aliisque paregoricis, quarumcunque formularum & ut plurimum in cataplasmati.

L XII. *Brassica.*

Κεράμη, Caulis, Rödl. Rölkraut.

Varia Brassicæ sunt genera, quæ his classibus comprehendendi possunt,

{ capitata,
Sativa { non capitata.
 { crispa.
 { Apiana, i.e. apii flore.

| Sylvestris.

| Marina, i. e. Soldanella.

Ex his magis medicamentosa est teste Matthiolo, non capitata, minus caulis, tenerioribus foliis, less tenera, C.B. I. Brassica alba vel viridis: huic succedit non capitata rubra.

Dicitur Brassica, *Brunfels. Levin. Matth. Cast. B. candida. Ges. horren- lata alba, Lon. Brassica vulgaris sativa, Lob. Dod. Ger. Brassica prima. Td. Brassice sativæ majoris species altera. Trag.*

OFFICIN. NAT.

Folia, Jus foliorum, Semen,

Vires. *Folia* calf. & sicc. cura acrimoniā, vulneraria sunt, ebrietatem arcent, astringunt & laxant, adeoque qualitatis mixte; *Nimir. ut ajunt Salernitani.*

Jus caulis solvit, cujus substantia stringit.

Extrinsecus usitatum est rusticis, Vulneribus folia imponere ut consolidentur, quinimo & pleuriticis doloribus imposita, eos mitigant.

Semen eadem pollet qualitate cum foliis.

PRÆPAR.

Loch. de caule. Vide Dispens.

L XIII. *Buglossa.*

<i>Buglossa.</i>	<i>Buglossum</i>	<i>C. B.</i>	{ Sativum { Angusti- { Majus. <i>Hujus locs.</i>	{ folium { Minus } }	{ Majus nigrum { Minus 1. 2. 3. } }	Vulgatum, <i>Vide Borago.</i>

Dici

C L A S S I S I.

31

Dicitur Buglossa, Brunf. Bugl. Ita-
ica, Trag. Lon. Bugl. longifolia. Cord.
inf. Buglossum vulgare, Matth. Cast.
Tab. Ger. Buglossum angustifolium,
Lab. Buglossa Italicum Hispanicum
grande, Cam. Cirsiuim Italicum, Fuchs.
Cord. in D. Ecchium Italicum Spino-
sum, Fuchs. ex. Anchusa, Alcibiadion.
Dod. Germ. Oßsenzung.

Crescit nobis in locis campestri-

bus, & arvis floret Majo & Junio.

OFFICIN. NAT

Flores, Radices & Folia.

Vires, Easdem obtinet quas Borrago.

P R A E P A R.

Eadem quæ Borraginis,

N. Succus buglossa mucilaginosus adeo-
que difficilis est expressu: eapropter si ni-
hilominus eundem desideraris, collocari in
loco humido per noctem, hinc exprime.

LXIV. Bursa pastoris.

Pera Pastoris, Deschelkraut, Hirtenkraut, Hirtenseckel, Seckelkraut.

Major, C. B. 2.

foliis sinuatis Media, C. B. 3.

Minima, C. B. 4.

C. B. est

foliis integris loculis oblongis major ac
minor, &c.

Ex his usitator est major, cui suc-
cedunt media & minor.

Major dicitur Bursa pastoris ma-
jor, Brunf. Trag. Bursa pastoris, Matth.
Cord. in D. Lon. Lob. Cast. (herba can-
cri,) Ger. pastoria bursa, Fuchs. Dod.
major. Tab. Bursa pastoris major fo-
lio sinuato, C. B. 2.

Media describitur Bursa Past. mi-
nor, Tab. minima, Ger. C. B. 2.

Minor est Pastoria bursa minor,
Dod. minima, Lob.

Crescit B. past. passim in locis in-
cultis. Floret Aprili.

LXV. Buxus seu Buxum.

Arborescens, Hujus loci.

Fruticosa.

Foliis rotundioribus, Chamepyxos. Trag. Tab. Hac utinam
ad areolas horrorum.

Infi-

Insignitur *Buxus*, *Brunf. Matth.* Galen. καλ' αρωματικός, *Diosc. Oribas.*
Dod. Fuch. Lon. Lob. Cast. Cam. Tab. Bu- Αργιν. Αέτο. *Calamus Alexandri-*
xus vulgaris, Trag. *Buxus arbore-* *nus, Celsō. Calam. aromaticus, Cord.*
scens, C. B. I. *D. Fuch. Garz. Lob. Acoſt. Calan-*
Viret perpetuo, Aprilitamen ger- *aromaticus Indicus, C. B. I. inter a-*
mina novella profert: locis gaudet *rundines odoratas. Germ. wolfrichend*
asperis saxosis. *Calamus.*

Vires. Rari usus est in Medicina: sum *N. Rara planta est officinis nostris*
tamen qui oleum ex ligno destillant, sum- *bus & non nisi Foliis solummodo arun-*
mē narcoticum: idque non solum summo- *naceis (iisque raris) nota.*
pere commendant in Epilepsia, odontal- *Substituunt itaque Acorum se-*
gia (si dentis calpium ipsi intinctum in ra- *Calatum Aromaticum officin.*
dicem dentis dolentis immittatur) den- *Vires. Calfac. sicc. 2. acris est. Vju-*
tibusque corrosis, verminatione, &c. sed *que præcipui in Vieri affectibus & neu-*
& pro oleo Ligni Heraclei Rulandino *rum doloribus. Garzias ab Horto.*
vendantur. Videatur Quercet. Tetrad. p.

214. 215. 216. ubi buxum lignum effi-
 cacissimo sulphure narcoticō scatere do-
 cet.

Extraictum Ligni fit, l. 2. vide l. 2.

Vires. Insigne est sudoriferum & spe-
cificum ad Epilepsias, vermes, putredines.

Dosis: Exiguapilula Quercet. in Phar-
mac. Rest. c. 26.

C.

LXVI. *Calamus Aromati-* *cus Indicus.*

Calamus Aromaticus officinarum.
Vide Acorus.

Calamus Aromaticus Indicus est
planta indica & diversa ab Acoro.
Super quo legi potest Garzias ab hor-
to. lib. I. aromat. c. 32. & annotatio-
nes Clusii in eundem.

Inscribitur καλαμός simpliciter
& καλαμός μυρεψίχης, Hippocr. &

LXVII. *Calamintha.*

Incana, ocymi foliis.	Καλα	Pulegii odore seu Nepeta
Vulgaris, vel officinarum,		
Hac usualis.	μιθη,	C. B.
Magno flore.		
Exiguo flore,		
(Arvensis verticillata.		

Dicitur *Calamintha*, *Matib. Fuch.*
vulgaris, Cam. Cal. mōtana, Dod. Gaff.
Calam. montana vulg. Lob. Tab. Ne-
peta montana, Cord. in D. Mentha sa-
tiva rubra, Ger. Calamintha vulga-
ris vel officinarum Germaniae, C. B. 2.
aliis calamentum. Germ. Ackermuns-
Calament.

Floret Junio & Julio, crescit in
 arvis.

OFFICIN. NAT.

Folia.
Vires. Calfac. sicc. 3. aperit, attenuat,
discu-

C L A S S I S I.

33

discutit, extergit partium tenuum est, stomachica ac uterina imprimis, hinc & peroralis atque Epatica: menses ciet, fæcum ejicit, urinam movet, insufflare, Epar reserat.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex planta integra Junio vel
Julio collecta.
2. Sali. Ex cinere.
3. Syrupus corporis de calamintha. Vid. machi.

z. Conserva. Ex floribus.
Vires. Commendatur ad tormina
ventris infantum, ut & ad ardorem sto-
machi.

3. S. J. H. comp.
Dispens. August.

4. Spec. *Diacalaminth.* Vid. Disp.
IXVIII *Calcarippa*

LXIX. *Caltha*

Calendula, Chrysanthemum, *Rin-*
gelbum.

Est præ-S vulgaris. Hec officinalis.

Indigitatur. Calendula, Brunf. Trag.
Ded. S. Caltha Savina Tch. Caltha.

Dod. Cam., *Caltha lativa*, *Lob.* *Caltha*,
Matti, *Fuchs*, *Lon.*, *Cast.* *Chrysanthemum*,
Lob., *Calendula simpliciflore*,
Ger. *Caltha vulgaris*, *C.B.I.*

Crescit in hortis, florere incipit
Majo floretque per integrum aestu-
tem.

OFFICIN. NAT.

Vires Flores Cardiaci censentur.

Vires, Flores curandi ceterorum, hinc Epatici calf. & sicc. 2. (precipue siccos sint) aper. discut. subastrig. menses cent., partum promovent (fumus subditus parturienti,) sudores movent, alexipharmacis censentur, itero meden-
tia.

OFFICIN. NAT.

Herba & Flores.

Vires. Omnes calcarippae siccant,
calore & frigore temperantes, sub-
stringunt vulnera consolidant, parvum
facilitant inrinsecus & exirinsecus ad-
hibita.

PRÆPAR.

1. *Ex fol. & flor. cum incipit florescere.*
 2. *Acetum.*
 3. *Conſerv. Ex floribus.*

LXX. Cannabis.
ſſemina *He uſuales*
ſſativa *mæſculina* *ſpromiſue.*
Eſt *ſſativa* *mæſculina* *ſpromiſue.*
Eſt *ſſativa* *sylvestris.*

Dicitur Kawaſie, Diſc. Cannabis,
 Brunf. Matth. Dod. Lon. Lob. Caſt. Cam.
 Tab. Ger. major, Trag. ſativa, Fuchs.
 Cord. in D. C. B. 1. vulgo, Canapus,
 Germ. Hanff/ Zahmer Hanff.

Colitur in agris: Floret Junio.

OFFICIN. NAT.

Semen, raro *Herba*.

Vires. *Semen calf.* (alias refri.) ſic-
 catque, *ſemen genitale immunit* (uſu con-
 tinuato) tuſſi opitularur. Itero ſubvenit:
 ac caput vaporibus replet.

Herba refrigerat & ſiccatur, ambuſtis
 conuenit, aurium dolores (ab obſtruc-
 tione natuſ) ſanat (ſuccus inſillatus.)

LXXI. Capparis.

Frutex eſt exoticus, ex quo flores
 antequam eſt gemmis erumpant de-
 cerpuntur, conditique ad nos trans-
 portantur.

Nominatur Capparis, Trag. Mat-
 thiol. Cord. in D. Lon. Caſt. Capp. 2. Tab.
 Capparis spinosa, Bellonii. Capparis
 retuſo folio, Lob. Capp. rotundiore
 folio, Ger. Capparis spinosa fructu
 minore, folio rotundo, C.B. 1. Germ.
 Cappern.

OFFICIN. NAT.

Cortex radicis inprimis.

Vires. *Calf.* & ſicc. eſt plenius, acris,
 amarus, auſteriusculus ideoque incidenſ,
 aperiens, extergens, ſubastrigens. Pro-

deſt in affectibus Arthritis, hypoche-
 diacis, & ſimil.

PRÆPAR.

Conditi flores.

1. Condiuntur & affundendo.
2. Sal aspergendo.

N. Nocere creduntur ſtomacho im-
 cilliori, Epati econtra & Lieni conſeru-
 obſtructiones eorum reſervando.

1. \textcircled{O} Compos. Vide Disp.
2. Trochis. de Cappar. Vide Disp.
3. Extract. e corticibus Rad. Fit ſe-
 cundum Quercetan. cum ∇ flor.
 Geniſtae vel ſimiſi P. R. cap. 26.

LXXII. Caprifolium.

Περικλύδης, Matrisylva, Vol-
 crum majus, Lilium inter spinas
 Waldwinde / Speckgilg / Geißbla/
 Zaungilg /

non perfo-
 liatum *h*utrumque promi-
 liatum ſcœ officiale eſt.

1. Non perfoliatum vocatur Ca-
 prifolium, Brunf. Lon Germanicum.
 Dod. Periclymenum, Trag. Fuchs.
 Cord. in D. Cam. Periclymenum non
 perfoliatum ſeptentrionale. Lob.
 Periclymenum vulgare ſeptentrio-
 naliū, Cluf. hift. Periclymenum
 non perfoliatum Germanicum.,
 C. B. 1.

2. Perfoliatum dicitur Periclyme-
 num, Matth. Caſt. Periclymenum per-
 foliatum, Lob. Tab. Ger. Periclyme-
 num vulgare alterum, Cluf. hift. Peri-
 clymenum perfoliatum, C. B. 2.

Gre-

CLAS SIS L.

35

Crescit indumentis, fruticibusque Gran. Parad. Cord. in D. Milleguet-
instar convolvuli adhærescit. Floret ta, Lob. Malaguetta, Garz. Carda-
Majo ac Junio. mom. Arabum majus; Tab. German.

OFFICIN. NAT.

Flores.

Vires. Calf. & sicc. dureticum va-
lidum ac spleneticum est. Usus precip. in
asthmate & tussi. Externe extergit ulce-
ra sordida, sanat impetigines, aliasque
cutis maculas abstergit.

PRÆPAR.

△. *filla*. Ex floribus.

Vires. Confortat nervosum genus, au-
xiliatur asthmatis tussi, palpitationi cor-
dis: facilitat ac accelerat partum, oris
secundam emendat (in gargarismis.)

Succus ex foliis raro extat, insi-
gnis tamen efficacia est in vulneri-
bus capitum ac cranii curandis.

LXXIII. Cardamomum & gra-
na Paradysi.

Cardamo- mum C.B.	1. Granum Paradysi.
	2. Majus officinarum.
	3. Medium.
	4. Minus in officinis sim- pliciter Cardamo- mum dicitur.
	5. Minimum.

Ex his officinis usualiora sunt Grana Paradysi, quæ officinis Carda-
momini majoris nomine veniunt; tum cardamomū simpliciter ita dictum, in affectibus capitum, ventriculi & in pri-
quo officinarum Cardamomum misutus, minus audit.

Grana Paradysi inscribuntur Car-
damomum maius, Matth, Lon, Cast,

OFFICIN. NAT.

Fructus uterque Cardamomum scil.
& grana Paradysi.

Vires. Utrumque calfac. & sicc. (ma-
jus gr. ij, minus ij.) partes principes re-
creat, attenuat, flatus discutit, coctionem
juvat, prout conductibilis eorum usus est

PRÆPAR.

1. Ol. Cardamomi.
2. Confectio.

Eccc 2

Car-

LXXIV. Cardiaca.

Cardiaca, Matth. Lob. Lon. Cast. Tab. Ger. Fuchs. Melissa sylv. Trag. Marrubium mas, Brunf. Marrubium Cardiaca dictū forte primum Theophrasti, C. B. I. Germ. Herzgespan.

Crescit juxta sepes & vias, locis que gaudet frigidis: floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. Calf. 2. sicc. 3. attenuat, discutit, peculiariter medetur distensioni hypochondriorum & cardiac infantum (quem effectum cardiacum seu cardialgiam appellant,) ciet ursinam & mensēs, pectus à pituita detergit, dissidenter parientibus opulatur.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex herba quę præcipue in usu est.

2. Unguentum Cardiacum. Vide l. 2.

LXXV. Carduus Benedictus.

Dicitur Carduus Benedictus, Brunf. Trag. (cui & Acanthus Germanicus,) Matth. Lob. Cast. Tab. Cam. Ger. Attractylis hirsutior, Fuchs. Acanthium, Cord. in D. Lon. Cnicus sylv. alter Theophrasti, Cord. in D. Cam. Cnicus supinus, Cord. hirs. Carduus benedictus & attractylis altera species, Dod. Cnicus sylvestris hirsutior, sive Carduus benedictus, C. B. (4. Cnici.) Germ. Cardobenedicten/gesegnete Distel.

Crescit in hortis, floret Junio & Julio.

N. 1. Tempus sationi aptius est ē cre- scente.

N. 2. Carduus benedictus si sub ini- um Irenus collectus fuerit, vulnera recen- tia mirabiliter curat, sin alio tempore nunquam id præstabit.

OFFICIN. NAT.

Folia & Semen.

Vires, Herba Cardiaca, alexipharmacā, ac sudorifica est ex usitatissimis, Calf. & sicc. 2. atten. aperit. disc. veneno ac pu- tredini resilit, febres etiam in veterata & quartana curat. Laudatur à nonnaliis peculiariter in Cephalea clavo dicta ut & in surditate. Extrinsecus rariorū est usus, adhibetur tamen nonnunquam ad gangranans arcendam (in Epithem, vel cataplas.)

Semen virese eisdem obtinet, sed ut non aequo crebro adhibetur, commen- tur imprimis ad Epar obstrūctum.

PRÆPAR.

1. Pulvis. Datur ad 3j.

2. ▽. Ex herb. integr.

3. Spir. Ex herb. fermentata.

4. Succus. Ex herba expressus.

5. ⊖. Ex Cinere.

6. ♂ Stillatur.

7. Conserv. Ex foliis seu summit.

8. Syrup. Ex succo.

9. Extract. Ex foliis c. ♀.

LXXVI. Carduus Mariæ.

Carduus Mariæ, Trag. Fuchs. ico. Lon. Cast. Ger. Vulgaris, Cam. Carduus Lacteus, Matth. Spina alba horten- sis, Fuchs. Carduus albus & Cham- leon.

C L A S S I S I.

37

leon, Brunf. Carduus Marianus. Cord.
m D. Tab. Carduus Leucographus.
Dod. Carduus albis maculis notatus
vulgaris, C.B. i. Silybum, Lob. Germ.
Mariendistel/Strawendistel/Behevedistel.

O F F I C I N . N A T .

Semen in primis, hinc *Folia* & non
nunquam *Radix*.

Vires. Petteralis in primis *Carduus*
Maria censetur. Calf. & sicc. 2. suba-
string. incudit, aperit; in ceteris emula-
tur *carduum* benedictum. Usus praecepe
in pleuride, Ittero ac hydrope.

Dosis semenis ad 3j.

N. Semen in emulsionibus crebri est
usus.

P R Ä P A R .

▽. Ex herba tenella.

LXXVII. *Carlina*.

Xαμαλέων λευκής, Apri radix, seu
Eberwurz. Brunf. Carduus panis seu
panis, Ericio Cord. Chamæleon albus,
Matth. Cord. in D. Caſt. Carlina her-
barior. Lob. Chamæleon albus Diſc.
Lob. ieo. Cluf. hisſ. Carlina humilis
(vel altera.) Dod. Carlina ſeffili flo-
re. Cam. Carlina acaulos magno flo-
re. C.B. i. aliis Carolina, cardopati-
um. Germ. weſt Eberwurz.

Crescit in locis montosis, v. g. in
Alpibus Helvetiæ & alibi.

O F F I C I N . N A T .

Radix collecta tempore verno.
Vires. Calfac. & sicc. 3. est alexiphar-
maka, ſudorfera, diuretica, emmenago-
ga, tinea & venirus negat.

Carthamus vide inter purgantia.

LXXVIII. *Carum*.

Kάρπη καρόν, καρίον, Caros, Brunf.
Trag. Careum. Fuchs. Carum. Cord. in
D. Matth. Lob. Dod. Caſt. Tab. Ger. Ca-
rui. Lon. Cuminum pratense, Carui
officinarum, C.B. i. German. Weiß-
kümmel/ Beldkümmel/ Marikümmel.

O F F I C I N . N A T .

Semen.

Vires. Calfac. & sicc. 3. diſcut, atten.
Stomachicum est ac diureticum, lactis
abundantiam prebet. Hnc usus eius insi-
gnis in colica, vertigine, &c. cum inter-
ne tum externè applicatum.

P R Ä P A R .

1. Confeſtum Semen.
2. Condita Radix, sed raro.
3. ▽. ſtillat. Ex planta integr.
4. Ol. Ex ſemine ſiccо l. a. destil-
latum.

LXXIX. *Cariophyllum hor-
tentis*.

Videatur Cariophyllum, Lob. Tab.
Ger. Caſt. Matth. Cam. Lon. Caryo-
phylla, Trag. Vetonica. Dod. Betoni-
ca altilis coronaria, Tunica, Fuchs.
Mägelblümlein/ Graßblümlein.

Hortensis, colitur in hortis va-
rior. color. & discrepantis
Est: plenitudinis.

Sylvestris, qua varius.

Florescit Junio atque in multam
æstatem.

O F F I C I N . N A T .

Flores potiflimum rubri,

Eccc 3

Vires

Vires. Moderate calf. & sicc. Cephalic sunt ac cordiales. Usus præcip. in vertigine, Apoplexia, Epilepsia aliisque capitis & nervorum affectibus. In syncope ac palpitatione cordis: fugant lumbricos, alleviant partum: Extrinsecus adhibentur in vulneribus capitis: extrahunt ossa craniī siffa; leniunt Cephalalgiam & odontalgiam.

PRÆPAR.

1. Succus inspissatus Essentia dictus, & flor. rubr. (cum primū gemmæ explicari incipiunt) rese & isque albidis illis partibus conquaissa irrorando, exprime, clarifica ac coagula lentissime.

N. Calore nimio perdit vires, nimia agitatio cum spatula amittit colorem.

Dosis à 3 fl. ad 5 fl.

2. Conserva. ex floribus.

3. ▽. stillat. Ex flor. cum herba lessimo NB calore.

Suntque Caryophylli dicti, qui discussi sunt ante quam maturuerunt, unde & minores esse solent. Germ. Miltzen. Anthophylli, Mutternelcken/ qui maturitatem assecuti sunt: unde & majores existunt.

Delectus: Eligendi sunt suave frangentes, oleosam quandam humiditatem premendo exhibentes.

Vires. Cardiacum, Cephalicum ac Stomachicum insigne exhibent, calf. & sicc. 3. discut. Hinc profundit in Lypothymia, Odontalgia, Crudiitate ventriculi, vertigine; arcunt quoque morbos malignos, merinos, &c.

PRÆPAR.

1. Confect. Fit l.a.

N. Ophthalmica insignis est, &c.

4. Syrupus. Ex infusione florum.

5. ♀. Ex infusione florum. Vi lib. 2.

LXXX. Cariophylli Aromatici.

Charunfel Arabibus. Caryophyl li. Matth. Tab. Caryophyllum, Cord. hist. Cest. Calafur Arabibus & plerique Indis Caryophylli, Lob. Caryophyllum florens & Caryophylli ven. Ger. Caryophyllum aromaticus fructu oblongo. C. B. I. Antophylli dicuntur reliqui majores. Lob. Lon. Tab. Ger. Caryophylli maturi seu majores, Cord. hist. Caryophylli mares, Avicenne.

Fructus seu si mavis flos est aromaticus exoticus, Solis radiis irradiatus & nigrefactus.

2. ▽. Ut ex aromatibus reliqui eliciuntur vide l. 2, vel l. 4 in Cinamomo.

N. 1. Caryophylli multum olei fundunt.

Vires. Oleum hoc denti cavo inditum odontalgiam mirifice lenit.

4. Extractum. Fit ex caryophyllis cum aq. stillat. & Vla.

5. ♂. Ex remanentiis incineratis elixiviatur,

C L A S S I S L.

39

5. *Balsamus*. Fit la ex ol. Nucifæ depurato ac ol. caryophyll. tingiturque pulvere caryophyllor.

7. *Species diacaryophyllor*. Vide Dispensator.

LXXXI. *Caryophyllata*.

Caryophyllata, Brunf. Trag. Lon. Matth. Cast. Tab. Ger. *Vulgaris*, Lob. Cam. Clus. bſt. *Caryophyllata* hortensis, Fuchs. *Herba benedicta*, Brunf.

4. *Caryophyllata vulgaris*, C. B. 1. alias *Sanamunda*. *Herba benedicta*. German. *Benedictwurz* / *Benedictfrucht*.

Crescit locis incultis, pinguibus juxta sepes.

OFFICIN. NAT.

Radix collecta mense Martio, quæ odoris fragrantis est (23. Martii circiter,) raro *Folia*.

Vires, *Calfac.* & *sicc. 2.* subastrig. rōbor. discr. cephalica ac cardiaca est. Usus præcipui interne in catarrhis excandis, sanguine coagulato resolvendo.

Cassia aromaticæ seu lignæa, vide *Cinamomum*.

Cassia nigra seu fistula, vide inter purgantia.

LXXXII. *Castanea*.

Kastanæ, *Castanea*, Brunf. Trag. Fuchs. Dod. Lac. Lon. Lob. Tab. Ger. *Castaneæ minores*, Matth. *Castaneæ sylvestres*, Cord. in D. Cast. *Castanea sylvestris* quæ peculiariter *castanea*, C. B. 1. Germ. *Kastanien*.

Castaneæ etiæ omnium glandium

sint præstantissimæ, teste Gal. attamen præter membranam rubram corticiæ ac carni intercedentem nihil officinis exhibent.

Vires, *Membrana* sifit valenter immodicos alvi fluores & sanguinis rejectiones (in vino austero sumpta.) Quin etiam cum pari pondere ramentor. eboris, alba fuminar. prosluvia cohabet.

Dosis 3:1. Matth:ol.

LXXXIII. *Centaurium minus*.

Minus. De quo hic.

Centaur. Majus. Est Rhaponticum vulgare. Vide suo loco.

Dicitur *Centaurium*, Trag. Matth. Fuchs. Dod. Lac. Lon. Lob. Cam. Cast. Tab. *Centaureum parvum*, Lob. Ger. *Centaurea*. Brunf. Ces. minor, Brunf. *Centaurium minus*, C. B. 1. alias febrifuga. *fel terræ*. German. *Tausengüldenfrukt* / *Erdgall*.

Nascitur solo arido & pratis sabulosis; floret Julio & Augusto.

OFFICIN. NAT.

Planta foliis ac floribus referata vel summariæ foræ.

Vires. *Spleneticum* est & *Epaticum*. *Calf.* & *siccat*, amarum est citramordacitatem, unde & leniter astringens, extergens, aperiens, vulnerarium; biliosos & putidos humores quam levissime per aruum educti, serum per poros discentit. Hinc utile in febribus (unde & non men habet. *Iclero*, menstruis suppressis,

Scorpi

Scorbuto, Arthritide, lumbricis, & specie in morsu canis rabidi.

N. Tante estimationis est ut vix vim medicatum seu absinthites vulgus paret, cuius partem non constitutat.

PRÆPAR.

1. ∇ . Ex integra planta.

2. Extract, i. e. succus insipissatus ex herbis ac floribus conquassatis atque cum ∇ maceratis.

Dosis ad 3j.

3. \ominus . Ex Cinere.

Centumnodia, vide Polygonon.

LXXXIV. Cepa, Cepe.

Koquimov. Arab. Bassal. Cepe, Trag. Fuchs. Matth. Cord. in D. Cast. Capitata, Matth. Cepa rotunda, Dod. Cepa sativa, Matth. Cepa alba & rubra, Lon. Tab. Cepa vulgaris, C.B. i. German. Zwibel, Zwiffl.

Ceparum eti variae dentur species, differentes pro diverso colore flororum & radicum, tum pro diversa radicum figura, rotunda, oblonga, sessili, &c. attamen convenient facultatibus adeoque promiscue usurpantur, aciores tamen sunt oblongæ.

Coluntur in hortis, soloque gaudent opimo: florent Junio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix sola,

Vires. Calf. & sicc. ad gr. iiiij. aper, incidunt, abstergent, partium sunt crassarum, adeoque flatulentæ. Usus principi in tartaro pulmonum incidente & ex-

pellendo (cum melle cocte & estata) in urina & menstruis etiendas, in lumbricis fugandis (in infusione.) Extrinsecus miturant & rumpunt apostemata (cocte & imposita) etiam malorum pestis (implante Theriaca vel Melioridatio & cocta.)

Urinam proritant (tosta in axungia & imposta.) N. idem facit membranulae liberi carnea particule intercedens, gladiolus (licet imposta.) Permoni conferunt (cum adipe cocta & imposta) mensis & hemorrhoides prolixunt (subditæ) ambo fistis medenur (cruda cum sale subtili ac statim imposta.)

N. Sunt qui contagioso aere in conglavib[us] suspendunt usque contagium colligadeoque conclave purgatum iri autamant.

LXXXV. Cerasa.

Cerasorum varia producunt genera, tam secundum colorem, quam secundum saporem differentiation. Veruntamen in usum pharmaceuticum duo potissimum accersuntur, subacida rubra scil. (Amarenæ) & dulcia nigra.

Cerasa apud omnes ferè authores nomen suum retinent & dicuntur cerasa Germ. Kitschen.

OFFICIN. NAT.

Cerasa utriusque generis siccata, Nuclei & Gummi.

Vires. Acida refrigerant, siccant, astrigent. Cor ac Stomachum roborant. Hinc uilia in febrili furi ac astu mitigando, &c. Fernel. decoctum cerasorum in hypochloriaco

C L A S S I S I.

41

triaco affectu summi commendat. Dulcia temperata sunt ad humiditatem inclinantia, cephalica, unde & in morbis apoplexia, Epilepsia, Paralyss, &c. peculiariter proficua censentur.

Nuclei calculum comminuant, adbibenturque contusis in frontibus, unguentore refrigeranti commixta, ad dolores febribus capitum demuleendos faciunt.

Gummi celebratur vi lithontriptica.

P R E P A R .

1. Condita. Condiuntur acida cum saccharo. Vide supra.

2. Succus frue Rob. Ex acidulis fit, expressione scil. & inspissatione.

3. Syrup. Ex succo acidor. & saccharo $\frac{1}{2}$.

4. ∇ . stillat. Ex dulcibus nigricantibus.

5. \sim . Ex dulcibus nigris fermentatis. Dicitur & Q.E. Vide de Spirit.

6. ∇ Diuretica. Ex nucleis utrumque.

7. Tinctura ac Extraetum. Ex nigris fit cum \mathbb{V} vel ∇ propria l. a. Querc. Bhar. Rest.

8. Diamare-
natum { simplex. ex. pulp. ceras.
vinos. (per cribrum)
ib. iij. sacch. iiiij.
compos. fit ex simplici ac
aromatibus.

9. Oleum. Ex nucleis exprimi potest.

LXXXVI. Cerefolium.

Xειρέθυλον. Chærefolium, Brunfels. Dod. sativum, Trag. Cerefolium,

Matth. Cast. vulgare, Ger. Lon. Lob. Cam. Tab. Gingidium, Fuchs. Chærephyllum sativum. C.B. 1. alias Cerifolium. Germ. Kerbel.

{ sativum. Hoc officinale, & jam no-

minatum.

Sylvestre. Hoc minuu usuale.

Crescit in hortis, floret Majo.

O F F I C I N . N A T .

Folia & Semen.

Vires. Calfac. & sicc. discutit, est partium tenuium, diureticum, Emmenagogon ac lithontripticum, sanguinem coagulatum resolvit, somnum suaviter inducit. Extrinsecus usus insignis est in dolore colico, in urina retenta (imposit. in catapl.).

P R E P A R .

1. ∇ . stillat. Ex integra planta.

2. \ominus . Ex cinere.

Ceterach, vide Scolopendrium.

LXXXVII. Chamædrys.

Trixago, Trissago Quercula Calamandrina, Gamanderlein/ klein Baethengel/species dantur variae ex quibus officinalis pra reliquis chamædrys minor repens, C.B. 3. Chamædrypis, Brunf. chamædrys, Cord. hist. Tab. chamædrys vera, Trag. Cord. in D. vera mas, Fuchs. cham. vulgaris mas, Lon. chamædrys major, Lob. ico, minor, Ger. chamæd. minor repens; Dod. chamæd. major vel 2. Clus.

Colitur in hortis, solo gaudens aspero, floret Junio ac Julio.

O F F I C I N . N A T .

Folia ac Flores.

Ffff

Vires.

Vires, Calfac. & sicc. ad gr. 2. Est splen-
netica ac Epatica, saporis amari, incid.
atren, aperit potenter urinam ac sudore
rem moveat. Hinc confert in febribus,
Scorbuto, sanguine coagulato, Hydrope
incipiente, mensibus obstructis ac inpri-
mis in arthritide. Extrinsecum in ulce-
ribus serpentibus, in dolore hemorrhoi-
dum, in scabie ac pruritu, in catarrhis
exsiccandi.

P R E P A R .

1. ▽ Ex integra planta foliis scil.
& floribus.

2. Conserva. Ex floribus.

N Est & chamedrys frutescens quam
Teucrium vocant, hec isdem pollet viri-
bus. Et præter hanc est chamedrys vul-
garis, juxta sepes nascens, que vere sub-
stutui potest.

LXXXVIII. Chamepytys.

Ajuga, Abiga, Arthetica, Arthri-
tica, iva arthetica. Schlafräulein/
je länger je lieber/ pidigrin. Arab.

Ex generibus variis chamæpytios
officinalis præ reliquis est lutea vul-
garis, C. B. 3.

Quæ dicitur chamæpytys 3. Trag.
Fuchs 2. Lon. chamæpytys 1. Matth.
Dod. Cord. bist. vera, Cord. in D. chamæ-
pytys major, Tab. mas, Ger. Ajuga li-
ve chamæpytys mas Dioscoridis, Lob.
Ajuga, Cest. Ajuga luteo flore, Clus.
hystor.

Crescit in agris fabulosis, floret
Julio & Augusto, præcipue autem in
hortis colitur.

O F F I C I N . N A T .

Folia cum floribus seu herbatoca
Vires. Nervosum genus robustum
calf 2. sicc. 3. incid. aper. diuretica et
emmenagogia, confert in arthritide &
loribus.

P R E P A R .

1. ▽ Ex herba integra.
2. Pilula de iua arthritica.

LXXXIX. Chamomilla,

Xαμαιμηλος, ἄνθεψις, Lencanthe-
num Dioscor, camomilla, chamo-
milla, Chamilen.

vulgaris Hac usitatissima.
Romana seu nobilis odorata.

Hec istud usualis.
fœtida. Hac minus officinalis.

Inodorata. Idem minus usus.
Vulgaris insignitur chamomilla

3. & vulgaris. Trag. Lon. chamæ-
lum (parthenii 3. species,) Brun.

Cast. Tab. Ger. chamæmelum Leucan-
themum, Fuchs. chamæm. sylv. Dod.
arvense, Cam. Anthemis, Cord. in D.
Matth. Anthemis vulgarior, sive
chamæmilla, Lob. chamæmelum vul-
gare, Leucanthemum Dioscoridis,
C.B. 1.

Romana dicitur, Parthenium &
nobilis chamomilla, Trag. Lon. Leu-
canthemum odoratum, Dod. Anthe-
mis seu Leucanthemis odorata, Lob.
chamæm. odorat Cam. Romanum,
Tab. Ger. chamæmel. nobile seu odo-
ratius, C.B. 2.

Vulgaris nascitur passim, in arvis
aliis.

aliisque locis arenosis. Romana colitur in viridariis. Fœtida invenitur itidem passim.

OFFICIN. NAT.

Flores seu tota herba tam vulgaris, quam Romana.

Vires. Calf. & sicc. 1. diger. laxat. mollit, mitigat dolorem, menses & urinam ciet. Eapropter usus insignis est in dolore colico & hunc pedissequa pares. Extrinsecus usitatissimus ejus usus est in paroxysmis, emollientibus, maturanibus, euraplasmatis, clysteribus, &c.)

PRÆPAR.

1. ∇ Ex vulgari.

2. ∇ Ex Romana.

3. $\text{Ol.} \text{stellat.}$ Ex vulgari.

4. $\text{Ol.} \text{stellat.}$ Ex Roman.

5. $\text{Ol.} \text{infus.}$ Ex vulgari seu cum floribus ac oleo communi.

6. \ominus Ex cinere.

XC. Chelidonium majus.

Χελιδόνιον μεγαλ., Chelidonia. Brunf. chelidonium majus, Trag. Matth. Fuchs. Cord. hist. Dod. Lob. Caff. Tab. Ger. vulgare, Clus. hist. chelidonium majus vulgare, C. B. t. alias. Hirundinaria. Germ. Schwalbenwurz / Schellwurz / Goldwurz.

Crescit passim juxta sepes, adhesitque muris: floret primo statim vere & per multam æstatem.

OFFICIN. NAT.

Folia c. floribus, Radix,

Vires. Calfac. & sicc. 3. valide absterg. atten. saporis est acris & amaribilem per-

alvum & visum edicit, visum acuit. Hinc conduct in Ictero, obſtructione Lieinis & Epatis, Ureterum. Radix alexipharmacæ ſtaruitur. Extrinsecus oculorum imbecillitat, ulceribus caterisque affectibus medetur. (C. ius rei graua ſunt qui ſuccum luteum ex rupto caule manantem oculis induit.)

N. Sunt qui ad Icterum ſanandum plantis pedum ſupponunt.

PRÆPAR.

1. Succus infusatus.

2. ∇ . Ex herba cum floribus.

3. \ominus . Ex cinere.

XCI. Chelidonium minus.

Χελιδόνιον μικρὸν, Ficaria & serophularia minor vel 2. Brunf. chelidonium minus, Trag. Matth. Fuchs. Dod. Cord. in D. Lon. Lob. Caff. Tab. Ger. chelidonia rotundifolia minor, C. B. 2. Arabib. memiten, Feigwarzenwurz / klein Schellkraut.

Crescit locis humidis & palustribus. Floret Martio.

OFFICIN. NAT.

Radix & Folia.

Vires. Refrig. & humect. ſpleneticum est. Uſus precipui, in Ictero, Scorbuto, hemorrhoidum fluore. Extrinsecus ſpecifica marisces ſeu ſicus ani curat, dentumque purgandi maximopere ſubvenit.

PRÆPAR.

∇ . ſtillat. Ex herba tota.

XCII. Chermes.

Kermes, coccum infectorium,

Fffff 2 Matth.

Marth., coccus infectoria, *Cord. in D.* subveniunt, vulneratis nervis medentur,
Cast. Tab. Granum & coccus baphica morbillos erumpere faciunt.
Dioscor. granum tinctorium, *Lon.*
alias Scarlatum. Fructus est famosissimi fruticis, qui inscribitur *Ilex* in
quo coccus baphica *Bellon.* *Ilex* coc-
cigera, *Clus. hist. Ger.* minor cocege-
ra, *Dod.* *Ilex* coccifera, *Cam.* *Ilex* acu-
leata cocciglandifera, *C. B. 4.* *Ger.*
Scharlachbeer.

Nascitur in Creta, teste Bellon. *I.*
1. obf. c. 17. uti & multis Hispaniæ lo-
cis, in Narbonensi etiam Gallia &
Provincia, &c.

Delect. Eligenda sunt grana rubi-
cundo-nigra, integra, vermiculum
in se continentia.

Vires. Cardiaca sunt grana calf, &
sicc. adstring. vapores tetros discutunt.
spiritus vitales reficiunt, parturientibus

subveniunt, vulneratis nervis medentur,
morbillos erumpere faciunt.

PRÆPAR.

1. *Confectio Alkermes.* Vide Disp.
2. *Extractum seu Essentia.* Fit è fru-
etibus contusis cum \mathbb{W} vel ∇ Rolar,
quæ acidula redditæ sit guttulis ali-
quot. spir. \oplus aut \ddagger tris Quercet.

N. Scarlatus pannus, granis his-
(quibus tinctus est) admodum celebri-
est, adhibeturque non modo ad morbilli
proliciendos. (Patientes in eum involve-
do,) sed & ad cor roborandum (Epithi-
mata eo suscepta cordis regioni imponen-
do,) ut & ad bubones venereo curando
(pannum iis imponendo.) *Quin* & filo si-
riceo hujus coloris ad arcendum Ery-
pelas locum affectum circumligare val-
uitatissimum est.

XCIII. Cheyri, Keyri, Leucojum.

Classes Leu- cojorum <i>C.</i> <i>B.</i> sunt 4. ex- hibetque	1. Incanum, (folio incano)	singula sunt diversorum generum.
	hortense,	
	2. Incanum maritimum,	
	3. Luteum folio hirsuto,	
4. Luteum folio viridi,		

Ex his placet officinis luteum vul-
gare, *C.B. 5.* inter Leucoja folio viri-
di, quod est Leucojum. *Brunf.* *Cord. in*
D. Leucojorum aureum, *Marth.*
Lencojum Luteum, *Fuchf. ico.* *Dod.*
Lob. Cast. *Cam.* *Leuc. sativum luteum*,
Clus. *Keiri* vel *Cheiri*, *Lon.* *Viola lu-*
tea, *Trag. Fuchf.* *Ger.* *Viola petræa lu-*
tea, *Tab.* *Germ.* gelbe *Violen* / *Negel-*
veilen.

Crescit nobis in hortis, raroque
sponte provenit: floret Aprili, Majo
& ultra...

OFFICIN. NAT.

Flores, seu herba cum floribus, &
raro *Semen*.

Vires. *Cordiales* sunt, calf. & sicc. 2.
attenuant digest., partium sunt tenuissi-
mæ extergent, cordiales ac nervini sunt,
dolores mitigant, mensæ carent, secundinam
prorsanti,

PRÆ-

C L A S S I S I.

45

P R E P A R .

1. Conserva. Ex floribus.
2. ∇. Ex floribus vel integra
planta:
3. Ol. Ex infusis floribus in oleo
veteri.

X C I V . Chīna.

Chīna radix, China radix, *Fragof.*
C.B. i Cīna alias Chīna, Matth. Chīna,*Lob.* *Cast.* *Tab.* *Monard.* Radix Chīna, *Garz. Acost.* Chinna seu Cinna, *Casalp.* *Wortentwurz.*

Orientalis. Ex regione Sinarum,
China dicta.
Est Occidentalis. Ex Hispania nova
& Peru.

Prefertur orientalis, quæ exterius
est colore rubente aut subnigro, in-
teriorius candicante aut subrubente: &
hæc, quò nigrior è melior. Occi-
dentalis colore est interiorius magis
ruffo.

Vires. *Calf.* leniter siccata, 2. subastrin-
git, èst diaphoretica, diuretica, discutien-
tia, aperiens, *Epatica.* Hinc convenit in
cachexia, hydrope, paralyse, arthritide, ce-
phalea, ictero, lue venerea, tumoribus
surrhoëis & œdematoëis.

P R E P A R .

Extract. cum ℥, quod tamen rari-
us: adhibetur cerebrius in decoctis
sufficitque ʒj. vel ʒij. pro lib. ix. ∇.

N. Vesalius de Chīna librum confiri-
psit integrum.

X C V . Cicer.

'EpeLnbG, Rüdher/ Bist Erbsen,

f album.

Sativum { rubrum.
{ nigrum.
Sylvestre.

Ex his arrider officinis rubrum sa-
tivum, cui tamen & album substitui
potest.

Videatur Cicer, Brunf. Matth. (cui
& Domesticum, *Cord.* in *D. Caſt.* *Tab.*
Ciceris altera species, *Trag.* cicer ni-
grum, *Fuchs.* seu arietinum, *Cord.* *bif.*
cicer arietinum, *Dod.* cicer sativum,
Ger. Arietinum. *Lob.*

Vires. *Calf.* & sicc. 1. emoll. abſterg.
discut. diuretica ſunt ac lenientia, prom
conducibile èt eorum decoctum nephri-
ticis. Extrinsecus adhibetur farina in ca-
taplaſmatis, &c.

X C VI . Cichorium & Ci-
chorea.

Kīxōpīev, Σέρις, folſequium, inty-
bus, Ambubeia, cicorea, Cichoren/
Wegwart / Sonnenwendel / Sonnen-
frucht.

Sativum.

Sylvestre flore { cærul. vel albo.
{ luteo.

Ex his uſitatum sativum tum ſyl-
vestre cæruleum vel album.

Crescit juxta vias, floret Junio.

Sativum dicitur Cichorium do-
mesticum. Matth. *Cast.* cichorium fa-
tivum céruleum, *Lob.* cichorium la-
tioris folii, *Dod.* cichor. latifolium fa-
tivum, *Lon.* ſeris fativa, *Lob.* cichori-
um sativum & album fat, *Tab.* *Ger.*

Ffff 3 cicho-

cichorium sativ. C. B. 1. Sylvestre bano ut pinsatur cum pane : hinc ex dicitur folsequum, Brunf. cichorea, prime ac destilla in NB.
Trag. Sylvestris, Matib. Seris sylv. Lob. Seris picris, Lob. ico. cichorium sylvestre, Dod. Cast. agreste, Lon. Intybum agreste, Cord. Sylvestre, Fuchs. Cord. hist. cichorium, Tab. Hieracium latifolium, Ger. ico. cichorium sylv. sive officinar. C. B. 2, Seris m̄x̄pis Dicoridi,

OFFICIN. NAT.

*Flores, Folia (sylvestris potissimum)
Radix (sativi.)*

Vires. Epaticum est nobilissimum frig. & sicc. 2. (alius calidum uidetur ob amarorem) aperit, diureticum est, attenuat, extergit. Usus praeceps in Epatis obstructione & febris.

N. Collectum in sua exaltatione (die festo Nativitat. Mariae,) hemorrhagias fistit.

PRÆPAR.

1. Conserva. Ex floribus,
2. Condit. Radix cum saccharo.
3. Syrup. simpl. Ex succo & sacchar. Vide Dispens.
4. Compos. (Cordi.) Vide Dispens. Norib.
5. de cichor. cum Rhab. Florent. Vide Disp.
6. ▽. Ex foliis & floribus.
7. ▽. ophthalmica. &. Flores cæruleos (collectos ⊖ in principio Ω collocato,) q. v. inde vitro orificii angusti, obtura optime & massæ panis circumvolutum committit Cli-

bano ut pinsatur cum pane : hinc ex dicitur folsequum, Brunf. cichorea, prime ac destilla in NB.
Vires. Convenit omnibus affectibus oculorum, albugini, nubecula, unguis, suffusions, caligini, &c. Inungitur palpebra mane & vesperi. Hartm. in Pract. P. prius in Herbar.

8. ⊖. Ex planta incinerata.

XCVII. Cicuta.

Köweier, Wüterich / Schierling.

Ex Generibus cicutarum inferuntur in Officinas cicuta major, C. B. 1. que Cicuta, Trag. Matib. Fuchs. Dod. Le. Lon. Cast. Tab. Ger. Cicuta major, Cord. hist. Cam. Vera Gesn. hist. Cicutaria vulgaris. Clus. hist.

Nascitur passim in pratis, locis incultis & umbrosis : floret Junio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia & Radix, sed raro.

Vires. Quamvis summis frigida renseatur atque inter venenata referatur i Dioctorde; Nihilominus tamen frequens eius usus modernis est in tumore ac inflammatione lienis, cui succus Emplastro splenico incolitus extrinsecus adhibetur : hinc in inflammationibus aliis, quinimo adhibetur quoque nonnunquam in collyriis.

Sunt qui radicem fodere monent tempore ⊖ & ⊖.

PRÆPAR.

Emplastr. de Cicuta splenetic. Vide lib. 2.

Cina, vide Santonicum.

XCVIII.

C L A S S I S I.

47

XCVIII. *Cinamomum.*

Cortices sunt arboris cuiusdam exoticæ, ejusdem nominis. German, Zimmerinde/Canel.

N. De *Cassia* & *Cinamomo officinar.* quod & *Canella* dicitur, controversæ occurunt opiniones. Sum etiam quis inter seconfundunt & prouno & eodem utrumque habent Cortice, solisque nominibus differre, non reipsa: ali ex sola loci varietate ea distinguunt non ex diversa specie arboris: ali ex una eademque numero arbore irrumque desumi volunt, cuius

corticem exteriorem & crassiorem appellant *cassiam* ligneam seu odoratam; interiorem & tenuiorem *Cinamomum*. Alii diversæ species arborum cortices faciunt inter quos tamen maxima similitudo intercedat, adeo ut *Cassia* arbor in *Cinamomi* arborem transplantari facile queat:

Hæc opinio Galeni. Recentiores prima ut plurimum subscribunt opinionem. *Cinamomum* que officinarū vulgo *canella* dictum, legitimam antiquorum *cassiam* dicunt. Et in compositionibus Græcorum *Xylocassiam*, i. e. *cassiam* ligneam seu odoratam postulantibus, *canellam nostram* esse adhibendam. Si qua tamen distinguere libet crassiorem *cassiam* appellare licet, tenuorem *Cinamomum* differentia suborta à differente loco natali arborum.

Videantur supra hac re Garzias ab H. l. 1. arom. hist. c. 15. Joh. Manard.

lib. 8. Epist 1. Matthiol. in Dioscor. Calpar. Bauhinus Theatr. Botan. lib. 11. f. 3. & sim.

Frequentes sunt hæc arbores in Zey-

lan *Cinamomumque* præbent præstantissimum, ignobilis econtra *Cinam.* præbent arbores in Provincia Malavar. & in Jaba seu Java.

N. *Roseum* sive ex cinereo vinorum colorem conirabut *Cinamomum*, ex solis calore, cui cortex detractus exponitur: non probe idem paratus, candicans sive

cineris coloris fit, nimis vero ardorsbus

solis combustus niger.

Delectus probatur subrubrum o-

doris fragrantissimi, saporis suba-

stringentis & acris.

Vires. Calf. & siccat, aperit, discutit, menes & partum accelerat, omnia vi-

scera ipsiusque sanguinos recreat, conco-

ctiones juvat. Hinc usus ejus frequenti-

simus est in virium imbecillitate, hypo-

thimia, capuis ventriculi & mieri afe-

titibus frigidioribus.

P R E P A R .

1. Confecit.

2. ∇ . *Cinamom.* Fit l.c. ut ex aliis aromatibus. Vide l 2. vel uti in distil- latione olei.

3. Tinctura seu Extract. cum V fl sato.

4. *Elixir Cinam.* Fit ex Tinctura ci- namomi, additis & croci & santali

citrini Tincturis.

4. o Elicitur una cum ∇ benefi- cio deillationis. l. 2. lib. j. dat 3ij.

vel 3ib.

Nota de menstruo: Alii adhibent so- lum vinum, ali vinum cum ∇ mastum: quibus quoque f aut Θ commune insu- per admiscunt.

6. Sal

6. *Salt.* Ex fecibus incineratis elixi-
viatur.

7. *Balsamus.* Ex ol. Cinam. ol. Nu-
cif. depurato. Tingitur bolo ori-
tali vel pulvere Cinamomi.

8. *Syrup.* Vide Dispens. Norib.

9. *Magisterum.* Extrahitur cum
Wopt. ac præcipitatur cum ∇ fon-
tani, vel cum ∇ Cinam. primum stil-
lanti.

10. *Spec. Diacinam.* Vide Dispens.

XCIX. Citrus.

Malus Citria, Medica, Assyria. Ar-
bor est exotica per totum annum vi-
rens fructumque tenellum cum ma-
turecente simul ferens.

Videatur Citrum, Brunf. Citria,
Trag. Citrus. Tab. Cord. hyst. Malus Me-
dica, Matth. Cord. hyst. Dod. Lob. Ma-
lus citria, Gesn. hort. Lon. Cast. Clus. hyst.
Cam. Citria & mala Medica, Bellon.
Malus Medica, C. B. 1. Citronbaum.

Dicitur Medica & Assyria quia
apud Medos & Assyrios & in primis
apud Persas frequens est. Hinc in Ita-
liam translata fuit, postea & in Hi-
spaniam in usum devenit, ut nemo-
ra & campos occuparit hodie. Coli-
tur & apud nos in hortis.

OFFICIN. NAT.

Fructus seu Poma Citria, (seu ci-
treæ) Cortices & Semen, raro Flores.
Fructus variant magnitudine: quæ-
dam sunt majora instar melo-pepo-
num: alia minora & vulgaria: alia
Limonum magnitudine. Sic alia præ-

longa sunt, alia rotundiora: in offici-
nis usitatoria sunt minora utpote
que carnosiora, tūm quoque majora.

Vires, Citrum malum (cum corti-
ac carne) alexipharmacum putatur cu-
jilibet venient, resistit putredini morbi-
que malignis, lumbricos fugat, diaphore-
ticum est. Cortex calf. 1. sicc. 2. (alii ca-
lef. & sicc. 3.)

Caro: seu pulpa refrig. & humect.
& hinc succus expressus.

Semen: calf. & sicc. 2. attenuat, di-
gerit, abstergit, lumbricos fugat.

PRÆPAR.

1. *Condit.* 1. *Poma* maxima condi-
untur nondum satis matura cum
cortice ac carne incisa, nucleis ex-
emptis, dicuntur nostratis Citro-
nat.

N. Eodem modo conduntur & mim-
ra, integra vel in taleolas disjecta.

2. *Corticis.* Condiuntur
post mitigationem amaroris, cum
sacc.

3. *Flores cond.*
2. *Conserv.* 1. ex floribus.

2. Ex medulla, remotis
scil. corticibus ac semine succoque-
represso.

3. *Confect. cortic.*
N. Majores cortices conditi discuntur.

Citrinat. confect.

4. ∇ . Ex corticibus,
5. \circ itidem cum ∇ ex corticibus
extillat.

N. Porest & exprimi oleum ex semi-
ne, sed minus id usitatum.

C L A S S I S L.

49 *

6. *Succus*. Ex carne exprimitur & servatur pro usu, diciturque non nullum Vinum citri, præcipue si cum unillo sacchari sit fermentatus.

7. *Syr. acetosifatus citri*. Ex succo & saccharo.

Syr. citri simpl. Ex cortic. Vide Dispensat.

Compos. Vide Disp.

8. *Morsulichri*. { Vide suis

Citri laxativ. } locis.

9. *Balsamus*. Ex ol. stillat. & ol. Muschato.

10. *Electuarium de Citro solutivum*.

C. Citrullus.

Citrullus, *Anguria*, *Angurien*. Species Cucumeris est, fructu rotundo reliquarum cucumeris specierum fructus magnitudine exuperans.

Dicitur *Citrullus*, *Trag. Lon. Tab. officinar. Lob. Ger. Anguria, Matth. Dod. Cast. Cam. Cucumber vel cucumis citrullus, Fuchs. Anguria citrullus dicta, C. B. 1.*

N. Variat Corticis colore, qui aliis viridis seu herbaceus, aliis candidus maculatis aperitus : Caro alius rubens & dulcis, alius candida: Semina colore nigro, rubro, fulvo.

OFFICIN. NAT.

Officinis tantum Semen in usu est, idque adhibetur vel cum vel sine cortice.

Vires. Est ex 4. sem. frig. maj. Refrig. itaque & hum. ad gr. 2. est Diureticum, aperiens, acrimoniam obtundens. Inservit præcipue Renibus ac vesica abstergenda, bilis ac sanguinis astui compescendo.

C I. Cochlearia.

{ folio subrotundo, cochlearia Batavica, que
Cochlearia Löffeltraut / usualis.

{ folio sinuato Britannica, *Lob.* hac nobis inusitata.
Vocatur *Cochlearia*, *Dod. Cam. Ep. Mauth. Tab.* *Cochlearia Batava*, *Lob.* *Cochlearia* fol. subrotundo, *C. B. 1.* Crescit apud nos in hortis loca amans palustria rigua & umbrosa: floret April. Majo. Videlicet anno secundo à satione.

P R A E P A R.

1. *Conserv.* Ex fol.
2. ∇ *stillat.* Ex fol. recent.
3. *Syrup.* Ex succo & saccharo.
4. \ominus *volatile.* Ex succo.
5. *Spiritus e foliis fermentatis.*

Folia, quæ recentiora adhibere præstat quam siccata, quippe Sal volatile quo potissimum efficacia sunt arescendo evanescit.

Vires. *Calf.* & *sicc.* 2. ad 3. *aper.* est

Gggg

CII,

CII. Lignum Colubrinum.

Lignum serpentarium, Clematis Indica, C.B. 2. Ligni colubrini alterum genus Garzia, *Trag.* & *Clus.* Lignum colubrinum, *Tab.* German. Griesholz.

Advehitur ex Insula Zeilan, Elegendum amarum, non cariosum, grave.

Vires. *Calidum* est ac siccum (ut amaror arguit) abstergit, morsibus serpentum aliquisque venenis medetur: bilem ac mucilaginem per alvum (nonnunquam etiam per vomitum educit) unde usus precip. est in febribus intermittentibus, tertiana ac quartana: Lumbricos necat ac fugat. Extrinsecus maculas cutis abstergit.

P R A E P A R .

Extractum, cum ∇ Centaurei vel famili factum.

Dosis ad 3j.

CIII. Contrayerva.

Contrayerva, radix yerva, radix contrayerva, radix bezoartica, alexipharmacæ, radix contra venena, radix venenis adversans. *Monard.* *Giffenurz.*

Est radix Iridis vel Cyperi radicibus non absimilis, quæ annis abhinc aliquot Provincia Peruana charcas apportari cepit.

N. *Bambinus* facit speciem Cyperi, vocatque *Cyperum longum*, *odorum Peruatum*. No. 2.

Eligatur densa non cariosa, quæ

aromaticum quiddam sapiat cum crimonia conjunctum.

Vires. *Calida* est 2. alexipharmacæ & sudorifera, præstantissimumque remedium adversus omne venenum, cuiusque sit generis (exceptio Σ) vomitione rejetiens, aut per sudores evacuans. Sed & amatoria pocula ex pulvere hausti, educi ferunt. *Veniris* etiam animalia pellet. Quin & impeste felix ejus usus compertus est.

Dosis 3j.

CIV. Consolida.

1. *Consolida* seu *conf.* *major.* *Vid. Symphytum.*
2. *Consolida* *media.* Hec bujus loci.
3. *Consolida* *minor.* *Vida bellis horrens.*
4. *Consolida Regalis.* *Vide Calactrippa.*
5. *Consolida aurea* & *farracenica.* *Vide Virga aurea. Guldengunsel.*

Est flore cæruleo. Hec usualior.

Flore purpureo. Hec rari usus.

Dicitur *Consolida* *media*, *Brunfels.* *Mattb.* *Fuchs.* *Tab.* *Cast.* *Consolida* *media* *prima*, *Tab.* *prunella cærulea*, *Trag.* *Bugula*, *Dod.* *Clus.* *hist.* *Ger.* *Bugula* & *prunella quibusdam*, *Lob.* *Syn phytum medium*, *Lon.* *Consolidia me lia pratensis cærulea* seu *N. I.C.B.*

Crescit locis Campestribus; floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Herba.

Vires.

Vires. Ut rāque vulneraria est, tām
intrinsecus, quam extrinsecus adhibita:
confert & ictero. Epatis obstructioni, ur-
nare tensioni, herniis, &c. Brevibus: ut ea
um Prunella & figura ferē convenit, ita
& viribus.

CV. Corallina.

Bρύον Γαλάξιον, Dioscor. Muscus
marinus, Matth. Cord. in D. Cast. Tab.
Corallina, Lob. Lon. Muscus mariti-
mus sēn corallina officinarum, C. B.
Germ. Murmoos/ Corallenmoos.

Inheret scopolis & piscium testis
corallisque eo sane modo, quo mu-
scus arboribus innascitur, optimā-
que est, quē à coralliis detrahitur.

Eligatur colore cum sicca est sub-
rubescēte, falso sapore, odore con-
charum marinārum simili.

Vires. Refrig. & sicc. astringit in-
erat, vi lumbricos necandi & expel-
lendi celeberrima est, minus & exīus ad-
hibita.

Dosis ad ʒj.

CVI. Coriandrum.

Κόπιον καρπίανον, Dioscor. Corian-
drum, Germ. Coriander.

Est { 1. Majus. Hoc usuale solum.
C.B. { 2. Minus testiculatum } inusi-
{ 3. Sylvestre. } tata.

Insignitur Coriandrum, Brunfels.
Trag. Fuchs. Mattioli. Cord. hyst. Lon. Lob.
Cast. Cam. Tab. Ger.

Colitur nobis in hortis, solo gau-
dens pingui: floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Semen granosum, quod primū
halitum gravem halat, resiccatum
antem suavem acquirit odorem.

Vires. Stomachicum imprimis est,
calf. & sicc. ad gr. 3. astring. Hinc cele-
berrimum in laxitate stomachi si post
cibum assumatur, claudit enim ventri-
culum, exhalationesque supprimit, quo
minus caput gravent, ruclaque produ-
cant.

P R E P A R .

1. Preparatum. Preparatur sema.
Coriand. maceratione per noctem
in ♫ dein exiccatur.

N. Preparatio hec sit ob castigatio-
nem qualitatis noxia (crudioris & excro-
mentiae) quam tamen & arescentia
amittit.

2. Confectio. Ex semine preparato.
3. ▽ stillat. rari usus est.

4. ॐ cum ▽ ascendit,

CVII. Cornus.

Cornus, German. Cornerbaum.
hortensis, sativa. Hec u-
{ Mass } sialis,
Est { } sylvestris,
{ foemina, Lon. sylvestr.

Indigitatur Cornus, Brunf. Trag.
Matth. Lon. Dod. Lob. Cornus mas,
Tab. Cornus sativa & mas, Cord. in D.
Cornus vulgaris mas, Clus. hyst. Cor-
nus hortensis mas, C.B.I.

Floreare incipit initio veris: colitur
in hortis.

OFFICIN. NAT.

Fruitus, rarissime Folia,

Vires. Vira quae refrigerant, exiccant,
astringunt, constipant. Hinc convenient
precipue in diarrhoea & dysenteria. Ex-
hibentur fructus exiccati & pulverisati
ad 3j.

PRÆPAR.

1. Condit. fructus, cum saccharo,
l. a.
2. Rob. de Cornis. Vide Disp. Augu.
Ex succi pulpe, p.ij. & facch. p. i.

CVIII. Corylus & Avellana.

	fructu albo minore. <i>Corylus vulgaris.</i>
Nostras	fructu sativa ^{fructu majore} rotundo maximo. fructu sylvestris. fructu est minore albidiore & rotundiore
Corylus	oblongo rubente.
Haselz	quam nativa.
Staudie.	Humilis.
Peregrina	fructu purgatrice Monard. fructu osculi trifidi, &c.
	Nostratibus non sunt usuales.

Ex his officinis in usum veniunt
nostrates coryli, quæ describuntur
ab authoribus vel coryli vel avella-
nat titulo, &c. Præfertur autem fru-
ctus oblongus ribbens in compositio-
nibus.

Solo gaudet arenoso & opaco.

OFFICIN. NAT.

Lignum, Fructus & Viscum.

Vires. Lignum per se raro officinale
est, nec asservatur, nisi pro parandis inde
spiruu ac oleo. Adhibetur autem cory-
lus sylvestris.

N.1. Serpens virgà corylina percussus,
torpescit; unde conjectare licet, facultate
antiserpentina corylum abundare.

N.2. Faciunt ex ejusdem coryli sylve-
stris bisido surculo. virgulam quā metalla
scrutantur.

Fructus (avellanæ λεπτοκάρπα) ex-
hibent usui medico, nucleus, puta-
men & membranulas.

Nuclei teste Gal. l. 7. simpl. med.
plus habent essentię terrestris ac fri-
gidę quam juglandes. Venenis resi-
stunt venenosorumque animalium
ictibus (cum ruta & sicubus imposi-
ti) ex mulso hausti veteri tussi me-
dentur, urinæ ardorem mitigant.

Putamen crudum in pulverem
contritum astringit, obstruit ac pro-
tinistit diarrhœam, albaq; foeminar.
profluvia. Quercetanus specificum
antipeleuriticum inde facit cum co-
rall. rub. & mandibul. lucii.

Membranula nucleum ambientes
eiusdem cum putamine sunt faculta-
tis eidemque preferendæ.

PRÆPAR.

Ex ligno. 1. Spiritus fit per Retor-
tam igne nudo ex fermentis exic-
catis.

2. Oleum fit itidem per
Retortam vel per descensum.

Vires.

C L A S S I S I.

53

Vires. Vim habet utrumque calfa-
tientem incidentem, anodynam, antiepi-
lepticam ac præcipue odontalgicam.

translata fuit, heracleotica seu pontica
dicta est, adeoque & nubes heracleotice.

P R E P A R .

N. Sunt qui oleum hoc oleum ligni He-
raclæ, Rulando dictum autem, nec
sine causa quidem. Et enim non modo vi-
ribus isdem celebre est, quas Rulandus
oleo suo Heracleo adscribit, sed & nomi-
nis rationem habet. Corylus enim quia sativa rubescentes & præcipue oblongæ,
primum ex Heraclea Ponti in Græciam ut dictum supra,

Ex Avellanis, Oleum expressum.

Vires. Articularum dolores inunctum
juvat.

N. Ingrediuntur etiam nonnullas com-
positiones alexipharmacas, ubi preferende
sunt rationem habet. Corylus enim quia sativa rubescentes & præcipue oblongæ,
ut dictum supra,

CIX. Costus.

Kō̄st̄. s̄verus { dulcis
Costus { amarus { hic officinalis.

wurz. falsus { Costus, Matth. & Lon. i.e. Panax costinum, pseudocostus,
Costus Hortensis minor. Gesn. i. e. Ageratum,
Costus Hortor. Lob. i. e. Mentha.

N. Officina in dulcem & amarum di-
vidunt, quam divisionem non diversæ spe-
ciei, sed diversa etatis Clusius non sine
causa statuit. Nimirum recentiores her-
ba dulciores, cum veritate tandem a-
marescunt.

cis officin. Lon. sed adulterinus, Tab.
costi pharmac polarum species ma-
jor, Cam. in Matth. costus dulcis, Cast.
costus dulcis officinar. centario
magno cognatus, C.B. 7.

Vires. Stomachicus, Epaticus, Uteri-
nu ac Nephriticus est cal. sicc. 3. atten.
aper. dist. Hinc convenit in colica obstru-
ctis mensibus & urina, hydrope, paralyse.

P R E P A R .

1. 100 costinum Mesuæ. Vide Disp.
(ex cost. p. ij. caſs. lig. p. j. major. p.
vij. cum vino ac oleo ſefamino,

N. Febrilem rigorem ſpine inunctum
mitigat.

2. Pilule marocostine. Vid. I. 2.
3. El. caryocostinum. V. D. N.

CX. Crocus.

Kroc̄s. Planta est bulbosa, florem
Gggg 3 primo

primo autumno ferens purpureum *uterinum*, & hinc ceteris visceribus faciens flammam flamina (instar animalium, calf. 2. sicc. 1. aper. dig. emol. theræ) officinarum *crocus* est. Germ. *anodymus* est, somnum conciliat, mens ac fætum pellit. Usus ejus frequens inscope, *Apoplexia* (gutta 1. ac 2. tinctio aspergitur lingua) in hysteris affectibus, inictero, in peste alii que venenosis morbis, in asthmate (cum ol. amygd. dulc.)

Dosis ad 3j.

Extrinsecus in collyriis, & sim. adhibetur.

NB. Usus ejus immodicus (scil. 3ij. vel iij.) lethalis censetur.

PRÆPAR.

1. Species *diacurcum*. Vid. Disp.
2. *Tinctura seu essentia Croci* & *Croci orient.* q. v. extrahe cum V opt. abstrahere lentiss. Δ ad consistentiam debitam. Beguin.

N. 1. Alii exstrahunt cum ∇ is cor. dialibus, e. g. rosarum usque guttula una ac altera spir. \oplus vel Δ is roboratis; aliis fit extractio cum ∇ viis vel sero laetis.

N. 2. *Spiritus vii abstractus croci facultate est impregnatus*, idcirco cum successu in usum Medicum venire poterit.

N. 3. Alii collocant crocum cum syringis communis est, ut Emporiis nonnullis done in alembicum, destillanteque V ex visum sit, certos deputasse inspectores, cucurbita tantisper donec colorem ex croquorum judicio ut bonus *crocus venalis* cofuseperit. Tinctum V iterum destillant ad remanentiam Tincture in fundo, Tentzel.

3. *Extractum*.
4. *Oleum croci Messe*, (compos.)
5. *Ol. stillat.* paratur ut olea reliqua ex floribus, sed rarissimum est ob nimios sc. sumptus, quos requirit. Nimirum

Ex croci generibus plurimis officinal. est *crocus sativus*, C.B. 1. Hujus differentiam officinae faciunt à natali loco, unde *Crocus Viennensis*, i. e. qui ex Viennensi agro ad nos transportatur, ubi optimus hodiè nascitur. Orientalis qui ex locis orientalibus ac præcipue ex Sicilia transmittitur in cuius monte (caryco nomine) omnium præstantissimus provenire censetur. Vulgoque dicitur *Crocus de Aquila*.

Videatur *crocus*, Brunf. Trag. Fuchs. Dod. Cord. Lon. Tab. *crocum*, Maith. Cast. hortense. Cam.

Eligatur *crocus flexilis*, tritu difficilis, albicantibus nonnunquam filamentis permistus. Reprobatur è contra saturato nimis colore rubro, odore fugaci, utpote qui vel cnicifloribus, vel carnis bubulæ salitæ vilis adulteratus.

N. Adulteratio croci adeo impostoris communis est, ut Emporiis nonnullis done in alembicum, destillanteque V ex visum sit, certos deputasse inspectores, cucurbita tantisper donec colorem ex croquorum judicio ut bonus *crocus venalis* cofuseperit. Tinctum V iterum destillant ad remanentiam Tincture in fundo, Tentzel.

3. *Extractum*.
4. *Oleum croci Messe*, (compos.)
5. *Ol. stillat.* paratur ut olea reliqua ex floribus, sed rarissimum est ob nimios sc. sumptus, quos requirit. Nimirum

Vires. *Cordialis* est ac pulmonicus (ut quoque anima pulmonum audiat)

sirum ex croci ffbj. vix ultra 3j. elici centes ponderosa.

poterit.

N. 1. Alii p. croc. or. 15. R. Terebint. jib V. opt. q.s. destillant, sapientiaque aforibus cohabant. Alii p. croc. opt. 15. R. terunt grosse ac admiscunt 1pt, 1ptis an. 3lb. circuer, cum albumine ovi F. pulmentum cui superfundunt 1m. fontan. calidam (vel 1m. mellis) digeruntque dies (3. 4.) Hinc destillant per 1x. excisare. Medull. destill.

N. 2. Habet potestatem prosternendi appetitum.

6. Trochis. de croco. Vid. Disp.

7. Elekt. de ovo dictum. guldens Ey. Vid. Disp.

8. Empl. oxycroceum. Vid. Disp.

CXI. Cubebe.

Kopfēēaj. Cubebe, Quabebe, Cubebē vulgares. Germ. Cübeben.

Fructus sunt aromatici exigui, forma & magnitudine piper rotundum referentes, nisi quod ferè paulum sint minores. Advehuntur ex Java, Ind. or. Insula, ubi decoquuntur antequam vendantur ne apud extatos plantentur. Præstant majores, re-

Dicuntur Cubebe, Garz. Acoft. Fragos. Cord. hist. Cast. Tab. Mauth (qui eas nec Arabum cubebas, nec Galeni carpesium demonstrat.) Cubebe, vulgares, C. B. officinarum Lob. carpesium Græcorum, Lon.

N. Quid sīt cubebe, ambigitur, alii ex genere piperis & nigro piperis congeneresse, Theophrastoque piper rotundum dici volunt: aliis vnicis fructum (at facultates diversæ) existimant: Sylvaticus, Rusci fructum: aliis carpesium Galenistatuunt. At Cesalpinus, Amomi legitimi fructum pronunciat. Est autem fructus racemosus arboris cuiusdam malo vulgaris similis, foliis vero piperis, sed angustioribus.

Vires. Calsac. 2. complete sicc. 3. compl. atten. disc. viscera omnia roborant atque in primis caput, adeoque plurimis inferunt compositionibus. Equibus sunt.

PRÆPAR.

1. Confect. c. saccharo.
2. Ol. Cubebar. still.
- N. Raris usus est.
3. Spec. Diacubeb.

CXII. Cucumis.

Cucumis (cūlūs) ingenerat omnes fructus horarios adeoq; subto comprehenduntur

Cucumis officinarum qui vel Sativus, h. loci, Pepones, Sylvestris Afini- Melones, nus. Vide in class. Anguriæ, &c. 4. Elaterium,

Dicitur cucumis sativus, Brunfels. sativus & esculentus, Lob. cucumis Mauth. Fuchs. Lon. Cast. cucumis, Trag. sativus vulgaris, C. B. 1. German. Cus. Tab. cucumis vulgaris, Dod. Ger. cucumer sativum, Cord. in D. cucumis

Sunt-

Suntque cucumeres virides, albi,
longi, recurvi, leves, asperi.

OFFICIN. NAT.

Solum Semen cui & ipsi Fructus ad-
di possunt: hi enim etsi sint culina-
res, attamen cibum præbent medica-
mentosum.

Vires. Semen (seu nuclei) ex numero
est famosor. 4. sem. frig. maj. refriger.
(principue si aridum sit, alias humect.) in
fine grad. I. absterg. aperit, urinam ducit,
usque creberrimi est in emulsionibus
antipleuriticis, antinephriticis, antime-
phreneticis, & sim.

Ipsa cucumerum substantia refrige-
rat & humet. Excrementum est suc-
ci, adeoque non nisi robustoris veniti-
culis edenda, idque non sine corrugentibus
condimentis v.g. pipere, & sim.

PRÆPAR.
Condit, fructus: cum ⊖.

CXIII. Cucurbita.

Sativa Kürbs. Hujus loci.
Colocynthis Silvestris, Vide Colocynthis.
class. 3.

Nomen cucurbitæ omnibus fami-
liare est Botanographis.

N. Cucurbita sativa eis variant ma-
gnitudine, colore, figura; convenienter ta-
men natura & viribus.

OFFICIN. NAT.
Solum Semen & nonnunquam
Folia.

N. Semen recensetur in numerum se-
minum 4. frig. maj. venitque in usum
cum vel sine cortice.

Vires. Cucurbita convenit viribus
cum cucumere tam in qualitatibus car-
nis quam in seminis facultatibus. Foli-
a recentia puerparum mammis adhuc
ta, monente Matthiolo, lac imminutum,

▽. stillat. Ex fructu immaturo.
Vires. Fert opem omnibus inflamma-
tionibus externis, oculorum, aurum, pa-
dagricis, &c. Intrinsecus quoque mirabi-
liter astum corporis mitigat.

N. Succus expressus idem facit.

CXIV. Cuminum.

Sativum: quod hic.
Cuminum Pratense: quod carum.

Kūmīov, Cuminum sativum, Brun-
fels, Trag. Matib. Cord. hyst. Lob. Cast.
Cuminum Lon. cuminum officin. cu-
mini sylv. t. genus, Diosc. cynamum,
Cord. m D. Tab. sativum, Cam. cumi-
num semine longiore, C. B. t. aliis
cuminum domesticum, Romanum,
Germ. Rümmich/ Rümmel/ Römischi
Rümmel/ Pfeffer Rümmel/ Krammu-
mel/ Gartentümmel.

OFFICIN. NAT.

Solum Semen.
Vires. Calfac. & sicc. 3. atten. diger.
refolvit, flatus discut. uile in Colica, Tym-
panit. vertigine.

PRÆPAR.
1. ▽. Ex sem. l. a.
2. Ol. stillat. Ex sem. l. a. cum ▽
elicitur.

3. Spec. Diacumin.
CXV. Cupressus arbor.
Mas. Fæmina.

Arbor

CLASSES L.

57

Arbor est procera conifera, foliis pinum æmulans, iisque semper viridibus.

Provenit copiose in Insula Creta.

Insignitur Cyparissus, *Cast.* Cupressus, altera sive sylvestr. *Ger.* Cupressus, *Marth.* *Dod.* *Cord.* in *D.* *Lon.* *Lob.* *Cam.* *Tab.* *C.B.* i. *Germ.* Cypressbaum.

OFFICIN. NAT.

Lignum, Fructus & raro Folia.

Vires: Lignum, refrigerat, siccatur, astringit.

Fructus & Folia calfaciunt parum, exiceant ad gr. 3. astringuntque valide, prouisus sunt precip. in ñamoptysi, diarrhoea, dysenteria. Commendantur uident in milione in voluntaria ut & in herniis curandis imius & extus adlibita.

N. Fructus sive conos, nuces vel pilulas Cypressi officina nominantur; alius Gauula dicuntur.

CXVI. Cupressus herba.

Chamæcyparissus, *Trag.* *Fuchs.* *Cord.* *Lon.* Santolina altera, *Dod.* Abrotanum foemina, *Brunf.* *Marth.* *Lob.* *Cast.* *Clus.* *bif.* *Tab.* *Ger.* *Cam.* Cupressus herba, *Cord.* in *D.* Santonicum minus, *Cord.* *bif.* Pôlium, Theophrast. *Dioscor.* Absinthium marinum, *Tab.* Abrotanum foemina foliis teretibus, *C.B.* i. *Germ.* Gartencypris. Colitur in hortis nostratis.

OFFICIN. NAT.

Herba seu folia, sed raro.

Vires. Convenit qualitatibus cum ab-

rotano, nsiusque præcipui est in obstruct. Epatis, Renum & Ureterum; curat Iteterum, lumbricos fugat. Extrinsecus subvenit morbis uteri, &c.

CXVII. Curcuma.

Cyperus Indicus, *Diosc.* & Cureuma officinar. *Cord.* *bif.* *Clus.* *coroll.* *Lon.* *Lob.* *Tab.* Curcumalonga & rotunda, *Cord.* *bif.* Cyperus altera, radice lutea, *Cast.* Terra merita, *Ruel.* *Lob.* Cyperi genus ex India, *Marth.* *Fuchs.* *C.B.* i.

Est radix officinalis exotica non tantum croceo colore apparens, sed & eodem colore alia tingens. *Germ.* Gilbwurz / Geelschutzwurz.

Duplex communiter est, aliquando longa aliquando radice rotunda: Hæc multò acrior priori existit, atque cum zinzibere sæpe affertur.

Vires. *Dicata* est vesica hilaria, Stomacho & Epati, hinc & Lientes Viero. Calf. & sicc. 2. amara est: alsterg. atten. aper. dig. disc. mensis mover. Usus in Ittero, Hydrope, cachexia.

PREPAR.

Species Diacurcumæ, N. Rectum spec. diacrocæ nominantur, quippe curcumam non admittunt.

CXVIII. Cuscuta,

{ Major, colore scil. albo vel rubro: Hæc hujus loci.
Est Minor. Vid. Euphyllum in purganibus.

Dicitur Androsaces vulgo cuscuta, *Trag.* *Marth.* *Lon.* *Cast.* *Clus.* *Ger.* casytha,

Hhhh

sytha,

fytha, Lob. Tab. cassutha, Fuchs. Dod. major, C. B. 3. Germ. Filztraut.

Floret Junio, Julio, Augusto: ad- nascitur passim herbis & fruticibus, potissimum urticę, lino, lupulo.

OFFICIN. NAT.

Folia seu herba tota villosa cum floribus, præcipue lino adnata.

PRÆPAR.

▽ stillat. Ex tota planta.

CXIX. Cyanos.

Baptisecula, Blaptisecula, flos frumenti, Kornblum/blast Kornblum.

Cyanos	Sylvestris.	Montanus.
	Segetum: Hic officinal.	
		Latifol.

Repens	Angustifol.
	Hortensis.

Dicitur Cyanus, Lon. flos, Dod. Cyanus major, Matth. Cast. Cam. Cyanus sylv. Fuchs. Cyanus vulgaris, Lob. Ger. Cyanus caeruleus, Tab. Baptisecula, Trag. Lychnis agria & flos frumenti, Brunf. Cyanus segetum, C. B. 2.

Crescit passim inter segetes: flo- ret Majo.

OFFICIN. NAT.

Flores, sed rari.

Vires, Frigef. & sicc. 2. astring. milis in oculor. inflammationibus, rubore, lip- pitudine, doloribus.

PRÆPAR.

▽ stillat, ex flor.

CXX. Cyclamen.

Vocatur Cyclaminus, Matthiol. Cord. in D. Lon. Tab. Cyclaminus ma- jor, Cast. cycl. rotundus, Fuchs. cycla-

minus orbicularis rotundifolius, Dod. cyclamen officinar. orbicula- to folio, panis porcinus & Arthani- ta, Lob. cyclaminus flore odorato, Clus. hist. cyclaminus vulgaris & cy- clam, prior, Matth. & Lob. Lugd. cy- clam. æstivus vulgaris, Cam. cycla- men orbiculato fol. Ger. cyclaminus minor & Umbilicus terre, Trag. cy- clam orbiculato folio inferne pur- purascente, C. B. 1. Germ. Erdayffel. Sävbrodt.

OFFICIN. NAT.

Radix colligenda Autumno.

Vires, Calfac. & sicc. 3. potenter inci- dit, aper. absterg. Errhinum est. Usu præcip. in obstruictis mensibus, in pellendo fecu mortuo, in Ætero, in calculo expel- lendo, strumis ac tuberculis discentiendis. Inerne canto opus habet magisque exter- no usui prostat.

PRÆP-

P R E P A R .

Succus. Hic cum raro nostratisbus enim rosa sylvestris, vulgaris, flore in promptu fit, ejus locum subit de- odorato incarnato, flore majore & coctum. rubente, &c. Verum in officinas non

Unguentū de Archanita majus. V.D. nisi rosa sylvestris, flore odorato in- minus. V.D. carnato infertur.

CXXI. *Cynoglossum.*

Kuvōγλωσσα, Cynoglossa, lingua canina, Hundszunge.

Diversorum est generum è quibus magis officinale, quod indigitatur cynoglossa major, Brunf. *Cord.* in *D.* cynoglossum vulgare, Matth. *Lob.* Last. Clus. *bif.* cynoglossum. *Dod.* *Tab.* Ger. officinarum, *Lon.* cynoglossum majus vulgare, *C. B.* 2.

Crescit paucim locis aridis pone muros : Floret Julio.

O F F I C I N . N A T .

Flores, Folia ac Radix, sed raro.

Vires, Refrig. & sicc. 2. incrassent, obstruit. Usus inffendo fluxu abvi, in gonorrhœa, accatarrhis incrassandis : Ve- rum quia in numero herbarum est, que narcosis virulema suspecte sunt, rarissime à practicis adhibetur.

P R E P A R .

1. *Pilul.* de *Cynoglossa*. Vide Disp.

N. *Somnū conciliant*, narcotica sunt,

2. *Unguentum.* Vide Disp.

CXXII. *Cynosbatos.*

Kuvōσcar@, kuvōppod@, rosa syl- vestris, arvensis, canina, rubus cani- nus, wilde Rosen/ FeldRosen/ HeetRö- sen/ HeideRosen/ Hainhecke,

Varia comprehendit genera. Est odorato incarnato, flore majore & rubente, &c. Verum in officinas non nisi rosa sylvestris, flore odorato in- carnato infertur.

Insignitur Cynosbatos, *Diose.* *Lon.* cynosbatos procerior & cynorrhodo, *Cord.* in *D.* sentis canis & cynosbatos, *Brunf.* Rosa sylvest. 1. genus, *Trag.* Rosa sylv. *Matth.* *Dod.* *Tab.* o- dora. *Ger.* Rosa sylvest. vulgaris, *Can.* epit. Rosa canina odorata & sylvest. *Lob.* Rosa canina, *Cam.* Rosa sylve- stris vulgaris flore odorato incarna- to. *C. B.* 1.

N. *Matthiolus cynosbaton* & *cynor- rhodon* inter se differre statuit. Verum non male faciunt qui prouino & eodem frutice habent.

Crescit in dumetis, floret Majo.

O F F I C I N . N A T .
Flores, fructus, Spongia, & interdum Radix.

Vires, Flores convenient in qualita- tibus cum rosis sativis, sed majorem vim astringendi habent, proinde in profu- viouters rubro & albo summa sunt esti- mationis.

Fructus, (*Hagenbutten*) vi Litho- triptica maximopere commendantur, in qua tamē excellunt exempli arilli.

Spongia. (*Bedeguar, Schlafflung/ Schlaffäpfel*) istidem calculos effica- cissime juvare dicuntur & in primis qui inibi continentur lapilli ac vermiculi, quo- rum hi quoque ad lumbricos fugandoe

commendantur. Potest propinari spongia pulverisata vel aliter præparata.
Radix. *Spicula ex corpore extrahit (imposita.)*

PRÆPAR.

1. *Fructus Cynosb. conditi.*

Conduuntur abrasa lanugine & exemptis prius arillis.

2. *Rob. Cynosbati.* Fit leg. e.

3. *Spiritus s. v. spongiarum,* quæ sit:

Glomi mense Majo vel Junio collecti incidentur, remotisque vermiculis aut aliis insectis inibi reperibiliis, digeruntur cum v. & fermento ut putrefiant, dein elicetur v. seu spiritus per vesicam.

4. *Spiritus alcalisatus.* Ex capite mortuo (in destillatione præcedenti residuo) ulterius incinerato, elicitur \ominus idque purificatum cum Spiritu conjugé & aliquandiu macera. Tandem cum argilla misce & propelle per Retortam \triangle nudo ut nempe totum \ominus simul transeat. Postea rectifica si opus sit. Hartm. in pract.

Vires. *Spiritus hujus guttula aliquot (ad 20.) in liquore conveniente exhibita, calculum insensibiliter expellunt.*

CXXIII. *Cyperus.*

Kóπερος, wilder Galgan.

CXXIV. *Cydonia malus.*

Mήλα κυδωνία. Cotonea malus. Quittenbaum.

<i>Mala Cotonea</i>	<i>hortensis</i>	<i>Mala minor, quæ preferuntur.</i>
	<i>ferens</i>	<i>Mala majora vulgo pyra seu struthia.</i>
	<i>sylvestris</i>	<i>Mala media i.e. notha, quæ proveniunt ex cotonis quæ struthiis insita fuere vel contra.</i>

{ Longus,
Rotundus.

Rotundus potissimi quidem usus est, tamen judicio virorum etiam etuditorum parum vel nihil longum superat; suntque partus diversi ejusdem radicis.

Crescit sponte in regionibus calidis. Italia, Syria, Alexand. & sim. Nostratisbus colitur quandoque in horo gaudetque solo humido, sed minus efficax est peregrino.

Dicitur Cyperus Dioſc. Alpin. Cyperus rotundus Orient. maj. vel Babylonicus, Rauwolff. Cyperus major Syriacus, Cam. in Matth. Cyperus rotundus orientali major, C.B. I.

OFFICIN. NAT.

Sola Radix quæ eligenda gravis, densa, fractu contumax, plena, aspera, odoris cum quadam acrimoniam jucundi.

Vires. Ut raque Stomachica est ac uterina calf. & sic. z. aper. Usus praepiūs in urina ac mensibus ciendis, cruditate ventriculi consumenda, hydrope inchoato præservando, colica ac vertigine discutienda, ulceribus vesicæ solidandis: masticata emendat oris factorem.

Varias quidem ingreditur compositiones, sed alieno titulo insignitas.

C L A S S I S I.

61

Videatur malus Cotonea, Brunf.
Trag., Matth., Fuchs., Cast. Malus cydo-
nia, Lon., Tab. Cam. Cotoneus, Cord.
Lob. Cotonea & Cydonea mala, Lob.
Mala rotunda minora, nonnullis
zeissur, ha ab exteriore cutis colore,
Dod. Mala cotonea minora, C. B. 1.

OFFICIN. NAT.

Mala ipsa exiccata, Semen seu
grana.

Vires, Mala cotonea stomachicas sunt
refrig. 1. sec. 2. astringunt, nutriunt. Uſus
prec. in vomitu, alvi fluxu, singultu, la-
zuare Stomachi.

N. Ante cibum sumpta alvum con-
ſipare creduntur, è contra à pastu, la-
zare.

Semen: Refrig. & hum. mucilagine
ſu a lenit, acrimoniam obtundit. Uſus pre-
cip. ad lingue ariditatem leniēdam (gar-
gar, ſim.) ad dolorem hemorrhoidum ſe-
candum (in clysteribus) ad ophthalmiam
ſanandam (mucilago cum Aq. roſarum
facta & imposta) ad ſcifurās mamma-
rum ſolidandas, ambuſtaque curandas
&c.

PRÆPAR.

1. Condit. Condiuntur Cydonia
(ſive integra, ſive in fructa conciſa)
separato cortice ſemineque exem-
pto: aromatizanturque cinamomo,
caryophillisque infixis.

2. Vinum. Eſt ſuccus liquidus cui
admixtum eſt tantillum ſacchari.

3. Rob. Cydonior. Eſt ſuccus inspi-
tus ad mellis consistentiam.

4. Diacydonium. Ex ſucco acido &
ſacch. $\frac{1}{2}$. Vid. Disp.

6. Marmelata. Eſt citonior, dul-
cium decoctio (per manicam Hip-
pocratis) filtrata cum ſaccharo in-
ſpiffata & in ſcatulas ut congeleſcant
effusa.

7. Miva Cydonior. ſimplex. Syrupus
eſt ex ſuce, dulcior. p. xij. vini p.v. &
ſacch. p. iij.

8. Miva Cydonior. aromatizata. Sy-
rupus eſt ex ſuce. acidor. p. xij. vini
p.v. mellis p. iij. & Cinam. V.D.

9. Diacydonites vel Diacydonium ſim-
plex. Ex carne Cydonior, ſcil. atque
ſacch. ana. V.D.

10. Diacydonites vel Diacydonium
compositum. Diversæ deſcriptionis ex-
tat V. Disp. A. & N.

11. Diacydonites Laxativum. Vid.
Disp. Aug.

12. Eſſentia ſeu ſpiritus. Ex ſucco
dulci fermentato: raro in uſu eſt.

13. Ol. per iuſionem. Ex cydoneis
non excopticis ſucco Cydon. &
Omphacino. V.D.

Dactylus, vide Palma.

D.

CXXV. Daucus.

Δαῦκος, Daucus, Daucum &
Daucium, Mohrenkummel.

N. Dauci nomine plante bine officinis
veniunt, Daucus ſcil. Creticus, de quo
hic, & Daucus vulgi ſeu officinarum.
Vide Paſtinaca ſylvestris.

Dicitur Daucus t. Matth. Dauc.

Hhhh 3

Cre-

Cretensis verus, *Diose. Lob. Ger. Dau-*
Creticus, Cast. Tab. Dau. foliis fœni-
culi tenuissimus, C.B. I.

Nascitur sponte in Insula Creta
 unde quoque nomen habet, tum
 quoque in Italia: Semen solum no-
 stratis officinale est,

Vires. *Viterinum in primis est, & di-*
reticum Calf. & sicc. z. aperit, incide-
flatus discutit. V̄s̄s̄ p̄cip. in mensib⁹
obstructis, suffocatione & dolore matrici,
in colica flatulentia, in singultu, dysuria,
tussi chronica.

N. Ingreditur Compositionē Theriaca.

CXXVI. Dictamnus Creticus.

Dictamni offici- *{ Dictamnus Creticus, Cretischer Diptam: de quo hic.*
 nales sunt *{ Dictamnus vulgaris seu albus officinar. Vide Fraxinell.*

Dicitur Dictamnus, *Brunf. Dicta-*
mnum, Matth. Lob. Cast. Dictamnum
Creticum, Matth. verum, Dod. Di-
ciamnus verus, Cord. in D. Dictamnus
Creticus, Trag. Lon. Cam. Dictamnus
Creticu, C.B. I.

Crescit locis asperis arenosis: Flo-
 ret Junio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix sed rariissime: hinc *Vermicu-*
li in echinis reperti.

Vires. Radix teste *Matthiolo* sicc. ab-
 stergit. *V̄s̄s̄ p̄cip. in Rhagadibus ani-*
tidandis (decolta cum Vino) commenda-
tur in verrucis abigendis.

Vermiculi de collo suspensi quartanam
arcere creduntur; eosdem cum oleo ro-
sac, vel simili contusos paronychiam sa-
nare, author est Matthioli.

CXXVII. Doronicum.

Aconitum pardalianches Theo-
 phrasti, *Matth. Tab. Doronicum Au-*
striacum alterum, Clus. Cam. Doroni-
cum z. longifolium, Tab. minus, Ger.
Doronicum radice repente. Eidem,
Doronicum radice dulci, C.B. I. Ger-
man. Gāmsegwurz / Schwindelkraut.

Crescit in Austria, Styria, Helve-
 tia, &c.

OFFICIN. NAT.

Radix,
Vires. Accedit ad calfac. & sicc. gr.
z. di-

CXXVIII. Dipsacus.

Sativus.

Est *{ Major, Hæc usualior.*
Sylvestr. Minor. Et hac adhibe-
ri potest.

Videatur *Dipſac. Fuchs. Dod. Tab.*
Ger. Labrum Veneris, Matth. Cord. in
D. Carduus Veneris, Carduus fullo-
rum, Lob. Trag. Dipſ. sylv. aut Virga
pakoris, C.B. 3. & 4. Germ. Rorindissel.

3. discut. alexipharmacum est. Vsiempre emol. resol. sudores movent ut sambucus
cyprius in Vertigine, Vteri inflatione, pal- flores.
pitatione cordis, venenosis morbis ac mor- Eadem vi pollo: folia & in primis ad
bus (mirum signaturam Scorpionis podagricon dolores sospicendos, tumoresque
habet.) aquosos discutiendos, adeoque & hernia
aqueos conveniunt.

N. Sunt qui aconitum pardalianches
esse volunt, adeoque noxium (ut Mat- Cortex interior maxime radicis
thiol.) Cui tamen moderni minime sub- (praterquam quod aquosos & serofos hu-
scribunt. mores totius corporis per alvum educit,) calf. & sicc. discutit, emollit. Vsius pre-
cip. (ut floribus) in inflammationibus, Eu-
ryspelate, & sim.

E.

CXXIX. Ebenus.

Lignum exoticum est in medici- na nullius usus, præter quām quod Paracelsus oleum ac sal ejus maxime commendet. Ol. stillat. collaudat in doloribus arthriticis, Podagra, Paralysi, morbis venereis & pustulis (extrinsecus scilicet loco affecto inunctum.) Sal celebrat vi purgandi (forte facultatem purgatricem stimulandi) in podagricis, paralyticis, item virtute mundificandi vulnera. Vide Paracels. de Xylo Hebeno. German. Ebenholz.

CXXX. Ebulus.

Xapuanum Dioscoridis. h.e. Sam- bucus humilis. Ebulus. Trag. Matth. Fuchs. Lob. Cast. Tab. Ebulus seu humili sambucus, Dod. Ebuli & Sambuci alterum genum, Lon. Sambucus humilis seu Ebulus, C.B.5. German. Niderholder/Attich.

OFFICIN. NAT.

Flores, Folia, Cortex interior, Semen & Bacca.

Vires. Flores calfac. & sicc. discut. via, Trag. Intubus major, Matth. In- tubum

P R A P A R.

1. ▽ stillat. Ex floribus.
2. Spirium. Ex floribus fermentatis.
3. Rob. Ebulin. seu pulpa baccar.
4. Tinctura seu Essentia granorum Ebuli. Fit & usurpatur eodem modo, quotinctura Sambuci.

Vires. Tinctura hoc specificum est remedium contra hydropem, cachectiam, utere strangulatum, cuius paroxysmum sudore mediante fugat.

De Cortice & semine, vide in purgantibus.

CXXXI. Endivia.

Σέπις, Intybus sativa. Endivien.
Major latifolia; que intelligitur simpliciter sic dicta,
Et Minor angustifolia (dicitur sca- riola,) que priori substitui potest.
Prior dicitur Intubus sive Endi- tubum

tubum sativum latifolium, *Fuchs.*
Lob. Intybum sativum, *Cord.* in *D.*
Dod. *Ger.* Intybus sativa major, *Cast.*
Seris (sive *Endivija alba*) *Lob.* Endi-
 via hortensis, *Cam.* Intybus major
 sativa sive *cichorium domesticum*,
Tab. Scariola Arabum interpretibus
Seris domestica latifolia *Dioscor.* In-
 tybus sativa latifolia sive *Endivija*
vulgaris, *C.B.* i.

Colitur in hortis, solo gaudens o-
 pimo, Floret Julio & Augusto.

OFFICIN. NAT.

Folia, Semen, ratiissime Radix.

Vires, *Epatice* est nobilissima refrig.
 & sicc. 2. abſterg. aperit. diuretica est,
Uſus frequentissimi in febribus biliosis.

PRÆPAR.

1. ∇ ſtillat. Ex integra planta,
2. Succus. Ex foliis.
3. Syrup. De *Endiv.* ſimpl. ex ſucco
 & ſaccharo¹,
4. De *Endiv.* compof. Vid. *D.*
5. Syr. *Byzantinus*. V. D.
6. Diaſer. *Andernac*. V. D.
7. \ominus . Ex planta incinerata.

CXXXII. Epatica Nobilita.

Epatica alba, *Trifolium nobile*,
Epatica Brunf. *aurea*, *Brunf.* *Tab.* *Tri-*
folium magnum ſeu *aureum*. *Trag.*
Trif. aureum, *Dod.* *Lon.* *aureum ma-*
gnum, *Cast.* *Trinitas*, *Matth.* *Cord. h.*
Cast. *Hepaticum trifolium*, *Lob.* *Cam.*
Ger. *Hepatica trifolia*, *Clus. bift.* *Tri-*
folium Epaticum flore ſimplici, *C.*
B. i. *Germ.* *Herz.* oder *Leberblümlein*/
gulden Leberkraut/ *edel Leberkraut*.

Florere incipit veris initio, colitur
 in hortis.

OFFICIN. NAT.

Folia ac Flores,

Vires, *Calf.* & ſicc. moderate (al. refri-
 ſa) ſtrig. ſanguinem mundificat, *Epati-*
ac Lienis obſtructions reſerat, urmā
 ciet, *Renes* & *yeficam* abſtergit, *He-*
miam curat.

PRÆPAR.

∇ Ex planta integra.
Epatica taxatilis, *vide Lichen*,

CXXXIII. Epatica ſtellata,

Hepatica stellaria, *Tab.* *Matriſyl-*
va, *Trag.* *Cord.* in *D.* *Lon.* *Alperula*,
Lob. *Ger.* *Alperula odorata*, *Dod.* *Cast.*
Cluf. bift. *Aperine ſylv.* quādam *Cord.*
Alperula ſeu Robedo in *montana odo-*
ra, *C.B.* i. *Caprifolium aliis*, *Germ.*
Stemleberkraut / *Herzſwud* / *Wald-*
meiſter.

Gaudet solo nemoroſo, Floret
 April. Majo.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires, *Calfac.* & ſicc. ſeu temperata
 potum est, *Epati ac cordifamiliares*. *Uſus*
 præcip. in obſtructo *Epati* ac meatu bila-
 rior & hinc in *Ictero*, in epate calidore re-
 frigerando. *Extrinſicus* in temperie ca-
 lidis *Epati* (cataplas.) in tumoribus cali-
 dis. *Quin* & *pedibus* alligata pariurien-
 tium parum accelerare dicuntur.

N. *Plantula* est noſtratisibus familia-
 riſima, quippe vix quidam ē *Fraco* fur-
 tensibus erit, cuius potum Majo mense

*consubornet, saporem conciliando gra-
uissimum.*

CXXXIV. Equisetum.

*Τττρεπος, Herba Equinalis, Cauda
Equina, Rosschwanz, Pferdschwanz,
Schaffenherr.*

Varii est generis. Est enim Equisetum palustre varium, est sylvaticum, est pratense, est denique arvense. Et haec et si viribus convenienter, attamen usuale magis est pratense.

Dicitur Hippuris altera, *Trag.* Equisetum alterum, *Matth.* Equisetum, *Fuchsico, Cord. in hif.* Hippuris major prima, *Lon.* Hippuris fontalis & Equisetum 2. *Diosc. Lob.* Hippuris minor, *Lob.* Equisetum palustre majus, *Tab. palustre, Ger.* Equisetum pratense longithimis setis, *C.B. 8.*

OFFICIN. NAT.

Caules cum foliis suis.

Vires. *Vulnerarum est frig. sicc. 2. im-
pissat. astring. Usus precip. in hemorrhagi-
bus fistendis, in exulceratione & vulne-
racione Renum & Vesice, interaneorum
tenuum, &c.*

PREPAR.

▽. stillat,

CXXXV. Eruca.

*Ευζωνος, Arab. Lergir, Rauchen.
Palustris, crescit juxta rivu-
los.*
*Sylvestris, crescit in locis a-
renosis, floret Junio, Julio,
&c.*

*Hortensis. Ευζωνος, Legir,
weisser Senff.*

Ex his infertur in officinas potissimum hortensis latifolia, *C.B. 1.* quā tamen actior est sylvestris.

Dicitur Eruca, *Brunf. Matth. Cord.* in *D. Cast.* Eruca sive Rucula marina major & Sinapi 8. *Trag.* Eruca sylvestris, *Fuchsico, Lon.* Sinapis alterum genus, *Fuchs.* Erucula major, *Cord. hif.* Eruca sativa, *Matth. Lob. Dod.* Eruca major, *Cam.* Eruca latifolia alba sativa *Dioscor. C.B. 1.*

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. *Calfac. sicc. intense. (3.) Usus
precipuis in Venere stimulanda, apople-
xia preservanda. Extrinf. (imposita ra-
dix) extrahit officula fissa, putuitam è ce-
rebro prolicit (in apoplegmatism.)*

CXXXVI. Eryngium.

Iringus, Aster Atticus, Centura capita, Inguinalis, Mammaria, Ra- dendistel, Brackendistel.

Gaudet locis herbosis, arenosis, floret Julio.

Ex Eryngiorum generibus offici-
nale est Eryngium primum, *Trag.* *Lon.* Eryngium montanum sive cam-
pestre, *Matth. Cast.* Eryngium, *Fuchs.* *Cord. in D. Tab.* Eryngium mediter-
raneum, *Ger.* Eryngium campestre, *Dod. Cast. Vulgare, Clus. hif.* Eryngium campestre mediterraneum, *Lob.* E-
ryng. vulgare, *C.B. 2.*

OFFICIN. NAT.

*Radix colligenda Sole existente
in Cancro.*

Vires. *Epatica, nephritica & alexi-*

pharmacæ est, temperatè calida, medio-
erufer secca aper, discut. Usus præc. mob-
structis mensibus, Urina, Epate, Vesica bi-
bia, Liene, &c. & hinc in tetro ut &
(teste Galeno,) in Colica.

PRÆPAR.

Condita radix.

CXXXVII. Erysimum.

Variorum est generum è quibus
usualius est Erysimum, 1. Tab. Erysi-
mon vulgare, C.B. 1. Irio, Matthiol.
Cord. in D. Lon. Verbena foemina &

Sinapi 7. Trag. Wegsenff/Hedewich.
Crescit juxta vias: Floret Julio,
Augusto.

OFFICIN. NAT.

Semen ac Herba.

Vires. Calfac. & sicc. 3. attenuat, ap-
rit, expectorat. Usus præcip. in mucilagi-
ne contumacie pulmonum atque tussi chro-
nica. Ex irinsec. in Cancro non exulcerato,
tumoribusq. renitentibus mammarum.

PRÆPAR.

Syr. de Erysimo Lobelii. Vid. l. 2.

CXXXVIII. Eupatorium.

Veterum seu græcorum. Vide Agrimonia.

Eupatorium Mesuæ. Vide Ageratum.

Cannabinum: Describitur hoc loco.

Dicitur Eupatorium Cannabis-
num, C. B. 1. Herba S. Künigundis,
Trag. 1. Tab. Eupator. aquaticum,
Gesn. Salvia, Brunf. Eupatorium vul-
gare, Matth. Dod. Cast. Eupatorium
adulterinum, Fuchs. Eupatorium A-
vicennæ creditum, Lac. Lon. Cam.
Cannabina aquatica mas, Lob. Germ.
Wasserdost / Künigkraut / Hirzgünszel/
Albtraut.

ca est & vulneraria. Usus præcip. in ca-
chexia, catarrhis & tussi, mensibus re-
tentis. Ex irinsecus è nobilissimis est vul-
neraria (ut & irinsecus) mensis ciat
balneatione, &c.

PRÆPAR.

▽. Ex foliis & floribus.

CXXXIX. Eufragia.

Eufragia, Euphragia, Eufrasia,
Augentrost.

Eligitur Euphrasia vulgaris seu of-
ficinarum, C. B. 1. Euphragia alba,
Brunf. Eufragia, Matth. Cast. Euphra-
sia & Eufrasia, Fuchs. Dod. Lob. Tab.
Ger. Vulgaris, Lon. Euphrasia Argenti-
nensium vel 2. & 6. Trag. Ophthal-
mica sive Ocularia. Cord.

Crescit locis apricis, sabulosis.
Floret Junio, Julio, Augusto.

OFFICIN. NAT.

Flores & Folia, sed raro.

Vires. Calfac. & sicc. saporis est a-
marinsculi, atten., aper., subadstr., Epatis

OFFI-

CLASSIS I.

67

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. Ophthalmica est & Cephalica
vires. & sicc. 2. adstring. disc. saporis sub-
uris: Usus præcip. in oculor. suffusionibus,
talgine, memoria debilitata.

PRÆPAR.

1. Conserva. Ex tota herba cum flo-
ribus.
2. ▽. Ex integra herba Julio col-
lecta.
3. Vinum nonnullis usitatum est:
fit infusione summitatum pro potu
ordinatio.

F.

CXL. Faba.

Faba est	{	Vulgaris	{	major	{	minor	{	de quibus hic.
		ſlativa		minor		ſylvestris.		
		Phaseolus.		faseln/ Welsche Bonen.				

Lupinus. Feigbonen.

Videatur Quæc Faba, Brunn. Tab.
Matth. Fuchs. Cord. in D. Lon. Laff. Cam.
Faba vulgaris, Trag. Fuchs. Cord. h. f.
Boona sive phaselus major, Dod. Fa-
ba major recentiorum, Lob. horten-
sis, Ger. C. B. I. Germ. Bonen/gemeine
Bonen.

N. 1. Sunt qui inter fabas & Boonas
distinguunt, fabisque nos carere volunt,
boonis econtrafrui. Verum enim verò est
confest., fabas nostrates à veterum de-
scriptione nonnihil differre: attamen ve-
rissimile videretur, differentiam hanc, à di-
verso loco natali potius dependere, quam
ex diversa plantarum specie. adeoque se-
cundum Botanicum hujus seculi sagaci-
simum & perutissimum, C. B. faba ma-
gnitudine figura coloreque differre, & quo
majores, eo magis in longitudinem eas esse
depressas, quo minores, eo rotundiores.
Vniuersi, sufficit nobis quod viribus con-
veniant.

N. 2. Fabarum usus prohibitus est à
Pythagora, quia flores liliuris suis nigris
signaturem referant lugubrem, & ani-
mas mortuorum, que in iis habitent: ab
alii interdicuntur, quia existimant sensus
usdem hebetari, insomnia turbulentia
excitari.

N. 3. Est & faba Indica purgatrix,
cujus historiam si quis velit ipsem et lege-
re poterit 1. apud Clus. lib. 2. exot. c. 30.
2. in annot. ad Monard. 3. apud Taber-
nam. Nemirum quia nostratis in uſu
non est eam describere supersedes.

OFFICIN. NAT.

Farina fabar, sativar, & præcipue
majorum.

Vires. Emplastica est, refrig. & sicc.
1. incrass. exterg. utilis intracorpore in
diarrhea, lienteria, &c. Extra, in macu-
lis è sole contractis aliisque cutis fôrdibus
extergendis (ſilla fricentur) in ſug gilla-
tis diſcutiendis,

PRÆPAR.

I. ▽. Ex floribus.

Vires. Diuretica est, maximique usus in maculis faciei extergendis eaque funda.

2. ⊖ Ex stramine incinerato.

Vires. Summum diureticum est, usitissimumque in hydropo, calculo & urinaretema.

CXLI. Fabaria.

Τηλέφιον, Crassula, Crassula major, faba inversa, Knabenkraut/Wundkraut/Dönerkraut/Donnerbonen.

Usuale est Telephium vulgare, C. B. i. quæ est Fabaria, Matth. Telephium, Matth. Lob. Tab. Caſt. Cam. Telephium album, Fuchs acetabulum alterum, Cord. in D. album, Fuchsico. Faba inversa, Lob. Telephium alterum sive Crassula, Dod. vulgare sive secundum, Clus. hif. Crassula seu faba inversa, Ger. Cotyledon. alterum Dioscoridis, Col. scrophularia media vel 3. Brunf.

Floret Julio ac Augusto. Crescit circa muros, locisque saxosis.

OFFICIN. NAT.

Folia tautum.

Vires. Matihol. refrig. & hum. (Dondonio refrig. & sicc.) vulneraria est astrig. mundificat, præcipue usus est in consolidanda intestinorum erosione per dysenteriam introducta, in curanda hernia, in maculis cutis detergendis, in ambustis medendis.

PRÆPAR.

▽. Ex fol. & floribus.

Farfara, vide Tussilago.

CXLII. Ficus,

Σύκη, Ficus, Brunf. Trag. Matth. Dod. Cord. hif. Bellon, Lon. Lob. Caſt. Tab. Ger. Ficus sativa. Fuchs communis. C. B. i. Germ. Feigenbaum.

OFFICIN. NAT.

Fructus, (σύκα.)

N. Primitia fructus dicuntur grossi siccii; siccæ in furno aut sole exiccate, carice, alii passæ.

Vires. Carica calſ. 2. (recentes moderatis:) utræque humect. pulmonaria sunt, & bechicæ, arenulis Renum & vesce medentur, venenis resistunt: præcipue usus sunt in variolis & morbillis ad curenṭpellendis, maturant, mollunt, attrahunt, unde & bubonibus pestilentialib[us] (innuente Scriptura) conferunt, mulierculis nostratis, appropinquante partu ſicuum roſtar. eſus ad partum facilitandum est familiarissimus. Quin & familiare est ſuper ſicuſ V accendere brodumque ad tuſſim ſedāndam propinare.

CXLIII. Filipendula.

Φιλιπένδυλα, filipendula oenanthe, saxifraga rubra, rohter Steinbrech.

N. Dicitur Oenanthe veterum, quia viribus aliquantum convenient.

Usualis est filipendula vulgaris, C. B. 7. Filipendula, Trag. Dod. Matth. Cord. hif. Lon. Caſt. Tab. (cui & saxifraga rubra.) Ger. Oenanthe, Fuchs. Cord. in D. Lob.

Nasci-

C L A S S I S I.

69

Nascitur solo herboſo. Floret Ju-
nio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia & Radix.

Vires. Calf. & ſicc. 3. attenuat. abſtrigit, ſubastrig. diſcut. diuretica eſt: Uſus precip. eſt in tertiare a mucilagine pulmo-
num, Renum reſiſt. ac articulorum, in
colica flatulentis, in albo mulierum pro-
fluvio. Extrahēc in tumore haemor-
rhoidum.

Dosis ʒj.

CXLIV. Filix.

Πτέρυξ, Πτέρυγος, Fahrn / Fahrenkraut/
Waldfahrn.

{ Mas non ramosa (plurium) *uirag-*
pedicillorum.) *promi-*

{ Fœmina ramosa (unius pe- *ſcuæ u-*
dicelli.) *ſualis.*

Mas dicitur Filix, Brunf. vulgaris,
Tragmas, Matth. Fuchs. Dod. Lon. Lob.
Castr. Tab. Ger. fœmina, Gesn. Cæſalp.
Filix non ramosa dentata, C. B. 3.

Fœmina inscribitur, Filix sylvestr. Brunf. Filicis majoris genus, Trag. Fil.
fœmina, Matth. Fuchs. Dod. Lob. Caſtr.
Tab. Ger. Thelypteris, Filix fœmina,
Cord. in D. Filix mas major ſive fœmi-
na credita vulgo, Clus. Filix ramosa
major pinnulis obtusis non denta-
tis, C. B. 1.

Nascitur locis opacis nemorum:
viret tota æstate, nocte D. Johanni
ſacra ſemen profert: novi qui dicto
tempore id collegerunt, verum qua
utilitate ignoro.

OFFICIN. NAT.

Radix in primis Filicis fœminæ.
Vires. Splenetica eſt, calf. & ſicc. a-
mara eſt, ſubastr. aperu. Uſus precip. in
obſtructionibus viſcerum & in primis Lie-
nis & Uteri. Ex irinſecus commendatur
ad ambuſta (extracta mucilago.)

N. Gravidis infenſa cenſetur.

CXLV. Fœniculum.

Μάραριον, Fœniculum, Brunfels.
Trag. Fuchs. Cord. in D. Tab. Vulgare,
Ger. fœniculum nostrum vulgare,
quibusdam Hippomarathrum puta-
tum, Cam. C. B. 1. Germ. Fenſchel.

Crescit locis cultis, aridis; Floret
Julio, Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Herba ſeu Summitates, Radix (quæ
una ex radicibus 5. aperientibus fa-
mosis.) Semen.

Vires. Folia calf. 2. ſicc. 1. aper. reſolv.
diſcut. diuretica, carminativa & bechi-
ca ſunt, ventriculum roborant, lac au-
gent, viſum conforſtant, aſperam arteri-
am leniunt.

Radix & ſemeu calfac. 3. adeoque in-
ſuper uſus creberrimi in humorum & fla-
uum diſciſſione. & ad peripheriam ex-
pulfionem.

N. Semen adhibetur ſepiffime ad cor-
rigenda purgantia, ut & ad ſtatim diſcu-
riendos.

P R A P A R.

1. Confectum Semen.

2. ∇. Ex integra planta incifa.

3. ∇. Ex ſemine.

Iiii 3

N. Oph.

N. Ophthalmica est inter usitatis-
ma.

Crescit locis opacis: Floret Mar-
tio & Aprilii.

4. ♂ stillat. Ex semine.

5. ♂. Ex planta incinerata.

CXLVI. Fænum græcum.

Fœnogræcum, Genugrec / Books.
horn.

Est { Sativum: Hoc usuale,
Sylvest. minus usitatum.

Dicitur fœnum græcum, Trag.
Matth. Lob. Lon. Dod. Cast. Cam. Fœ-
nogræcum, Fuchs. Cord. in D. fœnum-
græcum sativum, C.B.I.

OFFICIN. NAT.

Semen solum ex sativo scilicet de-
sumptum.

Vires. Calfac. 2. sicc. I. emolliit, dige-
rit maturat, discutit, paregoricum est,
ususque adeo famosi, ut cataplasma dicta-
rum intentionum Chirurgis vix usita-
tum sit, quin fœnogræcum vel hujus mu-
cilaginem contineat. Crebrique usus est
in clysteribus emollientibus, mucilagino-
sa quippe sua substantia obtundit acrimo-
niam, intestinaque erosa oblituit. Insuper
conducit ejus mucilago ad oculorum sug-
gillationes discutiendas (imposita.) Vide
Hartman. pract.

P R E P A R .

Mucilago. Extrahitur beneficio
coctionis in ▽.

CXLVII. Fragaria.

Kōμαρη, Fragaria, Brunfels. Trag.
Matth. Fuchs. Dod. Lon. Lob. Cast. Ger.
Fragaria vulgaris, C. B. I. Fragula,
Cord. iust. Fragula & Trifolium fragi-
ferum, Tab. Erdberfrantz.

OFFICIN. NAT.

Folia seu herba & Fructus in pra-
paratio.

Vires. Herbæ frig. & sicc. modera-
tè, subastring. diuretica est, ususque cre-
bris in gargarismis & balneis, in cata-
plasmatis, &c.

Fructus, (fraga.) Refriger. & hu-
meat. Splenética sunt ac nephritica, Vene-
ris resistunt, quia autem facile putreficiunt
non adeo commode comeduntur.

P R E P A R .

1. ▽. Ex integra planta florida:
Abstergit lentigines & maculas.

2. ▽. Ex fructibus.
N. Situm & astum febrilem extinguit,
urinam ciet.

3. Syrup. Ex succo fragor.
4. Spirit. Ex succo fermentato, qui
tamen usus rarioris.

5. Tinctur. è baccis cum ▽ pro-
pria.

CXLVIII. Fraxinus.

Eschbaum. Excessior. Hac officinalis.
Eschern. Humilior. Minus usualis.

Dicitur Fraxinus, Brunfels. Trag.
Matth. Dod. Lon. Lob. Tab. Cast. Fraxi-
nus excelsior, C.B.I.

Floret Aprili & Majo: Semen fert
Autumno. Crescit in sylvis opacis,

OFFICIN. NAT.

Folia, Cortex, Lignum, Semen.

Vires. Folia siccant validè, curantque
situs serpentum, sed usus sunt rarioris.

Cortex & Lignum, siccant itidem,

attenu-

CLASSIS I.

veneris : Splenis duritiem specificè emolliunt, diuretica sunt ac lithoniruptica, ea que non è postremis.

N. Sunt qui lignum die Joannis Baptista cesum, vulneribus ac contusionibus solo Africarū mederi credunt, cedunt autem id alii ante Solis ortum, aliū ipso meridianō temporis punto.

Semen (folius, adhærens) calfac. & sicc. valide, conductis Epaticis, Pleuriticis, Calculosis.

N. Collendum hoc est autumnali tempore.

PRÆPAR.

1. Extract. Ex corticibus per ▽ appropriatam, liquore aliquo acido acuatam, ubi excellit ▽ ex tenellis fraxini foliis destillata. Quercetan. in P. R.

2. ♂ Ex ligno: fit destillando modo communi.

3. ♂ Ex cinere corticum.

N. Sal ex ligno incinerato vulneribus intus & extus cum felici successu usurpatum vidi.

CXLIX. Fraxinella.

Dictamus albus (propter radicem albam) sive fraxinella, C. B. s. Polemonium, Tab. Dictamnus putatus, Brñf. Dictamnus vulgaris, Trag. Cam. Officin. Lon. Dictamnum album, nonnulli pumila fraxinus, Matthiol. Cast. Tragium primum, Diose. Lob. Dictamnus nostra, Cord. in D. Fraxinella, Cord. bñst. Dod. Clus. Ger. Germ. weißer gemeiner Dipiana/ Escherwurz,

TU
Crescit in rupibus: Floret Junio.

OFFICIN. NAT.

Radix verno tempore colligenda.

Vires. Est cordalis, alexipharmacæ, uterina, cephalica, amara, calfac. & sicc. aperit, vermes necat: Usus principi in morbis malignis, in Epilepsia aliisque affectibus capitis, in obstruktione uteri, &c. Extrahere quoque dicitur spiculae cuius infixa.

CL. Fumaria.

Káty, Fumaria officinarum &c Diose, C. B. i. Fumasterre, Brunfels. Cam. Fumaria. Trag. Marth. Fuchs Cord. in D. Dod. Lon. 2. Hore albo, Tab. Capnos, Lob. Fumaria major, Cast. Fumaria purpurea & alba, Ger. Germ. Daubentroyff / Daubenfordel / Erdrauch/ wilde Rauten.

Crescit passim in hortis, vineis, &c. Floret Majo & Junio.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. Splenetica est ac Epatica: attenuat, serofos biliosos ac adustos humores sensim expurgat, viscera referat, reserata roborat, sanguinem purificat. Hinc usus principi, in scorbuto aliisque morbis mesenteri & Lienis, in Ittero, in scabies omnis generis, & sim.

PRÆPAR.

1. ▽ Ex herba cum floribus,
2. Oleum stillat. quod rarum.
3. Succus impissans. Dosis ad 3j.
4. Conserv. lumenit.
5. Syr. simpl. Ex succo.

Compos. Vide Disp.

6. *Ol. stillat.* Ex herba sicca.
 7. *Pilul. de fumaria.* Purgant bilem,
 serofosque humores.

*Dosis 3j. ad 3iib.**8. Ⓛ fumarie.* Ex herba incinerata..*CLI. Fumaria bulbosa.*

- Fumar. bulb. *radice cava 1.* Hec usualior.
C.B. est *radice non cava 2.* Hec surrogari priori potest.
minor 3.

1. Dicitur, Aristolochia rotunda,
Brunf. Arist. rot. vulgaris. Trag. Fuchs.
 (cui & *Pistolochia*,) *Cam. Fumaria*
altera, Matth. Cast. Capnos Chelido-
nia, Lon. Radix cava major, Dod. Clus.
bifl. Fum. Cava herbariorum, Lob.
Germ. Erdkraut/falsch Holzwurz.

2. *Fum. bulb. radice non cava di-*
citur Aristolochia rotunda vulgar,
radice solida, Trag.

Crescent in dumetis locis frigi-
 dis & opacis, ut & in vineis. Florent
 April,

OFFICIN. NAT.

Radix: raro Herbacum floribus.
Vires. Calf. 2. sicc. 3. absterg. suba-
string. aperit. Epatrica est, Vterina, Ale-
xipharmacra, sudorifera, diuretica, &
vulneraria. Usus pricip. in ciendis men-
sibus, lochiis; foetum mortuum expellit,
Ictero medetur, sanguinem mundificat
ad eoque & scabies succurrit. Extrinsecus
commendatur quam maxime ad vulne-
ra etiam inveterata & fistulosa, utpote
que mundificat & consolidat; ad scabiem,
ad dolores podagricos (à frigidis humori-
bis) ad sanguinem coagulatum in conju-
nitionibus, ad purgandinem oris,

*G.**CLII. Galanga.*

Major, radice crassiore, ru-
 bra minus odorata, &c.
Galgan/ Minor, radice tenuiori, no-
C.B. doса intus & extra rube-
 scente sapore acri instat
 piperis odore suavi.

N. Hec priori prefertur.
 Dicitur Galanga minor, *Matth.*
Cord. b. Fuchs. Lob. Lon Tab. Acoft. Ger.
Galanga minor officinar. C.B. 2. Ga-
langa Indica, Amat.

Major vocatur, Galanga major,
Matth. Cord. b. Lon. Fuchs. Lob. Ce-
salp. Tab. Gal. crassa, Amat. Iridis ge-
nus, Clus. in Acoft.

N. Galanga (गलांगा) quibusdam
Acoft, nonnullis Iris species videtur;
minor à recentioribus Grecis Cyperus
Babylonica nominatur. Arab. Galingia,

OFFICIN. NAT.

Radix, quae eligenda saturato ru-
bra, ponderosa, bene odorata, sapo-
ris acris.

Vires. Stomachica est, Cephalica ae-
Vterina: calf. & sicc. 3. saporis acris, in-
cidat, aperit. Usus in cruditate ac infla-
tione

ione ventriculi, vertigine, uteri obstru-
tione, aliisque totius corporis affectibus à
rigiditate ac flatulentia oriundis, Ex-
mīscus commendatur ad roborandum
caput (in Errhīnis.)

P R E P A R.

Spec. Diagalang. Vid. Disp.

C L I I I . G a l e g a .

Galega, ruta capraria. Matth. Cast.
Cam. Ruta capraria, Tab. Galega, Lōb.
Dod. Lon. Ger. vulgaris, Clas. Galega
vulgaris, C.B. i. German. Gānskraut/
Glechentaut.

N. Quidam Onobrychin, alii Glau-
cum, nonnulli Polemonium, alii Polyga-
lam veterum esse judicant: verum his
omnibus Dioscoridis descriptiones con-
tradicunt.

Colitur apud nos in hortis: Floret
estate.

O F F I C I N . N A T .

Herba collecta Junio & Julio.

Vires. Celeberrimum est Alexiphar-
macum ac sudoriferum, venenum inspi-
misque pestilentiale insigniter discutens.
Usus ejus praecipuum est in petechiis ex-
pellendis aliisque morbis pestilentialibus,
ipsaque peste curanda. In Epilepsia infan-
tum exhibetur succ: cochlear. 1.) in icti-
bus serpentum, in Lumbricis, (quos esti-
am extrinsecus applicata fugat.)

N. Herba hac securis ac alijs cura sapo-
rem est, & insuper qualitatibus primis
temperata.

P R E P A R .

i. ▽. Ex integra planta Julio col-
lecta.

2. Conserv. summit. seu flor.

Galeopsis, vide urtica mortua.

C L I V . G a l l u m .

Γάλλιον, Γάλιον, Γαλλίον, Γαλέριον,
Germ. Megerkraut / Waldstroh / vnser
Frauen Bettstroh / Wegstroh / Lebkraut.

N. Nomen habet quod coaguli vice
γάλα, i.e. lac coagulet.

{ Luteum flor. luteo { vulgare.
| palustre.

{ Album flore albo { palustre.
| minus.

Ex his prefertur primum, C. B. seu
Gallium luteum, quod Dioscoridis
Gallium putatur.

Dicitur Gallium, Fuchs. Dod. Lon.
Gallium luteum primum, Tab. Gallii
primum genus, Trag. Gallium, Mat-
thiol. Cast. Luteum, Cord. in D. Lōb.
Cam. Ger. Gallium luteum, C.B. i.

Crescit passim locis aridis & are-
nosiis, juxta vias, &c. Floret Majo, &
hinc tota estate.

O F F I C I N . N A T .

Herba cum floribus.

Vires. Calf. & sicc. moderate. Usus
ejus potissimum externus est in hamor-
rhagia narium sedanda (pulvis inflatus)
in scabie simplici & maligna, adeoque in
cancro mammarum, &c.

N. Raris usus est apud praticos, so-
lumque asservatur pro compositionibus,
quaes ingreditur: ut unguenium Martis-
tum, &c.

C L V . G e n i s t a .

Genista, Genst/Genist/Primmien-
kraut. Kkkk Usuz-

Usualis est è Genistis non spinosis, C. B. 1. Genista angulosa & scoparia, spartium, Lob. Genista, Brunf. Trag. Fuchs. Dod. Cord. in D. Cam. Tab. Ger. Genista angulosa, Cord. hisp. Genista minor seu non aeuleata, Lon. Genista scoparia vulgi, Lob. Solo gaudet arenoso & aprico. Floret integra & state.

OFFICIN. NAT.

Flores & Semen.

N. Flos communiter luteus rarius albus est.

Vires. Splenetica & nephritica censetur, hinc & epatica, calci & sicc. 2. aper. atten. absterg. calculum pellit, aquosus humores educit tam per vomitum quam per alvum & urinas. Hinc usus ejus insigne in obstructione Epatis & Lienis, Menterii adeoque in Hydrope, catarrhis, arthriticis affectibus.

N. Semen extrinsecus applicatum scrophulas consumere dicitur.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex floribus & foliis.
2. Conserv. Ex floribus.
3. ⊖. Ex incinerata herba.
4. Conditi flores.

Conduuntur autem flores (seu priorius gemme) collecti mense Aprili antequam aperti fuerint cum aceto & sale, adhibenturque loco capparum, unde & nostratibus cappares Germanor. dicuntur. deutsch Capern.

N. Cura vomitum assum: poterunt,

CLVI. Gentiana.

Gentiana (à Gentio inventore sig. dicta,) Engian.

alpina major. Gentiana minor. Gentianella. Gentiana pratensis. palustris.

Usualis est ex his alpina major lutea, C. B. 1. de qua notandum, quod reperiatur quoq; floribus flavis imo & albis, punctis carentibus.

Dicitur Gentiana, Brunf. Matth. Fuchs. Dod. Cord. in D. Lon. Cast. Gentiana major, Matth. Lob. flore luteo, Cam. Gentiana veterum, Clus. hisp. Gentianæ 1. species, Trag.

OFFICIN. NAT. Radix collecta mense Augusto ac Septembri.

Vires. Calf. 3. sicc. 2. Alexipharmacæ est, aperit, attenuat. Usus præcipue impete, aliisque venenatis affectibus, in obstructione Epatis, Lienis, &c. Et hinc in hydrope cum in suffocatione Uteri, in imbecillitate ventriculi, lumbricis, in febribus, in mortu canis rabid. &c. Extrinsecus adhibetur cerebellime in vulneribus a fonticulis mundificandis, renovandis. &c. in mortu canis rabidi arcendo (cum Thersacaiimposita.)

PRÆPAR.

1. Succus inspissatus.
- N. Creberrimi usus est in febribus intermitentib; in quibus ante paroxysmum ad 3j. vel 3inj. exhibetur, felici cum successu.

z. Ex.

2. Extractum cura S. V. factum.

CLVII. Geranium.

Geranii multa recensentur genera-
tis, officinis nostris maxima ex parte
missata. Usitatus tamen præ ceteris
est, quod Geranium Robertianum
dicitur, alijs Gratia Dei, Nu-
restraut/Gidstraut/GottesGnad/
Reclauffraut/(quia Eryspelati me-
deri dicitur.)

Dicitur Geranium 3. Brunf. Matth.
Fuchs. Len. Geranium Robertianum,
Lob. Dod. Cam. Tab. Gratia Dei vel ge-
ranium quibusdam, Trag. Herba Ru-
perti & Geranium 2. Diose. Gerani-
um Robertianum primum, C. B. 5.
videlicet inter species Geranii folio
cicutæ vel myrrhis.

Gaudet locis opacis ac desertis.
Floret potissimum Aprili & Majo.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. Temperatum est in cal. &
fig. moderate siccat, subastrig. exterg.
sanguinem in corpore coagulatum reſol-
vit, vulneribus convenient, sanguinem ſcl.
cohibendo, vulneraque mundificando.
Uſus exterius (omnium generum Gera-
ni.) vulgaris est in cataplasmatis, plan-
tis pedum cum ſale & acero applicandis,
ad febrilem eftum compescendum. Ad-
hibetur idem ad mammarum fiffuras,
lacte que diuifionem (Robertianum im-
poſitum.)

P R A E P A R .

▽. ſtillat. Ex integra herba in fine
April, collecta,

CLVIII. Glyzirrhiza.

Liquiritia, Brunf. Dulcis radix,
Trag. Glyzirrhiza, Fuchs. Cord. in D.
Cam. Glyzirrhiza altera, Matth. vul-
garis, Dod. Cam. Epit. Glyzirrhiza fi-
liquosa, Lob. Germanica seu ſiliqua-
fa, C. B. 2. Germ. Süßholz.

Crescit locis ſylvetribus & fabu-
losis. Floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix ex Epifcopatu Bambergensi,
ubi in copia crescit, ad nos tranſ-
missa, quæ ſole exiccata biennium
integra manet.

Vires. Calida, & frigid. temperata
eft (ſeu moderate calefacit) in reliquo
ad humiditatem inclinat, pulmonica ac
nepluriaca eft, acrimoniam mitigan,;
expēctorationem promovens, aſperuatem
leniens: Uſus precipui, in ruffi, rauoed-
ne, vefice eroſione, urine acrimonia.

P R A E P A R .

1. Succus inſpiſatus.
2. Syr. Compoſitus. Vide Disp.

CLIX. Gramen.

Gramen absolute ſic dictum. Of-
ficinis graminis ſpeciem denotat.
quam Diſcorides ἀγέωνικατ' εξοχήν
vocat, eftque Gramen Caninum ſeu
arvenſe, C. B. 1. Gramen, Dod. Cord.
in D. Caſt. Gramen canarium medica-
tum, Lob. Gramen caninum, Tab. Ger.
Germ. Reh- oder Quickengraß.

Paſsim ſpontē provenit, felicius
autem in terra arida & arenosa.

OFFICIN. NAT.

Potissimum Radices (collectæ men-
Kkkk 2 fe

Majo vel Septembri) raro *Caulis* cum foliis, rariis *Semen*.

Vires. *Radix* cuiuscunque graminis refrig. & sicc. aper. subastring. substantia est tenuis ac penetrativa.

Herba seu *folia* intrasiccitatē & humiditatē moderata sunt frigida gr. 1. sit, nostratis tamen in hortis co-

Uſus præcip. in obſtructionibus Epatis, litur.

Lienis, Vreterum, in expuſione ſanguinis (ubi ſuccus ex integra planta valer.) in lumbricis necandis. *Extrinſecus* in dolore capituli leniendo (ſeligunt gramen ſeptem nodorum) in oculorum inflammationibus ac deſtinxionibus. (Huius ſedare dicitur gramen irium nodorum decreſcente Luna evulſum a collo circumligatum,) in auribus purulentis, in odontalgia, in tumoribus podagrīcīs diſcuſiendis.

PRÆPAR.

▽ ſtillat. Ex radice Majo mense collecta.

N. Diarrhaem ſedat infantum ſi ab domen eū lavetur.

Est & graminis species, Gramen mannē dictum, inter gramina daechi-lodea, C. B. 8. Cujus ſemen in cibum venit nomine Mannæ in German. ex Silesiæ ac Poloniæ conſinibus tranſportatum, ſemini milii ſolis non abſimile. De hoc vulgi opinio. quod ex aere decidat, unde & Mannæ nomen imponitum est.

CLX. Granata.
Mal⁹ Domestica, quæ pomifera eſt. puni- Sylvestris, quæ flores ſolū fert.

Videatur Malus punica, Trag. Matib. Dod. Cord. hiſt. Lon. Cam. Mala punica. Cord. in D. Bellon. Malum pu- nicum, Lob. Caſt. Malus granata, Tai Malus punica. C. B. Germ. Granata

Utraque arbor, quamvis exotica fit, noſtratis tamen in hortis co-

litr. **OFFICIN. NAT.**
1. Poma, eaque vel dulcia vel acida, vel acidodulcia, i. e. vinoſi ſaporiſ. 2. Flores collecti ex Granata ſylvestri (Balaustia dicuntur) tum quoque interdum ex domēſtīca (appellantur Cȳni.) 3. Cortex pomorum (malicorūm pſidium.) 4. Nuclei.

Vires. Poma in genere censentur boni ſucci, ventriculo convenientia, ſed pauci nutrimenti. Dulcia adhibentur in tuſſi Chronica.

N. Quia ventriculo inflationes cauſantur, in febribus minus commode adhibentur.

Acida, frigida ſunt ac aſtrigentia, ſtomachica, Uſus præcipui in febribus bilioſis, in Gonorrhœa, in pica gravidar. compescenda, oris que putredine corrigen- da, & ſim.

Vinoſa, (acidodulcia, Granata mu- z.e) media ſunt natura inter dulcia ac acida, ad frigiditatē tamen aliquatenus accedunt. Cardiacæ ſunt ac Cephali- ca. Uſus præcipui in Syncope ac vertigi- ne, &c.

Flores, tam Balaustia quam Cȳni ejusdem ſunt natura terrefrēſis ſel. valide aſtrigentis, infiſſantis, refrigerantis, ſiccan-

CLASSIS I.

77

secantis, unde & balaustior. creberius usus esse solet in omnis generis fluxiobus. E.g. Diarrhea, Dysenteria, uteri pore, & sim. in sanguine vulnerum cobendo, in gingivarum laxitate emenda, in Hernia curanda, &c.

Cortex, (malicorum psidion) ejusdem cum floribus censetur natura, praci-
puque usus est in sedando fluxum hemor-
rhoidum, narum, uteri, &c.

Nuclei refrigerant itidem, astringunt
que imprimū qui ex pomis acidis collecti.

PRÆPAR.

1. Succus liquidus. Ex pomis expref-
sus, fermentatus ac depuratus, qui
nomine vini granatorum venit.

N. 1. Praefat Vīnum ex pomis acidicis
dulcibus.

N. 2. Ante preparationem hujus vi-
ni extremam cutem granis detrahere
solent.

N. 3. Ad conservationem, nonnihil
seminis Coriandri pulverisati in Vino co-
dem suspendunt.

2. Syrupus. Ex succo granator. dulc.
ac sacchar. $\frac{2}{3}$. Vid. Dispens.

3. Ex succ. granat. acidor.
& sacchar. $\frac{2}{3}$. Vid. Disp.

Grana Paradisi.

Parishörner / vide Cardamomum,

CL.XI. Guajacum.

Lignum Indicum. Lign. Sanctum.
Guaacan, Guajacan, Palus sanctus,
Franzosenholz / heilig Holz. Arbor est
exotica, procera, que ex India Occi-
dentali ad nos transportatur,

Estque magna matrice. Guajaci 1.
genus, Monard. & Mau-
thiol.

Guaja- propemodum sine matrice,
cum quod priori praestans.
Guajaci 2. genus, Mo-
nardi & Matthiolo.

N. 1. Sunt qui prius Guajacum appel-
lant, posterius lignum sanctum: Verum
quia apud Autores Synonyma, praefat ma-
trice, uti dictum, distinguere.

N. 2. Posterius dividitur à nonnullis
in plura genera, qua tamen non re seu es-
sentia, sed solo colore differre vult Mat-
thiolus, idque pro diversitate maturitatis,
quo enim maturius, eo ipso nigrer est, &
quanto minus adoleverit, tanto magis ipsi
albicat.

OFFICIN. NAT.

Lignum, Cortex, & Gummi, (sed
raro.)

Eligendum est Lignum recens
ponderosum, succulentum (quod
Carboni impositum fumigat.) Po-
sterius praefat quod colores ruffum,
spadiceum, flavum lividumque si-
mul mixtos habet.

Vires. Lignum calid. & sicc. sudorem
ac urinam largiter promovet adeoque
sanguinem mundificat, putredini resiftit.
Uſus precipui in Arthritis, Hydrope,
Catarrhis alioſque morbis à phlegmace
tartareave mucilagine aut ſlatibus ori-
undis: peculiariter ac ſpecificè curat luem
Gallicam.

Cortex. Minus calidus est quam
Lignum,

Kkkk 3:

Gum.

Gummi (Resina.) Gummi hoc nales virtutes descriptas, vim habet per mecum communicavit Vir rerum novarum curiosus Adrian. Sonnemann Materialista hujus Civitatis, Affinisque mihi dilectus, idque cum felici successu aliquoties in curanda L.G. fuisse adhibitum affirmavit. Sapore est acri, colore ac figurā Laccam ferè repräsentante, pellucidum, friabile.

P R A P A R.

1. Decoctum. R. Guajac, incisi libj. Aqu. fontan. lib xij. post infusionem 24. horarum coq. ad lib viij. plus minusve; coletur pro sudorifero, reliquum coquatur cum ∇ tantundem pro potu ordinario.

N. Possunt & addi Liquiritia, passula, sēm. anisi, &c.

2. Extractum viscosum & gummosum. Vide l. 2.

3. $\circ\circ$ Rectificatum. Fit destillatio- ne. Vide l. 2.

Vires. Exhiberi commode poterit intrinsecus in lue Venerea, aliisque morbis diaphoresi opus habentibus.

Dosis gr. iiij. v.
N. Suni qui oleum hoc pro oleo heracleino Rulandi habent, ejusque vires admodum depradicant in Epilepsia, expellendo factu vivo ac mortuo, in dolore dentis sum mitigando. Vide Brendel. in chymia.

4. Spiritus. Est liquor acidulus una cum oleo in destillatione collectus ac rectificatus. Vid. l. 2. de spiritibus.

N. Spiritus hic acidus prater medici-

nales virtutes descriptas, vim habet per mecum communicavit Vir rerum novarum curiosus Adrian. Sonnemann Materialista hujus Civitatis, Affinisque mihi dilectus, idque cum felici successu aliquoties in curanda L.G. fuisse adhibitum affirmavit. Sapore est acri, colore ac figurā Laccam ferè repräsentante, pellucidum, friabile.

5. Θ . Ex cinere elixiviatur, se paucum.

H.

CLXII. Hederaterrestris.

Xapainos Θ , hedera humili vulgaris, corona terræ, Gundelreb/Grundreb/Grundmann/Erdephen. Est $\{\$ vulgaris. Hac usualis. $\}$ montana. Inusitata.

Nuncupatur, Hedera terrestris, Brunf. Mauth. Dod. Tab. Ger. Elatine, Brunf. 4. Chamœcissos, Trag. Fuchs. Cam. Chamælema, Cord. hyst. Coronaterræ, Lob. Hedera terrestris vulgaris, C. B. 1.

Crescit passim circa sepes: floret Aprili potissimum.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus,

Vires. Saporis est amari & acris calid. & sicca, vulneraria est, aperit abstergit. Uſus creberrimi in tartaro, tam pulmonum quam renum aliarumque partium, incidendo, resolvendo adeoque confert obſtructionibus inde natis & ſetero: conducit erosionibus & ulceribus viscerum abſtergendi, consolidandi, &c.

Extrinsecus adhibetur creberrime ad calculum renum resolvendum (in balneis) ad dolores colicos resolvendos (in clyſteribus.)

P R A P A R.

1. ∇ , ſtillat, Ex herba Majo collecta,

2. Con-

CLASSES I.

79

2. Conserva. Ex floribus summ.
- N. Conservam compositā habent Aug.
3. Syrup. simpl. Ex succ.
4. Compos. Vid. Disp.

CLXIII. Hedera arborea.

Kiosōs, uī²ōs, Hedera, Brunf. Trag., Cord. in D. Dod. Hedera arborea, Matth. Nigra, Fuchs. Lon. Hedera cōtymbosa communis, Lob. Tab. Ger. Hedera major. Cäf. Hedera arborea, C.B. 1. Getm. Ephew/Eppich.

Hedera arborea. Hec usualis & jam non minata.

Et Major sterilis.
Minor.

Adharet muris, arboribus, aliisque rebus in altum exurgentibus. Viret per totum annum: Floret autumno, baccas fert hyeme.

OFFICIN. NAT.

Folia, Baccæ, Lachryma seu Gummi. Vires. Herba calf. & sicc. (Galeno ist mixta natura calfac. scil. & frigida) subastringit. Internus ejus usus, quia cauti nervosoque generi adversatur, rarus est. Externus crebrior in achoribius excitandis & sanandis, in fonticulis ab inflammatione tutandis (imponitur quotidiæ folium) in Ozanis curandis, in aurum purulentarum dolore sedando (misceatur succus cum ol. e.g. liliaceo).

Baccæ: Purgant per superiora & inferiora, unde & conira febres à vulgo exhiberi solent.

Gummi seu lachryma ex trunco hederae majoris vulnerato & interdum spon-

te exit, colore ex flavo rubosæctis, odore grave, sapore acre. Pylotbrum à majoribus habetur insigne ac causticum, lenesque interimere dicitur.

N. Nostratibus in usi non est, quippe gummi hederae officinarum nec figuræ viribus descriptio gummi convenit. Purpureo nigricans est (adeoque Mumianus absimile) fragile nec saporis acris, sed velut adusti, lignosis segmentis ac fordebus plerunque scatens.

PRÆPAR.

Ol. stillat. Ex baccis cum ▽ fermentatis per Vesicam.

N. Aliu lignum baccas ac gummi simul per Retortam destillando, oleum parant.

CLXIV. Helenium.

N. Dicitur Helenium, quod è lachrymis Helena natum dicatur.

'Ελενιον, Elenion, Trag. Helenium, Brunf. Matth. Dod. Cord. in D. Lob. Cäf. Cam. Tab. Ger. Enula, Lon. Enula campana, Brunf. Cam. Helenium vulgare, C.B. 1. Alantwurk.

N. Crescit plerunque locis humidiss. Floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix, quæ collecta antequam in stolones abierit, in taleolas secatur, inque umbra exiccatur.

Vires. Nonnullis calfac. & sicc. z. (Fernelio calf. 3. sicc. 1.) abstergit, disertit, aperit, pulmonica est, stomachica, alexipharmacæ, sudorifera, &c. Usus precipui, in tartaro pulmonum Renumque attenuando ac educendo, & hinc in tuffi,

tussi, asthmate, in cruditatibus ventriculi emendandis, ureteribus referandis, in peste contagiosisque morbis arcendis, in scabie, &c.

P R E P A R .

1. Radix condita.
2. ▽. Ex radice destill.
3. Conserva Radicis.
4. Extract. Ex Rad.
5. Vinum Enulatum. Ex radice & musto.

CLXV. Herniaria.

Dicitur Herniaria, Dod. Cam. Tab. Ger. Herniaria multigrana serpillofolia, Lob. Herba Turca, Lob. Polygoni genus, Herniaria appellata, Clus. hist. Millegrana, Cord. hist. Herba cancri minor, Cord. Polygonum minus, Matth. Cast. Empetrum, Trag. Lon. Polygonum minus seu millegrana major, C. B. 11. (videlicet inter Polygoni minores species.) German. Harnstrauß/Tausentörner.

Crescit locis aridis ac arenosis nonnunquam tamen & circa ripas: Floret Junio, Julio.

O F F I C I N . N A T .

Herba seu planta integra.

Vires. Refrig. & sicc. Usus principi est in Hernia curanda, urina cienda, renum ac vesica calculo alterendo, ventriculi ac aliarum partium mucilagine incidenda, educenda, bile ac aqua expellenda adeoque in Ittero curando.

P R E P A R .

▽ stillat. Ex herba.

CLXVI. Hispidula.

Ælropus, pes Cat, pilosella montana, hispida, C. B. 5. Razenfuß. species pilosellæ, (aliis Gnaphalii) parva admodum totaque sere fermentosa, maximè vero floculi, quod profert rubentes, interdum albidos. Videatur Renodæus.

Nascitur in collibus ac locis siccis & apricis: Floret Majo, Junio.

O F F I C I N . N A T .

Tota Herba cum floribus.

Vires. Eadem vires obtinet, quas reliqua piloselle genera, vide auriculam muris: peculiari tamen proprietate pulmonum exulcerationis conferre statutur, & sanguinis expunctioni.

P R E P A R .

1. ▽. Ex integra planta cum floribus.
2. Syrupus simpl. Vide Renodæum.
3. Compositum de pede Cat. Nivel. l. 2.

N. Ne stratis Syrupus hic compotus vulgarissimus est.

CLXVII. Hordeum.

Gerste Schyemale. Hoc præstantius. est Læstivum.

Videatur Hordeum, Brunf. Matth. Lob. Dod. Lon. Cast. Ger. hordeum majus, Trag. hordeum polystichum, Fuchs. Tab. Hordeum secundum hycmale, Cord. in D. Hordeum polystichum hybernatum, C. B. 1.

O F F I C I N . N A T .

Semen & Farina,

Vires,

Vires. Refrig. & sicc. 1. absterg. appetit, dig. emol. est diureticum nutritivum.
N. Crudum ventriculo aliquatenus minicium est, quippe flatulentum: tamen coctione corrigitur.

P R E P A R .

1. ∇ . *Hordei graminis*. Fit mense Mayo, colligiturque mane gramen rore adhuc madidum.

N. Insignis est efficacia in astu domando, extrinsecu in Cephalalgiam mitiganda, oculorum desluxionibus calidis emendantis, &c.

2. Decoctum hordei, seu ∇ decoctionis hordei, Gerstenwasser.

N. Ad decoctum hordei sumitur hordeum non exorticatum, si intentio sit abstergere, exicare: Exorticatum si animus sit digerere, si imque extinguiere, &c. Formulae decoctionum usitissime mulieribusque notissima sunt.

CLXVIII. Horminum.

Sclarea shortense odoriferum.
Schar^z
leyen/ sylvestre.

Ex his officinale, quod Gallitri-
cum, Cam. Ger. Gallitrichum sati-
vum, Trag. Sclarea, Matth. Caſt. Cam.
Tab. Scarlea, Lob. Horminum sylv.
Clusib. Orminum sativum, Fuchs.
Cord. in D. Oryvala, Dod. Caſt. Hormi-
num sclarea dictum, C.B. 3.

Floret Junio, Julio, solo gaudet opimo.

OFFICIN. NAT.
Foliacum floribus sed raro.

Vires. Calf. & sicc. abſtergit, atteinat: Uſus rari niſi quod in vino cum flo-
ribus sambuci & vitis ſuspendi ſoleat.

CLXIX. Hyoscyamus.

Jusquiamus. Faba ſuilla. Herba ca-
nicularis. Dens caballinus, Wilsens
kraut/Wilsen/Dollkraut/Schlafkraut/
Sawbon/Rindswurst/Ziegeunerkraut.
ſugalris vel niger, C. B. 1.

Est { major, C. B. 2.
albus { minor.

Ex his eligere monet Fernelius
floribus albis, ſemineque albo, reli-
quis neglectis.

Inſignitur Hyoscyamus albus,
Matth. Dod. Lob. Lon. Caſt. Cam. Ger.
Tab. Hyosc. candidus, Trag. Apollina-
ris 3. Cord. in D. Hyoscyamus albus
major vel 3. Dioscoridis, C. B. 2.

Crescit in cultus; Floret Junio &
Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix, Semen, Folia.

Vires. Refrig. 3. ſicc. 1. emollit mire, ſomnum inducit, stupefacit, acrimoniam mitigat, rationem perturbat. Unde inter-
nus ejus uſus rarifimus eſt: exhibetur ta-
men ad hemoptysin curandam. Externus
aliquatenus crebrior, ſcīl. in tumoribus
calidis, in podagra, in odontalgia (ſuscip-
itur fumus ſeminis per infundibulum).

N. 1. Trallianus amuletum antipoda-
gicum ex radice facit: colligit eandem
(existente in $\Sigma\Sigma$ & χ ante \odot lis oc-
casum, radicem non attingendo, ſed offe-
cujuscunq; animantis mortui effodiendio,
peculiariaque insuper adjurationis

verba superaddit, que cum superstitione nūium, diureticum ac vulnerarium. Videantur adscribere supersedeo. Videatur Trallian. l. 11. in fine.

N. 2. Antidota Hyoscyami sunt: lac sanguinis coagulato resolvendo, in calcinatum caprinum ▽ mulsa, semen cucurbitae lo renum atterendo, in Lumbricis fugarum sem. Urtice, Sinapi, Raphanis, Cappa, alium cum vino assumpta.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex foliis floribus ac semine immaturo destill.

2. ○ expressum. Ex semine albo recente, secco, calida ▽ a asperso, insolato tritoque.

N. Alii macerant Hyoscyamum cum semine suo immaturo in Omphacino: Hinc exprimunt & coquunt.

3. Extractum seu succus Hyoscyami. Ex radice mense septembri vel Martio cum germinibus tenellis exprimitur succus, depuratur ac digeritur, ut rubicundo colore tingatur.

N. Ingreditur laudanum opiatum Quercet.

CLXX. Hypericum.

Ὑπερικόν, Hypericum, Brunfels. Marth. Fuchs. Lon. Dod. Lob. Cast. Cam. Tab. Ger. Herba perforata & Hypericum, Trag. Ascyon. Cord. in D. Androsemum minus, Gesn. Hyp. vulgare, C. B. i. aliis fuga Daemonum, Jo. Hannsfraut.

Crescit passim in dumetis aliisque locis incultis: Floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia ac Flores.

Vires, Calf. & sicc. est partium te-

dis, consolidandis (intus & extus) & dis (scil. si tempore exaltationis collecta fuerit, alias bac facultate destitutur.)

Extrins. in contusionibus (principue nervorum) in tremore, in parte allevianda (sit suffitius.)

N. Paracelsus refert inter herbas veneficia ac spectra arcemtes, colligere que jubet sub influentia ♂, ♀, ac ♀ris (nullo modo sub ☽) tempore aurora, atque varium eius usum docet, loco amuleti adhibet, pileo includit, nocte pulvinari supponit, sepius naribus admovet, sternit per domum, de parietibus suspendit, &c.

PRÆPAR.

1. ▽ stillat. Ex foliis ac floribus in fine Junii collectis.

2. Oleum. Ex infusione floribus in oleo communi.

N. Alii summitates cum flor. ad matritatem feminis ferè accedentes mace- rant cum vino, exprimunt atque cum Therebinthina & oleo coquunt. Vid. Disp. August.

3. ○. Ex planta, integra incinerata.

4. Tinctura. Hanc habent Tengzel. in Exeg. Sala de Essentiis. V. 1. 2. N. Dos. gr. vij. ad 3 fl.

CLXXI. Hyssopus.

Ὑσπωπός, Hyssopus, Isop.

EG.

C L A S S I S I.

83

*Hortensis. Hac officinarum.
Sylvestris.*

Vocatur *Hyslopus*, *Brunfels. Trag.*
Cord. in D. Lon. Tab. Cam. *Hyslopus hortensis. Fuchs. Hyss. vulgaris. Dod.*
Clus. hys. sativa. Cord. hys. Hyslopus Altabum. Lob. Ger. *Hyslopus officinar. carulea sive spicata. C. B. 1.*

Crescit in hortis: Floret Julio & Augusto.

O F F I C I N . N A T .

Folia cum floribus collecta Aug.

*Vires. Calf. & sicc. 3. partium tenui-
sum est, atten. aperit, absterg. Usus pre-
cipuus in affectibus pulmonum tartar-
eis, tussi, asthmate. Extrinsecus adhi-
betur cerebro ad fugillationes oculorum.
ad uterum mundificandum, aurumque
immitus tollendos (per irrituum sufficiens
susceptus) ad oris abstersionem (in gar-
garismis.)*

N. Sunt qui Absynthio in corroborati-
one ventriculi preferuntur.

P R A E P A R .

1. ∇ stillat. Ex herba & floribus in
B. M.
2. *Ol. stillat.*
3. *Conserv.* Ex floribus.
4. *Spec. Diabysopus.* Nic. Vid. D.
5. *Syrup. simplex.* Ex succo.
6. *Compos.* Vid. Disp.

I.

C L X X I I L Jacea.

*Herba Trinitatis, Brunf. Fuchs. Lon.
sativa. Trag. jacea sive flos Trinita-
tis, Matth. jacea major sive viola
tricolor, Cast. Dod. Clus. Ger.* *Viola ferè integrum æstatem,*

*flammea, Coloria, Lob. Viola Trini-
tatis 1. Tab. Viola tricolor hortensis,
C. B. 5. inter violas martias. Germa.
Freyssamfrau/Dreyfaltigkeitsblum/Sie-
benfarbenblum/ Unniigesorg / je langer
je lieber.*

Floret Aprili, Majo ac tota ferè
æstate: Crescit locis arenosis.

Colitur in hortis, crescit & in a-
gris. Illa licet præferatur: attamen
non licet nō recipere & sylvestrem.

O F F I C I N . N A T .

Herba integra cum floribus.

*Vires. Calf. & sicc. ad gr. usque 3. (a-
liis remissius) subamara ac acris est: hinc
abstergit penetrat, incidit, discutit, vul-
neraria est ac sudorifica. Vsus præcip. in
astu (maxime infantum) domando, in
scabie ac pruritu, in mucilagine viscosa
pulmonum, in uteri obstructione. Extrin-
secus itidem in pruritu, in abstergendis
vulneribus, in mucilagine pulmonum in-
cidenda in uteri obstructione. (baln.)*

P R A E P A R .

∇ . Ex integra herba.

C L X X I I I . J a s m i n u m .

*Iasqov, Josmenum, Jeseminum.
Gelseminum, Arab. Zambach, Jes-
min, Jasme, Beißl Reben.*

Usuale est, Jasminum vulgatum
flore albo, C. B. 1. quod est Jasminum,
Dod. (cui & Apiaria,) *Cord. in D. al-*
bum, Tab. Ger. Gelseminum vel Ja-
sminum, Matth. Cast. Cam. Alpin.

Gaudet locis calidis ac apricis.
Nostratis colitur in hortis: Floret
tricolor, Cast. Dod. Clus. Ger.

O F F I -

OFFICIN. NAT.

Soli Flores, sed raro. Nimirum nostratis non nisi Oleum in usu est, quod fit ex reiterata infusione vel coctione florium in oleo veteri. (N. Alius in oleo amygd. dulc.)

Vires. Eadem fere vires obtinet, quas chamamelinū. Dig. calf. emoll. aper. Usus precipitus internus aduterum calfacendum & laxandum, ejus scirrum sanandum, ad partum facilitandum, ad russim anhelitusque difficultatem, ad pleuritum, dolores stomachi, intestinorum, uteri, (oleum jasmino-amyg.) Externus in catarrhis frigidis, in membris ac articulis resolutis, in dolore pleuritico colico ac ute-

rino (in clymate vel unguentis.) N. Sunt inter mulieres, que oleo Jasmino-amygdalino capillos pectunt, ut eo felicius crescant. Verum caveant ab eo biliose, utpote qua facile capitum dolorem illo sibi conciliare possunt.

Illecebra, vnde Vermicularis.

CLXXIV. Imperatoria.

Ostrutium, Lon. Ostrucium, Astrutium, Astrantium, Astrandia, Brunf. Dod. Clus. hist. Magistrantia. Cam. Struthium. Cord. hist. Laserpitium Germanicum, Fuchs. Smyrnion hortense, Trag. Imperatoria, Matth. Lob. Cast. Tab. Ger. Imperatoria major, C. B. 1. Meisterwurz/Magistrang/Ostriß.

Floret Augusto, colitur in hortis.

OFFICIN. NAT.

Sola radix.

Vires. Saporis est acerrimi: calf. & fcc. 3. alexipharmacum ac sudorifica est,

atten. aperit. Usus precip. in venenatis morbis ac ielibus, in pulmonum & resol- vendo, expectorando, in factore anhe- tus corrigendo, in capitum affectibus phlo- gmatice paralyticis, Apoplexia, &c. in crux- ditate ventriculi, & colico dolore, in febi- quartana. Ex irinsec. in Odontalgia (gar- garis) in catarrhis exiccandis (suffici) in tumoribus ac arthritide frigida. In sca- bie capitum exiccanda (lotione) in serpig- ne inveterata sananda (cum adipe suil- lo illita) in globulis sa. zittis ve corpori ex- trahendis (imposita.)

PRÆPAR.

▽. stillat. Ex herba florescente collecta Julio.

CLXXV. Iris Nostras.

Iris, Bechelwurz/Himmelschwerzel/ blato Gilgen.

Iris in offi- f Nostras: { Hac hujs loci, cinis usita- Peregrina Illyrica sc. & ta est Florentina. Vid. infra.

E variis Iridis nostratis speciebus infertur solum in officinas Iris vul- garis Germanica seu sylvestris, (lati- folia,) C. B. 1. Quæ inserbitur, Iris, Brunf. Sylvestr. Matth. Cord. h. Cast. Tab. sylv. 1. Lob. sylv. major. Matth. Epit. Iris Germanica, Fuchs. cœrulea, Dod. Gladiolus cœruleus major, Trag. Iris latifolia major vulgaris, Clus. hist.

Floret tempore verno, Aprili scil. & Majo.

OFFICIN. NAT.

Radix, colligenda vere antequam germinare ceperit.

Vires.

Vires. Calf. sicc. 3. valde hydragoga ist, ac errhina. Uſus præcip. in hydroptor, aqua educenda. Extrinſecus in impenigibus altisque corporis maculis degurgendis.

N. Venriculo reliquaque visceribus infensa est, proin corrigitur stomachicis.

P R E P A R .

1. Succus. Exprimitur ex radice, depuratur (digestione) adhibetur que recens prohydragogo.

Dosis 3j. ad 3ij.

N. Infissatur nonnunquam reservaturne pro Errhinis.

2. Fecula. Fit ex succo 1.a.

N Non aqua purgat ac ipsam et radix.

3. Oleum infusum. Vide Disp.

CLXXVI. Iris Illyrica ac Florentina.

Prævalet Illyrica; sequitur Florentina; utriusque itidem sola radix in usu est. Germ. Bißwurz.

Vires. Calf. & sicc. 2. incid. atten. expellorat, diger. abſterg. emollit. Uſus præcip. in mucilagine ſeu ♀ro pulmonum, iuſſi, asthmate, obſtructione mensium, torminibus ventris infantum. Extrinſecus abſtergit cuius maculas & lempigines (cum Elleboro & melle mixta) oris factorem emendat: creberrimus uſus moder- nis est in pulveribus qui capillis impregnatur. Vulgi uocat pulveres de Cypro.

P R E P A R .

1. Extracium.
2. Spec. Diareos ſimpl. V. D.
- 3.. Salomon. V.D.

CLXXVII. Juglans.

E Juglandum generibus uſualior est, quæ dicitur nux Regia, Brunf. Cord. in D. Nux juglans, Trag. Matth. Lon. Dod. Lob. C. aſt. Tab. Cam. Juglans, Fuchs. Nux juglans ſeu regia vulgaris, C.B. i. Muſbaum/ Welsche Muſ.

Juli & folia erumpunt Martio: Nuces matureſcunt autumno.

O F F I C I N . N A T .

Nuces, Putamina nucum externa, eaque viridia, Cortex interius ipſius arboris, Cortex interior nucleum ambiens, Iuli ante oculos apparentes & decadentes.

Vires. Nuces recentes calf. 1. ſicc. 2. ſiccas ſunt facultatis calidioris ac ſiccioris. Comeſte diſſicilis ſunt digestioſis, pauci nutrimenti, venriculo infenſa, bilem augent, cephalalgiam excitant, pulmonum affectus ac præcipue iuſſim exasperant. Dicuntur tamen à peſte praefervare.

Putamina externa Viridia, Vi vomitum leviter movendi predicta ſunt.

Cortex interior de arbore, decerptus dum adhuc ſucculentus eſt, ſiccatusque ciet vomitum ſar valide.

Dosis à 5lb. ad 3j.

Cortex nucleum ambiens juvat collos (potus.)

Juli itidem vomitum excitant, ſed lenius. Uſus præcipius in colico nephritico que dolore..

P R E P A R .

1. Nuces condite, 2. Nuces virides circa Festum Joannis collectas perfora aliquoties ut penetrabilia putamina

mina sint, ac macera (ꝝ 7. vel 10.) gr. C. B. i. Jujubæ, Trag. Cord. bift. Lob. in ∇ frigida, ∇ quotidie semel ac iterum permutando. ut aliquo modo dulcescant. Hinc coq. l. ∇ ut mollescere incipient. Postea siccata & confige Cinam. Garyophyl. &c. atque cum saccharo vel melle coque ad consistentiam. Vide l. 2. Confortant stomachum juvantque digestiōnem, unde & belliorum loco apponi solent. Specificē cīere menses, testis est Matthiolus.

2. ∇ Vomitoria ex nucibus. Vide 1. 2. c. 38.

N. Alii destillant ∇ m ex nucibus immaturis contusis, alii ex solis pūamibus viridibus.

3. Rob nucum: Diacaryon. Fit ex corticum viridium succo & mellis $\frac{1}{2}$.

Vires, Destillationi tenuum catarrorum confort. Vide Disp.

4. Oleum. Fit expressione ex nucleis maturis.

Vires, Flatus potenter dissipat, adeoque in colico dolore multum fert auxilii.

Dosis 3ij. iiij. ad iiiij. &c.

Extrinsecus tumores discutit, contrahitos nervos emollit, scabiem antiquam sanat,

5. Elektuarium. Vid. l. 2.

N. Varia Elektuarii nucum inveniuntur descriptiones, que tamen Basin minime à nucibus participant, unde nec hujus loci sunt.

CLXXXVIII. Jujuba.

Ziziphæ, Jujubæ majores oblongæ

Tab. Jujubæ Arabum, Lob. Zizipha, Matth. Cast. Ziziphus, Dod. Clus. bift. Ziziphus rubra, Cam. Brustbeerlein. Fructus sunt arboris Ziziphi, magnitudine olivas, sapore passulas majores amulantes, unicum referente lapideum nucleus.

Asportantur ex Italia.

Vires. Moderate calf. & humell. Uſus præcip. in pulmonum aperitate, infiſi, pleuritide, urina acri, fervescencia sanguinis, erosione renum ac vesice.

PRÆPAR. Syr. de jujubis. Vide Disp.

CLXXIX. Juniperus.

Aquæ $\ddot{\text{S}}$ ic, aquæ $\ddot{\text{S}}$ ic, Juniperus, Brunf. Matth. Dod. Lon. Lob. Ger. nostras, Cam. vulgaris, Trag. Clus. bift. Minor, Fuchs. Cord. in D. Sylvest. Cast. Juniperus & Juniperus baccifera, Tab. Juniperus vulgaris fruticola, C.B. i. German. Weckholder / Wachholder / Wachholderbaum / Kramerbaum.

OFFICIN. NAT. Lignum, Baccæ, Gummi, Fungus.

Vires. Lignum calidum ac siccum est 3. suave olet (præcipue si Martio mense cedatur,) unde & rasura ejus non sine causa in cucuphis adhibetur, quippe cephalicum est, nervosumque genus insinuator.

Baccæ, Calf. 3. sicc. 2. discut. incid. atten. Uſus præcipui, in cienda urina, sudore, obstructis mensibus, obstructo liene, in affectibus capitis, nervorum, pectoris (tussi).

missi) in morbis a flatu, (ut colica:) in elicitor, tum quoque ex ligno com-
mucilagine renum & vesicae, &c. Suffi-
ciens etiam in tempore pestis tum e
ramusculis sustinatus. Colla-
natur baccas sole in virgine existente.

Gummi, (Arab. Sandaraca vernix.)
tuckner Fiernis / calf. & sicc. l. (alti 2.)
condens. discut. Usus precipui in nervo-
rum affectibus, resolutione, frigiditate,
contraetura, &c. convenit & in capititis
affectibus reliquis, a frigiditate subortis.

N. 1. Vernix liquidus, factitus est
liquor, ex gummi hoc, i. e. Sandaracha
in oleo lini soluta. Valet ad ambusta,
lenit dolores praecipue haemorrhoi-
dum.

N. 2. Sandaracha Gracorum est Au-
spicium.

Fungus. Majo mense instar musci
adnasciuntur. Inservit aquae ophthalmica.

P R E P A R .

1. ∇ . Ex baccis sine premissa fer-
mentatione raro destillatur.

2. Spiritus. Fit ex baccis cum ∇
($\sigma \rho$ 4.5.) fermentatis & per ves-
tam destillatis. Videl. 2.

N. Alio loco Δ sumunt cerevisiam,
spiritusque copiam sibi persuadent majo-
rem: Verum enim vero major illius pars
terevisia debetur.

3. Oleum ex baccis. In destillatione
 ∇ vel spiritus simul extillat.

4. Oleum ex ligno. Fit per descen-
sum vel terream. Applicatur extrin-
secus in morbis ut supra diximus, in
viribus.

5. Sal. Ex cineribus baccatum

elicitor, tum quoque ex ligno com-
busto

6. Rob Juniperinum. Mel Juniperi-
num. Theriaca Germanorum. Fit co-
ctione cum ∇ , hinc expressione ac
inspissatione.

N. Quercetanus macerat ac coquit
cum Vino. Ph. Rest. c. 23.

7. Extract. gummosum. Ex ligno &
cortice fit l. a. Quercetan, Ph. Rest.
cap. 23.

8. Extract. e baccis siccis. Fit. l. a.
cum ∇ vel cum ∇ , i. e. Spiritu Ju-
niperi.

Dosis $\vartheta j.$ $\vartheta j.$

Vires. Virumque Extractum excel-
lens est sudorificum & Bezoarticum ad-
versus Epilepsias, pestes & affectus alios
contagiosos atque venenatos.

9. Elixir Juniperinum. ϑ . Baccas
Juniperi, maturas, ac electas. q. v.
contundantur crassae, digeranturque
affusa aliqua ∇ diuretica. Hinc ex-
prime, abstrahendoque inspissa ad
consistentiam mellis. Hujus mellis
Juniperini cochl. 10, 11, 12, &c. mi-
scere optimè cum ∇ a vita juniperina,
digereque aliquandiu, lenitissimo ca-
lore. (Qlis, & sim.) Sic confecisti
Elixir Juniperinum, admirandarum
virium, in calculo, quod insuper sto-
machicum insigne est, aliasque fa-
cultates eximias obtinet, de quibus
in baccis.

Dosis cochl. j.

N. Vir Generosus ac Nobilissimus Dn.
Chun, Quirinus Schlieze ab Holzhaus-
en //

sen / Illustriss. aucte Darmstadine olim Elixiris hujus usū annos plurimos à cal.
Mareshallus, vir in omni scibili solerteri- culi injuriis, quibus alias obnoxius maxi-
simus, jam morte immatura non sine plu- me fuit, liber vixit, eoque nomine id
rimorum quærela, eruptus, creberrimo cum communicauit.

L.

CLXXX. Lactuca.

Lactuca	<i>Hortensis</i>	<i>capitata</i>	<i>vulgaris</i>
<i>Eattich</i>			<i>Usuales</i> sunt promiscue.
est		<i>crispa</i>	
			<i>Sylvestris</i> .

N. Nomen *Lactuca* Botanicis omnibus usuale est.. nostratis lactuca, dum caulescunt,

Solo gaudet pingui & stercorato. Floret æstivo tempore.

OFFICIN. NAT.

Folia ac Semen.

Vires, Refrig. ad gradum usque 3. sicc- cat mitius, conciliat somnum, bilis fervescientiam ac astum compescit, lac auget, alvum leniter movet, ventriculo convenit, multis ac laudabilis nutrimenti est, unde & in acerarus usurpari crebrius af- solet. Extrinsecus sedat dolorem capitidis, medetur ambustis somnum conciliat (in lotionibus pedum,) &c.

Semen. Est ex seminibus frigidis fa- mosis illis qua minor a dicuntur. Valet ad Gonorrhœam virulentam, ad urinæ ardo- rem ut & ad reliqua quibus folia conve- nire diximus.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex foliis.
2. Succus inspissatus.
3. Caules conditi, fiunt e stolonibus

nostratis lactuca, dum caulescunt,
CLXXXI. Lagopus.

E generibus Lagopi usitatius est, quod inscribitur λαγόπης, Diſcor. Plin. λαγόπερον. Hippocr. Lagopus seu pes leporinus. Matth. Fuchs. Dod. Lob. (cui & lagopyron.) Lag. major, lsf. minor, Lam. Lagopodium, Tab. Ger. Lepor. pes, Cord. in D. aliis trifolium leporinum, Germ. Hasenklee/ Hasen- pfölein/Räsenklee.

Crescit inter segetes. Viget Julio potissimum.

OFFICIN. NAT.

Herba cum Spicis.

Vires, Sicc. & adstring. usus precip. in profluvio alvi, uteri (fluore albo) in dysen- teria, hemoptoïsi, stranguria, ulcerationes vesica, &c. Extrinsec. in hemorrhagia hemorrhoidum, Vulnerum, in tumoribus inguinum & herniis, &c. Quin & ad cu- sum Solis ardore induratam levigandam adhibetur (lotione.)

CLXXXII.

CLXXXII. *Lapathum.*

Est vel	Acerosum. <i>Vide Acerosam.</i>
	Hortense. <i>Vide Spinachiam.</i>
	Sylvestre { <i>Angustifol. De quo hic.</i>
	Latifol. <i>Vid. Rhabarb. Monachorum.</i>

Aquaticum.

Dicitur *Rumex acutus*, *Cord. in D.*
Oxylaphatum, *Fuchs. Matth. Cast.*
Germ. Oxylaphatum, *Diosc. Lapa-*
thum acutum, *Trag. Lob. Dod.* *Lapa-*
tum lativum, *Cam.* *Lapathum seu*
Rumex, *Lon. Cast.* *Lapathum folio a-*
cuto plano, *C. B. i.* *Germ. Mengel-*
wurst/Grindwurst/Streifwurst/Bu-
benkraut/wilder Mangolt/wilder Am-
pfer/Lendenkraut.

Provenit in locis incultis; Floret
 Majo ac Junio.

Radix ac Semen, sed raro.

Vires, *Lapathum temperate censetur*
natura in activis, *alias ad siccitatem in-*
clinat. *Semen alvum obstruit*, *folia sub-*
ducunt. *Radix usiu crebri & precipue est*
in scabie exiergenda ac siccanda, *idque*
exirrificans, *potissimum in lotionibus*.

P R E P A R .

▽ *stillat*. *Ex radice.*

Vires. *Commendatur maximopere ad*
entis maculas & pustulas, *alphos*, *juncthos*,
utiligines & lichenas.

CLXXXIII. *Larix* seu

Larex.

Larix, *Larix*, *Brunf. Matth. Dod.*
Fuchs. Lon. Lob. Cast. Clus. bist. Tab. Ger.
Cam. German. Eichenbaum/Eichen-
dannen.

Gaudet montanis, *unde & in Hel-*
vetia ac territorio Tridentino vulga-
ris est, *viget ac floret vere.*

OFFICIN. NAT.

Resina & Fungus *truncо adnatus*
Agaricum *dictus*. *Vide infra.*
Resina fluit ex arbore ad medullam
usque perforata, *venditurque titulo Tere-*
binthine vulgaris. *De hac vide infra Te-*
rebinthina.

CLXXXIV. *Laurus.*

Δάφνη, Corberbaum.

Est	<i>Hortensis</i>	<i>latifolia</i> . <i>Hec usua-</i>
		<i>lis.</i>
		<i>angustifolia vulga-</i>

ris. Hec prior sub-
stitutus potest.

Sylvestris.

Dicitur (*latifolia*) *Laurus latiore*
folio, *Matth. Cast. L.* *Latifolia*, *Cord.*
in D. L. *Latifolia mas*, *Tab.* *Laurus*
latifolia ολαντίης *Dioscor. C. B. i.*
Angustifolia dicitur *Laurus*, *Brunf.*
Trag. Lon. Lob. *Laurus tenuifol*, *Mat-*
thiol. Cord. in D. Cast. Cam. *Lauri altera*
species, *Dod.* *Laurus mas*, *Tab. & Ger.*
Laurus vulgaris, *C. B. 2.*

Crescit sat copiose in Italia.

OFFICIN. NAT.

Folia & Bacce.

Mmmm

Vires,

Vires, Calf. & sicc. 3. (bacca paulo calidiores sunt) emollient, resolvunt. Usus præcip. (baccarum) in mensibus & urinis ciendis, in affectibus nervorum, paralysi, in colica, in dolore post partum, in cruditatibus veniriculi. Extrinsecus conferunt folia ad ictus vespaturum, mollient tumores, promovent menses (in suffitu ac balneo) leniunt dolores, odontalgiamque mitigant (gargar.)

PRÆPAR.

1. Elecluar. de baccis lauri. V.D.
2. Emplastr. de baccis. V.D.

3. Oleum laurinum. Vel ex baccis recentibus exprimitur, vel coquendo elicetur. August.

4. Oleum stillat. Re. Bacc. 15 ij. contulsi superfunde ∇ tepidae 15 iiiij. vel iiiij. Postquam aliquandiu steterint, destilla per ∇ vel vesicam. Sic prodibit oleum ac ∇ per tritorium separanda.

Vires. Oleum hoc stillat, discutit insinuiter status ac ventositates, præcipue in spasmis gravidarum, ut & in colica; siderata membra illitu restituit, auribus induit dolores compescit, audistumque confortat, deler impetigines, lentigines & quascunque facies maculas. Denique schorosis capitis ulceribus medetur, phibras & tinea curat.

Dosis gr. 2. 3. 4. Videatur Tentzel.
in Exeg.

5. Spiritus. Fit ex baccis cum ∇ fermentatis.

6. Essentia. Fit ex baceis que in spiritu infuse, vires suas eidem communiancant.

CLXXXV. Lens palustris.

Lenticula lacustris, aquatica, Lenticula aquatica, Brunfels. palustris, Matth. Cord. in D. Lob. Ger. Dod. Lenticula palustris vulgaris, C.B. 2. German. Wasserlinsen.

OFFICIN. NAT.

Folia aquis supernatantia. Vires. Refrig. humect. 2. Usus præcipue ad extinguendas inflammationes astusque sanguinis. Extrinsecus ad scabiem etiam malignam.

CLXXXVI. Lentiscus.

Σ xviii. Diocor. Lentiscus, Matth. Dod. Lon. Clus. Lob. Ces. Cast. German. Mastixbaum. Arbor est baccifera, in Italia, Gallia Narbonensi & præcipue in Insula Chio copiose nascens,

N. Bellon. l. 2. obsrv. c. 8. Solas Lentiscas in Chio Insula Mastichen proferre assert, cui Experientia reclamat: Nomirum ex donatione Affinis mei dilecti D. Ioh. Glaseri Pharmacopæi hujus Reipub. solertiſſimi fructulum ob in eo mastiche diſſimum, quod sibi ex Helvetiis alpibus transmissum fuisse assert.

Exhibit officinis Gummi-resinans Mastichen dictam, quam vide infra. Ex ligno sunt vulgariter dentiscalpia, quæ reliquis laudem præcipiunt.

N. Hippocrates adhibet & baccas, quas χ ydias appellat.

N. 2. Exprimitur & oleum ex bac- cis, Clus. in hist. Verum nobis vulgar non est.

CLXXXVII.

CLXXXVII. Levisticum.

Ligusticum vulgare, C.B.7. (inter Libanotides,) Laserpitium Europeum Germanicum, Levisticum, Brunf. Lob. vulgare, Matth. Dod. Ligusticum, Brunf. Cord. in D. Lon. Tab. sativum, Trag. Cord. bsp. vulgare, Cam. Lybisticum vulgare, Fuchs. icon. Laserpitium, Ger. Smyrnium, Fuchs. alias Hippocrateum, German. Lich. Stiel.

N. Est & Ligusticum verum. Vid. Selsi off. Est uidem Laserpitium aliud Diocardis, ex quo Laser-Gummu, modernis incognitum.

Floret in primis Julio mense, gaudet solo umbroso.

OFFICIN. NAT.

Folia, Radix, Semen.

Vires. Calf. & sicc. 3. incid. aper. alepharmacum est ac diureticum vulnerariumque, ventriculum roborat, asthmati subvenit, menses & lochia citat, foenum mortuum ejicit (semen) tartarum lentum resolvit, doloresque inde natos sedat, Epatis, Lienisque obstrunctiones referat, adeoque praecipue tertio convenit. Exirinsecus usus ejus creberimus est in balneis, cataplasmatis (utero & uretribus dicatis) in Emplastris vulnerariis, & simis.

N. Vulnus per caulem cavum potum haurire suavit, quo iussim sedatum irs, sibi persuaderet.

PRÆPAR.

I. ▽ stillat. Ex integra herba cum rad. ac flor. mense Julio collectis.

91

2. Oleum stillat. Cum ▽ ascendit.

3. Sal. Ex cinere.

Leucojum, vide Cheiri.

CLXXXVIII. Lichen.

Lichen petraeus, Lichen saxatilis, Muscus saxatilis, Hepatica, Brunf. Lob. Lon. Tab. hepatica saxatilis, fontana, C.B. 1. Jecoraria seu hepatica fontana, Trag. Lichen, Matth. Fuchs. Dod. Cord. in D. Cast. Lichen 1. petraea, Ger. German. Leberkraut / Steinleberkraut / Steinflechten / Mooskraut / Brunnenkraut.

N. Huic surrogatur muscus arboreus crustaceus. Vide Pulmonaria arborea.

Flor. Majo & Junio, floresque fert instar stellarum. Crescit locis uidis & umbrosis in puteis, juxta fontes, & simil.

Vires. Refrig. & sicc. absterg. Epatica insignis est. Usus precip. in obstruktione Epatis & Vesicis (quarum signaturam in foliis gerit.) Hinc in Hestica, in Tetro, in Scabie & Lichenibus, in gonorrhœa, in febri. Exirinsecus fistis sanguinem in vulneribus.

PRÆPAR.

▽ stillat. Fit in fine Maji ac principio Junii.

CLXXXIX. Ligustrum.

Konec, Ligustrum, Brunf. Matth. Fuchs. Cord. in D. Lob. Cast. Tab. Ger. Ligustrum Germanicum, C. B. 1. vulgare, Trag. majus, Lon. Phyllirea, Dod. Arab. Kenne. German. Harric. Mmm 2 gel.

92 PHARMACOP. MED. CHYM. LIB. IV.

gel / Weinhols / Reinweiden / Mund-
holz.
 Vulgare, quod officinarum & hu-
jus loci.
 Myrtifolium
 Foliis laci-
niatis.
 Est } Egyptiacum officinis inusitata.
 latifolium,
 Angustifo-
 lium.
 Crescit passim in sepibus. Floret
 Majo-Junio.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores.

Vires. Refrig. & sicc. astring. incid.
 (folia efficacius, flores imbecillius) proin
 conducunt ad inflammationes, purifi-
 cationes, exulcerationes oris & faecium, ad
 procidentiam & tumorem uvae, laxa-
 tem gingivarum (in collution.) Quin &
 intrinsecus ad scorbuti curam folia ma-
 xime facere compertum est. Adhiberi
 quodque possunt in proferviis sistendis,
 &c.

PRÆPAR.

1. ∇ stillar, è floribus-

N. Hec commendatur præter dictas
 qualitates ad oculorum inflammationem
 & rubedinem.

2. Oleum infusum, sed raro.

CXC. Lilium.

Κοίνον, Lilium. Germ. Lilien/Gilgen.

Liliorum genera diversa sunt, al-
 bum scil. aureum ac cruentum: Offi-
 cinistamē usitatius est album, quod

insignitur lilium, Brunf, Matth. Casl,
 Lilium album, Trag, Fuchs, Lon, Tab,
 Lil. candidum, Cord, in D. Lob. Del
 Lilium album vulgare, Cam, Lilium
 album flore erecto & vulgare, C.B.I.,
 Gaudet solo pingui stercorato ac
 umbroso. Floret Junio.

OFFICIN. NAT.

Flores, Radix, Stamina.

Vites, Flores moderate calid. & hu-
 mid. partum sunt diversarum, & ano-
 dyni, digerunt, maturant.

Radix, absterg. & sicc. I. digerit iti-
 dem, emolliat, maturat. Usus internus ra-
 rius est, externus crebrior isque tumori-
 bus maturandis & leniens in clavis
 pedum, &c., sanandis, in pudendis parti-
 rientium molliendis, in ambustis emen-
 dandis, &c.

Stamina exhibentur ad facilitandum
 partum cum ∇ verbena vel similis.

PRÆPAR.

1. Conserv. Flor. alb.

2. ∇ . Ex floribus foliis recentibus
 isque cum solis, tūm concisis cum
 radice.

Vires. Usus est crebri in affectibus
 pulmonum, asthmate, tussi & simil. Ex-
 trinsec. in facie dealbanda. (cum cam-
 phora & oleo $\ddot{\sigma}$ i.)

3. \circ Lilium simplex. Ex floribus
 foliis in ol. olivar. veteri infusis. Vi-
 de Disp.

4. \circ Lilior. compos. Ex iisdem flo-
 ribus ac aromatibus. Vide Disp.

CXCI. Lilium Convallium.

Lilium convallium album, C. B. 2.
 Eph-

Ephemerum non lethale, *Fuchs.* *Catilia* *Lilium convallis* vel *sylv.* *Brunf.* *Cacalia* *Lilium convallis* vel *sylvest.* *Brunfels.* *Lilium convallium*, *Trag.* *Matth.* *Dod.* *Cast.* *Tab.* *Ger.* *Clus.* *bif.* *Lilium convallium* vel *vernun* *Theophrasti*, *Lob.* *Germ.* *Mehenblümlein.*

N. Est & *Lilium convallium* *flore ru-*
bente, sed minus usitatum.

Gaudet solo humide, nemoroſo.
Floret initio Maji.

OFFICIN. NAT.

Soli Flores raro Radix.

Vires. *Calf.* & *sicc.* *cephalici* sunt.
Uſus *principis* in morbis capitis frigidis ut
Apoplexia, *Paralyſis*, *Vertigine*, *Epileptia*.
Hnc & in *Lypoſympia*. Inſigne itidem
errhinum exhibent pulveriſati.

PRÆPAR.

1. ∇ *simplex*. Ex floribus.
2. *Spiritus Vini Liliatus*. Ex floribus cum *Vino* vel *Malvatico* destillatis.
3. *Spiritus Lilio*. Ex floribus fermentatis destill.
4. *Conſerva*. Ex floribus.
5. *Oleum*. Ex infusioni florum recentium in oleo veteri.
6. *Oleum ſtillat*.
7. *Pulvis ſternutatorius*. Ex floribus pulveriſatis.

N. Sunt qui ſuccum inſtar olei prepa-
rant. Floribus implet vafculum, occlu-
duntque: hinc per mensē in formica-
rum acervo ſepelunt, ut in ſuccum lique-
ſcant. *Anodynum* hoc cenſetur inſigne
anti-podagricum, curativumque ſerpi-
ginis.

CXCII. *Limonia malæ*.

Διμώνια μῆλα. German. *Limoniens*.
Poma ſunt mali limonia, C.B. i. Vi-
deatur malus *Limonia*, *Matth.* *Dod.*
Lon. *Cast.* *Tab.* *Limones*, *Cord.* in *D.*
Bellon. *Lob.* *Clus.* *bif.* *Limon* arbor ex
citra genere, *Cord.* *bif.* *Malus Limo-*
nia *acida*, C. B. i.

Vires. *Citri* *mali* *virtutes* *emulantur*,
niſi quod ut magis aciduscula ſint, ita &
magis refrigerantia ac ſiccantia. *Vſus* *pra-*
cip. in febribus aliisque morbis calidis, in
calculo, & ſim.

PRÆPAR.

1. *Succus expressus*.
 2. *Syr.* de ſucc. express. & ſaccha-
ri $\frac{1}{2}$. *Vid.* *Disp.*
 3. ∇ . Ex floribus que raro extat.
- N. Sunt qui cortices cum ſucco clauſo
vafe macerant & poſtea deſtillant.

CXCIII. *Linaria*.

Linarię genera plurima occurunt,
ex his ſolummodo inservit Officinis
Linaria vulgaris lutea flore majore,
C. B. 3. *Oſyris*, *Matth.* *Cord.* in *D.* *Lob.*
Cast. major *Tabinaria*, (& *pseudoli-*
nūm,) *Brunf.* *Ger.* 1. *Dod.* *Lon.* *Linaria*
vulgaris, *Trag.* *Cam.* *Germ.* *Einfraut*/
wilder Glachs/*Hannfraut*.

Creſcit locis incultis & cultis jux-
ta ſepes. Floret Junio, Julio ac Au-
gusto.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Calf.* & *sicc.* est diuretica, a-
mari ſaporis. *Vſus* *prac.* in *Ictero* & ob-
Mmm 3 ſtru-

strucllo Epate. In uryne difficultate, in hydrope. Extrinsec. imponitur abdams- ni in stranguria, ano, in hemorrhoidum dolore.

PREPAR.

▽ stillat. Ex integra planta in fine Maji collecta.

Lingua Cervina, vide Scolopen- dria.

CXCIV. Linum.

Linum sativum. Hoc usuale.

Blachs. Sylvestre. Minus usuale.

Dicitur Linum, Brunfels. Matth. Fuchs. Tab. Cord. in D. Lon. Cast. Linum sativum. Trag. Dod. Linum vulga- re caeruleum, Lab. Linum sativum, C. B. I.

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. Calfac. temperatè sicc. digerit, absterg. alexipharmac a anodyna, dnretica ac vulneraria est. Usu precip. in pleuresi, dysuria, Epilepsia uterina, Hydrope incipiente, &c.

PREPAR.

1. *Mucilago.* Fit coctione vel infusione seminis in ▽.

2. *Farina.*

3. *Oleum expressum.*

Dosis ad ʒij.

N. Stupa & tela inserviant non raro aliorum medicamentorum suscepitioni & applicationi. V.g. Tela recens anodynis nephriticis suscipiendis familiariter est.

Liquiritia, vide Glycyrrhiza.

CXCV. Lotus.

Lotus hortensis, Tab. hortorum sive.

odora, Lob. sylvestris, Matth. Last. sa- tiva, Cord. in D. & hist. Cam. Trifo- lium Dioscoridis, Trag. Trifol. odu- ratum, Fuchs. Len. Trifol. odor, alte- rum seu Lotus sativa, Dod. German. Siebengezeit / (quod septies in die o- dorem mutare dicatur,) zamer Stein- fice/Gartentlee.

Seritur in pratis. Floret Junio, Ju-lio, Augusto, ejusdem anni quo lata est.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus & Semen, sed raro.

Vires. Calfac. temperatè sicc. digerit, absterg. alexipharmac a anodyna, dnretica ac vulneraria est. Usu precip. in pleuresi, dysuria, Epilepsia uterina, Hydrope incipiente, &c.

Extrinsec. in vulneribus ab inflamm. defendendis & consolidandis, corum ve- neno corrigoendo (form) hemorrhoidibus levendis (balneo vel fuso) in oculorum nubeculis (succus instillans.)

PREPAR.

1. ▽ stillat. Ex herba cum florib.

2. Ol. infus. Fit ex fol. & floribus in ol. comm. maceratis.

Vires. Ad vulnera glutinanda, Her- niasque puerorum sanandas tumoresque mollendos & maiorandas plurimum commendatur.

N. Herbam aridam interponunt ve- stimentis ne à tineis rodantur.

CXCVI. Lupulus.

Bpycov. Lupulus salictarius, Hopf-

Dome-

CLASSES I.

95

*Domesticus. Hic prefertur.**Sylvestris.**Dicitur Lupulus, Brunf. Matth.**Did. Clus. hist. Tab. Lupulus sativus,**Trag. Lon. Caſt. (mas.) Cam. in Matth.**Lupus salictarius, Fuchs. Lob. Lupu-**lus mas, C.B. 1.**Floret Augusto: Solo gaudet pin-*
gui.

OFFICIN. NAT.

Flores & Iulis Martio mense pro-
*rumpentes.**Vires. Flores calf. & sicc. 2. ama-*
ri saporis, anodynique sunt, discutunt.
Vtus precip. in obstruptione Lienis ac
Eparis & inde in Ictero, in hypochondria-
cis affectibus, &c. ciet menses & ursu-
nam. Extrinsecus sedat dolores, auxilia-
tur coniunctionibus, luxationibus, tumo-
*ribus.**Juli (turiones, charagi) mundificant*
sanguinem, adeoque a scabie præservant
*(in acetario assumpti.)**N. Nitens ejus usus gravae caput.*

PRÆPAR.

1. ∇ . è flor.2. Syrupus de lupulo. Ex succi turio-
rum ante enata folia expressi. Ibi-
sicc. fumar. Ibj, cum saccharo.

M.

Macis & macer, vide Moschata.

CXCVII. Majorana.

'Ανισχύρα, Σελινούχος, Majo-
ra, Maseran, Masorou, Meyran.

Majorana	sativa	peregrina: <i>Vide Marum.</i>
		latifolia vulga-
		ris.

Majorana	sativa	tenuifolia mi-
		nor.

sylvestris.

Ex his usualis est sativa utraque, è
quibus tamen latifolia prefertur, C.
B. 5. quam nostrates rubram vocant,
eo, quod caulis non nihil ad rubodi-
nem inclinet.

Vocatur Majorana, Brunf. Dod.
Amaracus, Matth. Fuchs. Sampsu-
chus sive Amaracus, Latinis Majora-
na, Cord. in D. & hist. Amar. vulga-
tor, Lob. ico, major, Caſt. Sampsu-
chus, Lob. Majorana vulgo, Maron,
Diosc. Majorana sive amaracus ma-
jor, Tab. Ger. Amaracus sylvestris
annua, Cam. Majorana vulgaris,
C.B. 5.

Gaudet solo umbroso, sterco-
rato-
humido. Floret Julio & Augusto.

OFFICIN. NAT.

Folia, Semen.

Vires. Calf. & sicc. initio 3. est par-
tium tenuissim, digerit, attenuat. Vtus
precip. in affectibus capitis ac nervorum,
hinc & uteri & ventriculi: ciet menses
(in pessario). Confortat cerebrum ejus-
que status discutit; errhina est & apople-
gmaifans.

PRÆPAR.

1. ∇ . Ex foliis recentibus in MB.

N. Praefat gemma cum vino desili-

lare.

2. Conserva. Ex foliis seu summis.

3. Consu-

3. Confect. Sem.

4. Ol. stillat. Ex foliis.

5. Balsamus. Fit ex oleo destill.

- CXCVIII. Malabathrum.

Μαλαβάθρον, Malabathrum., Matth. (cui & Folium,) Lob. Tab. Folium Indi seplasiorum, Trag. Cassiae folium, Cord. in D. Tamalapatra, Garz. Clus. Cadegi Indi, i. e. folium Indum, Arabibus. C. B. I. Germ. Indianisq; Blat.

Dioscorides folia hęc in aquosis crescere locis aquisq; innatare scribit uti lens palustris. Garcias ab hor-

to autem esse folia arboris ait, inventaque copiose in India ac maxime in Cambaja, procul ab aquis. Utrum ergo folium modernum cum veterum idem sit, est de quo ambigitur. Eligenda sunt recentia, viridiulca (non nigra.)

Vires. Isdem facultatibus possem, quibus spicantards sed fortioribus; urinam potenter movent.

CXCIX. Malva.

Μαλάχη, Malva, Pappeln / Rāb pappeln / Hasenpappeln.

Malva nostras { Sylvestris { folio sinuato { hujus loci.
Hortensis seu arborea. Loci sequentis.

Appellatur Malva, Brunf. Matth. Cast. Malva vulgarissima, Trag. Malva sylvest. pumila, Fuchf. Dod. Malva sylv. repens pumila, Lob. Ger. Malva supina, Cord. hist. Malva minor, Lon. sylv. minor, Tab. vulgaris minor, Cam. Malva sylvest. folio rotundo, C. B. I.

Crescit passim inculta, gaudet solo pingui ac humido : Floret Majo ac seq.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores, Semen, Radix.

Vires. Herba (folia & flores) moderatè calf. (alius refrig.) humect. emollit, levit dolores, laxat alvum, urine acrimoniā mitigat. Usus precip. in affectibus pulmonum, Vesica, Intestinor. Vieri. E.g. phibisi, russi, rancidine, calculo, erosione

vesica ac intestinor. in duritate uteri, fibribus, &c. Extrinsecus in tinea capitii (cum urina in lixivium cocta) in tumo-ribus maturandis, doloribusque sedans.

Malva minor, dis (cataplasm.) in alvo lenienda, dolore nephriticom mitigando (cystler.)

N. Semen & radix isdem pollutibus, sed usus rarius sunt. Praeservatur nihilominus in medicamentis inter-

PRÆPAR.

1. ▽ stillat. Ex fol. & flor. Major collectis.

2. Conserv. flor. Verūm rari usus est.

CC. Malva arborea.

Malva rosea folio subrotundo, Maya hortulana, Brunf. hortensis, Trag. Fuchf. Dod, Lon. Ger. Malv. major.

ior, Matth. Malv. arborea, Tab. Malv. romana, Gesn. Malv. major unicanlis, Matth. Cast. Malv. rosea fruticosa, Lob. Germ. Herbstrofen/Winterrosen/Erndrosen/Gartenpappel/Bawrosen.

Est flore simplici vel pleno coque coloris albi, purpurei, incarnati,

Crescit in hortis: Floret in fine aestatis initioque autumni.

OFFICIN. NAT.

Flores soli.

Vires. Calf. & hum. minus tamen quam vulgaris malva: subastrig. Uſus preceps, in tonsillarum morbis, oris purpudine (gargar.) in fluxu menstruorum, in reliquis, malve vulgaris similis est.

CC. Mandragora.

Madegeyvōegs. Arab. Jabora... Hebr. Dudaim. Germ. Alraun/herba est baccifera, radicem habens, quae hominis partes inferiores aliquatenus repräsentat.

Estque mas vel fœmina, ille usualior. Insigniturque Mandragora mas, Trag. Fuchs. Matth. Cord. in D. Lob. Cam. Mandragoras albus seu masculus, Cord. hist. Mandrag. mas vel alba, Cam. Mandragora fructu rotundo, C.B. I.

OFFICIN. NAT.

Cortex radicis, qui ad nos aliunde & potissimum ex Italia asportatur.

Vires. Refrig. 3. sicc. 1. emollit mire, Narcoticus est ac soporiferus, rars uſus intrinsecus. Extrinsecus uſus ejus est in oculorum rubore ac dolore, in Erysipelite, in tumoribus duris, struma, &c.

PRÆPAR.

Ol. Fit ex decoct. cortic. aliorumque narcoticor. succis, atque oleo. Vide Disp.

CCII. Marrubium.

Nigrum, Ballote, Hoc minus usuale.
Marrubium Album, Hoc officinale est.

Dicitur Marrubium album vulgare, C. B. I. Marrubium, Matth. Cord. in D. Fuchs. Dod. Cast. vulgare, Clus. hist. Lob. Tab. Ger. Marrubium foemina, Brunf. Candidum, Trag. Germ. weisser Andorn.

Crescit incultum juxta vias. Floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia sola.

Vires. Calf. 2. sicc. 3. aper. absterg. attenu. saporis amari. Uſus preceps. in obſtruſt. pulmonum, Epatis, Lienis, Pieri adeoque in Phthisi, in expuſione ſanguinolenta, in partu difficulti lochiisque remoratis. Extranſecus uſus ejus rarius est.

N. Vesica ac renibus censetur noxiū, correctum tamen Glyzyrrhiza ac passulis nihil nocere dicitur.

PRÆPAR.

1. ∇ still. Ex integra planta, Junio ac Julio collecta.

2. Syrup. de præſio. Fit ex herbis petoralibus, radic. aperient. emoll. &c. Vide Disp.

3. Spec. Diaprasiu. Vid. Disp.

CCIII. Marum.

Planta est exotica, Majoranæ, in Nann facul-

facultatibus ac figura similis, adeo ut pro una eademque herba à non nullis habeantur. Quamobrem cum maro hisce in regionibus destituantur, Majoranam vel Dictamnum Creticum substituere solemus.

PRÆPAR.

Pilule Marocoſtina Mindereri. Vi de lib. 2.

CCIV. *Matricaria.*

Artemisia tenuifolia, *Tab. Fuchs.* & nostras, *Lob.* *Parthenium*, *Matth.*, *Dod.* *Cord. in D. Caſt.* *Amaracus*, *Galen.* *Matricaria parthenii* t. species, *Brunf.* *Matricaria*, *Trag. Lon. Cam. Ger.* *Matricaria vulgaris*, *C.B. I.* *German.* *Muram* / *Methran* / *Weter* / *Weterkraut* / *Mutterkraut* / *Heberkraut*.

Crescit in hortis. Floret Junio, Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus.

Vires. Calf. 3. sicc. 2. attenuat, incid. *Uſus precip. in affectibus Uteri frigidis ac flauentibus, in obſtruct. menſum, in impotentia Veneris, in hydrope (purgat per urinam nonnunquam & per alvum.) &c. in febribus putridis, in calculo renum, in vertigine. Extrinsecus in ſuffocat, matrēis (decoct. cum naribus applicatum) in mensibus ciendis (peſſar.) in duritie mammar. (catapl.) in aſtu febrili mitigando (fricando dorſum) in arthritico dolore ſedando, &c.*

PRÆPAR.

1. ∇ ſill. Fit ex integra herba Mens. Majo & Junio.

2. \ominus . Ex Cinere.

3. *Syr. de Matricaria.* V.D.

4. *Ol. ſillat.* raro extat.

CCV. *Matrisylvæ.*

Matrisylvæ vocabulum, diversis plantis attribuitur, 1. Epaticæ stellatae, 2. Caprifolio ac 3. Hormino, Vide de suis locis.

CCVI. *Melilotus.*

Melilotus vera, *major vulgaris*, *Trag.* *Lotus Urbana*, *Matth.* *Sylvestris*, *Fuchs. ico. Tab.* *officinarum Germaniæ*, *C.B. I.* *Melilotum majus*, *Brunf.* *Melilotus*, *Lon.* *saxifraga lutea*, *Fuchs.* *Loti* ſive *trifolii* species, *Cord. in D.* *Melilotus Germanica*, *Lob.* *Cam. Ger.* *Trifolium odoratum*, 1. & 2. *Dod.* *Honigklee* / *Steinklee* / *oder Steinſtee*.

Gaudet locis saxosis. Floret integra estate.

OFFICIN. NAT.

Flores seu integra Herba Semen.

Vires. Calf. 1. emoll. difc. dolores mitigat. Uſus creberrimi precipue extrinſecus, in tumoribus, doloribus, oculis rubicundis, in clyſteribus, & ſim.

N. *Quoties simpliciter Meliloti fermentio, ſemen recipiendum.*

PRÆPAR.

1. ∇ . Ex herba cum flore ſill.

2. *Emplastrum de Meliloto.* V.D.

CCVII. *Melissa.*

Μελισσόφυλλον, *Melissophyllum*, *Matth Caſt. Tab.* *Melissophyllum vulgare* vel adulterinum, *Fuchs.* *Apiaſtrum*,

C L A S S I S I.

99

strum, Matth. Cord. in D. Lob. Citrago, Gesn. Melissa, Brunfels, Dod. Ger. Mel. domestica vel 1. Trag. nostras, Cam. hortensis, Lon. & i. C. B. Germ. Melissen/Honigblum/ Bremblat/ Biesen- saug/Mutterkraut.

N. Est & Melissaperegrina, qua à loco natali unde aportatur, Turcica, Italia- ca, &c. dicitur, coliturque itidem non nunquam apud nos in viridariis, sed mi- mus ea est usus.

Floret Julio: crescit in hortis.

OFFICIN. NAT.

Herba, Flores.

Vires. Calf. 2. sicc. 1. Usu magni est in affectibus cephalicis, cardiacis, uteri- nis, hinc & in stomachicis adeoque in Melancholia, in somniis turbulemis, Pa- ralyse, Apoplexia, Epilepsia, Vertigine, Li- pothymia, cruditate ventriculi, remora- tis mensibus ac lochii puerarum, suf- focationeque uteri, emendat insuper fæ- torem anhelitus. Extrinsecus in uterinis balneis, cataplasi, in illis venenatis, apum, vestiarum, &c.

N. Recensetur inter herbas cordiales.

PRÆPAR.

1. ∇ still. Ex herba integra in MB.
2. Ol. Ex herba sicca, raro extat.
3. Extract. Ex foliis.
4. Conserva. Ex floribus.
5. Syrupus simpl. Ex succ. & sacch. $\frac{1}{2}$.
6. Compos Fernel. V. Disp.

Noriberg.

CCVIII. Melo.

Dieteray, Melo, Brunf. Tab. Trag. Ger.

Melo sive melopepo vulgi. Cucu- mis, Galen. Dod. Melo vulgi seu cu- cumis antiquorum, Melopepo Dio- scoridis, Lob. Melo pepo, Lon. pepo, Matth. &co Fuchs. Cast. pepo, grandis Melo, Cord. hisp. Melo vulgaris, C. B. i. Germ. Melonen/ Pfieben.

N. Matthiolus majores vocat Pe- pones, minores, melopepones.

Gaudent solo aprico & versus me- ridiem sitio, pingui, & stateque serena. Colligendi sunt ante ortum solis.

OFFICIN. NAT.

Semen ex corticatum & non ex- corticatum.

Vires. Ipse fructus seu pulpa refrig. & hum. nutrimenti est mali, putrefacibilis, febribus ac tormentibus generandis apta.

N. Minus nocet coctus potuque vini & pipere correctius.

Semen, est è 4. seminibus frigidis majoribus, aperit ac abstergit, Epaticum est & nephriticum, ea propriez confert iussi, phthisi & febribus, medetur stran- guria, ardorem urina, stimulat, &c. Vide & reliqua semina frigida majora, cum quibus in omnibus convenient.

PRÆPAR.

Melones conditi, Inciduntur melo- nes nondum maturi, secundum lon- gitudinem, maceranturque in $\frac{1}{2}$ dies aliquot (10.) hinc effuso & re- cens affunditur maceranturque de- nudo. Tandem exempta ac siccata in melle vel saccharo syrupisato sen- sim coquuntur admissis aromatibus pro libitu.

CCIX. *Mentha.*

Miθη, ηδύστροφη, Münx Balsam.

Acuta {
sativa { *Crispa* } *hujus loci.*

Sarracenica. Vide loco sequenti.
Est { *Sylvestris. Mentha caballina, mentastrum; minus officinalis est.*
| *Aquatica. Vide fifymbrum.*
| *Cattaria. Vide Nepeta.*

Etsi mentha utraque tam acuta quam crispa earundem virium adeoque officinalis utraque sit, præfertur tamen à nonnullis Crispa seu nobilissima, sive verticillatam velis sive spicatam & potissimum cuius caulis ad rubedinem inclinat, rubra inde vulgo dicta.

Videatur *Mentha sativa* seu *cripsa*, *Trag. Cord. in D.* *Mentha sativa altera, Matth. Fuchs. Dod. Crispa, Lon. Cam.* sive *Balsamita*. *Mentha rotundifolia altera flore spicato, sive cruciata* *Mentha, Lob.* *Mentha sativa minor, Caff.* *Mentha rotundifolia crispa spicata, C. B. 5.*

Mentha angustifolia spicata, C. B.
7. *Mentha, Brunf. 1. Matth. Caff. sativa* vel *hortensis 3. Dod. Fuchs. acuminata, Lon.* acuta, *Tab. Roman. Lob. cruciata, Ger. odorata angustifolia, Cam.*

N. Hec foliis est tum latioribus, tum angustissimis & longissimis.

Colitur in hortis: gaudet locis apriis non pinguibus quidem, sed humidis. Floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. Calfac. & sicc. in princ. 3. par-
tium est tenuum subastrig. *Vsus precip.*
in ventriculi imbecillitate, cruditate, si-
gultu, vomitu, flatibus, ardore, Epatis ob-
structione, intestinor. dolore, capititis ver-
sagine: lactis coagulationem impedit. Ex-
trinsecus corrigit ventriculi imbecillita-
tem doloresque colicos sopit (cataplas.) du-
ritiem mammarum lactisque coagula-
tionem, capitis achores sanat, &c.

N. Mentha aquatica easdem cum
sativa vires habet, adeoque in defecto
substitui poterit.

PRÆPAR.

1. ∇ stillat. Ex herba.

N. Mulierculis usitatissima est, ad
tormina ventris in infantibus compe-
scenda.

2. Syrup. de mentha minor. Ex suc-
cis menthae granatorumque an. Vide
Dispens.

3. Syrup. de mentha major. V.D.

4. Conserva. Ex foliis.

5. Oleum stillat.

6. Oleum infus. Ex mentha crispa.

7. Balsamus.

8. \ominus . Excinere.

C L A S S I S . I.

101

CCX. *Mentha Sarracenica.*

Balsamita, Brunf. *Mentha Sarracenica*, *Cord. in D. Lon. Cam. mentha* corymbifera major, *Cord. hif. Costus* hortorum, *Lob. M. Graeca, Matth. Cast. Alisma, Trag. M. hortensis* Corymbifera, *C. B. I. (§ 2.)* aliis mentha Romana, *M. S. Mariae, German. Gravenmünz, Marienmünz, Pfannfuchenkraut.*

Colitur in hortis & cæmiteriis.
Floret Junio, Julio.

Officinalis quidem rarissime est, non ē re tamen esset, aservare *Folia* grati odoris & saporis ut & *Radices*.

Vires. *Calf. succ. aper. arten. discut.* absterg. auxiliatur uterinis affectibus, menses cœt, jecur corroborat, peculiari que vi opis aliorumve venenorum malignitatem restundere statuitur.

Dosis ad 3ij. præcipue radix.

Extrinsecus adhibetur in balneis ad ciendos menses, &c.

CCXI. *Mercurialis.*

Awōzōsis, German. *Wingelkraut.* Nostratisbus, *Wintergrün.*

{ *Mas testiculata,*
C. B. 1. } *usurpanur pro-*
Fœmina spica- *miscue.*
ta, C. B. 2.

Mas insignitur Mercurialis, Trag. Brunf. M. mas, Matth. Fuchs. Dod. Lob. Cast. Tab. Ger. Cam. Mercurialis mascula, Cord. Phyllon arrenogonon Theophr. Cord. in D. Mercurialis testiculata sive mas, Diosc. C. B. I.

Fœmina dicitur : Mercurialis vulgaris & 1. Trag. M. fœmina, Matthiol. Fuchs. Dod. Lob. Cast. Tab. Ger. M. spicata seu fœmina, C. B. 2.

Nascitur in campestribus cultis, vinetisque. Floret per integrum aestatem.

N. Est & *mercurialis sylvestris* seu *montana*, sed minus usualis.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Mercurialis calf. & sicc. I. ab-* sterig. *alvum* movet (bilem ac ∇ as purgat.) *Extrinsecus vulva adhibita menses* & secundinas trahit, tumores emollit, creberimi usus est in clysteribus.

N. Sunt ē nostratisbus mulierculis, quæ *Mercuriale infantulis* cum pulpa exhibent, ut *alvum* solutam retineant, torninaque præcaveant.

PRÆPAR.

1. ∇ stillat. Ex herba florescente.
2. Syrup. de succo *Mercurialis*, & saccharo $\frac{1}{2}$. Vide Disp.

2. *Mel Mercuriale.* Ex succo & mell. $\frac{1}{2}$. Vide Disp.

N. Adhibetur potissimum in clysteribus.

CCXII. *Mespilus.*

Mespilus, *Mespilus, Brunf. Trag. Lon. Lob. Dod. Mespilus altera, Matth. Mespili altera species sponte proveniens, Cord. in D. Mespilus vulgaris, Clus. hif. Cam. Epit. Mespilus vulgaris Germanica folio laurino non ferrato, C. B. I. sive Mespilus sylvestris.*

Nann. 3 strie

202 PHARMACOP. MED. CHYM. LIB. IV.

Stris. German. Mespelbaum / Mespel-
baum. aliisq; locis montanis, ut & in mon-
tibus campestribus & apricis: apud

Crescit in hortis. Floret Junio,
Fructus fert Octobri.

OFFICIN. NAT.

Fructus (μέσπιλον) Officula, Folia,

Vires. *Fructus, (mespila.) Refrig. sicc.* saporis sunt austeri, astringunt, constipant
valide, ventriculo noxia sunt, præcipue
dum durincola adhuc extiterint, emolli-
ta enim astringunt levius nocentque mi-
nuis, at facile purescunt. *Usus esse possunt*
in diarrhoea, dysenteria. Extrinsecus in
vomitu fluxuque alvi fistendo (cataplas-
impositi.)

Officula (lapilli, acini) commendan-
tur summopere ad calculum aterendum
& expellendum.

Folia, similem vim cum fructibus ob-
tinent, adeoque & usdem indicationibus
inserviunt. Et præcipue in gargarismis,
Balneis uterinis.

PRÆPAR.

Condit. fructus: cum melle,

CCXIII. Meum.

Mnōy, Officin. Meum indeclina-
biliter. Meum, Matth. Tab. Cam. Ger.
Cast. Dod. Daucus, Cast. Tordylium,
Cord. in D. Meum vulgare tenuifo-
lium, Clus. hist. Daucus Creticus,
Trag. Fuchs. Seseli Creticum, Fuchs.
Meum foliis anethi, C. B. I. Beer-
wurz/ Bärwurz/ wilder Dill/ Beeren-
dill/ Beerenfenchel/ Münsterwurz/ Herg-
wurz.

Crescit copiose in sylva hercinia

aliisq; locis montanis, ut & in mon-
tibus campestribus & apricis: apud
nos non nisi in hortis cultum inve-
tur. Floret Junio ac Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix,

Vires. *Calfac. 3. sicc. 2. atten. aper-*
flatus discutit. Usum præcip. in inflatione ac
fructu venericuli, in membris ac urina ci-
endis, in ulti suffocat, in torminibus
ventris, in catarrhis tartaroque Pulmo-
num expeltorando. Extrinsecus in bal-
nis, cataplasmatis, &c.

PRÆPAR.

Multas ingreditur compositiones, ut
& ipsam Theriacam,

CCXIV. Milium.

Kīγχεō, Milium, Brunf. Trag,
Matth. Fuchs. Dod. Cord. in D. Lon. Lob.
Cast. Tab. Milium aureum & album,
Cam. milium semine luteo vel albo,
C. B. I. Hirz/ Hirsdien.

Gaudet solo arenoso humido. Flo-
ret Augusto.

OFFICIN. NAT.

Semeu ac Farina seminis,

Vires. *Refrig. & sicc. 3. alvum con-*
stipat, est difficilis digestionis, plurimi ta-
men ac laudabilis nutrimenti. Decoctum
sudorem ac urinam potenter movet. Ex-
trinsecus exiccat catarrbos, dolores, ca-
pitis & veniris sedat (tostum cum Θ ca-
lide vertici vel ventris impositum) conju-
nit lac, pellit calculum renum (in balm.)
Diarrhaem infantum fistit (catapla-
cum decocto sumach.)

P R E P A R .

1. ∇ stillat. Ex herba florente. Insigne præservativum censetur in calculo.

2. Deco ℓ lum D. Ambrosii, & Millii bj. coq. in ∇ libij. ad crepaturam, toletur.

Vires. Magnarum virium censetur in febribus in primis tertiana, si in declinatione paroxysmum exhibetur ad sudorem elicendum.

N. Alius vinum adhibuisse placet.

CCXV. Milium solis.

Afjezegow, Lithospermum, Brunf. Fuchs. Cord. in D. Lon. Lithospermum minus, Matth. Dod. Lob. Caff. Ger. Vulgare minus, Cam. Lithospermum legitimum, Clus. saxifraga tertia, Brunf. Milium solis sativum, Trag. Fuchs. Lithosper. arvense, Tab. majus erectum, C. B. 3. minus, Matth. Germ. Meerhuse/Steinsamen.

Crescit in hortis, inter fruges in cultum. Floret Majo.

O F F I C I N . N A T .

Semen, raro Folia.

Vires. Calf. & sicc. 2. calculum insister comminuit ac expellit, Renes altergit, urinas cter, partum pellit.

Dosis sem. 3j. ad 3ij.

N. Sunt qui pro certo experimento jactant, in febri quotidiana ante invasionem semen exhibere idque vicibus iteratis.

P R E P A R .

∇ stillat, & foliis.

CCXVI. Millefolium.

Στρογγύλων οχιάσθια, Stratotites millefolia, Fuchs. Caff. millefolium terrestre majus, Tab. Cord. millefolium album, Brunf. millefol. vulgare, Trag. Achillea, Lon. Dod. millefolium, Cam. millefol. stratotites, Cord. in D. millefol. album, C. B. 2. Germ. Garbe / Tausentblat / Garbenfau / Schaaffgarbe / Schaaffripp.

Crescit passim locis aridis juxta vias in cemiteriis, &c. Floret Junio.

O F F I C I N . N A T .

Folia cum floribus.

Vires. Exiccat, astringit cum temerato calore ac amarore: hinc medetur vulneribus, tumoribus ac inflammatoribus sine repulsione. Usu itaque interno convenit, in hemorrhagis ac fluxionibus omnis generis, narum, uteri, alvi, vulnerum, screatu sanguinolento, vomitu, urinaretenta, calculo, milione sanguinolenta genorrhœa, hemorrhoidibus, fluore uterino, matiscis, crurore, vulneribus. Extrinsecus adhibetur feliciter cephalgia, pterigio oculorum, hemorrhagia narum, vulnerum, odontalgia (masticando vel Emplastrando) mensibus superfl. fluori albo, diarrhoea, vulneribus consolidandis, tumoribus hemorrhoid. Herma, istibus venenatis, contractur, tumor penis.

N. Sunt, qui herbam cum floribus in peste præservanda & curanda, pro secreto peculiari venditam.

N. 2. Herbaceens naribus induit hemorrhagiam causatur.

PRÆPAR.

▽ Ex herba cum floribus.

N. Medetur putredini gingivarum quam optimè.

CCXVII. Momordica.

Balsamina, Matth. Fuchs. Balsamina cucumerina punicea, Lob. Tab. Mas, Cam. Ger. pomum mirabile, Trag. pomum Hierosolymitanum, Balsamina rotundifolia repens seu mas, C. B. 1. Germ. Balsamäpfel.

Colitur apud nos in hortis.

OFFICIN. NAT.

Folia & fructus (Poma dicti.)

Vires. Refrig. parumque siccatur, vulneraria est, dolores ac præstissim hemorhoidum mitigat. Extrinsecus fauciatis confert nervis, hernie, ambustis, &c.

PRÆPAR.

Oleum. Fit ex infusione & decoctione fructus (exempto semine) in oleo amygd. dulcium.

Morsus Diaboli, vide succisa.

CCXVIII. Morus.

Morus, Maulsbeerbaum / *alba*, album ferens fructum, nigra, celsa, nigrum ferens fructum. Hec præferuntur.

Dicitur Morus, Trag. Matth. Fuchs. Dod. Lon. Tab. Ger. vulgaris, Cam. Morus nigra, Cord. in D. Cast. Morus celsa officinis, Lob. Morus fructu nigro, C. B. 1.

Maturescit fructus Augusto.

OFFICIN. NAT.

Cortex (præcipue radicis,) Folia & Fructus exiccatus sed raro.

Vires. Cortex radicis calv. & suamari saporis est, absterg. adstring. Epac Lienem aperit, alvum laxat, tinea latas enecat.

Fructus nigri immaturi (mora immatura) refreg. & sicc. 3. valide astring. Usus precip. in omnibus fluxibus. E.g. diarrhaea, dysenteria, fluxu menstruo, expiusione sanguinis. Extrinsecus in faucium ac oris inflammationibus, ulceribus que.

Mora matura, refreg. & sicc. parum (aliis humect.) solvunt alvum (intoxpatius) sitim sedant, appetitum excitant.

N. Nourimenta sunt pauci & purescibilis.

Folia vel sola vel cum cortice coll. odontalgiam sedant (gargar.)

PRÆPAR.

1. ▽ stillat. Ex moris immaturis, N. Raro prostat.

2. Rob. Diamoron simpl. Ex succ. & mel. 1. Vide Disp.

3. Diamoron compos. Fit ut simpl. addendo myrrh. croc. omphac. Vid. Dispens.

4. Diamoron Nicolai. Ex succo mor. Celsi lib. 8. mororum rubi lib. j. melle lib. sapæ 3ij. V. D.

N. Hoc usitatissimum est.

5. Diamoron Cordi. Ex succo mor. Rubi, Rubi Idæi, Celsi, fragor. & melle. V. D.

N. Mororum succi ex immaturis moris exprimenti sunt,

CCXIX. Moschata, Macis.

Nux moschata & muscata, Lon. stomachica, cephalica, uterina, discutit lob. Fragoſ. Cord. Tab. Acoſt. Nux Aromaticæ, moschocaryon, moschocatydion, Nux myrista seu unguentaria, Matth. Caſt. N. myristica, Clus. exor. Nucista. Nux moschata fruſtuſ rotundo, C. B. i. Germ. Muscatinus.

N. Clusius duplices statuit minores (fœminas) & maiores seu oblongas (mares.)

Crescit in Insula Banda Indiæ occidentalis.

Duplici cortice vestita est: altero exteriori & crassissimo, per maturitatem dehidente in juglandibus; altero tenuiore, nucleus proxime instar reticuli ambiente, eoque primum coloris rubescens, postmodum flavescens, & hæc officinum Macis est. Germ. Muscatblüht.

N. 1. Macer veterum est ligni cuiusdam cortex lignosus, crassus rubescens ex Barbaria ejerri solitus, gustu valde amarus & astringens, adeoque differt à maci, quanquam interdum modernis confundantur.

N. 2. Est & genus Macevis Insul. oriental. quod forsan idem cum veterum, Vid. Chr. Acoſt. c. 12.

OFFICIN. NAT.*Nux ac Macis.*

Eligenda Nux recens, gravis, pinguis & quæ acu puncta, succum oleosum emittit.

Macis probatur odore suavi, sapere subacri, colore flavo.

Vires. Nux calida & sicc. subastr. est flatus, coctionem juvat, halitum fætidum oris emendat, foetum recreat, lipothymia ac palpitationi cordis succurrat, Lienem minuit, alvi fluores compescit, vomuum sistit.

Maci eadem vires adscribuntur, quia tamen partium tenuiorum existit, ideo & in operando efficacior & magis penetrans habetur.

P R E P A R .

1. Condit. Nucista. Condiuntur nucistæ virides, integræ ut juglandes, conditæque, ad nos transportantur.

2. Condiuntur sine involucris. N. Possunt & apud nos condiri: vide liscet. N. Nucistas quoad fieri potest recentissimas, macera in lixivio forti, dies (9. 10.) ut mollescant: dein abrade extreemam cuticulam, lavaque donec lixivio penitus exuta sint: hinc sicca ac cum faccharo syrapiato condite.

2. Confœctio Macis. N. Conficiuntur & Nucista, sed rarifimè.

3. ▽ Nucista. Pari potest ut Cinamomi. Vide lib. 2.

4. Oleum Nucista still. extillat una cum ▽.

Dosis gr. iiiij. iiiij. 5. Ol. Nucista expressum. Exprimitur ex nucibus recentibus contusis & in sartagine fervefactis 1. comuni.

Vires. Prodest in tormentibus ventris ac nephruicis (in liquore calido exhibitu.) Extrinsecus conciliat blande somnum.

mnum (temporibus illum) rorima infantum sedat (umbilico inunctum.)

N. Ex olco espresso paratur corpus caudici, (C. B. 1. seu usitatus officinalium.) 2. Fœniculeus, i.e. fœniculum.

6. \ominus *Nucifera*. Ex remanentia incinerata elixi viatur.

7. *Ot. Macis stillat*. Eodem paratur scus ramosus floridus & non floridus. Adnascitur ramis'. 3. Crusta-

Dosis gr. iiiij. iiiij. *ceus, habens formam crustarum, (C.*
8. OI. Mactis expressum. Exprimitur B. 7. seu muscus pulmonarius, Tab.
itidem ut dixi. *pulmonaria...) Vide pulmonariam*

9. Extratt. q. Ol. Nucif. express. q. v. extrahe secundum artem dige- rendo cum V rectificatissimo : decanta, filtra & abstrahere ad consisten- tiam olei.

Vires, Prater utilitates alias, Balsamo nucifera confiendo inservit.

N. *Album corpus post extractionem residuum, aliquoties* ∇ *calida abluatur, serveturque pro corpore Balsamorum, quod praestat tamen si extractio cum* ∇ *sato peracta fuerit.*

mæ nobilitatis sunt muscus lariceus, piceus, pineus & abietinus. Hinc populneus, sed candidus (*nigricans enim improbatur*) utilissimus omnium est quernus.

Balsamus Macis. Fit ex oleo expresso additis guttulis aliquot de- stillati olei. Videatur *Muscus arboreus*, *Trag. Mastib. Dod. Lact. muscus, Cord. in D. M. arboreum. Lon. Tab. M. quernus.*

CCXX. Muscus.

*Arboreus. De quo hic.
Terrastris. Dabat Gauensi.*

Muscus Terrestris. *Vide sequentia loco.*
Saxatilis. *Vide Lichen.*
Marinus. *Vide corallina.*

Muscus qui arboribus accrescit, *xu compescendo.*
figuræ ratione potissimum triplicis N. I. *Quia signaturam capillor. ha-*

卷之三

t, ideo & capillis muscum dicatum esse
alunt.

N. 2. Hujus loci est muscus Cranio-
vatus, quem peculiari vi commendant
vulnerum hemorrhagia & consolida-
tione adooque unius Unguentum magne-
tum ingreditur. Prestissimum iti-
dem medicamentum exhibet in dysen-
teria, & simil. Surrogari autem eidem po-
test muscus aliis officibus adnascens.

CCXXI. Muscus terrestris.

Musciterrestris varie itidem dan-
tur species, è quibus in officinas fo-
lium venit, quæ repens vocatur, C. B.
10. seu muscus terrestris clavatus,
muscus terrest. Trag. Matthiol. Dod.
Cast. Lycopodium, pes Lupi, Tab. Pes
Leoninus, Lob. Ger. Cui tamen affi-
nis est muscus terrestris ramosus, C.
B. 2. muscus terrestris, Tab. German.
Beerlapp/ S. Johannis Gürtel/ Gür-
telein/ Neunheil/ Teuffelsflaw/ Ed.
venfus.

Crescit in sylvis desertis. Floret
Junio.

Vires. Refrig. & sicc. Vsus precip. in
calculo atterendo ac expellendo (lauda-
tor summopere flos ejus curinus) in flu-
xi alvi. Extrinsecus in laxitate dentium,
in consolidatione & siccatione vulnerum
(farina excussa, impersa.)

Muscus laxatilis, vide Lichen.

CCXXII. Myrtillus.

Myrtillus, Matth. Lon. Cast. Myr-
til. vulgaris baccis nigris, Clus. hist.
vitis idaea, Tab. vitis idaea nigra, Cam.
Myrtillus Germanica, vaccinia ni-

gra, C. B. 1. seu vitis idaea foliis ob-
longis crenatis fructu nigricante.
German. Heidelbeer.

OFFICIN. NAT.

Bacca. (Vaccinia seu Myrtilli Ger-
manici.)

Vires. Refrig. & sicc. & subastrig. se-
dant siim. Vsus rari sunt, adhiberi tamen
possunt in febribus, vomitu ac diarrhoea.
Alii exccant inque dysenteria utiliter
propinrant.

CCXXIII. Myrtus.

Mupotin' n' myggivn, Myrtus & mur-
tus. Germ. Myrtenbaum.

E variis myrtorum generibus u-
sualior est Myrtus, Tab. M. minor,
Lob. & Tarentina, Clus. hist. M. Taren-
tina, Matth. Cast. Cam. M. minor vul-
garis, C. B. 9.

Huic substitui poterit. Myrtus fo-
liis minimis & mucronatis, C. B. 8.
M. prior, Dod. angustifolia 9. Lob. M.
domestica fructu albo, Clus. hist.

Crescit in regionibus calidis Ita-
lia ac Gallia Narbonensi juxta ripas
maris.

OFFICIN. NAT.

Folia, Bacca. (Myrtilli officina-
rum) myrra.

Vires. Viraque refrigerant tempera-
te sicc. valde astriguntque. Vsus in-
ternus rarius est, nihilominus tamen ad-
hibetur in fluxu alvi ac expunctione san-
guinis. Extrinsecus usu utriusque cre-
brior.

Folia emendant foetorem sub axillis

ac inguinibus (pulvis aspersius:) sudorem corporis immodicum sustunt (frictione:) membris catarrhosis opitulantur, alvi fluxi succurrunt, defensum exhibent in herpetibus, putredinem oris sanant, haemorrhagiam narum sustunt, polypo mendentur (cum melle ac vino.)

Baccæ mitigant oculorum inflammations, juvant luxatos articulos ac ossa fracta, subveniunt procidentia uteri ac ani, capitistineas, furfuraceaque excrementa abigunt.

PRÆPAR.

1. Syr. myrtillor. seu myrtinus. V.D.
2. Ol. myrtillor. Ex baccis in ol. communi infusis.
3. Ol. myrtinum. Ex fol. myrti & ol. communi.

N.

CCXXIV. Napis.

Sativus usualis.
Badius sylvestris.

Vid. Napus. Brunfels. Matth. Dod. Cord. in D. Caſt. Cam. Lon. Rapum sativum alterum, & Napus veterum, Trag. Napus Bunias sativus. Fuchs. Bunias seu napis. Lob. Napus sativa, C.B. I. Germ. Steckribben.

N. Recensentur Napi in genere Raporum, quod caule, floribus, semineque Rapa amuletur, quanquam folio & radice Raphanos magis referant. Est autem genus plantar. sativar. nonissimum, quod colunt non modo ob radicum usum esculentum, sed & ob seminis oleum expressum, quo tum ferula impinguant, iam lampades instaurant.

Floret à vere in æstatem.
OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. Calf. sicc. absterg. aper. dig. rit, atten. & incidit, venenis potenter resistit, (unde & Theriacam Androm. ingreditur) morbillos ac variolas peculiares facultate à centro ad circumferentiam corporis pellit, ideoque in febribus malignis & petechialibus crebri usus est, (in emulsionibus.) Confert & in illico, urina remorata, &c.

Dosis 3j.

PRÆPAR.

Oleum expressum ad omnia utile ad quæ sem. Usitatum est plebeis, ad compescenda terminaventris infantibus exhibere.

Nardus, vide Spica.

CCXXV. Nasturtium Aquaticum.

Kapðauvñ; Nasturtium aquaticum (& 2.) Trag. Lon. Dod. Cresso, Laver odoratum, Cord. Symbrium cardamine, Fuchs. Symb. aquaticum primum, Tab. Symb. alterum, Cord. in D. Sion Cratevæ, symbri. 2. Diſc. Sion Cratevæ Eruca folium, Lob. Sium majus, Ger. Sisymbrium aquaticum, Matth. Caſt. Nasturtium aquaticum supinum, C. B. I. Germ. Brunnenkraß.

Crescit in rivulis vel paludibus. Floret Julio & Augusto. Viret perpetuo, adeoque hyemali tempore acetaria exhibet non vituperanda.

OFFI-

O F F I C I N . N A T .

Folia seu herba cum floribus.

Vires. *Calfac. & sicc. 2.* (exiccatum nit in apophlegmatiſ. errhinis, phœni-
ſ) atten. aper. *Uſus precip. in calculo gmis: furfures ac ſcabiem ſedam capitit
ſabulo, obſtructiōne Lienis ac Epariſ altiarumque partium ſanat (truum aut
mensiumque; ſpecificè in Scorbuto com- frixum cumque porci axungia illatum.)*
mendatur.

N. Praefat recens adhibuiſſe quām exiccatum.

P R E P A R .

I. *Succus inſiſſatus.*

N. *Cum aceio naribus illitus, arcet immoderatas vigilias.*

2. ∇ . ſtillat. Ex planta integra col-lecta Auguſto.

3. *Spiritus.* Ex herba contuſa addi-
to tantillo fermenti, fermentata.

CCXXVI. *Nasturtium hor-tenſe.*

Kapdauer flatifolium.

*Crispum vulgatum. Uſi-
est tarius.*

*Nasturtium, Brunfels. Matth. Caff.
Tab. Nasturtium hortense, Trag. Fuchſ.
Lob. Dod. Ger. Nasturtium hortense
vulgatum, C. B. 2. Gartentreib.*

Colitur in hortis.

Seritur vere: floret aestate,

O F F I C I N . N A T .

Folia ac Semen.

Vires. *Semen & herba ſicca calf. &
ſemina, attenuat. aper. Uſus precip. in
morbiſ uterinis (ſcul. obſtruct.) ſterilita-
tis, factu pelendo, tum quoque in \square pul-
que attenuat, aperit, abſtergit. Uſus prac-
tice in tumido Liene, mensib⁹ obſtructis
ſequi que mortuo expellendo, \square ream mu-
ſilaginem Pulmonum incidi; Scorbuto cui exhibetur.*

confert. Vulgo itidem ad expellendos mor-
billos inſervit ſemen. Extrinſecus uſeve-

re. Vires. *Calfac. & ſicc. 2.* (exiccatum nit in apophlegmatiſ. errhinis, phœni-
ſ) atten. aper. *Uſus precip. in calculo gmis: furfures ac ſcabiem ſedam capitit
ſabulo, obſtructiōne Lienis ac Epariſ altiarumque partium ſanat (truum aut
mensiumque; ſpecificè in Scorbuto com- frixum cumque porci axungia illatum.)*
mendatur.

N. *Nasturtium pratenſe* (quem fla-
rem cuculi appellant, alibi Iberim, Le-
pidum ve minus,) ut & *Nasturtium mo-
tanum ſeu alpinum* nec non & *nasturti-
um hybernum* (eruca lutea vel barbarea
dicta) officiniſ incognitaſunt.

Nenuphar, vide *Nymphaea.*

CCXXVII. *Nepeta.*

*Mentha felina, Tab. Ger. Cattaria,
Ded. Lob. menta non odorifera, Brun-
fels. Nepeta vulgaris, Trag. Nepeta
fruticosa, Cord. in D. herba gattaria,
Matth. Caff. Calaminthæ 1. genus,
Fuchſ. Nepeta Germanica, Cam. Ca-
lamintha montana, Lon. menta Cat-
taria vulgaris & major, C. B. 1. Germ.
Razentraut / Razennept.*

Crescit ut plurimum in hortis,
tum quoque juxta vias: Floret Ju-
nio, Julio, Auguſto.

O F F I C I N . N A T .

Herba.

Vires. *Calf. & ſicc. 3.* partium est te-
nuum, attenuat. aper. Uſus precip. in
morbiſ uterinis (ſcul. obſtruct.) ſterilita-
tis, factu pelendo, tum quoque in \square pul-
que attenuat, aperit, abſtergit. Uſus prac-
tice in balneis pro utero.

N. Ob gravem odorem raro intrinſe-
cū agnem Pulmonum incidi; Scorbuto cui exhibetur.

CCXXVIII. Lignum Ne-
phriticum.

Est ligni genus crassum & enode,
aquam infusione cæruleam reddens,
Germ. dici potest Grushols.

Videatur Lignum nephriticum
seu Lignum ad Renum affectiones &
urinæ incommoda, Monard. Lignum
ex novo mundo pyro simile, Fragos.
Lignum peregrinum aquam cæ-
ruleam reddens, C.B. 4. Inter genera
Fraxini.

Affertur ex nova Hispania.

Vires. Calf. & sicc. gr. 1. Vfus ejus re-
ceptrus est ad Renum vissa, urinaque dif-
ficulatæ & incommoda. Hinc in Epate
& Lienis obstructionibus.

P R A E P A R.

Infusio, que in ∇ fontan. facta,
nonnullis potus est sat expertitus,
tum ratione saporis, quem ferè nul-
lum exhibet, tum quoque coloris cœ-
rulei, adeoque amicabilis. Potest illâ
dilui yinum.

N. Adulteratur alio ligno simili qui
 ∇ in croceo colore inficit. Monard.

CCXXIX. Nicotiana.

Tabacum, Tobacum, Tabacca, Tu-
bac Petum. Herba sancte crucis sana
sancta. Torna bona. Indianisch Beim-
welle / Indianisch Wundkraut / heilig
Wundkraut / Toback.

N. Ante annos aliquot ex America
primum adserri caput, unde postmodum
in hortis nostris colitur & copiose ab Ha-
poviensibus, qui officinali nostrareris suo Ta-

baco sufficienter instruant: Huic tam-
en Indicum præferendum censemus ex in-
die Occ. Insula virginea Florida eu-
tra genuina ad nos allatum.

latifolia seu fœmina,
Major, C.B. 1.
angustifolia mas, C.B. 2.
Est Minor, C.B. 3.
Minima, C.B. 4.

1. Videatur, Nicotiana, Lon. Ma-
jor, Tab. Tabacum (ab ejus nominis
Insula,) Monard. Fragos. Tabac. lati-
fol. Cam. Petum, Cluf. ad Monard. Hyo-
scyamus Peruvianus, Dod. Cam. Epit.
Sana sancta Indorum, Lob. Ger.

2. Tabacum seu herba sancta mi-
nor, Lob. Tab. angustifol. Cam. Petum
angustifol. Cluf. ad Mouard. Hyoscy-
amus Peruvianus alter, Dod.

3. Petum 4. Cluf. ad Monard. Hyo-
scyam. niger vel 3. Matth. Caff. Hyo-
scyam. luteus. Dod. Lon. Cam. Ger.
Hyos. Peruvianus, Tab.

4. Tabacum minimum, Cam. Tabac.
seu sana sancta minima, Lob. Petum
3. Cluf. ad Monard.

N. Nicotiana dicitur à Nicotio Re-
gis Gallia Legato, qui herbam eam Vi-
ppona Zeelandie accepit è Florida allatum,
postmodumque Gallo inuotescere fecit.

Gaudet solo pingui ac lato, area
plana, opaca, aqua mire delectatur,
frigoris impatientissima est. Seritur
felicissime tempore verno, in princi-
pio April. crescente, colligitur her-
ba ♂ in ♀. 15. gr. 18. 19. 20. ♂ de-
crescente, Semen ♂ & ♂ est di-
catum.

OFF V

CLASSES I.

TIT

OFFICIN. NAT.

Folia seu herba & Semen.

Vires. Herba recens calf. & sec. 2.

secata 3. (alius calf. 1. sec. 2. aliis refrig.)

abstergit, incidit resolvit aliquantulum

astrinxit, resistit putredini. Sternutatoria

est, apoplegmatizans, anodyna, vulnera-

ria, vomitoria, &c. Usus praeципue externi

ad catarrhos cerebri exiccandos, somnum

inducendum, lassitudinem ex labore dis-

ciuendam, uteri strangulatum compe-

scendum: a peste praeruat (in suffitu) se-

dat dentium dolores, discutit tumorem

vula (in gargar.) medetur lichenibus,

potherias, porrigimi, achoribus ac favo,

mundificat ac consolidat vulnera ac ulce-

ra in veterata, sanat ambusta quoquomo-

do adhibita, (balneatione scil. sola imposi-

tione foliorum recentium nostratis Nico-

tiana, &c.) Nec tamē prorsus usum quoq;

subterfugit internum, dum pro vomitorio

exhibitetur (sat violentio) qua ratione eu-

rai febres similesq; morbos, sed cautio ne

hic opus est.

N. 1. Non adeo proficiens Tabaci usus

est juvenibus ac biliosis.

N. 2. Novi qui milionem nocturnam

vespertino Tabaci suffitu praecebat.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex foliis.

2. Syrupus de Nicotiana.

Vires. Et aquam & syrum cum suc-

tu exhibent in asthmate pulmonumq;

propter quin & in febribus.

3. Ol. petr. stillat.

4. Ol. per infusionem.

5. Sal. Ex Cinere;

6. Vnguentum de Nicotiana. Vide
Disp. August.N. Parare istidem potest ex solis foliis
recenter contusis, seu si maxis ex succo
ac pinguedine.

7. Balsamum. Vide lib. 2.

N. Sunt qui folia minutissimè incisa
(zerhackt) in vitro optime clauso dies
(40.) reponi, (e.g. fimi vel acerviformi-
carum) exponunt, atque hac ratione Bal-
samum acquirunt. Wittich.Peculiarem Tabacologiam con-
scripsit Joannes Neander, Medicus
olim Bremanus, & inde Alstedius in
sua Encyclopæd. Satis itidem proli-
xus in descriptione Tabaci est Nicol-
Monard. in simpl. medic. hist. c. 14.

CCXX. Nigella.

Medicin. Gith. melaspernum,
Cuminum nigrum. Germ. schwarzer
Coriander/schwarzer Kümmel/Römi-
scher Coriander / Mardenkraut.

Arvensis cornuta, Raden / Tab.

5. C.B. I.

Ell.	Hortén.	s. majo	s. sim-
			pliei
	sativ.	flore	re pleno;
			f. sim-
		cœrul.	mino pliei
			re ple-
		flore can.	no.
			s. simplici-
		dido	dido pleno.

Cretica.

Ex his Nigella arvensis officinas
subit & ex his præcipue flore can-
dido minore simplici, C. B. 5. Melan-
thiung.

thium sativum, *Math. Dod. Cast. Tab.*
1. Melanth. 1. *Fuchs. sc. Mel.* seu Ni-
gella Romana odora, *Lob. Melan-*
thium, Ger. Mel. Damascenum, Cam.
Huic tamen & reliquæ surrogari
non nequeunt.

Non nisi Studiose culta nobis cre-
scit, gaudetque solo pingui, Floret
Junio ac Julio,

OFFICIN. NAT.

Semen solum.

Vires, *Calf. & sicc. in princ. gr. 3. at-*
ten, aper. Usus precip. in mucilagine pul-
monum resolvenda & expelatoria, la-
ete augendo, urina ac mensibus ciendis,
morsibus venenatis corrigendis. Specificè
in febribus quartanis ac quotidianis. Ex-
trinsecus cerebri usus est in cephalalgia
sedanda, catarrhis exiccandis (sternu-
tando, suffiendo,) in cunctis, Epithemata,
&c. applicatum.

PRÆPAR.

1. Semen preparatum. Maceratur
in ♀ atque exiccatur.

2. ▽ stillat. Ex semine.

3. ♂ stillat. Ex semine.

CCXXXI. *Nummularia.*

Centummorbia, Hirundinaria,
Serpentaria. Egelkraut / Schlangen-
kraut / klein Mutterkraut / Pfennig-
kraut.

Est Major lutea, *Hac usualis.*
C.B. Minor purpureo flore. *Hacin-*
cognita.

Dicitur Serpentaria 3. &c centum-
morbia, Brunf. Nutmularia, *Trag.*
Math. Fuchs. Dod. Lon. Lob. Cast. Cam.

Tab. Ger. Hirundinaria minor, Tab.
Nummularia major lutea, C. B. 1.
Crescit in campestribus ac lo-
herbosis. humidisque. Floret Majo-

OFFICIN. NAT.

Herba seu folia.

Vires. *Refrig. sicc. subastring. vulne-*
raria est. Usus precip. in Pulmonum ex-
ulceratione, venis ruptis, tussi siccata infar-
tum; in fluxu cuiuscunque generis, dia-
rhea, dysenteria, haemoptysis. Commen-
datur in Scorbuto, herniisque omnis ge-
neris.

PRÆPAR.

1. ▽ stillat. Ex herba collecta cum
floribus mense Majo.

CCXXXII. *Nymphaea.*

Nuphar, Nenuphar, Arab. ne-
nufar. Seblum/ Harzvurst/ Wasser-
lilgen.

Alba floribus albis major.
Est minor. minima.
Lutea, floribus luteis major.
minor.

Ex his præfertur quidem alba ea-
que major, quæ intelligenda quoties
Nymphaeæ simpliciter mentio fit.
Veruntamen nec negligenda est lu-
tea.

Alba dicitur Nenuphar album,
Brunf. Nymphaea alba, Brunf. *Math.*
Dod. Lon. Lob. Tab. Ger. Clus. hist. Nym-
phaea Candida, Trag. Fuchs. Nymphaea
maj. alba, Cast. C. B. 1.

Lutea usitator est quæ inscribitur
Nenuphar luteum, Brunf. Nymphaea
lutea,

ta, Trag. Matth. Fuchs. Dod. Lon. Ger. Olea sylv. seu Oleaster, Lob. Cast.
b. Cast. Tab. Ger. major, Clus. hist. Oleaster, Lon. Clus. hist. C. B. 2.
Nymphaea lutea major, C. B. 1. Crescit utraque in regionibus calidis, Italia, Hispania, &c. Gaudet locis siccis argillosis. Floret Junio. Fructus decerpuntur mense Novembris & Decembri.

OFFICIN. NAT.

Radix, Folia, Semen, Flores.
Vires. Radix & semen refriger. & sicc. V. 3. astring. Flores & folia refriger. & siccant. Singula sunt Usus praecep. ad fluxum alvi, ad pollutionem nocturnam, semina acrimonians, sanguinis astum & tenacitatem. Ex transsecu. crebro adhibentur folia & flores ad febres astus & usq. sanguinas sapientias (in lotionibus pedum, in impositione foliorum scil. lumbis, temporibus, plantis pedum).

P R E P A R .

1. Δ̄ stillat. Ex floribus albis.
2. Δ̄ stillat. Ex floribus luteis.
3. Syrupus Nymphae simpl. Ex infusione florum.
4. Syrupus de Nymphae compos. sive de Nenuphare. Vide Disp.
5. Conserva. Ex floribus albis.
6. Ol. Ex infusione florum.
7. Unguentum de Nymphae. Vide l. 2.

O.

CCXXXIII. Olea.

Olea, Olea. Oli. Sativa,
Dibaum, Delbaum, Sylvestris, olea-

Crescit utraque in regionibus calidis, Italia, Hispania, &c. Gaudet locis siccis argillosis. Floret Junio. Fructus decerpuntur mense Novembris & Decembri.

OFFICIN. NAT.

Folia, Fructus (sed conditi.)
Vires. Folia refriger. & exiccat. astring. Usus externus est praecep. in fluxu alvi, mensium, in herpetibus, & sim. Fructus immaturi siccant & astring. impensis sylvestres.

N. Exhibet istidem (tum olea, tum oleaster) lachrymans resinosa, resina Elemi non absimilem, sed haec minus in usuet.

P R E P A R .

1. Condit. olive. Condiuntur muria antequam plane maturuerint, per Hispan. & Galliam Narbonensem interdum etiam maturę & nigre.

Vires. Comestia initio pastus excitant appetitum, movent album, humentem

ventriculum exiccat ac confortant.

2. N. Rancida subvertunt ventriculum.
2. Oleum, (simpliciter ita dictum)
Exprimitur ex olivis maturis, diciturque oleum (simpliciter,) oleum commune olivarum, Baumöl.

Vires. Calfae. & humectat moderat. (N. venum calidius est recentis) ex cord. hist. Lon. Dod. Lob. Cam. Bellon. Olea sativa. Matth. Cord. in D. Cast. Tab. laxat (cum cerevisia calida assumptum) ariditatem pectoris corrigit, tormenter. Olea sativa, C. B. 1.

3.) ariditatem pectoris corrigit, tormenter.

Posterior, Olea sylv., Matth. Tab. na Ventris mitigat, urinarios meatus

Pppp. laxat.

laxat. Extrinsecus cereberrimi usus est in thias, ielero, obstructione Epatis, in clysteribus, tumoribus calidis, &c.

N. 1. Cum ∇ rapida assumptum movere vomitum.

N. 2. In patria mea V Westphalia usitatissimum est vulneratis quotidie exhibere oleum olivarum cum cerevisia calida, quo adeo largi utuntur, ut quoque sudor oleum redoleat.

4. Oleum omphacatum. Exprimitur ex olivis immaturis.

Vires. Refrigerat, siccet, astringit, adeoque multis compositionibus inservit.

CCXXXIV. Ononis.

"Avans, Diocor. "Ovav. G., Theophr. Hawhechel.

			purpur. (flor.) Hac
	Spinoso		usualior.
			lutea. (flor.)
Est			purpur.
	non spinosa		major.
		lutea	minor.
			luteo variegata.

Videatur. Resta bovis. Trag. Lon. Anonis seu Ononis, Matth. Tab. Anonis, Fuchs. Dod. Caff. Ononis, Cord. in D. Lob. Anonis. Ger. Anonis spinosa flore purpureo, C. B. I.

Crescit in Campestribus, dumetis, arvis, juxta vias. Floret Junio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix ac potissimum hujus Cor- tex.

Vires. Calf. & sicc. in prino. 3; absterg. ariet, discut. Usus pricip. in diuresi, li-

thiasi, ielero, obstructione Epatis, in carnosò ramice absumento. Hemorrhoidibus cactis, mariscisve discutiendis (sums aliquandiu bibutum.) Extrinseca in purredine oris ac dolore dentium (gar. garis.)

N. Antequam spinas protrudit conatur cum sale pro cibario.

P R A E P A R.

∇ stillat. Ex integra planta cum radicibus noyellis cruta.

CCXXXV. Origanum.

Origanum, Brunf. Orig. vulgare, Trag. Matth. Lon. Origanum sylvestre Dod. Cord. in D. Fuchs. Tab. Cam. Agri. origanum seu Onitis major. Lob. O. riganum Anglicum, Ger. Origanum sylv. Cunila Bubula Plini, C. B. I. German. Dostens/ Wolgeniust.

Crescit in locis Campestribus opacis. Floret Junio ac Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus seu Summitates.

Vires. Calf. & sicc. 3. aper. absterg. astring. Usus pricip. in obstructione Pulmonum, Epatis ac Uteri & hinc in tussi, asthmate, ielero, auget lac, seborrofa excrementa per sudorem expellit (ante balneum assumptum.) Extrinsecus usus venit crebriori, eoque in balneis uterinis, cephalicis, torinis corporis (contra scabiem.)

P R A E P A R.

1. ∇ stillat. Ex integra planta cum floribus.

2. Oleum stillat. Raro prostat.

3. \ominus ex cinere. Raro itidem paratur.

P.

CCXXXVI. Palma.

Deniz, Palma, *Trag.* *Matth.* *Dod.*
Alpin. *Cord.* in *D.* *Lob.* *Cast.* *Cam.* *Palma*
major, *Tab.* *Dactyliscum palma elat-*
te, *Matth.* *Palma elate*, *Cord.* in *D.*
Dod. *Caryotæ*, *Carotides*, *fructus pal-*
mæ dactyli, *Cast.* *Palmarum fructus*
sive dactyli, *Lob.* *Dod.* *Palma major*,
C. B. 1. *Dattelbaum oder Dactelbaum*

Crescit in *Judæa*, *Syria*, *Ægypto*,
Africa, & sim. locis calidis.

N. *Palmæ fæminæ non sine afferso-*
pateris vel siorum è palmis maribus pa-
rete afferit Alpinus.

OFFICIN. NAT.

Fruitus (officinis.) *Dactyli*, *Pal-*
mulæ. *Datteln.*

Eligendi magni flavi, parum ru-

gos, molles, pleni, Carnosi carne
 subdura ad nucleus candicante, ad
 corticem rubescente, & qui concus-
 si minus sonant, saepe vinoso. De-
 teriores sunt graciles, flacci, duri
 & excarnes.

Vires. *Dactylorum maturorum pul-*
pacas subaffrent, (immaturi astringunt
 fortiter) afferentem fauciun leniunt,
 satum in utero roborant, fluxus venoris
 sistunt, vitiis renum ac vesicae succur-
 runt. *Extrinsecus* convenient in cata-
 plasmatis astringentibus, & simil.

N. Concocti sunt difficiles, capiti dolo-
 rem inferunt, (imprimis exccatis) cras-
 sum ac melancholicum humores gene-
 rant.

PRÆPAR.

1. *Species seu Ele-*
ðuarium Diaphani-
con. Fernelii. Horum basis est
 Turbit. ac dia-
 grid. Vid. D. &
 2. *Diaphanicum* in solido, i. e. Tabel-
 lae El. diaphænic. Turbit, infra
 de purgant.

CCXXXVII. Papaver sa-

tivum.

Mijkav, *Papaver* (simpliciter.) A-
 rab *Thaxthax*, *Magfamen*/ *Delmagen*/
Delsamen/ *Mön.*
 { *Album*, quod tutius intra corpus adhi-
 betur.
 | *Nigrum*, quod non æquè tutum est.

Videatur prius; *papaver*, *Brunfels.*
Lon. *papaver sativum*, *Matth.* *Tab.*
papaver album, *Trag.* *Dod.* *papaver*
album sativum. *Lob.* *Cast.* *Ger.* *papaver*
sativum semine candido, *Fuchs.* *pa-*
paver hortense semine albo, *C. B. 1.*

Nigrum usitatus inscribitur Papa-
ver nigrum, *Brunf.* *Cast.* *Pap.* *sativum*
 2. *vulgo nigrum*, *Cord.* in *D.* *pap.* *sat.*
semine atro, *Fuchs.* *papav.* *hortense*
nigro semine, *sylv.* *Dioscoridi*, *ni-*
grum Plinio, *C. B. 2.*

Colitur in hortis. Floret media ze-
 state.

OFFICIN. NAT.

Flores, *Semen albi* & *nigri*. *Capita*
cum & *sine semine*.

Vires. *Refrig.* & *hum. 3.* (ali. 4.) *Vtus*
 præcip. in somno conciliando, in affectibus
 pectoris ac pulmonum & imprimis in infus-
 si, raucedine, phthisi. *Hinc* & in fluxu al-
 vi. *Extrinsecus* in dolore teniendo, so-

Pppp 2

mono

mno introducendo (capiti pedibusve adhibitum.)

PRÆPAR.

* 1. Succus inspissatus. Ex foliis.

N. De opio ac Meconio, que succi sunt papaverum exoticor. Vide sis infra.

2. Extractum. Ex floribus siccis eum ▽ papav.

N. Quercetanus in pharm. Ref. c. 25, parat hoc modo. 32, capit. papav. q. v. (cum flores expandere incipit, præstatque papaver quod flores fert rubicundos,) contunde ac digere in NB cum Hydromelite vinoso, vel Vino Canaria dies (12. 15.) ut liquor intensissime rubescat. Expressione fortiter ut omnis virtus gummosa & resinosa eliciatur. Abstrahit l. Δ (B) ad remanentiam gummosa & resinosa substantia, quam adhuc calentem si volles effunde in frigidam & subito coagulatur. Et hoc, ait, est verum probatum que opium ac nullo modo sophisticum (intellige Germanicum,) quod loco opii exerciti adhiberi potest, de quo classo sequenti.

3. Aqua. Ex floribus vel capitibus florentibus.

4. Syrup. simpl. Ex decoct. capit. papav. utr. c. sem. an. & penidio. Vide Dispens.

5. Compos. Fit cum aliis pectoralibus. Vide Disp.

6. Electuar. 1. Diacodium simpl. Ex Decoct. capit. papav. albi & melle, (vel) saccharo, vel sapo cum Glyzirrhiza...

7. 2. Diacodium Montani, seu Syrupus de Siliquis. Ex decoct. cap. papav. alb. siliquis. Rad. Althe & Glyzirrhiza, cum saccharo canca & penidio.

8. 3. Diacodium Actuanum. Hoc ex astringentibus.

9. 4. Diacodium insolido, i.e. Rotulae ex Emulsione & saccharo. Vide Disp.

10. Lohoch. Vid. Disp.

11. Oleum. Ex semine exprimitur.

CCXXXVIII. Papaver Erraticum.

Μύκων πόιας, Ποίας, Papaver fluidum. Papaver rubrum, Klapperrose / Kornrose / Feldmagsamen / Grindma gen.

Est $\{\$ majus. Hoc officinarum est. $\}$ minus. Inusitatum.

Dicitur papaver Erraticum, Marsh. Cord. in D. Lon. Dod. Cist. Tab. Papaver Erraticum primum, Fuchs. papaver Rhæas, Lob. Ger. papaver Rhæas sive flore caduco puniceo, Lob. 10. papaver Erraticum majus, C. B. 10. inter spec. papaveris.

Crescit in arvis juxta vias ac inter segetes. Floret Majo, Junio.

OFFICIN. NAT.

Flores.

Vires. Refrigerat valide, somnum conciliat, dolorem sedat. Vsus precip. infreibus, pleuresi (cui specificè prodest,) angina, aliisque morbis (imprimis pecto-

ris)

C L A S S I S I.

117

u) refrigeratione opus habentibus. Exdest in pectoris mucilagine & hinc intus, in rembus extergendis & hunc in hemorrhagiam narum sistere conantur, quam vim & radici adscribunt.
N. Galenus semen multo frigidius esse cit, quam sem. papaveris sativum, unde & verum ejus usum interdicit.

refrigeratione opus habentibus. Exdest in pectoris mucilagine & hinc intus, in rembus extergendis & hunc in hemorrhagiam narum sistere conantur, quam vim & radici adscribunt.
N. Galenus semen multo frigidius esse cit, quam sem. papaveris sativum, unde & verum ejus usum interdicit.

P R E P A R .

1. ▽ stillat. Ex floribus.
2. Syrup. Ex infusione florum tri-

PREPAR.
▽ stillat. Ex integra herba mense Julio collecta.

3. Conserv. Ex floribus.

CCXL. Herba Paris.

4. Extractum. Cum propria aqua unita Spir. ♀ris. Quercet. Ph. Reft.

5. Acetum. Ex floribus.

CCXXXIX. Parietaria.

Ελένη Parietaria, Urceolaris, vittaria, herba muralis Tag vnd Nacht/
S. Peterskraut/Glasstraut.

Major vulgaris, Hec officinar.

Minor, Trag.

Dicitur Parietaria, Brunf. Cord. hisp., Dod. Tab. Ger. Parietaria vulgaris & major. Trag. Helxine, Matth. Fuchs. Lon. Cast. Cam. Helxine altera, Cord. in D. Perdicium, Lob. Pariet. officinatum & Dioscoridis, C. B. t.

Crescit juxta sepes, muros ac patentes. Floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. Refrig. & humect. parum, mollit, maturat, exterg. subastrig. Vires internus licet rarus sit, tamen pro-

Herba paris, Matth. Dod. Cast. Ger. Paris herba, Lon. Cam. Aconitum pardalianches. Fuchs. Aconitum sive pardalianches monococcon, Cord. in D. Solanum tetraphyllum. Lob. Solanum quadrifolium baeciferum seu I. C. B. Aconitum salutiferum, Tab. Uva versa, Uva vulpina, Einbeer/Wolfsbeer.

Crescit in sylvis opacis. Floret Aprili & Majo.

OFFICIN. NAT.

Baccæ, raro Folia.

Vires. Bacca ac folia refreg. & sicc. Vires baccarum internus est alexipharmacus in peste, venenatis morbis, venenisque assumptis. (E.g. Arsenico.) Extrinsecus foliorum usus est in bubonibus pestilentialibus, aliusque calidis tumoribus, in paronychia, in inveteratis nictibus.

P R E P A R .

Pulvis Saxonicus. V. Disp. Aug.

CCXL. *Pastinaca domestica.*

Pastinaca est tum { *Sylvestris* minus
Latifolia [Elaphoboscum] { *Sativa* *usuales.*
Tenuifol. { *Sativa seu domestica. Hujus loci.*
Sylvestris. Hac loci sequentis.

lutea. Carota lutea. gelbe Mohren/gelbe Pastenach/gelbe Ruben.
Estque Past. alba. Carota alba, weisse Pastenach/weisse Ruben.
sativa rubra. Carota (simpliciter,) rothe Ruben.

Videatur *Pastinaca sativa*, 1. & 2.
Fuchs. I. (& Elaphoboscum.) Tab.
Lon. Sativa Diosc. Lob. Cord. in D. te-
nufolia (& latifol.) sativa, Dod. Ger.
Pastin. 3. Daucus staphilinus altilis
& hortensis vulgo Carota, Cam. hort.
Carota ex albo flavescens, (& pasti-
naca domest.) Cast. nostra lutea. Cam.
Staphylinus 1. & 2. Trag. Staphyl. sa-
tivus & Daucus domesticus, Galeno.
Sifer alterum, Matth. Tab. Pastin. te-
nufolia sativa radice lutea vel alba,
C. B. 5.

De rubra vid. Pastinaca sativa. 2.
Fuchs. sat. rubens, Dod. Tab. atrorubens, Lob. Carota, Matth. radice ru-
bra, Cast. vulgaris, Lob. Staphyl. 3.
Trag.

OFFICIN. NAT.
Semen, raro Radix & Herba.
Vires. Eisdem pradita est virtutibus

quibus Daucus Creticus, cuius quoque
loco, in compositionibus adhiberi commo-
de potest. Semen calfacit & sicc. 3.
radix paulo imbecillius, herba adhuc mi-
nus; aten. aperit. Usus precipui in tussi,
pleurisi, stranguria, reffrat Epar, Lienens
ureteres, ceter menses & molas, sedat ma-
tricis suffocationes, stimulat Venerem.

Dosis seminis 3j.
N. Raro planta hec in officinas offeritur,
Extrinsecus convenit radix pessariis,
exiccat herba catarrhos (in lotionibus

CCXLII. *Pastinaca syl-*
vestris.

Pastinaca tenuifolia sylv. Diosco-
ridis, vel Daucus officinarum, C.B. 1.
Daucus agrestis Galen. Dauc. vulga-
ris, Clus. b. Pastinaca erratica Plinio,
Fuchs. Cord. in D. Tab. Staphylinus
sylv. Trag. Pastin. sylv. Matth. Lon.
Cast. sylv. tenuisolia, Dod. Ger. sylv.
genuina Dioscor. Lob. Pastinaca 4.
Cam. Germ. Vogelstet.

Crescit pallid locis campestribus
siccis & arenosis. Floret Julio & Au-
gusto.

OFFICIN. NAT.

Semen, raro Radix & Herba,
Vires. Eisdem pradita est virtutibus
quibus Daucus Creticus, cuius quoque
loco, in compositionibus adhiberi commo-
de potest. Semen calfacit & sicc. 3.
radix paulo imbecillius, herba adhuc mi-
nus; aten. aperit. Usus precipui in tussi,
pleurisi, stranguria, reffrat Epar, Lienens
ureteres, ceter menses & molas, sedat ma-
tricis suffocationes, stimulat Venerem.
Extrinsecus convenit radix pessariis,
exiccat herba catarrhos (in lotionibus

(capitis) parturientium partum promovet
(insuffitu.)

PRÆPAR.

1. Confect. sem. sed rato.
2. ∇ stillat. Ex tota herba cum floribus ac radicibus Julio collecta.
3. Ol. stillat. Ex semine.

CCXLIII. Persfoliata.

Persfoliata vulgatissima seu arvensis, C.B. i., persfoliata, Brunf. Matth. Fuchs. Dod. Cord. in D. Lon. Tab. major, Trag. persfoliatum vulgare flor. luteo, folio umbilicato, Lob. persfoliatum vulgaris. Ger. Germ. Durchwachs/ Bruchwurz.

Crescit in locis sabulosis. Floret Junio.

OFFICIN. NAT.

Folia & Semen.

Vires. Calf. & sicc. (amari saporis) vulneraria est. Usus precipui in vulneribus recentibus, Enterocelis (in primis umbilici) tumidis artubus, strumis, sive intrinsecus sive extrinsecus adhibere volupte sit.

PRÆPAR.

∇ stillat. Ex integra herba florente.

CCXLIV. Malus Persica,

Persicus. Brunf. persica, Fuchs. Cam. persica malus, Lob. Tab. Ger. malus persica. Dod. persica arbor & ejus i. genus, Trag. persica molli carne & vulgaris viridis & alba, C.B. i. persicus alba & popula i., Lon. persica viridia & alba, Matth. Cast. German. Persichbaum.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores, Nuclei, Fructus, sed raro, quippe hi facile putrescunt.

Vires. Fructus (mala persica Arab. Sanch.) refrig. & humect. 2. nutrimenti sunt pauci facileque putrescunt. Verum initio pastus laxant alvum, Exiccata constipant laudanurque in fluxu alvi, &c.

Flores, Folia ac Nuclei, calfac. & sicc. absterg. Iusus precip. (florum) in lumbricis infantum, in alvi laxatione, mesenterii obstruktione, seris purgatione, & sim. (Nucleorū) in diureticis ac lithontripticis, in obstruktione Epatis, ardore Stomachi. Extrinsecus adhibentur cerebro in Emulsionibus dolori capitis ducatis, &c.

PRÆPAR.

1. Condit. fructus, subtrahitur sc. exterior cuticula, hinc conduntur, l.a.

N. Apiora ad conditum censentur minor a quam præcocio.

2. ∇ . Ex floribus.

N. Alvum infantum lubricam reddit, lumbricosque educit.

3. ∇ diuretica. Videl 2. c. 38. ∇ diuretica ex nucleis.

4. Syrup. de floribus persicor. Fit ex iteratis infusionibus, ut syr. ex infusione violarum.

Vires. Bilem ac serosos humores edicit, mesenterium referat, vermes enecat. Dosis ad 3ij.

5. Conserva florum Persicor. Fit ex pressione.

Vires. Sedat aurium hemorrhoidum dolores ac tumores, colicos juvat (assumptionem.)

CCXLV.

CCXLV. Persicaria.

- Persica-
ria est
C.B.
- 1. mitis maculosa & non
mac.
 - 2. urens, hydropiper. *Hoc
officinale.*
 - 3. angustifolia.
 - 4. minor, pulicaria pumila.

Dicitur *vōponīmūs*, Hydropiper,
Fuchs. Dod. Matth. Cord. in D. Cam. Cast.
Ger. persicaria 1. Trag. Tab. Mas. Lon.
malcula, Brunf. Pers. urens. Lob. aliis
pulicaria. Germ. Glöhlraut/ Wasser-
pfeffer/ Würtztraube.

Crescit locis uidis ac palustribus.
Floret Julio & Augusto.

OFFICIN. NAT.

Hydropiperis Folia.

Vices. Calfac. & sicc. Usus precipui
extrinsecus in vulneribus, tumoribus in-
duratis, ulcersibus in veteratis (in cata-
plasm.)

N. 1. Persicaria mitis habetur frigi-
da, sed officinalis inusitata est, ut & species
religne.

N. 2. Paracelsus in *Hydropiperis de-*
scriptione admodum prolixus est.

N. 3. Sunt qui hāc herba ad transplan-
tationem morborum, prasertim incanta-
tione introductorum utuntur.

CCXLVI. Petasites.

πετασίτης. Pestilenzwurk / Negen-
grafft/
Major, mas flore luteo. Hac usualis
est.

Minor, foemina flore albo.
Dicitur Petasites, Trag. Fuchs. Dod.

Cord. Lob. Lon. Tab. Ger. mas, Cam. ma-
jor, Matth. Cast. major & vulgaris.
C.B. i.

Crescit in locis humidis. Floret
initio veris.

OFFICIN. NAT.

Radix que gummosa est.

Vires. Calf. & sicc. 2. part. est tenui
amaris saporis: atten. aper. sudorifica est
ac alexipharmacum in peste, in lipothymia
uterina, morbis pectoris, à mucilagine
Praeaurundis. E.g. tussi, asthmate. Ex-
trinsecus commendatur ad bubones &
ulcera maligna.

N. Substitutu potest costo, quippe viri-
bus eiusdem equipollere compertum est.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex Radicibus, vel ex tota h.
2. Oleum stillat.
3. Extractum.

CCXLVII. Petroselinum.

Apium hortense seu petroselinum
vulgare, C. B. i. Petrosel. Trag. Brunf.
Cord. vulgare seu nativ. Lob. hortense,
Matth. Lob. Dod. Cast. Ger. sativum,
Tab. Apium selinum Diosc. Petrose-
linum, perfoliatum oreoselinum, Fuchs.
Arab. Karphi, Peterlin / Petersilz/
Garten Eppich.

N. Petroselinum verum seu veterum
est petros. Macedonicum (quod sequi-
tur.)

Gaudet solo humido, colitur in
hortis. Floret Junio, Julio & Aug.

OFFICIN. NAT.

Radix, (colligitur vere.) Semen,
(colligitur August.) & Folia.

Vires,

Vires. Calf. & sicc. in princip. 2. at-
ten. aper. exterg. diuretica sunt, Epatis-
ta, &c., Vsus præcip. in obstruzione Pul-
monum Epatis, Lienis, Renum ac Vesica,
& hinc in tussi, Itero, Cachexia, calculo,
sabulo, mensibus obstructi, asthmate, &c.
Extrinsecus resolvunt humores calidos
imprimis oculorum fugillationes) impe-
dunt capillorum casum (cum Abrotan)
imminuent lac (mammis imposita) adeo-
que mulierculis nostratibus usui sunt in
ablatione infantum.

N. Forest. l. 16. 6. commendat ad tuf-
fum puerorum. &c. Succ. Petr. 3. Latt.
mulebr. 3j. Cumin. 3j. M. darepide.

PRÆPAR.

▽ stillat. Ex integra planta cum
radice, coll. initio veris.

CCXLVIII. Petroselinum
Montanum.

*Πετροσέλινον, Dod. Lob. Clus. in D.
l. 1. Tab. Apium montanum, Cast. fol-
lio ampliore, C.B. 6. Elaphoselinum,
polychreston, Cord. Bergpeterlein/
Bergeppich / Hirschpeterlein/ wilde Pe-
terlein.

Crescit in locis montanis, sabulo-
lis ut & in hortis.

OFFICIN. NAT.

Radix atque Semen.

*Vires. Calf. & sicc. 3. est alexiphar-
macum, sudoriferum, diureticum, discu-
tiens. Vsus præcip. in calculo Renum &
vesica, in Pestie (sudorem elicendo) in
morbis & flatibus, in stranguria.

CXLIX. Petroselinum Ma-
cedonicum.

Πετροσέλινον Macedonicum, Matth.
Lob. Cast. Dod. Tab. alias Apium saxa-
tile, Peterlein / Steineppich / Steinpe-
terlein.

Colitur apud nos in hortis, Gau-
det solo sabulo ac saxo.

OFFICIN. NAT.

Semen raro Radix.

Vires. Calfat. sicc. (3.) absterg. at-
ten. aper. alexipharmacum est, unde &
Theriaca compositionem ingreditur. Vsus
præcip. in urina ac mensibus ciendis, in
reliquis cum viribus petroselinorum spe-
ciebus adscriptis convenit.

CCL. Peucedanum.

Πεύκεδανος, peucedanum, Trag.
Fuchs. Dod. Cord. in D. Lob. Lon. Ger.
Tab. 1. Cam. Matth. Cast. peucedanum,
C.B. 1. & 2. aliis Fæniculum porci-
num. German. Haarstrang / Säwfen-
kel / Schwelbwurz / Himmelgall.

Crescit in montibus opacis. Coli-
tur & in hortis: Floret Julio.

N. 1. C. B. duplex facie Peucedanum
alterum Italicum, alterum Germanicum:
Verum enim vero promiscue in usum ac-
cessiri poterunt.

N. 2. Radicem Peucedani officinis
usualem, non esse legitimam. Vid. ap.
Matth. & Castor.

OFFICIN. NAT.

Radix colligenda vere Autum-
nove.

N. Radix impregnata est succo refi-
QQQ noſo,

nos, qui tamen in usum medicum non-dum venit. licet alias magnificat.

Vires. Calf. & sicc. 3. aper. atten. expellorat, mucilaginem tartaream bilemque educit. Usus præcip. in affectibus pectoris, tussi, inflationibus (so die lung in den Hals steiget) & sim. in obstruct. Epatis, Lienis, Renum, ciet urinam, calulum atterit & expellat. Extrinsecus in Hemicerania, aliisque generibus cephalalgia & catarrhis orium ducentibus, in tumoribus renitentibus, ulceribus inveteratis mundificans, promovet capillorum proventum, &c.

PRÆPAR.

1. Sal. Iquæ raro pro-
2. Oleum stillat. Sstant officinalia. Phu, vide Valeriana.

CCL. Pimpinella, Bipennella.

Tεγγοσέλινον, Bibinella, Bimpinella, Bibernell, Bibinell, Steinpeterlein, Docks Peterlein.

Bibi-
saxifraga
nella
sanguisorba, Italica, Vido suo
loco.

Major est Pimpinella saxifraga major candida, C. B. i. Pimpinella, Cord. Lon. Trag. Fuchs. Lob. Caff. pimp. saxifraga, Matth. Cam. Pimp. Saxifraga major, Dod. Tragofelinum majus, Tab.

N. 1. Hujus radici adnascerit quibusdam in locis granum rubrum, quo mun-

tur Tinctoris ad colorem Carmesinum, unde sunt qui pro coco habent.

Minor, est pimpin. minor, C. B. minor, Fuchs. pimp. saxifrag. minor, Cam. Tragofelinum petræum, Tab. saxifrag. parva, Dod.

N. 2. Hac prestantissima est, petrosemi Macedonici loco compositiones ingredi potest.

Gaudent solo pingui sed in culto: Florent Julio, August.

OFFICIN. NAT.

Radix, Folia, Semen.

Vires. Calf. & sicc. (major in princ. 3, minor. compl. gr. 3.) atten. aper. absterg. sudorifica est, lithontriptica vulneraria, &c. saporis acris. Usus præcip. in praevendis ac curandis venenis ac contagiosis morbis, in referandis obstructionibus hepatis, Renum, Pulmonum, mensium. In arena, calculo ac stranguria, in colicis doloribus, tussi, asthmate, peripneumonia: in cruditate ac imbecillitate ventriculi: in lue venerea: Antidotus item est argenti vivi. Exsiccus valet: in maculis faciei abstergendis: in odontalgia: auget lac, maturat bubones, cancerosque tumores, mundificat ac consolidat vulnera tam recentia quam inveterata.

PRÆPAR.

1. Condit. Ex Radice.
2. Confecit. Ex Radice vel ex semine.
3. Conserva. Ex semine.
4. ∇ stillat. Ex radice ac integra herba florente Junio mense collecta.

5. Ole-

CLASSE I.

123

5. Oleum stillat. Ex tota planta cum Radice... cerant, rursum exiccant atque hinc oleum exprimere conantur.

N. Sunt qui in vino rubello semen ma-

6. Sal. Ex Cinere...

CCLII. Pinaster seu pinus sylvestris.

Sativa. Vide loco sequenti.

Pinus	{ Fructifera.	} promiscue usuales.
Sylvestr.	{ montana	
	{ maritima major & minor, &c.	

Videatur Pinus sylv. Brunf. Trag. Lob. Matth. Cast. Dod. Tab. &c.

OFFICIN. NAT.

Cortex, Folia, Nuces, Resina.

Vires. Cortex & folia refreg. & sicc. affringunt, adeoque usus præcip. (externi) in dysenteria, fluore mensium (infusendo.)

PRÆPAR.

▽ still. Ex conis viridibus.

Vires. Rugas facies delet & mammae admodum in virginibus exuberantes cobinet (imposita cum linteolis.)

CCLIII. Pinus & Pineæ.

Pītus, Pinus. Brunf. Trag. Dod. Cord. D. Len. Cast. pinus domestica, Matthiol. Tab. pinus sativa, Ger. pinus vulgarissima, Lob. pinus Italica, Cam. pinus sativa, C.B. 1. Arab. Sonabar. Gish. unbaum/ Harzbaum/ Kinholz/ Gorenholz.

OFFICIN. NAT.

Nuces Pineæ, Cortex & Folia.

Vires. Nuces Pineæ (stroboli, Coni vocati & conaria veteribus) caliditate temperata sunt & humide, maturant, levant, agglutinant, resolvunt, impinguant, adeoque nucleorum usus præcipuus est

Crescit rotundum in Malavar ac finitimiis Insulis Javæ, Sunda, &c.

Qqqq 2 fructus.

CCLIV. Piper.

Néwēi, Arab. Fulfel, Filfel, Pſef-

fer.

Rotundum,	{ Album : hoc omnium prestantissimum.
	{ Nigrum : succedit albo.
Longum. Ma-	{ Orientale minus, cropiciper { Tab. hoc usuale.
	{ Occidentale ma-
	jus, Tab.

Album, dicitur piper album, Matth. Lob. Frag. Clus. Cast. Tab. piper rotundum album, Cord. hist. piper rotundum album, C.B. 2.

Nigrum, Dicitur piper rotundum nigrum, Matth. Cast. Frag. Clus. Tab. Cord. hist. C.B. 1.

fructusque est plantæ cūjusdam quæ arboribus instar convolvuli circumducitur.

Elegendum recens, ponderosam plenum, acre non cariolum.

Vires. Calf. & sicc. 3. atten aper. resol. Usus precip. in frigiditate ac cruditate ventriculi, colicis doloribus (præstat album) in usus imbecillitate (quia flatus discentit.) Extrinsecus in. populi legmati: spissis, gargarismis, sternutatoris, sedat odontalgiam, columellam tumidam immunit, nervorum effectus frigidos juvat.

N. 1. Vis piperis volatile valde est. Visitentur ergo preparationes in quibus volatile evanescent, e. g. Extraktiones preparationes.

N. 2. Vulgaris piper longum in paroxysmis febrium exhibere solet, id quod non nisi in principio locum habere potest.

PRÆPAR.

1. Spec. diatris piperon. V. D.
2. Tragea seu species fortes. V. l. 2.

3. Oleum piperinum stillat. Fit ex nigro, ad modum, quo ex reliquis aromatibus.

N. Piper parvissimè oleum reddit (sc. 10. gr. dat. 3ij. circiter) ideoque ▽ destillata aliquoties super remanentiam seu capuis mortuum refundida erit.

Vires. Admodum penetrabile est, flatus discentit, paroxysmum tertiane precatver, si hor. 2. ante paroxysmum exhibetur, purgatio ramentum corpore.

Dosis gr. ij. iiij. iiiij. &c.

4. Ol. de piperibus. V. D.

CCLV. Pistacia.

Pistacia, Pistacia, Matth. Cord. Lox. Dod. Lob. Cast. Cam. Tab. Ger. Terebinthus Indica Theophrasti, Lob. C.B. t. Arbor est Indicæ Terebintho simili.

Nascitur in Persia, Arabia, Syria, India. Quin & Italiæ indigena fâda est.

OFFICIN. NAT.

Fructus (Pistacia, phistacia, Bixia, Fisticci, Pimprennistein.) Sunt nuclei duplice vestiti putamine, primò exteriore coriaceo. hinc lapideo, quod nucleus proxime continet membranula rubella circumdata.

Elegendi nuclei recentes, ponderosi, extrinsecus albidi, intrinsecus virides, non rancidi, in apice aliquantulum parentes.

Vires. Calf. 2. hum. 1. atten aper. Usus precip. in mucilagine pulmon. obstruct. Epatis, roborant stomachum, arcunt naufragium ac vomitum, excitant appetitum, bonum suppeditant nutrimentum.

PRÆPAR.

Oleum exprimitur ex nucleis. Pistilochia. vide Fumaria bulbosa.

CCLVI. Plantago.

Agróγλωσσος, Wegerich. Species plantag. usualiores sunt tres.

1. Dicitur plantago latifol. sinuata. C.B. 2. rubra, Trag. Brunf. major & 1. Lon. major, Matth. Fuchs. Dod. Cast. Tab. Cam. latifolia, Cord. latifol. levis, Lob.

z. Plan-

C L A S S I S I.

125

2. *Plantago latifolia incana*, C. B. Lob. Dod. Tab. Ger. *pœonia folio nigricante splendido*, C. B. 1. *Fœmina foli minor* *Dioscoridis*, *Tab. major nuncupatur pœonia*, *Trag. Lon. pœnor. incana*, *Lob. Plantago media*, *Fuchs. fœmina*, *Brunf. Fuchs. Cord. in D. Lob. Cam. pœonia fœmina altera*, *Dod. Dod.*

3. *Plantago angustifolia major*, C. B. 1. *plant. minor*, *Fuchs. Dod. Lon. pœonia vulgaris fœmina*, *Clus. hist. media*, *Cast. plantago lanceolata*, *C. B. 2. pœonia communis vel fœmina*,

Trag. Tab. plantago longa, *Matth. plant. quinquenervia*, *Lob. Cœlent locis herboris*, Florent Majo & Junio.

OFFICIN. NAT.

Semen, Folia, Radix.

Vires. *Refrigerant & sicc.* 2. *absterg.* *intrass. epatica sunt ac vulnerariae*. *Uſus precip. in fluxionibus cuiuscunque generis*. *E.g. alvi, expunctione sanguinolenta, gonorrhœa, mictione involuntaria in sex adhaerent. mensum profluvio, in febribus, & sim.* *Exirrificus in mundificandis consolidantis vulneribus ac ulceribus inveteratis.*

PRÆPAR.

1. *Succus infusans. Extractus ex foliis.*
2. ∇ *stillat. Ex herb. integra.*
3. *Syrupus de succo.*

CCLVII. Pœonia.

Pœonia. Arab. Feonia. Pœonien/ Benigrosen/ Pfingstrosen/ Gichtrosen/ Königblum

Mas, C. B. 1. *Hec præpollet.* Flor. simpl. C. B. 2. &c. Fœmina flor. pleno, C. B. 12. &c.

Mas dicitur: Pœonia nobilior vel Trag. pœnia mas, Matth. Cord. in D.

OFFICIN. NAT.

*Radix, Semen seu grana, Flores.**Radix effodienda est vere, (de-*

crescente (3. & ante novilunium.)

Alii effodiunt (existente in) die-

que ac hora solaribus, (decrecen-

te. Flores colligendi sunt Majo. Se-

men Augusto.

N. Pœonia flore multiplici raro semen

product.

Vires. Calf. & sicc. 2. saporis subdu-

cis ac subacris, seu amari, subastrigit.

Uſus precip. in affectibus Cephalicis,

Epilepsia, incubo, &c. Uterinis, menſi-

bus obſtructis lochis purgandis, dolore qd;

poſt partum mitigando. Epatis obſtru-

Qqqq 3. E. onte.

Hione. Extrinsecus suspenduntur grana
ac radix de collo pro arcenda Epilepsia.

P R A E P A R.

1. ∇ . Ex floribus additaque, si
placet radice.

2. Syr. Ex infusione florum.

3. Extract. Ex floribus exiccatis.

4. Conserv. Ex floribus.

5. \ominus . Ex incinerata integra
planta,

6. Fecula. Ex radice, l.a.

7. Oleum stillat. Ex granis elicetur
cum. ∇ fermentat. l. comm.

CCLVIII. Polygonum.

Μαյός, varii generis est
ē quibus usuale latifolium,
C. B. t.

Πολύγωνος Minus, variorum itidem
generum, qua cuncta
minus ususalia sunt.

Dicitur centumnodia, Lob. Brunf.
polyg. mas, Matth. Fuchs. Dod. Cord.
Castr. Trag. vulgare, Cam. majus, Lon.
Tab. German. Weggras / Wegdrift/
Demngras / Blustraut.

Crescit locis incultis, aridis ac jux-
ta vias. Floret integra ferè aestate.

O F F I C I N . N A T .

Herba.

Vires. Refrig. 2. (al. in princ. 3.)
sec. astring. vulneraria est. Usus pre-
cip. in sistendis fluxibus quibuscunque,
diarrhoea, dysenter. Fluxu uter, vomitu.
Hemorrhagia narum. Extrinsec. pro-
dest vulneribus, ulceribus, inflamma-
tionibus oculorum, mamme tumori-
bus, &c.

P R A E P A R.

∇ still. Ex herba collecta in prin-
cipio Augusti.

CCLIX. Polygonatum.

Latifolium, varii generis ē qui-
bus usuale vulgare, C.B.L.
Est Angustifolium, varii generis,
qua minus ususalia.

Dicitur Sigillum Salomonis, lati-
folium, Trag. polygonatum, Matth.
Castr. vulgare, Cam. latifolium, Fuchs.
Dod. Lob. Tab. majus, Lon. German,
Weißwurz.

Crescit in sylvis & collibus. Flo-
ret Majo.

O F F I C I N . N A T .

Radix: raro Folia, raro Baccæ.
Vires. Temperamenti est mixti, sub-
astr. exterg. saporis est subamari ac sub-
acris. Usus internus est in fluore albo mu-
ller. Baccæ piritum mucilaginosum per
vomitum ac secessum educunt. (Dos. n.
14.15.) Idem dicitur & de radice (5.)
ac de foliis. Extrinsecus faciei maculas
abstergit, cutim dealbat, resolvit fugilla-
tiones ac tumores renitentes, lotione fu-
gat lenticulos capitum, scabiemque infan-
tum exiccat, cicatrices maculasque mor-
billor. emendat, &c.

P R A E P A R.

∇ . Ex radice cum foliis ac flori-
bus.

CCLX. Pomus,
Μηλεα, Malus. Apffelbaum.

Poma

C L A S S I S I

127

Poma sunt
 Domestica {
 facida,
 dulcia,
 subacida,
 Sylvetria.

Vires. Acida sunt natura frigidioris & astringentis. Verum cum buyro colla cibum febricitantibus præbent commodum.

Dulcia. Sunt natura calidioris ac laxantis.

Subacida seu vinosæ, naturæ sunt mixtae, convenientia que Venriculo & Cordi.

Sylvetria. Astringunt.

Extrinsecus (dulcia sub cinere collata) sedant dolorem oculorum, pleuritidis (cum myrra imposta.)

P R A E P A R.

1. Succus fermentatus, seu vinum pomorum, pomaceum.

N. Vulgatissimum est in Normannia Gallia provincia, adeo ut non modo poma loco habeant, sed & ex eodem ▽ in via destillent, & acetum conficiant, quæ vel cum Spiritu ac aceto ex vino, certaveridentur.

2. Syrupus de pomis simpl. Ex succis pomorum, dulcium ac vinosorum.

Vires. Succurrunt affectibus cordis, sincopæ, palpitat, ac aliis ab atrabili oritur, Ventriculo gratus est, sed at suum, fibribus auxiliatur.

3. Syrup. de Pomis Regis Saborum. V.D. & infra de Sena.

4. Extract. seu succus inspissatus pomorum dulcium fragrant.

5. Extract. e radice arboris fru-

ctus acidos ferentis, fit I. a. cum ▽ ex pomis propriis destillata.

Vires. Summum est medicamen, contra omnia ventris profluvia, dysenteriam, lienteriam, diarrhaem, fluxum epaticum. Quercet. P. R. c. 26.

CCL XI. Populus.

alba latifolia, weiß Pappelbaum/
 Aspen.
 Est { nigra, schwarz Pappelbaum, Hoc
 usus.

Alba dicitur, Pop. alba, Matth.
 Dod. Cord. in D. Lob. Cast. Tab. Ger. Po-
 puli albae alia species, Trag. C. B. 1.

Nigra dicitur: Populus alba, Trag.
 Lon. populus nigra, Matth. Dod. Cord.
 in D. Lob. Cast. Tab. Ger. C. B. 3.

Cortex. Pop. albæ, sed raro. Oculi.
 Pop. nigrae.

Vires. Ut ræque naturæ est mixtae, (sed humido siccæ) caterum ad frigiditatem inclinantis, abstergitque. Cortex pop. albæ precipue adhibetur in dolore sciatico intus & extra, in stranguria in ambustis. Oculi seu gemma (αγριμος) pop. nigræ adhiberi solent à sexu muliebri ad capitulos ornandos & promovendos, profundū idem ad dolores sedandos.

N. 1. Est & Gummi pop. nigra, quod calfac. 2. sed minus id usuale.

N. 2. Succus in foraminibus populis fluens Verrucas ac impetigines curare creditur.

P R A E P A R.

1. Oleum populinum. Ex oculis pop. nigr. (primo vere collectis) & oleo veteri. Vide Disp.

N. Alij

N. Alii addunt quoque vinum & co-
quunt ad hujus consumptionem.

2. Unguentum populeon. V. D.

Vires. Refrigerat, somnum conciliat.

CCLXII. Porrum.

Περιον.	Dome-	capitatum, Aesch.
	sticum	lauch.
	lauch	lauch.
		sectile, Schnitt- lauch.
		Usuale sylvestre.

Dicitur Porrum, Brunf. Cord. in D.
Dod. Cast. Tab. porrum commune,
Math. vulgare, Lob. porrum capita-
tum, Fuchs. por. capitatum vulgare,
Cam. porrum commune capitatum,
C. B. I.

N. Capitatum & sectile non differunt
genere, sed solum cultura. Sectile enim di-
citur quod detondetur ad culinares usus:
capitatum, quod sine detonsione linquitur
& autumno transplantatur, ut capitatum
fiat.

Gaudet solo pingui. Seritur Mar-
tio & Aprilii.

OFFICIN. NAT.

Radix, Herba, Semen,

Vires. Porrum califacit insigniter sc-
catque, atten. aper, incidit, resolvit. Usus
prae. in serpentum morsibus & ustionis-
bus, mucilagine pulmonum. Extrinsecus
in aurum tinniu ac suppurationibus, in
venis hemorrhoidum tumidis ac dolenti-
bus. &c. Semen urinam ciet.

N. Frequens ejus usus, somnos turbu-
lentos inducit, visuque officit.

CCLXIII. Portulaca.

Ανδεράχη, Arab. Backaleancha,

Porcellana, Burgel, Vorzel, Genzeli.

Latifolia sativa. Hec preferitur.

Angustifolia sylvestris.

Inscribitur Portulaca, Lon. Cord.

hortensis, Trag. Fuchs. Dod. domestica,

Math. Lob. Cast. Tab. Ger. major, Cam.

Portulaca latifolia seu sativa. C. B. I.

Floret Junio: Crescit locis arenos-
is & fabulosis.

OFFICIN. NAT.

Folia, Semen.

Vires. Refrig. 3. sicc. 2. adstring. pauci-
nutrimenti est, lumbicos fugat & ex-
pellit. Usus precip. in mitigando fervore
bilis, & hinc in febribus putridis ac ma-
lignis, ardore urinae, ut & in scorbuto;
apprimè succurrat febricitantium astuti
(folia recentia applicata Iecori, Reni-
bus, &c.)

PRÆPAR.

1. Succus insipissatus.

2. Διstillat. Ex herba.

3. Syrupus simpl. Ex succo.

4. Compos. Vide Disp.

N. Solet & condiri ad modum que
Cappares condiuntur.

5. Conserva. ex foliis.

CCLXIV. Primula veris.

Φλοεὺς. Herba Paralysis, Cast.
Brunf. vulgaris, Trag. primula veris,
Math. Tab. major. fl. luteis odoratis,
Dod. primula pratensis, Lob. verba-
sculum odoratum, Fuchs. Arthriticum,
Gesu. simplex luteo flore, Cam.
verbasculum pratense odoratum.,
C. B. I.

C.B. Germ. Schlüsselblumen / Hinc schlüssel / S. Petersschlüssel / weiss
Blütenen.
Crescit in campestribus ac sylvis.
Floret April.

OFFICIN. NAT.

Flores ac Folia, *urinaria* non
Vires. Calfac. leniter, siccata fortius,
saporis est subacris ac subamara suba-
string. Anodyna est. Usus precipian affect.
capitis Applexia, Paralyssi. In articulo-
m doloribus. Extrinsecus in Arthritide
humoribus qui Ictus venenatorum a-
cundum subsequuntur.

N. Acetum floribus illius impregne-
tum ac loco errbini in naribus attractum,
mentalgiam mirabiliter sedat.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integra herba (caule fo-
lis ac floribus.)

2. Conserva. Ex floribus

CCLXV. Prunella.

Brunella, Dod. Brunsf. Lob. Brunel-
la vulgaris & b. Trag. consolida mi-
nor, Matib. minima, Cam. Prunella,
Lichf. Cams. Tab. Ger. symphytum pe-
num, Lob. ico. Cord. in D. German.
Brunellen/ Gottschell/ S. Anthoniakraut.

Nomen dicit ab Angina, quam
Junellam alii vocant.

Crescit in campestribus ac locis
erborosis. Floret Junio & hinc ferè in-
graestate.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores.

Vires. Calfac. & sicc. (subamara est)
stergit, consolidas, vulneraria est. Usu

princip. in vulneribus in primis Pulmo-
num; in sanguine coagulato. Extrinsecus
in vulneribus & cereberrimè in angina
aliisque affectibus oris ac faucium (gar-
garis)

N. Author est Crollius, radicem ari-
dam denti dolenti officiam ut sanguinem
suscepit magnetica vi dolorem sopire, si
salice indatur perforata, foramenque
max tubulo ex salice obtuseatur.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integra planta Augusto
collecta:

2. Conserv. ex florib.

CCLXVI. Prunum.
Domestica sativa, hujus loci.
Prunus Sylvestris, vide Acacia.

OFFICIN. NAT.

Kornvögelia, Pruna, Pfauenmen /
(fructus pruni.)

Varii sunt generis colore, sapore,
figura & magnitudine differentia-
Sunt enim dulcia, subacida, acida.
Sunt purpureo-nigra, rubra, lutea,
(cerea, Spilling) alba: sunt oblon-
ga, rotunda: sunt denique majora,
minora, &c. In officinis autem usita-
tiora sunt pruna Damascena (Zwet-
schen/) cuius vicem subeunt pruna
Ungarica, cum quoque nostrata dul-
ciora in cibano exiccata. Præterea
sunt & Pruncola, (pruna de Brignio-
les, è loco natali in Galliis,) quæ e-
nucleata & exiccata afferuntur, C.B.

15. pruno ex flavo rufescentia, mix-
tis saporis, gratissima. Germ. Pfau-
men/ Prunellen.

Palma datur Damascenis, quæ ex Syria Venetias siccata afferuntur, nucleoque sunt longo & plano potius quam rotundo. Secundo loco sunt, quæ ex Pannonia (unde Ungarica, dicta sunt aliis etiam Damascena, *Cord. in D.*) & Transylvania adferuntur, at *Dod.* Moravica magis ad alvum leniendam probantur. His 3. sub-jungi poterunt & nostratia, sed viribus ea minora sunt. Pruneola in suo genere reliquis antecellunt.

N. Est & gummi prunor. ad calcum attenendum uile, sed rari usus.

Vires. *Pruna* natura refreg. & humect. *Recentia* cruda, emollient alvum quidem, verum facile putrescent & proiu minus comode (in primis post cibum) efficiuntur, maxime si immoderatior usus sit. *Pruna* Damascena esis apiora sunt, laxant, acrimoniam humorum obiundant, linguam (macerata in frigida acre retena) humectant, suum mitigant. *Pruneola* (seuprunella dicta) refrigerant magis quam reliqua, humectantque, sed cura alvi commotionem, adeoque esis aptiora consentiunt, gratumque refrigerium in febribus exhibent.

PRÆPAR.

ii Condita pruna (cerea) cum mell.

CCLXVIII. Pulegium.

<i>Pλυχων, Πλυχωτ,</i> <i>Pulegium</i>	<i>Latifolium</i> { <i>formina</i> . Hoc usitatus. <i>Angustifolium</i> { <i>Cervinum</i> , cui subjungitur <i>Creticum</i> & <i>Masilioticum</i> , quæ minus usualia. <i>Insignitur pulegium, Brunf.</i> <i>Trag.</i> <i>Pulegium Regium, Lob.</i> <i>Pulegium, Mauth.</i> <i>Fuchs.</i> <i>Cord.</i> <i>Dod.</i> <i>Len.</i> <i>Cast.</i> <i>Cam.</i> <i>Latifolium, C.B. I.</i> <i>Germ.</i> <i>Polen.</i> <i>Globo</i> <i>fragu</i>
---	---

p. ii. & Vini p. j.

2. *Pulpa prunor.* Ex magnis acidis & vinosis fit, coctis scil. perque seteum trajectis & cum saccharo $\frac{1}{2}$. ch. citer inspissatis.

3. *Electuarium Diaprunis simpl.* Eodem modo paratur, ex pulpa & sacch. $\frac{1}{2}$.

4. *Diaprunum compositum lenitivum Diadamaseonon.* *Vide Di-*
spensar.

5. *Diaprunum non laxati-*
vum. *V.D. Norib.*

CCLXVII. Ptarmica.

Ptarmica, Muth. I. *Fuchs.* *Len.* *Cast.* *Lob.* folio Taraxaconis. *Lob.* *Praten-*
sis. *Cam.* *Ger.* *Draco sylvestris* f. *ptar-*
mica. *Dod.* *Tanacetum album* seu *a-*
cutum. *Trag.* (& *millefolium* 3.) *Tab.* *Pyrethrum,* *Brunf.* *co.* *aliis Pfeu-*
dopyrethrum. *Dracunculus praten-*
sis ferrato folio, *C.B. 2.*

Crescit in pratis ut & arvis etiam in cultis, aliisque locis saxosis. Floret Majo, Junio ac Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix & Folia.

Vires. *Calfac.* & sicc. sternuatoria sunt (ob acrimoniam,) sed rarioribus usus;

CCLXVIII. Pulegium.

<i>Latifolium</i> { <i>formina</i> . Hoc usitatus. <i>Angustifolium</i> { <i>Cervinum</i> , cui subjungitur <i>Creticum</i> & <i>Masilioticum</i> , quæ minus usualia. <i>Insignitur pulegium, Brunf.</i> <i>Trag.</i> <i>Pulegium Regium, Lob.</i> <i>Pulegium, Mauth.</i> <i>Fuchs.</i> <i>Cord.</i> <i>Dod.</i> <i>Len.</i> <i>Cast.</i> <i>Cam.</i> <i>Latifolium, C.B. I.</i> <i>Germ.</i> <i>Polen.</i> <i>Globo</i> <i>fragu</i>

(quia fumus ejus pulices fugare creditur.)
Crescit locis cultis & incultis, humidis ac campestribus. Floret Julio & Augusto.

OFFICIN. NAT.

Folia, quæ eligenda caulibus ad cūdinem inclinantibus.

Vires. Calf. & sicc. 3. (saporis subacris & subamari) partium tenuissimum, atque, incid. aper. resolv. Usu præcip. in sensibili ciendis, fluore albo, fætore ejiciens, consert Epaticis ac pulmoniacis: nam ac tormenta ventris discutit, calcum ac surinam pellit. Ictero ac Hydropi medetur. Extrinsecus, prodest capitis, somnium arcit, vertiginem discutit, doloribus, hystericis convenit, dentes abstergit, tritum curis curat, &c.

PRÆPAR.

CCLXIX. Pulmonaria.

Latifolia, Lungentraut.
Pulmonaria, Angustifolia, vulgaris, Schmalbleuterich Lungentraut.
Plinii, Schmalbleuterich Hirschmangolt.

Crescent in dumetis opacis ac umbrosis. Florent Aprili.

Eligitur præ ceteris latifolia. Hæc signitur symphytum maculosum seu Pulmonaria latifolia, C. B. 1. Pulmonaria altera, Matth. Caff. maculosa, Lob. Cam. Tab.

N. Foliis variis, que aliquando albis velis notantur, aliquando carent: Flores est communiter caruleo-rubentes, rarius albis. Sunt qui in variegataem distinguuntur.

1. Conserv. è summis.
2. ▽ stillat. Ex herba.
3. ▽ bis destillata. Ex herba.
4. Ol. stillatissimum.

Pulmonaria arborea.

Muscus pulmonarius, Lob. C. B. 7a pulmonaria, Trag. Matth. Fuchs. Dod. Lon. Tab. prima, Caff. Germ. Lungenkraut.

Adnascitur arboribus præsertim, v.g. Quercui & aliis: tum & petris sed hic candidior est. Vide Lichen Petrus.

Vires. Refrig. & sicc. moderat (alii calefacit.) Usu præcip. in affectibus pulmonum scil. erosione, tussi, asthmate, in profluviis alvi, ac Vteri. Extrinsecus in vulnerum sanguine compescendo. Vide & Lichenem cum quo, ut figurana & viribus ferè convenient.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. Refr. & sicc. consoladant, conglutinant (al. calf.) Usu præcipiens in affectibus pulmonum phthisi, expunctione sanguinis. Extrinsecus in vulneribus.

CCLXX. Pyrethrum.

Πυρέθρον, Pyrethrum flore bellidis, C. B. 1. pyrethrum, Brunf. Trag. Fuchs. Dod. 2. Matth. Cam. Tab. majus, Lon. verum, Caff. officin. Lob. Germ.

Bertram/ Zahntwurz/ Speichelwurz/
Geiferwurz.

Crescit in Italia aliisque locis ca-
lidis ac orientalibus, ut & in Hely-
tia, apud nos non nisi in hortis co-
litur.

N. Pyrethrum Germanicum seu pu-
nctum pyrethrum. V. Ptarmina.

OFFICIN. NAT.

Radix sola.

Vires, Calf. & sicc. ultra 3, atten. in-
erd. sudorem valide mouet. Usus precip.
sed rari in viscoso phlegmate corporis ac
principue pulmonum, quod attenuat atque
per expunctionem ac urinam expellit, ad
Venerem stimulat, quartanam curat. Ex-
trinsecus in Odontalgia frigida in Batra-
cho apophlegmatizans infigne est: juvat
& in Hemicrania: Paralyssia ac stupida
membra sanat, rigores febris praecavet
(inunctum dorso ac plantis pedum.)

CCLXXI. Pyrola.

Pyrola rotundifolia major, C.B.I.
Pyrola, Matth. Brunf. Dod. Lob. Caff.
Tab. Limonium, Fuchs. sylvestre, Trag.
Limonium & Pyrola, Lon. German.
Wintergrün/Waldmangolt.

Crescit in sylvis humidis. Floret
Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. Refrig. & sicc. astring. consoli-
dant, vulneraria sunt, Usu interno & ex-
terno celeberrima.

CCLXXII. Pyrus.

Am. & ann. Birnbaum,

1. Pyra Dulcia,
Domestica.
2. Acida,
Acerba,

Vires. Refrig. astring. ducant & sum-
Cocta vero melioris nota censetur, &
schola Salernitana habet:

Cruda gravant Stomachum, relevan-
pyra cocta gravatum.

Differre tamen viribus, prout sapori
differunt non difficile est colligere, dulcia
laxant, acida & acerba adstringunt, &c.
N. Arefacta cocta & comedita com-
mendantur in fluxu alvi.

PRÆPAR.

Ex pyris vulgaribus fit, 1. pyraceo
um vinum, German Birnwein/quod
rusticis nostratis loco vini inser-
vit, paraturque ad modum quo Vi-
num.

2. Ex eodem pyraceo fit acetum
rusticis nostratis vulgatissimum.

3. Condita pyra muscatellina cum
decocto proprio.

Q.

CCLXXIII. Quercus.

Δρῦς, Quercus, C.B.4. Quercus,
Matth. Fuchs. Dod. Trag. Lon. Tab. vul-
garis, Lob. Cord. Germ. Eichbaum.

OFFICIN. NAT.

Folia, Glandes, carumque Capula,
Cortex, Viscum, Fungus.

Vires. Folia, Glandes, Cortex, Ca-
pula & glandulam refrigerant, sicc. astring.
Usu in fluxu alvi, uteri, seminis. Extrin-
secus in Odontalgia, profluxu interino, &c.
Viscum.

CLASSIS I.

133

Vilcum, (quod præ reliquis visci geribus probatur,) calfac. moderate, sed paulatim emollit, discut. Uſus præcip. ac decificè in Epilepsia. Extrinsecus matut tubercula, parotides, cateryosque abscessus (cum Resina ac ceram mixtum.)

Fungus quercinus, hemorrhagiam narium ac sanguinem vulnerum, non minus ac betulinus coibere dicuntur.

PRÆPAR.

1. ▽ ſillat. Ex foliis quercum nellar. Majo collectis.
2. Gluten, i. e. Extractum viscoſum è visco (Bogelleim) quod ingreditur nonnulla Emplaſtra.

CCLXXIV. Quinquefolium.

Πεντάφυλλον, Quinquefolium majus repens flore luteo, C. B. I. pentaphyllum minus, Brunn. vulgare, Trag. Dioscor. Tab. luteum majus, Dod. I. & 2. Lon. repens, Cam. Quinquefolium, Matrb. Lob. Germ. Fünffingerblatt/Günffblatt.

Crescit paſſim locis arenosis, campeſtribus. Floret Majo & Junio.

OFFICIN. NAT.

Herba colligenda cum floribus. Radix colligenda vere.

Vires. Temperatum est caliditate &

frigiditate, ſic. 3. aſtrig. vulneraria est. Uſus præcip. in affeclib. à catarrhis oriundis, paralysi, phibisi, arthritide, in uteri humiditate corrigenda, in ſanguinis expuſione ac ruffi, in ſtero, in obſtructione Epatis & Lienis, obranda a crimoniam bilis adiuta, ſiftit fluxus alvi, hemorrhoidum, hemorrhagiam narium. Prodeſt in calculo ac eroſione Renum, in Hernia, in febribus. Extrinsecus prodeſt in oculis inflammatiis (ſuccus infilarius) in oris putredine, laxitate dentium, abſtergit ulcera etiam maligna.

N. 1. In febribus tertianis exhibent folia trin. in quartana quaterna, &c.

N. 2. Sunt qui radicem pugno detentam ad hemorrhagiam narium, ſed ad mandamentum.

PRÆPAR.

- ▽. ſillat. Fit ex herba collecta Majo.

R.

CCLXXV. Raphanus.

Ῥαφανίς, Ῥαφανός, Arab. Fugell. Raphanus magnus, Lob. Rhaph. sativus, Fuchs. Caſt. Rhaph. rotundus, Lon. Tab. orbicularis, Tab. & Ger. Radicula sativa, Dod. Rhaphanus major orbicularis vel rotundus, C. B. I. Reſtich.

Raphanus major orbicularis vel raph. rotundus domesticus.

Hujus loci.

Raphanus Niger. Idem hic cum priori.

Raphanus minor oblongus. Eſt eſculentus & minus officinalis.

Raphanus Rusticanus ſeu marinus. Vide in ſequenti.

Raphanus Aquaticus. Non eſt in uſu.

Raphanus

N. Est & Raphanus sylvestris. Vide pide assumatur & aqua superbibatur) Armoracia.

Crescit in hortis, gaudet solo humido.

OFFICIN. NAT.

Semen, Radix, sed raro quia culinaris potissimum est.

Vires. Calf. 3. sicc. 2. aper. absterg. atten. Usus præcip. in calculo atterendo ac expellendo, urina ac mensibus ciendis, in obstructionibus Epatis ac Lienis, attenuat mucilaginem viscosam in ventriculo, conferique ad distributionem chylis, chymique. Extrinsecus apponuntur plantis pedum in febribus, sicuti & Cervici in capitis dolore febrium malignarum comite.

N. In usu interno notandum quod naufragium & ruetus ciere soleat.

PRÆPAR.

▽ stillat. Ex radicibus.

CCLXXVI. Raphanus marinus seu Rusticanus.

Raphanus Rusticanus, C.B. 5. sylvestris Dioscor. Fuchs. Armoracia aut Raphan. major, Brunf. Raphan. major, Trag. marinus. Tab. vulgaris & rusticana, Matth. Radicula magna, Dod. rusticana. Lob. Cam. Germ. Mar. reticulata.

Gaudet solo humido.

OFFICIN. NAT.

Radix. Effodienda Martio.

Vires. Calf. & sicc. ad gr. 3. incidit atten. easdemque cum priori qualitates habet, sed fortiores: ciet vomitum, (si Vires præc. in dolore capitis (cum ▽ ros. succus vel infuso in aere coquunt melle te-

specificè scorbuticis prodest. Calculum pellit, menes ciet. Extrinsecus prodest in febribus (tertiana & quartana) suc- cui cum ol. piperino dorso inunctus, pulsi- bus vecum ⊖ imponitur, &c.

PRÆPAR.

▽ stillat. è radicibus.

CCLXXVII. Rapum & Rapa.

Ῥωγώλη, Ρύβη / Arab. Seliom, Selgem, Selgrem. Rapum Dioscor. longum, foemina.

Est rotundum, mas.

↳ sylvestre, quod minus usitatum.

N. Nomen Rapum omnibus usuale est.

Vires. Calf. 2 sicc. 1. Seminis Vires præcip. in antidotis, Venerem ciet, morbillos expellit, Dosis 3*lb.* Radix magis culinaria est, sed ventriculo flatulentia. Succin & Decoctionem, tensunt aurimoniam bilis ac asperitatem bronchiorum asperaque arterie, &c. Extrinsecus impotens Per- nitioni (cocta) adhibeturque in gargarisi. Vide & Napum,

CCLXXVIII. Rhodia Radix.

"Podia gīga, Radix Rosea, Trag. Matth. Dod. Cord. Cam. Fuchs. Lon. & Tab. German. Rosentwurz.

Crescit sponse in alpibus, solo gaudet umbroso.

OFFICIN. NAT.

Radix sola,

Vires. Naturæ censetur temperata (Fuchs. calf. & sicc. 2.) cephalica est. habet, sed fortiores: ciet vomitum, (si Vires præc. in dolore capitis (cum ▽ ros. succus vel infuso in aere coquunt melle te-

CCLXXIX,

CCLXXIX. Rhodium Li-
gnum.

Aspalathus, Rodifer Holz.

Aspalathorum 4. quidem moder-
nis innotuerunt genera. 1. Cortice
cinereo, Ligno purpureo seu Diosco-
tidis. 2. Asp. colore buxi. 3. Aspalat.
albicans torulo citreo. 4. Aspal. ru-
bens. Verum officinis nostratis non
nisi secundum & tertium sup-
petunt. Prius est Aspalati 1. genus,
Lob. Posterius dicitur Rhodium Li-
num, quibusdam Agallochum, o-
loque Æthiopica, Cord. in D. Agal-
lochum forte, i. e. xyloaloë solidæ,
quibusdam Lignum-Rhodium, Rho-
dium & aspalathum, aliis olea-
strum lignum, Cord. hif. Aspalathus
roseus seu 3: Lob.

Vires. Diſcoridi & Galeno calfac.
& fice. & aſtrigunt, unde commendabile
ad ulcera oris, ad nomas genitalium &
ſordida ulcera, ad alvi flūctus. Verum
mim verò an hec nostrati convenientia
tuvis licet experiri. Vix enim modernis
practicis in uſu eſt, &c.

CCLXXX. Rhaponticum
vulgare.

Rhaponticum
seu Centauri-
um majus

folio in lacinias plu- res diviso, C. B. 1.	folio non diffe- rēto, C. B. 2.
Alpinum luteum , C. B. 3.	

Ex his usualius eſt primum, quod
inſignitur Rhabontica, qua hodie

centauria major, Trag. Cord. Centau-
riū majus, Lon. Lob. magnum, Mat-
thiol. Dod. Caſt. Cent. majus ſeu Rha-
ponticum pharmaceuticum, Cord. in
D. Cam. Tab. Germ. groſſ cauſent guldens
Kraut/Rhabontic.

Creſcit in alpibus & vallibus pin-
guibus apricis, Apulia, Sabaudia.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. Natura eſt temperata fice.
aſtrig. vulneraria eſt, ſaporis subdulcis
ac ſubacris. Uſis in fluxibus alvi, Dy-
fenteria: ciet menses, profluuiumque eſt
contra ſifta: prodeſt in hernia, ſanguine
coagulato, expiuiſe ſanguinis, in febri-
bus ſtomachicis: Epar aperit ac roborat
ſummopere laudatur a nonnullis in ob-
ſtructione venar. Mesaraicarum, & in
morbis hinc ortis.

CCLXXXI. Rhabonticum
verum.

Rheum, Rha. Diſcoridis, C. B. 3.
Ponticum Rha antiquorum, Lob.
Rhabont, verum officin. Germ. Rha-
pontic.

OFFICIN. NAT.

Radix, qua ad nos ex Asia adve-
hitur.

Eligenda qua non cariosa, rube-
ſcens, in ore lentorem referens.

Vires. Calfac. & fice. 2: ſeu mixtura
temperata eſt, terrefricta & ignea, ſaporis
ſubacris. Stomachica, ſplenica ac hepati-
ca. Uſus precipui in doloribus arthriticis,
febribus, venenatrum animalium Icti-
bus, &c.

PRÆPAR.

Extract. f. l. c.

Vires. Summum est Cardiacum.

Quercet. Phar. Rest.

CCLXXXII. Rhus.

Rhus folio ulmi, C. B. i. Rhus,
Matth. Tab. Rhus coriaria. Dod. Rhus
obsonior, Lob. Cam. Sumach Ara-
bum, Lon. Cast. Rhu. Rhoe, Rhus cu-
linarium, Germ. Herberbaum/Schling-
baum.

Gaudet solo petroso. Floret Julio.
Fructus fert autumno.

OFFICIN. NAT.

Semen, Folia.

Vires. Refrig. 3. sicc. 2. astring. Usus
precip. in fluxu alvi, uteri seu mensum: hemorroides compescit, bilem obtundit.
Extrinsecus resistit putrefactioni ac Gan-
grane in paronychio.

N. Gummi dentibus indutum odontal-
giam sedat.

PRÆPAR.

Succus Sumach, i. e. Pulpa sine of-
ficiis seminibus.

N. Alii p. Decoct. Rhois ex ramusu-
lis & Tamarind. conquassatis macerant
ac coquunt ad consistentiam. Taberno-
mont. in Herbario.

CCLXXXIII. Ribes.

Grossularia multipli acino seu no-
spinosashortensis rubra seu ribes of-
ficinar. C. B. 5. Ribes hortense, Trag.
vulgaris domestica, Matth. Cast. Ri-
bes, Fuchs. Lon. Tab. Uva Ursi, Ribes-
um fructu rubro, Dod. Ribes Ara-
bum, Lob. Germ. Johannis Beurlein.

Rubra, Hujus bacca officinales.
Nigra...
Alba. Et hujus bacca in officinas infe-
runtur, gratioreisque sunt gustu ipsi
rubris.

Coluntur in horris, maturescunt
circiter Festum S. Joannis.

Vires. Refrig. & sicc. 2. partium re-
nuium: subastrig. ventriculo conveni-
unt. Vses prac. in profluviis alvi, dysent.
choleram sedant, in febribus biliosis pro-
sunt, putredini resistunt, fistulas restinguunt.

N. Alba ut minus acida ita rarus
frigida censenda sunt.

PRÆPAR.

1. Condita bacce, cum decocto pro-
prio & sacch.

2. Rob. de Ribib. simpl. Est succus in-
spissatus ad mellis consistentiam.

3. Rob. de Ribib. compos. Est syrpus
ex succo & saccharo.

CCLXXXIV. Rosa.

Domestica podo. Rosen.
Sylvestris, xixcoppod, xuvoscar.

Vide Cynobatos.

Rosarum varia sunt genera, colo-
ribus ac foliorum multiplicitate dif-
ferentia. Sic est Rosa (Milesia) ru-
bra, rubra pallidior, saturatus rubes,

purpurea (hæc, colorem carnis refe-
rens Zebetina dicitur.) Versicolor,
alba, moscata seu Damascena, spinis
carens, subviridis, &c. In officinis au-
tem tria præcipue genera usualia
sunt. Rose scil. rubræ (que præstan-
tissimæ) pallidæ (qua rubris succe-
dunt)

dunt) & albæ, quæ infimè fortis. Omnibus tamen omnem laudem prepiunt Rose moscatæ s. Damascenæ.

Florent Mayo & Junio. Coluntur ibivis in hortis.

OFFICIN. NAT.

Flores (rubri ac pallidi asservantur exsiccati,) Anthera.

Vires. Rose ut variant generibus: ita & qualitatibus. Sunt enim qui non sine ransa rosis partim calidas & acres, partim frigidas volunt, caloremque residere

superficie à frigore scil. eo expulsum, qui marcescentibus evanescat, in genere tamens omnes refrig. ac astring. spiritus

tales animalesque recreant, ac roboretur. Pallide seu incarnatae laxant. Rubrae ac albæ astringunt (alba levius, rubra fortius.) Usus præcip. in fluxionibus, febribus, siti, appetitu prostrato, &c. Exirrheas in vomitu, cephalalgia, vigilis, dolore aurium, gingivar, sedis, re-di intestini (cum Vino cocte & impositiæ:) in ulceribus & inflammationibus vis, fauci, oculorum.

Flosculi lutei capillamentis in me-dio florum adhærentes, (Anthera offic.) exiccati immiscuntur dentifriciis ad gingivarum astringentem, fluxionum- que exiccationem.

P R E P A R .

1. Acerum, è flor. rubris,
2. ▽ stillat. è florib. pallidis (præ-ferunt ad oculor. morbos.)

3. è florib. rubris.
4. albis.
5. Balsamus. Ex ol. stillat. & cera depurata...

6. Conserva, 1. ros. rub. recens.

7. 2. antiqua.

8. 3. Ros. rub. D-ta,

N. Prestat ex tempore D-tam hanc conservam confidere, affusione scil. guttularum aliquot, quippe que ad tempia asservatur, & amittit colorē & saporem mutat.

9. 4. Conserv. ros. pallid.

10. Elec. Rosatum. Mesua. V.D.

11. de suc. Rosar. solidū. Aug.

12. liquidū. Aug.

13. Morselli, i.e. saccharum rosat. Ex

▽. stillat. & sacch. an.

N. Morselli de spec. è succo rosar. sunt

idem quod Elec. solidus.

14. 2. Rotula manū Chri-

sti, officinis dictæ.

15. Ol. stillat. ascend. cum spiritu.

16. Infusum 1. vulgare.

17. 2. omphacum.

18. 3. Compos. August.

19. Pilule Rosata, i.e. de aloe rosata.

20. Spec. Elec. de succ. rosar. Aug.

21. Aromatic. ros. Aug.

22. Diarrhoea. Abb. Aug.

23. Rosat. novell. Aug.

24. Spiritus, è rosis rubris fermen-

tatis.

25. Syrupi, 1. rosatus simplex, Ex in-

fus. 3. ros. rub.)

26. 2. rosat. solutivus Muscha-

rum, (è Damascen.) Aug.

27. 3. Laxativ. compos. seu

elleboratus, Aug.

28. 4. sine elleboro. Aug.

29. 5. de rosis siccis.

30. 6. Rosatus regius seu Iulep faciunt, maxime pereque commendans
Rosatum, ad phthisin a (quia calidissimo etiam tem-
pore sudat) ad pestem, ad vulnera (in po-
tu, &c.) ad Epilepsiam arcendam & pre-
cavendam. Extrinsecus promovere dici-
tur parum in puerperio (abdomini im-
posita) odontalgiam sedare (in ore deven-
ta) affectum mutigare maniacum (collo
appensa) curare quartanam (pulsibus 6.
horis applicata ac dein hor. 6. aqua im-
posta: uscissim pulsibus applicata idque mul-
tores (10. 12. 15. 18.)
31. Mel Rosatum Mesue. a Forest. l. 16. 5. 8.
32. simplex.
33. Citratum.
34. Laxarium: fere idem est cum Syr. simplici.
35. Tinctoria. Fit ex ros. rub. sicc. 36. Trochis. Diarrhod. Aug.
- 3j. infusis in ∇ rosar. (vel fontanæ) 37. Unguentum rosatum.
- tepefact. libij. additis spir. & vel
- Δ is 3j. facta digestione F. Expressio & si opus sit filtratio.

CCLXXXV. Ros solis.

Rorella, Salvara, Sonnendaw/
Sonichaw.

Est folio rotundo.
Folio oblongo.

Ex his usualis quidem, veruntamen non nisi rarissime major, qui inscribitur Ros solis, Dod. Lon. Caſt. Rorida sive Ros solis major, Lob. Rorella minor, i. Tab.

Crescit locis apricis, campestribus & palustribus, inter muscum albicanem & subrubentem. Floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Herba colligenda quando \odot in Ω (medio Qis) crescente, die sereno ac calido: asservaturque sine lotione. Item succus folii instar sudoris adhaerens.

Vires: Dodonaeus facit calid. & sicc. q. unde internum ejus usum verat: venum enim vero, sunt qui e contra magni-

N. Novi qui infusionem Rorella in aqua vita factam, pro cordiali usitato habet.

Succus dicitur humiditas, que instar sudoris diebus quoque calidissimus imo in majori copia, quam alias herbae adhaeret, atque concutiendo in patellam suppositam colligitur.

Vires. Confortat Cor, Epar ac venireculum: capitis dolorem a causa calida sedat, pestem praecavet ac curat. Extrinsecus adhibetur in affectibus oculorum dolore, scis, inflammatione, &c.

P R A P A R.

∇ fillat. ex tota herba:

CCLXXXVI. Rosmarinus.

Alcaratic, se Pharoualakh, Rosmarinus, Brunf. Trag. Frag. Lon. Rosmarinum coronarium, Matib. Lob. Rosmarinus coronarius, Cam. Rosm. coronaria, Dod. Hortensis angustiore folio, C. B. I. Libanotis coronaria, Cord, in D. Gerst. Rosmarin. Crescit

Crescit in locis apricis. Floret Maio Junio.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores (specialiter Anthos offic.) Semen.

Vires. Calf. & sicc. 2. lenta incidentur
vires sunt mixti acris, amari: subastrig.
cephalica sunt è precipuis ut & u-
terna. Usus præcip. in affectibus Capitis ac
Nervorum, Apoplexia, Epilepsia, Para-
sis, Vertigo, Cars, &c. Vixum acuum,
retem anbelitus emendant. Epatis, Lie-
nac. Uteri obstrukciones resolvunt. Itte-
nac. fuori albo mulierum medentur,
et confortant. Extrinsecus profundit,
in catarrhis (suffici) & exinde natis af-
filiibus. In utero corroborando, &c.

N. Flores assecurari possunt per bien-
um.

PRÆPAR.

1. ▽. E planta integra.
2. Ol. stillat. Una cum ▽ extillat.
3. Balsamiss. Fit ex oleo l.c.
4. Conserva. Ex floribus Anthos,
5. Species Dianthos.

CCLXXXVII. Rubia.

Epi. Θρόδανον, Rubia tinctor. sati-
va. C. B. 1. Rubia, Cord. in D. Dod. Lob.
Lob. Rub. sativa, Brunf. Matth. Fuchs.
Lob. Cast. Germ. Rohde/ Ferberrohde/
Ferberwurz.

Adfertur ad nos ex Silesia ubi co-
piosa serì colique solet. Gaudet solo
pingui flore semenque fert æstate.

OFFICIN. NAT.

Radix sola collecta Mayo ac Junio.

Vires. Calf. 2. sicc. 3. (al. refrig.) a-
perit, disc. resol. subastr. Vulneraria est.
Usus præc. in obstruet. Epatis, Lienis &
imprimis uteri. Prein in Itero, Hydrops
Urina obstructa, sanguine coagulato. Ex-
trinsecus in obstrukcione mensium (in pes-
sis.) &c.

N. Adhibetur & à Tinctoribus ad ce-
loris rubri præparationem.

CCLXXXVIII. Rubus.

Rubus officinalis vulgaris. Hujus loci.
cinalis est Ideus. Loci sequentis.

Insignitur: Rubus vulgaris seu ru-
bus fructu nigro, C. B. 1. Bart., gra-
cor. Sentis Latin. Rubus, Dioscor. &
Plinio. Rubus, Brunf. Matth. Fuchs.
Dod. Cord. in D. Lob. Cast. Rubus
grandis & secundus, Trag. R. arven-
sis, Tab. Germ. Brombeer/Bromen.

Crescit inter dumeta. Florescit
initio æstatis, maturescit in fine ejus-
dem...

OFFICIN. NAT.

Folia, Fructus (Morarubi, morabi-
ti, bati, Bánva.) Radix, sed rato.

Vires. Folia ac Fructus immaturus
refrig. sicc. astring. potenter. Fructus ve-
ro maturus caliditatem est temperatus ac
subastrigens. Usus præcip. in quibuscum-
que profluviis, vomitu, fluxu alvi, uteri,
narum. Extrinsecus in aphillis, aliquo
oris affectibus abstergendis; in vulneri-
bus astringendis; capillos nigrat. scabi-
em curat.

Radix lithonriptica censetur, sed ra-
tius est.

PRÆPAR.

1. Rob. Diamoron simpl. Ex succo
fructuum immaturor.

2. Diamoron. compos. V. Disp.

3. Diamoron Nicolai usitatum.

Vid. Disp.

CCLXXXIX. Rubus idaeus.

spinosus. Hic usualis.

Rubus idaeus levius.

[fructu albo.]

Inscribitur rubus idaeus spinosus,

C. B. 3. Bär. idaeus, rubus idaeus,

Trag. Matth. Dod. Lob. Lon. Cast. Tab.

Rubus idaeus exilibus spinis, Cord. in

D. Rub. id. vulgaris, Clus. German.

Hindbeir.

Crescit itidem inter dumeta. Flo-
ret initio aestatis, maturescit Augu-
sto, &c.

OFFICIN. NAT.

Fructus.

Vires. Eisdem vires obrinunt quae
præcedentia mora, cordiales tamen pra-
cis peculiariter cœnsentur.

PRÆPAR.

1. ▽ ex baccis.

2. Syrup. Ex succo fructus & sac-
charo.

3. Acetum. Ex fructibus infusis.

CCXC. Ruscus.

Oζυργον, Ruscus, Trag. Matth.

Cord. in D. Lob. Cast. Cam. Tab. Ruscum,

Dodon. Myrthacantha, Lob. (icon.)

Bruscus & Bruscum. German.

Waldsorn:

Crescit copiose in Italias ut & qui-

busdam locis Germaniae. Locis gau-
det asperis. Primo vere turiones pro-
mit, autumno semen.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. Calf. & sicc. temperatè, saporis
est austeri & subamari, incid. atten. ape-
rit. Usus precip. in obstruzione Epatis,
Vrina, (stranguria.) Mensum, &c.

N. Recensetur inter 5. radices ape-
rientes.

CCXCI. Ruta.

Πύρεν, Ruta hortensis, Rauten/
Weinraut.

Ruta	est	C. B.	1. latifolia.	hujus loci.
			2. tenui- folia.	
Sylvestris			3. major.	intifi- tata.
			4. minor.	
			5. flore ma- gnœ albo.	

Ornat officinas hortensis utraque
è quibus vulgatior quidem est latifo-
lia eaque major cœsique coloris:
præstantior verdè tenuifolia minor
& nigricantior.

Latifolia inscribitur Ruta, Brunf.
Matth. Cast. Domestica, Trag. Horten-
sis, Fuchs. Lob. Cam. sativa, Cord. in D.
graveolens hortensis, Dod. latifolia.

Tab. Ruta hortensis latifolia. C. B. 1.
N. Heo diligentia cultura arborescere
solet, cuius exemplum nobis prabuit bu-
aliis Bruscus & Bruscum. German.
Waldsorn.

Angustifolia insignitur Ruta hor-
tensis,

C L A S S I S I.

141

tensis altera, C.B. 2. Ruta hort. minor, candid. Cord. in D. & hisp. Ad. album,
Trag. Ruta sativa tenuifolia, Cord. in Lon. Cam. Tab. Ad. nigrum, Casalp.
D. Ruta tenuifol. Tab. Gesn. Saxifraga seu Empetron, Fuchs.
Paronychia, Marsh. Cast. Salvia vita, Lob. Germ. Maurrauen / Steinrau-
ten / Venushaar.

Gaudet solo arido ac calido: Flo-
ri Junio.

O F F I C I N . N A T .

Herba ac Summitates cum semi-
libus.

Vires. Calf. & sicc. 3. incid. atten. di-
gr. discut. est alexipharmacum, cephal-
ac norvma. Vsus præcip. in varus mor-
is, peste aliisque affectibus malignis pre-
parandis ac curandis, veneno arcendo,
saeuendo, lascivia reprimenda, pleu-
rude curanda, imbecillitate ventriculi
corrigenda, colica discutienda, &c. Ex-
trinsecus in ictibus serpentum, carbuncu-
li, in februm paroxysmis arcendis (in-
anti. dor.) Cephalalgia ex crapula, hemi-
trania, in febribus malignis (pro Epithemate
pulsum cum Θ & +) in dolore
capitis febrium ardentium & maligna-
rum (similiter pedum plantis adhibita.)

N. Numius usus internus officit gra-
dus.

P R E P A R .

1. ▽ still. Ex planta cum caulinis
Majo collectis.
2. Oleum stillat. Cum ▽.
3. Oleum infusum. Ex infusa herba
oleo communi.
4. Sal. Ex herba incinerata;
5. Acerum. Ex infusione.
6. Balsamus. Ex ol. stillat.

CCXCII. Ruta muraria.

Ruta muraria, C.B. Dod. Ger. Ca-
billus Qis, Brunf. Trag. Adiantum

candid. Cord. in D. & hisp. Ad. album,
Lon. Cam. Tab. Ad. nigrum, Casalp.

Gesn. Saxifraga seu Empetron, Fuchs.

Paronychia, Marsh. Cast. Salvia vita,

Lob. Germ. Maurrauen / Steinrau-

ten / Venushaar.

Nascitur in parietibus ac muris
juxta aquas, locis videlicet irriguis &
non apricis. Vivax est coto anno, æ-
state tamen amplius viret, flore & se-
mine caret.

O F F I C I N . N A T .

Folia seu herba cum caule.

Vires. Calid. & frigid. temperata est,
siccatur, digerit, discutit, & eam & visco-
sam mucilaginem in pulmonibus, &c. in-
cidit. Vsus præcip. in tussi, asthmate, pleu-
refi, itero obstruit. splenis. Valet ad Re-
num & vesicae dolores, urinam clementer
cit, calculosque expellit. Peculiariter pre-
stare eam perhibet Marsh. ad Enteroco-
las puerorum (& 40. pulvis exhibitus,
& sim.).

Extrinsecus capillos crescere facit,
furfures ulceraque manantia capitis ab-
stergit, strumas & abscessus digerit.

N. 2. Vbe Adianthum verum & Tri-
chomanes desunt, aut vetusta sunt, hac
uti licet. Heo sumenda quoque ubi Me-
dicis recentiores Adianthum prescribunt
a capillo Q. diversum, C.B.

N. 2. Mattheolius hanc Paronychiam
Dioscoridis esse disputat contra Dodone-
um qui de negat.

CCXCIII. Sabina.

Bog'ius, Savina, Sevenbaum / Ste-
henbaum.

S 556 3 Sabi-

¶42 PHARMACOP. MED. CHYM. LIB. IV.

Sabina Tamarisci. Hec usualis.
folio Cupressi. 1. & 2.

Dicitur Sabina, Brunf. Trag. Fuchs.
Dod. Lob. vulgaris, Cam. Sabin. Myrti-
folio, Cord. in D. Savina, Lon. Savina
mas, Tab. Sabina folio Tamarisci Dio-
scorid. C. B. I.

Colitur in hortis: Viret perpetuo,

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. Cals. & sicc. 3. partium tenui-
um, incid. arten. discut. Usus præcip. in
mensibus fortiter ciendis, factu ejuciendo,
urina pellenda, asthmate medendo. Ex-
trinsecus in affectibus uterinis, ulceribus
serpentibus arcendis, scabie præcipue ca-
pitis infantum exiccanda ac curanda
(cum cremore lactis,) in maculis fa-
ciei abstergendis.

PRÆPAR.

▽. Ex foliis.

CCXCIV. Salix

CCXCV. Salvia

Ἐλελίσφακον, Arab. Eliffacos, Salben.

Major, Breitsalben.

Est Minor acuta, nobilis, Spizsalben/ Creuzsalben/ sunt usuales, sed minor
Edessalben.

Sylvestris. Hac officinis ignota, alias convenit viribus cum Hormino.

Major inscribitur, Salvia latifolia, crispis, purpurascensibus, versicolo-
Trag. Lon. Clus. Cam. Salvia major, ribus; sic vel totis vel partim albidis,
Matth. Fuchs. Dod. Cast. Tab. Salvia, floribus communiter cetruleis, rarius
Cord. in D. major scabrior. Dioscor. candidis.
Lob. C. B. I.

Minor vocatur. Salvia minor au-
Hæc variat in foliis & floribus: fo- rita & non aurita, C. B. 3. Salvia no-
liis est viridibus, iisque crispis & non bilis, Brunf. angustifolia & minor,

Trag.

Iria, Weiden/Weidenbaum.

Salix multorum est generum, que
sine discrimine in usum medicum at-
ceri poterunt.

Crescunt in locis uidis: Florēt Ma-
jo & Aprili.

OFFICIN. NAT.

Folia, Iuli & Cortex.

Vires. Folia refrig. & sicc. subastrig.
citra morsum. Usus præcip. in libidine
arcenda. (Decoctum potum.) Extrinsecum
in lotionibus pedum pro vigilis ac astu fe-
bri citans arcendo, in hemorrhagia vul-
nerum narum, & sim. adstringenda. In
aere refrigerando (strata in pavimento.)

Juli sistunt hemorrhagiam quamcum-
que (impositi.)

Cortex similem facultatem habet. In-
super verrucas & clavos pedum corticum
cineri (cum imposito) exarant iradu-
Dioscor.)

PRÆPAR.

▽ stillat, è foliis.

CLASSE I.

143

Salv. minor, Matth. Fuchs. Cord.
D. Lob. Tab. pinnata Penæ Salvia
tuta, Lon. angustifol Clus. Salv. te-
nifolia auriculat. Cam.

Variat foliis auritis vel pinnatis &
on auritis: foliis aliquando Laven-
tia concoloribus, sed latioribus &
tioris odoris: rarius luteolis flore
ruleo, rarius albo.

Gaudet solo fuscundato argilla,
et Floret Julio ac Augusto. Trans-
vantur Martio, cumque ruta in-
mixta, quâ Serpentes & Bufones
viciniam amantes arceantur,

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores.
Vires. Calf. r. sicc. 2. subastrig. ab sterig.
precip. est diuretica: menses ob-
sistem remoratos ciet, nimios emen-
tia. Prodest in paralyse, vertigine, tremo-
catarrhis. Extrinsecus aphtas oris
bergit (in gargaris.) &c.

PRÆPAR.

1. ∇ . Ex herba cum floribus.

2. Oleum. stillat.

3. Sal. Ex herba incinerata,

4. Conserva. Ex floribus.

CCXCVI. Sambucus.

Akern, Sabucus, Holderbaum / Hol-
der.

vulgaris. Hujus loci.

Iunilis. Vide Ebulus.

Insignitur, Sambucus fructu in-
bella nigro, C. B. t. Sambucus,
inf. Matth. Fuchs. Dod. Lon. Lob.
Sambucus vulgaris, Trag. Do-

mestica, Cast. Sambucus campestris
seu vulgaris, Cam.

Gaudet locis opacis, sépibus, po-
meris & asperis vallibus. Floret Ma-
jo, Junio, Julio. Baccæ maturescunt
Angusto.

OFFICIN. NAT.

Flores, Baccæ, Liber, Spongia, Tu-
riones.

Vires. Sambucus integra calcit &
siccatur, resolvit, hydroponicos juvat.

Flores discidunt insuper, emollient,
resolvunt, sudoriferi ac anodynæ sunt.
Uſus precip. intrinsecus in Erysipelite pra-
cavendo & abigendo. Extrinsecus in co-
lico dolore, in Erysipelite, combustis, &c.
(impositi.)

Baccæ sudorifera istidem sunt ac ale-
xipharmacæ.

Liber (cortex interior) edicit serosos
humores, Extrinsecus easdem vires ha-
bet, quas flores.

N. Eligendi cortices radicis.

Turiones adhibentur in acerariis, al-
iumque leuum: idem facit & pulvis.

Spongia (Auricula lude) oculorum
affectionibus medetur (macerata in ∇ ap-
propriata & imposita.)

N. Sambucum, visci instar, in salice
nascentem, pro peculiari commendans
antiepileptico.

PRÆPAR.

I. E FLORIBVS.

1. ∇ stillat. Ex flor. l. a.

2. Spiritus. Fit rectificatione ∇ stil-
lat. vel ex floribus in dolio queruo
fermentatis;

¶44 PHARMACOP. MED. CHYM. LIB. IV.

3. *Vinum*, & flor. in umbra exiccat. lib. circiter infundantur musti mensuris 8.

4. *Oleum infusum*. In ol. cydon.

5. *Oleum stillat.* Cum ∇ extillat, sed raro prostat.

N. Poteat idem elici hoc modo. & Flor. q. v. macera cum Vino Malvatico vel Hispanico vitro bene occluso calore solis per tempus (septim. 6.) hinc exprime fortiter ac moderate calfacito: sic supernabit oleum. Blochwitz.

II. E BACCIS.

1. *Rob. Sambuci.* Est pulpa baccar. maturarum.

2. *Tinctura ac Extractum.* Fiunt ex Rob. Sambuci (Quercetanus & baccas umbra exiccatas) beneficio ∇ (qui acidulus redditus sit cum liquore acido aut \oplus -i aut Δ -is.)

N. Dicitur Tinctura antequam ∇ fuerit separatus. Extractum si idem ∇ abstractus sit.

Vires. Suffocationi uterina succurrunt. Dosis tinctura, cochlear. β . Extracti 3j.

3. *Spiritus.* Fit è succo ex baccis maturis expresso vel ex baccis ipsis saltē contusis & fermentatis, l.a.

N. Siue qui baccis exiccatis crasseque contusis farine hordeac. $\frac{1}{2}$ addunt affusaque ∇ fervente digerunt.

4. *Oleum.* Ex arillis baecar. post succi transcolationem in filtro relictis; videlicet hæ bene elotæ & in aere exiccatæ, Vino albo irrigantur ac fortiter exprimuntur.

Vires. Est vomitum egregium,

Dosis 3j. vel 3j. β . in cerevisia tepida. &c.

N. Non est officinale.

His 5. addi potest Tragæa granorum Actæs, Quercetani: & succum bacchar. maturar. expressar. q. v. adde farinam secalinam. fac pastam & exinde panes exiguos, in furno ad duri. tiem biscocti coquendos. Hos pulveris. pulverem cum eodem succo iterum impasta, atque ut prius in furno coque, idque tertio repetatur. Tandem pulverisa ac serva.

Vires. Specificum est arcanum ad. versus dysenteriam.

Dosis 3j. cum Nucis & 3j.

N. Anatomiam Sambuci conscripsit Martinus Blochwitzius, M.D. in qua & preparationes & usus sambuci in plurimis affectibus curandis exhibet.

CCXCVII. Sanguisorba,

Pimpinella sanguisorba. Sorbaria. Welsch Bibencell.

Major.

Hirsuta. Hac sola officinalis

Minor cognita.

Lævis.

Dicitur Pimpinella sanguisorba minor hirsuta, C. B. 7. Pimpinella, Lob, Italica, Trag. Lon. minor Pimp. sanguisorb. Dod. minor, Matth. Cast. Cam. Sanguisorb. minor, Fuchs. Cord. hist. Tab.

Colitur nobis in hortis. Floret Majo & Junio.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus. Radix.

Vires.

C L A S S I S I.

145

Vires. Refrig. moderate, sicc, astring.
vulneraria ac pulmonica est, saporis gra-
tia. Usu precip. in catarrh. affectibus
pulmonum, phlegm, ex erosione, in morbis
vulnorum, in profluxu uteri, alvi, hamor-
rhaemidum; praecavet abortum. Extrinse-
cua in hemorrhagia quacunque utiliter
daberur.

P R E P A R .

1. ∇ stillat. Ex integra planta cum
adice ac floribus collecta Junio.
2. Syrupus. Ex succo & saccharo.
Conserva ex floribus.

CCXCVIII. Sanicula.

Sanicula officinar. C. B. Sanicu-
la. Trag. Brunf. Cam. Tab. Dod. Lon. Dia-

pensia, Brunf. Matth. Cast. San. mas,
Fuchs. Sanic. & diapensia, Lob. Ger.
German. Sannickel/Sanicel.

Crescit in montibus ac vallibus:
solo gaudet pingui ac opaco: colli-
gitur Junio mense cum floribus.

O F F I C I N . N A T .

Folia raro Radix.

Vires. Calf. & sicc. astring. saporis est
amari, vulnerariaque una ex precipuis,
utilis in consolidandis ulceribus, fistulis,
rupturis, erosionibusque, tam interne
quam externe adhibita.

P R E P A R .

∇ . Ex herba florente.

CCXCIX. Lignum Santalum.

Album. Matth. Lon. Cord. hist. Cast. Garz. Tab.
Rubrum. Matth. Lon. Cast. Garz. Tab.
Citrinum. Cord. hist. Lon. Flavum, Tab. Pallidum, Matth. Garz.

Ligna sunt exoticæ ex Indiis ad
transportata...

Præstantissimum est, citrinum,
secedit album, infimas tenet ru-
tum, planè inodorum. Eligendum
item cinnimum suaviter fragrans,
agnam habens medullam, grave-
odosum. Hujus in defectu recipi-
t est album.

Vires. Refrig. 3. (al. 2.) sicc. 2. aperi-
tiva, Epatica sunt ac cardiac. Usu precip.
liporhymia, palpitatione cordis, obstruc-
tione Epatis, &c. Extrinsecus in catar-
rus, Cephalalgia, Vomitu, Epatis intem-
perie calida (in Epithemar. &c.)

N. Santalum rubrum magis refri-
geant ac astringit quam reliqua.

P R A E P A R .
1. Extractum Gummosum. Fit ut a-
liorum lignorum extracta cum ∇ .

N. Quercetanus parat cum ∇ ali-
qua Epatica. E.g. Agrimonie.

2. Spec. Diatrionsantal. V. Disp.
3. Unguentum santalinum. V. D.
4. Cerotum seu Emplastrum santi-
linum. Vide Disp.

CCC. Santonicum.

Judaicum.

Absynthiacum
santonicum, ∇
Wurmfraut est

C. B. ∇
jus semen officinale
solum.

Egyptiacum.

Gallicum.

Titt. Ins.

Insignitur Semen sanctum seu Semen mentina, *Math.* & Semen Zedoariæ, *Lob.*, *Cast.* Absynthium Seriphium, Alexandrinum. Semen Cinnæ, *Cord.* Sementina, *Dod.*, *Tab.* (cui & Santonicum.) Santonicum & Semen sanctum, *Lon.*, *German.* Bidwensamen/Wurmsamen.

OFFICIN. NAT.

Semen quod affertur ex Alexandria Ægypti.

N. Sunt qui & ex absynthio (santon.) Ægyptio, semen Zane colligi volant. Hoc videatur apud *Math.*, *Dod.*, *Lob.*, *Tab.*

Vires, *Calfae.* & sicc. saporis amari est. Usus in lumbricis ejusdemque generis enecandis, fugandis & expellendis.

PRÆPAR.

1. Semen santonicum præparatum, i.e. in \textcircled{X} & \textcircled{O} (4.5.) maceratum atque exiccatum.

2. Confœctio feminis Cina, überzogen Wurmsamen.

CCCI. Saponaria.

Στρατ., *Diosc.*, *Fuchs.*, *Lon.*, *Saponaria*, *Trag.*, *Dod.*, *Lob.*, *Tab.*, *Cam.*, *Ger.*, *viola agrestis*, *Trag.*, *Saponaria major* levis, *C. B.* 1. *German.*, *Steiffenraut*/Speichelwurz.

Crescit paucim juxta rivulos & vias: Floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Folia sed raro & Radix.

Vires. *Calf.* & sicc. strenue attenuat, aperit sudorifera est. Usus in asthmate, mero, mensibus ciendis, lue Venerea. Ex-

trinsecus ptarmica est tumores ac precue pano discurrit.

CCCII. Sarsaparilla.

Salsa parilla, smilax aspera Peruviana, *C. B.* 4. *Tab.*, *Ger.*, Zarzaparilla *Math.*, *Mon.*, *Garz.* Zarzaparilla Peruiana, *Dod.* Zarza seu sarsaparilla *Cast.*, salsa parilla, *Lon.*, *Trag.*, *Lob.*.

Nomen accepit à similitudine quam cum simulacre aspera (Hispania Zarza parilla) habet.

Triplex est ea. (*Nicol.*, *Monardo* monente) adfertur scil. 1. Ex Hispania nova, quæ candidior ad pallorem tendens & gracilior. 2. Ex Provincia Honduras, quæ cinerea nigrior & crassior, priorique melior est. 3. Ex Provincia Quito, locis Urbi Guayaquil vicinis (unde Zarzaparilla, Guajacillana dicitur,) quæ ex cinereo nigricans, major & crassior adhuc est ceteris.

OFFICIN. NAT.

Radix lignosa, prælonga fibrosa, uniformis.

Eligenda quæ coloris aliquantulum nigri recens, (non cariosa,) gravis, flexilis nec frangibilis.

Vires, *Calfacit* moderatè sicc. partum est tenuissimum sudoriferaque. Usus præcip. in lue venerea, quam specificè curat, in Catharris atque inde natis affectibus. E.g. Arithritide, &c.

CCCI. Sassafras.

Arbor est prægrandis nascens in Florida, folio siculneo, cortice ex fulvo

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. *Saporis ac odoris est acris ac calida, unde & calida ac secca censetur gr. uij. atten. aperit, disc. V̄sus in affectibus ventriculi: cruditate, anorexia, &c. Pectoris: asthmate, uteri, mensibus obstructis: visum acut. Extrinsecus discutit tumores, doloresque aurum sedat.*

N. *Pulices uecare dicuntur strata in Cubili.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex herba florente.
2. Oleum stillat. cum ▽a.

CCCV. *Satyrium seu Orchis.*

Satyrium seu Orchis, Germ. *Ran-*
benkraut/Stendelwurz.

N. *Dioscor. distinguit inter Orchides & Satyria, orchidesque vocat, quæ radicem bulbosam habent, eamque geminam: Satyrium, quod unicam. Plinius vero utraque confundit.*

Genera Orchidum seu Satyriorum passim quam plurima nascuntur, quæ etsi promiscue in usum accersi queant: attamen eligunt officinae præ reliquis cynosorchim.

Crescunt in Campistribus, Sylvis ac Vineis: Florent Aprili & Majo.

OFFICIN. NAT.

Radix cuius bulga distentior elonganda, rejecta flaccidiore.

Vires. *Calf. & hum. saporis dulcis. V̄sus precip. (ex signatura lascivia) ad viridem forruitudinem restaurandam.*

Ivo nigricante, aliquantulum acri pore sed aromatico, odore foeniculim redolente.

Dicitur pavame seu sassa fras,
U. m. Frag.

OFFICIN. NAT.

Lignum & Cortex, qui prefertur ligno, maxime si ex radice sit, quippe radix reliquis partibus prævalet ad- iisque & ejus cortex.

Vires. *Cortex calf. & sicc. ad gr. 3. lignum calf. & sicc. 2. atten. aperit, dia- podes sudores movet. V̄sus precip. in omni genere, praesertim obstructioni- bus tollendis, partibus internis roboradis, infertilitate emendanda & venerea lue curanda.*

N. *Instar Panaceæ in Catarrbis ba- tenur.*

PRÆPAR.

1. Extract. Fit l. a. Vid. l. 2.
2. Ol. stillat. Vide l. 2.

CCCIV. *Satureia.*

Οὐρεῖα, Οὐρεῖον, Saturey / Gen- benkraut.

Satureia

1. Hortensis seu cunila sa- tiva. <i>Hec usualis.</i>	2. Montana.
3. Spicata.	4. Cretica.
5. Thymifolio.	

Insignitur *Hyssopus agrestis*, Brunf. *Satureia Trag. Lon. Dod. Lob.* Tab. Cam. *Sat. altera, Matth. sativa, Fuchs. Cord. sylvestris, 2. Caff.*

Colitur in hortis. Floret integra ferè aestate.

Sic & uterum confortare creditur & ad conceptionem disponere.

leda.

P R A E P A R .

1. Condita Radix. 2. Orbiculum distentiore, purga bene ac coque: hinc exicca ac confice saccharo.

2. Eleuthar. Diasatyrion. V. D.

3. Extractum seu sanguis: Fit ex radice conuassata & cum pane atque vino digesta. Vide l. 2. & Quercet. in ph. R. c. 26.

CCCVI. Saxifraga.

Saxifraga, Lon. alba, Trag. Dod. Fuchs. (icon.) Cam. Tab. saxifraga, Brunf. major, Fuchs. saxifraga alba chelidonides, Lob. saxifr. alba tuberosa radice, Clus. bist. German. Steinbrech.

Crescit in locis asperis ac sabulosis: Floret Majo.

N. Sunt & alia saxifragarum genera, verum officinis vel alio nomine venerunt, vel inusitata sunt. Sic est saxifraga lutea: 1. Melilotus rubra. 2. Filipendula saxifraga Pimpinella. Vide suo Loco.

O F F I C I N . N A T .

Folia cum floribus, Radix quam Semen vocant.

Vires, Calfac. & sic, evidentissime (3.) diuretica est, aperit. Vsus præcip. in fabulo ac calculo Renum ac Vesicæ attenuando, & expellendo, tum & in mucilagine eorundem attenuanda: in mensibus obstruictis. Extrinsecus in balneis diureticis.

P R A E P A R .

▽. Ex planta integra, Majo col. ledla.

CCCVII. Scabiosa.

{ Pratensis & arvensis, variarum specierum quibus usitata est C. B. 1. Seabiosa Montana- Variarum species. C. B. est

Capitulo globoso. Variarum specierum. Stellata. Variar. spec.

Dicitur scabiosa pratensis hirsuta, C. B. Scabiosa, Lon. vulgaris, Fuchs. major, Cast. arvensis, Tab. (cui & major flore cæruleo purpureo.) Scabiosæ 1. genus, Trag. scab. segetum, Ger. German. Scabiosen / Apofsemkraut / Grindkraut.

Crescit in arvis. Floret Junio.

O F F I C I N . N A T .

Radix (colligenda vere.) Folia, Flores.

Vires: Calf. & sic, usque ad 2. absterg. atten. discut. sudorifera alexipharmacæ ac pulmonica est. Vsus præcip. in apostematibus (unde & nomen habet) pleuresi, angina, russi, asthmate, peste, fistulis seu manantibus ulceribus (mam-

marum, crurum, &c.) Extrinsecus in scabie, pruritu, impetagine ac præcipue in achoribus ac tinea capitis (Erbgrind.) infurfuribus ac lendibus capitis, in sugillatis, maculis faciei, dolore hemorrhiodum (insuffitu vaporoso.)

N. Radix scabiosa majoris flore purpureo, specificè curare dicitur L. venere-

im, adeo, ut false parille vel parum vel
ubil cedere censeatur.

P R A E P A R.

1. ∇ stillat. Ex integra planta cum
indice ac floribus.
2. Syrupus. Ex succo & saccharo.
3. Conserva. Ex floribus.
4. Sal. Ex planta incinerata.

CCCVIII. Schenanthum.

$\Sigma\chiοίς\Theta$, $\Sigma\chiοίνα\vartheta\tauο\iota$. Lon. Juncus
idoratus, Marth. Lob. Clu. Cast. Squi-
nanthum officin. foenum Camelio-
rum. Stramen Camel. Camelshew /
Camelstroh.

Affertur ex Arabia.

O F F I C I N . N A T.

Culmi seu surculi (stramen) Flo-
ris. Radix.

Vires. Calfac. subastr. tensuum est
artuum, discutit. Vies princip. in obstru-
tis mensibus, Epate, Liene, in Ventricu-
linatione, vomitu ac singultu; in urina
difficultate, Renum, Vesice ac Vies dolo-
ri. Extrinsecus corrigit fætorem oris, ro-
borat caput (lotione) discutit uvula tu-
rem, roborat veniriculum, &c.

CCCIX. Scolopendrium

verum.

$\Lambda\alpha\pi\lambda\gamma\eta\iota\omega\iota\omega\iota\omega$, $\Lambda\alpha\pi\lambda\epsilon\eta\iota\omega\iota\omega\iota\omega$. Arab. Sco-
lopendrion, Ceterach Officinis Sco-
lopendrium. Cord. vera. Trag. Lon. A-
plenum. & nion. Marth. Lob. Clu.
Cam. Dod. Cord. in D. German. Milg-
auer.
Scolopendria vera. Hic describitur.
Vulgaris. Locis sequentis.

Crescit in rupium fissuris, locis-
que asperis sine floribus.

O F F I C I N . N A T.

Folia collecta Septembri.

Vires. Calfac. & sicc. saporis acerbi,
absterg. spleneticum est. Vies princip. in
duritate Lienis, Itero, febri quartana:
uriuam movet, calculum communuit,
mensis ciet, semen imminuere creditur
(illuni nocte effossum.)

N. Dioscorides folia in ferme facta
ac per dies 40. pota, Lienem absumere
scribit.

P R A E P A R.

Syrupus de Scolopendria. Ex meris:
splenicis fit. V. D.

CCCX. Scolopendria vul-
garis.

$\Phiυλλή\tauη\sigma$. Lingua cervina officin.
C. B. Scolopendrium, Brunf. scolop.
vulgare, Marth. Dod. Cord. Lob. Hemo-
nitis, Fuchs. phyllitis seu lingua cer-
vina, Tab. Germ. Hirschung.

N. Scolopendria vulgaris vel lingua
cervina dici potest ad differentiam Ce-
terach.

Crescit in sylvis, locisque umbro-
sis ac opacis in puteis. Viret per to-
tum ferè annum.

O F F I C I N . N A T.

Folia.

Vires. Refrig. ac sicc. subastrig. ar-
ten. Splenica itidem ac Epatica sunt.
Vies princip. in Lienetumido, fluxu alvi,
expulsione sanguinis. Extrinsecus mun-
dificant vulnera ac ulcera.

PRÆPAR.

V. Ex foliis.

CCCXI. Scordium.

Σκόρδιον, Scordium, C. B. 1. Trag. Matth. Dod. Lon. Lob. Caſt. Cam. Tab. minus. Ger. German. Wasserbächenig/ Eckenknoblauch.

{ Majus, quod usitatius est.

{ Minus.

Crescit in locis humidis. Florent Junio ac Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. Calf. & ficc. 2. abſterg. atten. incid. purredini reſiftit. alexipharmacum ac sudoriferum est. Uſus precip. in peſte, peſtilentialibique morbis, febribus ma-

CCCXII. Scorzonera.

1. Hispanica. Hec uſualis.
Scorzonera { Latifolia 2. Germanica, 2. Tab. Boemica, Matth. Lob.
3. Foliis nervosis, Germanica angustifol. Tab.
4. Humilis nervosa, Pannonica, Tab.
Angustifolia...

Dicitur Scorzonera. Dod. Lon. Lob. Cam. Hispanica, Matth. Caſt. Tab. (cui & Germanica 1.) Sc. latifolia ſinuata, C. B. 1. alias Viperaria. Schlan- genmord.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. Calf. hum. 1. alexipharmacata. Uſus precip. in morbis ſerpentum, peſte, melancholia, epileptia, vertigine. &c. Quin commendatur maximopere ad ureti ſuffocationem.

PRÆPAR.

I. V. ex radice.

lignis (tām præſervando quām curando) in obſtruct. Epatis ac Luenis, in Pulmonibus purulentis ac mucilagine reſertis, Extrinfēcitus mundificat vulnera ac ulcera; Lenit dolorēs podagrīcos.

PRÆPAR.

I. V. ſtilat.

2. Succus inſpiſſatus.

3. Syr. de ſcordio ſimpl. Ex ſucco & ſaccharo.

4. Compos. Hier. Mercurialis. Vide Disp.

5. Conſerv. ex fol.

6. Elekt. Diaſcordium Fracastorii. Vide Disp.

Dofis a 3ij. ad 3ij.

7. Sal. Ex cinere.

CCCXIII. Scrophularia.

Scrophularia, Matth. Dod. Caſt. major, Brunf. Lon. Lob. Cam. Tab. Ger. nodosa foetida. C. B. 1. Ocymastrum, Trag. Galeoplis, Fuchs. Aliis Ficaria, Ferraria, mille morbia, Caſtrangula, Brauwurz / groſſ Heigwargenfrau / Knodenfrau / Sawwurz.

Crescit in locis umbriosis, juxta ſepes ac in cemeteriis. Floret Junio ac Julio.

N. Est & fæmina dicta que non uſi-

CLAS S I S I.

157

in locis palustribus nascitur, sed prorsus bo-
nitate cedit.

OFFICIN. NAT.

Radix nodosa.

Vires. Calf. & sicc. digerit, incidit,
saporis amari. Vsus prcip. in strumis seu
scrophulis, sicubus ani (unde & nomen
aceps) in cancerosis ac similibus serpentini-
bus ulceribus, malignaque scabie. Extrin-
secus in tumoribus renitentibus, mali-
gnisque molliendis. E. g. scrophulus, &
simil.

PRÆPAR.

▷ stillat. Ex herba cum radice.

CCCXIV. Scylla.

Squilla. Brunf. Scilla, Trag. Matth.
Fuchs. Cord. hist. Lon. Cam. major, Pan-
cratium, Dod. Tab. rubentibus tuni-
cis, Lob. Arab. Haspel. German. Meer-
zwibel.

Crescit copiose in Apulia, Sicilia,
Portugallia.

OFFICIN. NAT.

Radix bulbosa, qua eligatur re-
tens succi pleni, collecta Julio.

Vires. Calfac. sicc. 2. saporis acris &
amari, atten. incid. absterg. discut. purre-
dini resistit, diuretica est. Vsus prcip. in
obstructione Epatis, Laemis, meatus bila-
tri, mensum, urina: in mucosagine pulmo-
num, russi, &c. Extrinsecus in achoribus
capitis (infus. in ol.) in peritoneo.

N. Veneficia ac incantationes arcere
dicuntur.

PRÆPAR.

1. Preparata radix, involvitur mas-
sa panis atque cum eadem in Cliba-

no coquitur: hinc eximitur atque
exiccatur. Vide Disp.

N. Preparatio hac instituitur ad obtun-
dendam acrimoniam.

2. Syr. Oxymel. scylliticum simpl. Ex
scyllitico & melle.

3. Oxymel compositum. Vide D.

4. Loch. de scylla. Loch. ad asthma.
Ex succo ac melle.

5. Acerum scylliticum. Ex infusione
radicis in aere exiccatæ (σ 40.)

6. Fecula. Scylla Cor incide mi-
nutim vel conqualla, digereque ali-
quod temporis spaciū in MB. Hinc
transcola & inspissa, Querc. Ph. R.
cap. 24.

7. Extractum. Vide Quercet. Ph.
Rest. c. 24, ubi & Saecharum seu con-
servam Scyllæ parare docet.

CCCXV. Sebesten.

Sebesten, Trag. Prunus Sebesten,
Matth. Sebestena, Myxæ, Myxaria,
Tab. Alpina.

OFFICIN. NAT.

Mučaqia, muča, myxæ, myxaria
Sebesten Brustbeerlein. Sunt fructus
arboris pruno similis, assimilati par-
vis prunis, referentes nucleum cor-
tice triquetro lapideo inclusum.

Asportatur ex Syria ac Egypto.

Vires. Sebesten inter caliditatem ac
frigiditatem temperata sunt, humectant
emollient, acrimoniam humorum obtun-
dunt. Vsus prcip. in catarrhis acribus,
urina acris, febribus biliosis, alvi obstru-
ctione: summatis ut figura ita & virtu-
bus pruna Damascena amulantur.

PRÆP-

PRÆPAR.

Electuar de Sebesten. V.D.

Vires. Purgat leniter, obtunditque
acrimoniam humorum.

Dosis à ʒ. ad ʒij.

CCCXVI. Secale.

Farrago, Rogga, Siligo, Briza, German.
Roggæ / Korn (nostratib.)
Est { Hypernum vel majus, C.B. 2.
Vernum vel minus, C.B. 3.

1. Dicitur. Rogga sive secale, Dod.
Siligo, Brunf Lon. Veterum & Secale,
Trag. Secale (Secla) Matth. Fuchs.
Lob. Tab. Ger. Secale & Farrago Plinii,
Last. Olyra, Cord. in D. Tipha cerea-
lis Porte, C.B.

2. Appellatur. Rogga seu Secale
festivum. Dod. Siligo festiva, Trag.

N. Veterum siliquinem à secali nostro
esse differentem, vide sis apud Tabern.
I. I. f. 7. c. 3.

Floret Junio.

OFFICIN. NAT.

1. Farina. 2. Furfures.

Vires. Secale calefacit moderate mi-
nus tamen quam triticum magis vero
præ hordio. Vfus ejus potissimum culinaris
est, adhibetur tamen non raro farma ex-
trinsecus ad tumores & dolores diseuri-
endos, adeoque imponitur Eryspelati, po-
dagricis doloribus & sim.

Furfures abstergit, emolliunt, dis-
tinent, (calidi impositi in sacculo.)

PRÆPAR.

1. Panis. Adhibetur in doloribus
capitis & aliarum partium (imposi-
tus) in ventriculi imbecillitate, in

cordis palpitatione, in fostu roboran-
do (costus & Vino aliave liquore
convenienti imbutus, vel in mica-
redactus & cum aliis impositus) in
tumoribus maturandis (masticatus
cum butyro & impositus) in denti-
friciis (crusta costa & trita.)

2. ▽ still. è pane. Fit è micis panis
vi MB

N. Commendatur in Diarrhaa &
Dysenteria.

3. ▽ Siliquines officinarum. Fit è gra-
mine MB.

4. Emplast. de Crusta panis. Vid.
Disp.

CCCXVII. Sedum.

Sedum	majus arborescens, Majus innistratum, vulgare, hoc usuale, Minus Hæmatoides, &c. Officinæ incognitum, Minimum. Vide vermicu- laris.
-------	---

Insignitur sempervivum majus,
Brunf. Matth. Ger. Lob. Sedum ma-
jus, Fuchs. Cord. in D. Tab. Sempervi-
vum 1. Lon. semperv. majus 2. seu
Jovis barba, Dod. Aizon majus, Cam.
Sedum majus vulgare, Clus. German.
Haßwurz / Donnerbart / Maurypfes-
fer.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. Refrig. 3. astrig. incrassat. V.
fus præcip. intrinsecus in febribus biliosis,
sedat scil. fitim, compescit ardorem. Ex-
pus) in ventriculi imbecillitate, in
intrinsecus in Angina, &c.

N. Vul-

N. Vulgare est plebi nostrati, expre-
sum succum cum saccharo in febribus
norbisque calidis propinare.

PRÆPAR.

1. ▽ Ex foliis stillat.
 2. Succus ex foliis expressus.
- N. Adhiberi solet recens in febribus
malignis & biliosis.

CCCXVIII. Senecio.

Senecium *γεράσιμως* herba pappa,
Germ. Kreuzwurz Grindkraut.

1. Senecio minor 2. vulgaris	indifferenter
1. Senecio minor 2. montana	

1. Appellatur Senecio, Matth.
Fuchs. Cord. in D. Lon. Lob. minor, Cast.
vulgaris & 1. Trag. Tab. Erigerum mi-
nus. Dod. Verbena fœmina, Brunf. 2. Senecio 2. Tab. Erigerum, Ger.
majus, Dod.	usuales.
1. Appellatur Senecio, Matth.
Fuchs. Cord. in D. Lon. Lob. minor, Cast.
vulgaris & 1. Trag. Tab. Erigerum mi-
nus. Dod. Verbena fœmina, Brunf. 2. Senecio 2. Tab. Erigerum, Ger.
majus, Dod.	

Nascitur passim in hortis, in agris
secus vias, &c. majus sylvestris gaudet
arenosis. Vere florere incipit, flo-
resque per totam æstatem producit,
tias hyberno quoq; tempore viret.

OFFICIN. NAT.

Folia cum florib. & caule.

Vires. Mixtas vires habet, refrig. ac
mul modice discut. consolidat. Usus pra-
ep. in cholera, Ittero, intemperie calida
putis, lumbricis, vomitu & expulsione
sanguinis. Icthiatico dolore, fluore mul-
ti. Extinsecus in mammis inflamma-
tus, scabie (capitis) struma, dolore ven-
tricis. Urina remorata, arthritide, vul-
neribus.

PRÆPAR.

▽ still. Senecionis fit è fol. flor.
ac caule, tota æstate.

CCCXIX. Serpillum.

"Ερπιλλον, Dioscor. Serpyllum,
Brunf. Trag. Fuchs. Lon. Lob. vulgare
Dod. Ger. Serpyllum sylvest. Matth.
Cord. in D. sylvestre alterum, Cast.
Serpillum minus fl. albo & fl. pur-
pur. Tab. serp. vulgare repens. Clus.
hist. serp. vulgare minus, C.B. 6. Ger-
man. Quendel / Künlein / Hünertöl /
wild Poley.

N. Sun species plures, sed haec offici-
nis usitator.

Crescit locis sabulosis, apriis.
Flores Majo mense protrudit, inte-
graque æstate fovert.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. Calf. & sicc. princ. 3, saporis
acris, atten. aperit. Cephalica est, Uteri-
na ac stomachica. Usus precip. in mensibus
ac urina cienda (balneo) in expulsione
sanguinis, phasmo, &c. Extinsecus arcet
vigilias, cephalalgias, vertiginem. Cuet
mensis (balneo).

PRÆPAR.

▽ stillat. Ex planta cum floribus
Junio collecta.

Serpentarium Lignum, vide Co-
lubrinum Lignum.

CCCXX. Sesamum.

Σήσαμον Veterum, C.B. Sesamum,
Alpin. Matth. Lob. Dod. Cast. Tab. ve-
rum, Cord. in D. Cam. Germ. Leindorfer/
Flachsdoerfer. Vuuu N.

N. Est & Sesamum, Myagrum distillatum, ac officinis insutatum.

OFFICIN. NAT.

Semen quod affertur ex Alexandria, Creta & Sicilia.

Vires. Calfac. modice humect. emolit, paregoricum, viscosum pingue, adeoque & Emplasticum est: nervorum duritatem illius discutit, colis doloribus medetur.

PRÆPAR.

Ol. Expressum: Hoc eligatur candidum, syncerum: adulteratur enim oleo Nucum & Papaveris, qui dolus tamen odore & sapore facile dignoscitur.

N. Olim solum ex Alexandria Egypci: Venetas atque inde ad nos comparabatur. Hodie & apud nos ex sesamoparatur.

Vires. Moderate calf. itidem emollit, maturat, pulmonicum est. Usu precip. in tussi ac asperitate pulmonum (inclusum) in pleuride: impinguat, semen genitale auget. Extrinsecus in duritate nervorum, aurium doloribus, in ulceribus serpentibus ac malignis.

N. Quia nauseam excitare afolettrò internum usum subit.

CCCXXI. Seseli Officinarum.

Λιγυστικόν, Diosc. Λιγυστικόν, Gal. Ligusticum quod seseli officinar, C. B. 1. Siler montanum, Trag. Lob. Dod. Clusibist. Ligusticum. Matth. Cast. verum, Tab. Seseli Massilioticum. Cord. in D. Seseli italicum, Cast.

Crescit copiose in Liguria Italiæ. OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. Calfac. sicc. menses & urinas ciet, flatus discutit.

CCCXXII. Seseli Massilioticum.

Σέσελι, σεσελίς, Hippoc. σέλι, σίλι, Siselios indeclinabiliter, Germ. Sesel/Seselkraut/Marsilischer Sesel/Rossmünnel/Birmet/Silermontan.

Est ferula folio Uromiscue usua-
fœniculi folio Ira.

1. Dicitur Seseli Massiliense, Matth. Lon. Cast. Tab. nuperorum, Lob. Ses. Mass. ferula aut Dauci Cretici facie, Lob. Siler montanum, Ger. C.B. 8.

2. Seseli Massil. fœniculi folio, quod Diosc. censetur, C.B. 9. Lob. Sel. Massil. Dod. Diosc. Clusibist. nonnullorum, Cam. Fœniculum petræum, Tab.

Crescit sponte in Gallia ac Italia, apud nos non nisi in hortis colitur, folio gaudet fabuloso.

OFFICIN. NAT.

Radix atque Semen, quod verum in modernis officinis prostat, securus ac ante ari, ubi semen brancæ ursinæ, monente Tabernemontano, ejus loco venum ivit.

Vires. Calf. & sicc. ad gr. inque 3. incid. aperit, discut. Vsu precip. in morbis capitis, Epilepsia (oniotata sua substantia resiftit,) in imbecillitate visus, spasmus, &c. in Pulmonum ac pectoris affectibus, tussi.

vif, catarrhoe; in Epatis obſtructione, Hy-
pope, ventriculi cruditate ac inflatione;
in calculo Renum ac Vesice; in mensibus
obſtructis. Specifica antidotus est cicuta.
Extrinſecus in ſpasmus, contracturis; in
talle manū marum coagulato, in uteri im-
pauate, ac obſtrutione.

*CCCXXXIII. Seseli Creti-
cum.*

Τορδύλιον, Diſcor. Seseli Creti-
um minus, C. B. 4. Cam. Seseli Cre-
tum, Lob. Dod. Caſt. Tab. Ger. Pimp-
pala Romana, vulgo Arab. Atturta-
no. Cretiſcher Seseli, Candiſcher Sesel.
Crescit ſponte in Provincia Gal-
ia, apud nos non niſi in hortis.

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. Calf. & ſicc. 2. eſt nephriti-
um, uterīnum, pulmonicum. Uſus pre-
cip. in stranguria, & urinaremorata: do-
cet, mēſes ciet, catarrhorum
expelationem promovet.

CCCXXIV. Sideritis.

Σιδηρίτης. Sideritis 1. Fuchs. Cord.
D. vulgaris, Cam. in Matth. 2. Cluf.
f. 4. Lon. Sid. Heraclea, Cord. hift.
Tab. Sideritis ſeu ferruminatrix, Lob.
Sid. vulgaris hirsuta erecta, C. B. 4.
Arab. Tetrahit. Sidrichis, German.
Bledraut.

N. Matthiolus Marrubiaſtrum pro-
ſideritiſe Diſcoridis habet, cui contra-
natur Tabern.

Crescit locis apricis montanis fa-
lulosis; Floret Majo,

OFFICIN. NAT.

Herba ſed raro.

Vires. Abſterg. aſtrig. uulneraria
obſtructis. Specifica antidotus eſt cicuta.
Uſus Extrinſecus in ſpasmus, contracturis; in
precip. in hernia.

N. Adhibetur itidem in morbis in-
cantatione introductis.

CCCXXV. Siliqua.

Κεράτια. Siliqua edulis, C. B. 1. Si-
liqua, Matth. Cord. in D. Lon. Caſt. Cam.
Ceratonia, Dod. Cerata vel Siliqua,
Lob. Tab. Ger. Clufiſt. Sil. dulcis Ca-
rub & Carnub vocara, Alpin. Germ.
Johannbrodt.

Crescent in Regno Neapolitanos
tum in Insula Creta & Syria.

OFFICIN. NAT.

Fruſtus (ſcil. ſiliqua, cuius ſuccus
melligineus in uſum ſolum venit.
Vires. Siccata & aſtrigita. Uſus precip.
in ardore ſtomachi, tuffi, &c. alias conce-
cta eſt diſſicilis.

CCCXXVI. Sinapi.

Σίνηπη, ημ. Arab. Cardel, Senff.

Sinapis	rapifolio :	Hujus ſemen purpure- um & uſuale po- tissimum.
C. B.	Hortense :	apii folio : Hujus ſemen rubefacti- & minus uſuale.

Sylvestre, &c.

1. Dicitur Sinapi, Caſt. Matth. Sinapi
hortense, Cord. in D. Lon. ſativum pri-
us, Dod. Sin. ſat. Erucæ aut rapi folio,
Lob. Tab. ſeu album, Cam. C. B. 1.

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. *Calf.* & *sicc.* 4. incidit atten.
attrah. rubificat. *U*sus præcip. in appetitu excitando chylificatione promovenda:
in affectibus hypochondriacis ac qua-
na ex mucilagine tartarea, item in quo-
tidiana (ante paroxysmum Dosis 5j. exhibi-
bita) in calculo: caput purgat. Extrinse-
cus in finapismo, in arcendo caro, (nar-
ibus inditum vel in finapismo adhibitum)
tumores maturos aperit, sternuationem
movet.

PRÆPAR.

Oleum. Ex semine expressum.

Vires. Nervorum affectibus frigidis
confert.

CCCXXVI. Sifarum.

Sionoor, Sifar, Sifer, Brunf. Matth.
Cord. in *D.* *Lon.* *Cam.* *sativum*, *Fuchs.*
fifarum, *Trag.* (& *Rapunculus hor-*
tensis) *Dod.* *Lob.* *Tab.* *Ger.* *Sifarum*
Germanorum, *C.B.* i. *Germ.* *Gierlein*/
Görlin/*KlingelRüblein*/*Zuckerwurz*.

Colitur in hortis: solo gaudet
pingui.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Calf.* 2. saporis subamari, sub-
astrig. ventriculo convenit, appetitum
excitat, diuretica ac lithontriptica est,
bene nutrit, facile concoquitur, specifica
antidotus censetur & vivi.

N. Est usus pomaculinaris quam of-
ficinalis.

CCCXXVII. Solantum.

Στρύχη. Solatrum, Nachtschaf-
ten/ Säwefraut.

Solani varia occurunt genera,
quorum alia baccifera sunt, alia po-
mifera. Verum Officinis quod usita-
tius Solani Titulo, est solanum off-
cinarum, *C.B.* i. Solatrum, *Brunf.*
vulgare, *Trag.* Solanum, *Lon.* horter-
se, *Matth.* *Fuchs.* *Dod.* *Lob.* *Cam.* *Ger.*
sativum, *Tab.* Solanum nigrum, *Cord.*
in D.

Crescit juxta sepes ac vias; flore-
at state integra.

OFFICIN. NAT.

Herba, Bacca.

Vires. Refrig. 2. reliquis temperate
sunt, adstring. repellunt. *V*sus præcip. ex-
ternè in Erysipel. in dolore capitū, in astu
febrili mitigando (capitū ac pedibus appli-
cate) in parotidibus.

PRÆPAR.

▽ stillat. Ex herbacum floribus.

N. Sunt qui ante Biennum exhibere
verant.

CCCXXVIII. Sorbus.

'On. Σην, Sorbus, Sperberbaumi.
Sorbus { Sativa. Hac officinalis.

C. B. { Sylvestris.

Insignitur sorbus, *Brunf.* *Trag.* *Dod.*
Cord. in *D.* *Lon.* *Tab.* *Ger.* *Sorb.* *Dome-*
stica, *Matth.* *Lob.* *Cast.* *Sorbum ova-*
tum, *Fuchs.* *Sorbus legitima*, *Clus.* *hist.*
esculenta, *Cam.*

Crescit in hortis: maturos fert
fructus autumno.

OFFI-

OFFICIN. NAT.

Fruitus, (Sorbum, Spenerling/ov.
Vires. Refrig. & sicc. adstring. *Uss*
precip. in fluxionibus alvi, uteri, &c. Ex-
trinsecus adstringit vulnera (*fructus pul-*
versans.)

N. Sorba colliguntur potissimum im-
matura, exiccanturque iuxta in aere, tum
Clubano: siccata pulversantur pro usu
Medico, paucem sunt nutrimenti.

P R A E P A R.

Condit. *Fruitus* cum melle.

CCCXXIX. *Spica.*

Spica mas.

Spica fœmina. *Lavandula.*

Non discrepant nisi magnitudi-
ne, que tam flor, quam foliorum in
Spica major est, in *Lavandula mi-*
nor: odor itidem *Spicæ* gravior est,
Lavandulæ gratior, ideoque promi-
scue usurpari possunt.

Mas insignitur *Lavandula latifo-*
lia, C. B. 1. *Spica nardus Germanica*
Trag. *Nardus Italica*, *Matth. Lob.* *Ger-*
manica, *Lon.* *Lavandula*, *Dod.* *major*,
Cord. *Pseudonardus*, *Matth. Cast.* *mas*,
Fuchſ. at in icon.: *fœmina*, *Lavandula*
atioribus foliis 1. *Cam.* 2. longiore
folio, *Cluf.* *Lavendel*.

Fœmina dicitur *Lavandula angu-*
stifolia, C. B. 1. *Lavandula*, *Trag.*
Matth. *vulgaris*, *Cord.* in D. *minor*,
Cord. *bifl.* *Pseudonardus* *fœmina*,
Matth. Fuchſ. (at in icon. *mas*.) *La-*
vandula, *Lob.* *Spica nardi*, *Cam.* bre-
viore folio & *Spica*, *Cluf.* *Spicanard*.

Colitur utraque in hortis, nobis-

que vulgator est *Spica fœmina*: Flo-
ret Junio ac Julio.

OFFICIN. NAT.

Flores utriusque.

Vires. *Calf.* & *sicc.* 3. (prevalet fa-
men *Spica*) *saporis subacris* ac *subamari*,
partium tenuium, *cephalica* est ac *nervi-*
na. *Uss* *princip.* in *catarrhis*, *paralyſi*,
ſpasmus, *vertigine*, *lethargo*, *tremore ar-*
tuum. *In urina*, *mensibus* ac *ſætu pellen-*
do (unde & *parturientibus exhiberi ſo-*
let) in *terminibus ventris flatulentis*. *Ex-*
trinsecus in *lixivis*, *capitis* ac *artuum*,
in *Masticatoris* (pro *catarrho* exiccan-
do ac *revellendo* ad *palatum* ne ad *pulmo-*
nes defluat.)

N. *Odore suo fugat pediculos.*

P R A E P A R.

1. *Conſerv.* flor. *Lavendulæ*.
 2. *Confert.* *Flores*.
 3. ∇ . *ſtillat.* Ex *floribus irrigatis*
ſcil. vel vino vel aqua.
 4. *Ol. spicæ stillat.* cum ∇ *ascendit*.
- N. *Aportatur ad nos ſat copioſe ex*
Provincia Galita regione, ubi copioſe cre-
ſcit. *utens motus ac dolores compescit um-*
bilico illitum.

CCCXX. *Spica Celtica.*

Nardum Celticum, *Matth. Cord.*
bifl., *Lob.* *Cast.* *Cam.* *Tab.* *Ger.* *Nardum*
Celticum *Dioscor.* C. B. 4. *Nardus*
alpina ſeu *Celtica*, *Cluf.* aliis, *Roma-*
na, *Galatica*, *Saliunca*, *Germ.* *Celti-*
scher Narden.

Crescit in *Liguria*; in *Carinthia*,
Styria, in *alpibus Tyrolis*, &c.

OFFICIN. NAT.

*Radicula cum adnatis, colligenda
Julio & Augusto.*

*Eligenda recens, jucundi odoris,
radiculis numerosis, cohærens non
fragilis, & plena.*

*Vires. Calf. & sicc. viriumque ea-
rundem est cum spica India, sed imbe-
cilliorum, majore tamen cum utilitate
adhibetur in urina cienda, ventriculo
corroborando, flatibus discentiendis. Ex-
trinsecus additur malagmatis, unguen-
tisque calfacentibus.*

CCCXXXI. Spica In-
dica.

*Nardus. Cord. in D. Lob. Nardus In-
dica, Martb. Cord. hist. Lon. Cast. Ger.
Nardus seu Spica Indica; Spica nardi
officia. C. B. 1. Arab. Stumel. India-
nisch Spicanarden.*

*Radix est officinalis ex India Ale-
xandriam, atque inde Venetias & in
Germaniam transportata. Dicitur
autem spica quod spica similitudi-
nem habeat.*

*N. Est & Nardus spuria Narbonen-
sis, ut & Nardus montana, valeriana non
ab simili, Verum officinis nostrisibus pe-
regrina.*

*Eligenda recens, levis, longam co-
mam habens, spicam vero brevem,
colore flava, aliquantulum redolens
Cyperum, sapore amaro ac linguam
siccante, quæ diu in sua odoris gra-
tia permanet.*

*N. Mudefacta dolosè vendi solet, qua
fraudis deprehenditur, quod Spica sit gan-*

*dida, squalida, nulloque pulvere obſita, ſi-
les volana in ſtar crinita.*

*Vires. Calf. 1. ſicc. 2. atten. astring. ne-
phritisca & stomachica eſt. Uſus praecip-
iuſ in urina ac mensibus ciendis, in veni-
culi roſone, inflatione, in Itero, &c. Ex-
trinsecus in lixivis Cephalicis, balneis
uterinis, &c.*

P R E P A R .

*1. Oleum Nardinum simplex. Fit ut
coctione in ol. communī, Vino ac
Aqua.*

*2. Oleum Nardinum compos. Fit ut
simplex additis nonnullis aroma-
tibus.*

CCCXXXII. Spinachia.

*Spinachia, (Spinacia,) Brunfels.
Fuchs. Dod. Tab. Lon. Cast. Matth. Lob.
Ger. mas. Cam. vulgaris. Trag. Lapa-
thum hortense seu spinachia semine
spinoso, C. B. 2. German. Binetsch
Spinat.*

*Colitur in horris. Floret ut pluri-
mum Julio & Augusto.*

OFFICIN. NAT.

*Folia seu Herba. Potissimum culina-
ris eſt.*

*Vires. Refrig. & hum. 1. utilis cibis in
omnibus morbis, laxat alvum, lenit aſper-
itatē pulmonum. Extrinsecus refre-
get ventriculum ac Epor (imposta.)*

*N. Continuus uſus melancholicum ge-
nerat ſanguinem.*

CCCXXXIII. Staphisagria.

*Staphisagria, Trag. Matth. Fuchs.
Dod. Lob. Cast. Cam. Herba pedicula-
ris, Cord. in D. Arab. Al'eras, Leuſſ/
Fr. Aui/*

Speichelkraut / Bismarck / Mdusse
Rattenpfeffer.

Crescit in Apulia, Calabria, Dalmatia, Istria...

N. Crescit & apud nos species quam, verum minus illa usitata est.

OFFICIN. NAT.

Semen triquetrum ac asperum.

Vires. Internus usus purgatorius est, drarius. Extrinsecus ejus usus est apolegmatifans in masticatoriis, gargaris, matalgois (cum ♀) ac abstergentibus, ulceribus ac papulis, &c. Adhibetur & aliorum.

CCCXXXIV. Stœchas.

Στοχασ, Stœchas, Trag. Matth. Lab. Lon. Cist. (Stichas,) Fuchs Dod. St. Arabica, Cord. in hisp. Cam. St. brevioribus ligulis. Clus. hisp. St. purpurea, C. B. i. Arab. Astrochadas, Römischer Welscher / frembeder Kummel oder Thymian / Stœchastrau.

Crescit copiose in Insulis Galliarum, & Stœchades dicuntur, optima tamen censetur Arabica (unde ad compositiones recipere monent Arabicam.) Huius succedit Cretica.

OFFICIN. NAT.

Flores seu potius spicæ compressæ inter florum ac seminum proveniunt collectæ.

Elegendæ spicæ recentes odoratæ, & subamaræ, si haberi possunt Arabicæ.

Vires. Calf. & sicc. incid. aperiunt diuretici ac vulnerarii sunt. Usus præc. in obstructione Urine, Epatis, Lictis, mensium: coagulatum sanguinem resolvunt, catarrhos exiccant, menses nimis fluentes siccando sistunt, lumbicos fugant: commendantur & in primis ad exccardias defluxiones acres Pulmonum, &c. Extrinsecus faciunt ad emollendam uretidurum, (in balneo) tendes abigunt (in luxivo capit) defluxiones siccant & discentiunt (suffum,) &c.

plexia, Paralyse, Lethargo: In morbis pectoris idem prestat quod Hyssopus: insuper urinam & menses ciet, venenis resolut, affectibus hypochondriacis succurrit. Extrinsecus in lotionibus caput, suffitu, &c.

P R E P A R .

1. Syr. de Stœchade simplex. V.D.
2. Syr. de Stœchad. compof. V. D.
3. Syr. de Stœchad. Fernelii. V. D.

CCCXXXV. Stœchas Citrina.

Ἐλίζευον, Elichrysum seu Stœchas citrina angustifolia, C. B. q. Stœch. citrina, Matth. Geß. Dod. Cist. Tab. Amaranthus luteus, Fuchs. Lon. Coma aurea, Lob. aliis Tinearia (quod tineas abigat.) Germ. Rheinblumen / Mottenkraut.

Crescit locis aridis & sabulosis, & convallibus frequens juxta Rhenum. Floret Junio.

OFFICIN. NAT.

Flores.

Vires. Calf. & sicc. incid. aperiunt diuretici ac vulnerarii sunt. Usus præc. in obstructione Urine, Epatis, Lictis, mensium: coagulatum sanguinem resolvunt, catarrhos exiccant, menses nimis fluentes siccando sistunt, lumbicos fugant: commendantur & in primis ad exccardias defluxiones acres Pulmonum, &c. Extrinsecus faciunt ad emollendam uretidurum, (in balneo) tendes abigunt (in luxivo capit) defluxiones siccant & discentiunt (suffum,) &c.

N. Sunt qui amuleti loco de collo suspendunt, lumbricosque veniris eo fugari volunt. D.D. Arnol. Weichard. in Thesauro pharmaceutico.

CCCXXXVI. Succisa.

Succisa, Matth. Fuchs. Dod. Cast. glabra, C. B. 1. Jacæa nigra, Brunf. Morsus Diaboli, Trag. Lob. Lon. Tab. Gerin. Abbis/ Twiffels Abbis.

Crescit passim in campestribus, pratis &c juxta arva: Floret Julio, Augusto, Septemb.

OFFICIN. NAT.

Radix, Flores : nonnunquam & Folia.

Vires, Calf. & sicc. 2. amara, alexipharmacaria ac vulneraria est, ut Scabiosa, cum qua & reliquis facultatibus convenit. In primis celebratur in Epilepsia, Peste, Uteri dolore, sanguine coagulato, abscessibus occulis, lue venerea, ejusque ulceribus, in vulneribus recentibus, &c. Extrinsecus in angina, tumoribus tonsilar, diuturnoribus, qui ad suppuracionem agre pervenient (gargaris) in sanguinationibus, bubonibus, &c.)

PRÆPAR.

▽ stillat. Ex integra planta (cum rad. & flor.) collecta in fine Julii.

CCCXXXVII. Symphytum.

Officin. Hujus loci.

Symphy-	Majus tuberosa	Minus tuberosa	Minus borragi-	Minus			
	radice				radice	nus specie	usualia,

</

6. Extractum sanguineum. *Sanguis.*
Rad. recent. symph. maj. & min.
conquassa in formam pultis. Hinc
adde panis $\frac{1}{4}$. (scil. fecalini vel triti-
ci.) M. ac irriga cum Vino genero-
so, inde Phiolæ vitreae occlusæ cera
Hispanica, digere aliquandiu in fi-
mo vel ∇ . Hinc exsume, digere, fe-
tesque subsidentes separa, reliquum
inspissa. Vide Quercet. Ph. R. c. 26.

Vires. Praefat ad hermias & ulcera
mnia.

Dosis 3j. ad dies plusculos.

7. Oleum stillat. Ex radice sicca per
mortam elicetur.

N. Oleum hoc ut per paucum elicetur,
viribus prelio sum est in hermis cu-
randis intus & extra adhibitum.

T.

CCCXXXVIII. Tamariscus.

1. Germanica. Hec u.

Tamariscus $\begin{cases} 1. \text{ Germanica.} \\ 2. \text{ Gallica.} \\ 3. \text{ Egyptia.} \end{cases}$

Dicitur Tamariscus, Brunf. Lon.
femina, Cord. hist. Myrica, Trag. Clus.
sylvestris seu Tamaryx, Matth. Cast.
Dod. Tab. Tamaryx sylvestr. femina.
Fuchs. Tam. humilis. Cord. in D. Myr.
sylv. altera, Clus. hist. Myr. altera in
Germania, Cam. Tam. fruticosa fo-
lio crassiore, C. B. al. Murica, Arab.
Tarsa, Tamariscenholz.

Frutex est arboreo-similis Sa-
bine in tantam excrescens magnitu-
dinem ut doliola inde stant mensur.
in D. Tanacetum millefolii foliis,
l. capientia quæ hic vulgaria sunt.

Nascitur juxta Rhenum & Danu-
bium, tum quoque secus paludes, so-
lo gaudet saxoso.

OFFICIN. NAT.

Lignum, Radix, Cortex, (qui maxi-
mè usualis est in primis radici de tra-
ctus.)

Vires. Cortex calidæ. & sicc. 2. (li-
gnum ad frigiditat. inclinat) atten. aper.
alsterg. subastrig. diureticus est ac sple-
nicus. Osis precip. in obstruktione ac tu-
more Lienis (quem absumere scribit
Diosc.) in morbis ab atra bile ac sero ori-
undis, ut scabie, pruritus, in Icteronigro,
prostervio albo mulierum, &c. Extrinse-
cus in primis in tinea capitis, & obstr.
mensum (in sepsi.)

PRÆPAR.

1. Extract. è corticibus fit l.a. cum
 ∇ vel ∇ . v. g. flor. genistæ, scolo-
pendriæ, & sim. Quercet. Ph. R.

2. Sal. Ex incinerato ligno. l. a.

CCCXXXIX. Tanacetum.

Tanace-	$\begin{cases} 1. \text{ vulgare lute-} \\ \text{um. Hoc usuale.} \\ 2. \text{ foliis crispis.} \\ 3. \text{ minus, album.} \\ 4. \text{ alpinum.} \end{cases}$
tum C.B.	$\begin{cases} \text{Odora-} \\ \text{rum} \\ \text{Inodorum} \end{cases}$ $\begin{cases} \text{minore.} \\ \text{flore} \end{cases}$ $\begin{cases} \text{l. majore.} \\ \text{l.} \end{cases}$

Dicitur Tanacetum, Matricariae
2. Species & parthenium, Brunf. Ta-
nacetum vulgare, Trag. Tanacetum,
Matth. Lon. Dod. Artemisia tenuifo-
lia, Fuchs. Ambrosia quibusdam. Cord.
in D. Tanacetum millefolii foliis,
Lon. Athanasia seu Tanacetum, Cast.

Artemisia Diosc. Tab. Græcè Ἀρτεμίσια, Λεπτόφυλλα, Athanasia, Tanasia, Germ. Reinfarn/ Wurmfraut.

Nascitur locis arenosis incultis: Floret Junio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus, Semen.

Vires. Calfac. & sicc. incid. discut. vulnerarium, uerum & nephriticum est. Usus præcip. in lumbricis, ior minibus ventris, calculo impuritateque Renum ac Vesicæ, mensibus obstructis, flatibus hydrope, &c. Extrinsecus isidem in affectibus adhiberi potest, lavando, cataplaſſando, &c.

PRÆPAR.

1. ▽ stillat. Ex tota planta florente.

2. Oleum stillat. quod raro prostat.

CCCXL. Taraxacum.

Dens Leonis, Brunf. Matib. Dod. Lob. (& corona, caput Monachi,) Tab. Ger. Hieracium majus, Trag. parvum, Cord. in D. Hedipnos major, Fuchs. Taraxacon minus, Lon. Dens Leonis latiori folio, C.B. 1. German. Pfaffenblatt/ Münch. Stöppff.

Habetur & major & media quo vulgatior est folio acutiore, aliquando obtuso.

Crescit in herbosis locis: Floret Aprili, Majo.

OFFICIN. NAT.

Radix, Folia.

Vires. Refrig. & sicc. 2. saporis amari, abſterg. aperit. Epaticum est, cum Endivia conueniens, quia tamen poteptius

operatur. Usus præcip. in febr. putrid. in veteratis, &c. Extrinsecus maculas abigit oculorum (lac ex disruptio carne, ter quotidie oculis inditum,) vulnera ac ulcera abſtergit, &c.

N. Radix amuleticæ curare dicitur affectus oculorum peculiari tamen modo, ut volunt collecta. Nimirum sunt qui in frorum per fossam subitus factam evellectant. Sunt qui quoquo modo fossam in novem secant frusta, novemque diebus de collo suspendunt. Alii integram radicem adhibent. Idem Amuleum & tertianam fugare dicitur.

PRÆPAR.

▽ stillat. Ex planta cum radice foliis ac floribus collecta initio Maji.

CCCXL I. Thlaspi.

Barrenſenff. Genera varia sunt, eaque promiscue uisualia. Præferuntur tamen arvensia.

Nomen Thlaspi Botanicis fere omnibus vulgare est.

Nascitur in locis incultis saxosis, apricis, parietibus ac rectis. Floret Majo, maturescit Junio.

OFFICIN. NAT.

Semen & Herba.

Vires. Calf. & sicc. 4. abſtergit. Usus præcip. in internis abſcessibus rumpendis, mensibus ciendis, Ifchiaticis affectibus curandis. Extrinsecus abſtergit ulcera que cunque manantia, insuperque ptarmicum est, sed minus vulgare.

N. Gravidis quia fatum necat, infensum censetur.

CCCXL II.

CCCXLII. *Teucrium.*

Teucrium, Fuchs. Cord. in D. Lon.
Lob. Cast. *Teucrium*, 1. Tab. & C.B. 2.
Matth. *chamædrys* 2. seu *assurgens*,
Dod. *Teucrium vulgare fruticans* seu
1. Gluf. bift. *Teucr. latifolium*, Ger.
Germ. *groß Wachengel*.

Crescit locis herboris asperis, arti-
dis apertis: Floret Aprili, Majo.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus, vel & *herba*
insequam flores eruperint collecta.

Vires. Calf. & sicc. 2. *saporis amari-*
nibus omnino conveniens cum cha-
madi.

CCCXLIII. *Thymus.*

Thymus C.B.	1. <i>Vulgaris</i> , folio tenuiore. Hac usualis. 2. <i>Vulgaris</i> folio latiore. 3. <i>Capitatus</i> . 4. <i>Inodorus</i> .
----------------	--

Dicitur *Thymus*, Brunfels. *Trag.*
Matth. Fuchs. *Cord. bift. Lon.* *Thymus*
durior, Cam. nostras, *Cord. in D.* *Serpil-*
lum hortense, Dod. alias *Thymum*.
Arab. *Hasce*. Germ. *Römischer/We-*
scher Quendel/Thymian.

Crescit nostratis in hortis: Flo-
ret Julio.

OFFICIN. NAT.

Herba seu Folia & Semen.

Vires. Calf. & sicc. 3. *saporis suba-*
cris, *atten*, *incidit*, *discutit*. *Usus* *princip.*
*in affe*libus* Tartareis*. 1. *Pulmonum*, *ut*
asthmate, tussi. 2. *Artuum*, *ut podagra*;
omnia viscera referat, *appetuum exci-*

tat. *Extrinsecus in tumoribus frigidis, su-*
gillationibus, inflationibus ventris, dole-
ribus arthriticis.

PRÆPAR.

1. ∇ . *Ex herba cum floribus*.
2. *Spiritus*.
3. *Oleum stillat*.

CCCXLIV. *Thymiana.*

Thymiana (*officinis corruptè Thy-*
miana vel Thuris cortex, *vel Thus*
Judæorum quod Judæi in suffumi-
giis frequenter continentur) *cortico-*
rum quid est ex India allatum. *Videatur*
Styrax rubra, Bellon. Nascaphtum,
Cord. bift. Storax rubra officinarum,
C.B. 3.

Vires. *Constrictionibus vulvæ ex suffi-*
tu prodest. Odoris jucundi gratia & suf-
fimentis immiscetur. Vide Thuris cor-
tex. Claff. 2.

N. Sunt & qui *Ammoniacum ele-*
ctum, *Thymiana* appellant.

CCCXLV. *Tilia.*

Tilia, Ein- denbaum /	Mas & sterilis. Hac nobis inusitata. Foemina, flores ac semen proferens. Hac usualis.
--------------------------	--

Dicitur *Tilia foemina*, Brunfels.
Matth. Fuchs. Lob. Tab. *Tilia, Lon. Dod.*
sativa, Trag. Phyllirea, Cast. Tilia fo-
mina fol. majori, C. B. 3.

N. Est & folio minori *Tilia syvestris*,
Trago, *qua priori per omnia similis nisi*
quod sit minor & nigror.

OFFICIN. NAT.

Flores, Folia, Cortex, Semen, Lignum.

Vires. *Flores calf. & sicc. partium*

tenuis, discut. cephalici sunt. Vjsu precip. te, astringit vulneraria, diaphoretica ac in Epilepsia, Apoplexia, Vertigine. Folia alexipharmacæ est, Vjsu precip. in peste, ac Cortex siccant, repellunt, urinam ac morbisque cateris malignis, in primis menses crient. Extrinsecus ambustis subvenient (mucilago scil. extracta ac inuncta.) Semen fluxionibus quibuscumque no hausto, in vulneribus. Summatim non medetur etiam hemorrhagia narium, est vegetabile quod in fluxionibus quibuscumque (alvi, uteri) usitatum sit quam hac tormentilla radix. Extrinsecus uestem adhibetur in affectibus in vomitu, vulneribus, & sim.

PRÆPAR.

1. ∇ stillat. Ex herba tota cum floribus.
2. Conserv. Ex floribus.

CCCXLVI. Tormentilla.

Tormentilla C. B.	1. Sylvestris. Hec usua-
	lis.
	2. Alpina folio seri-
	ceo.

Appellatur Tormentilla, Brunf. refert, verum promiscue singula in usum Matth. Dod. Cord. Lon. Lob. Caff. Tab. accersi possunt. Provenit locis humidis juxta apophyllum, Fuchs. German. Tormentilla (cui consolida rubra,) Ger. Heptaphyllum. German. Tormentilla/ Heizwurz/ Feuerwurz/ Blattwurz/ roht Gunzel/ roht Hellwurz/ Ruhrtwurz. Crescit passim in herbosis ac arenosis locis: Florere incipit Majo.

N. Sunt qui ~~Agave~~ rever Dioscor. esse velint.

Crescit passim in herbosis ac arenosis locis: Florere incipit Majo.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. Siccat 3. sine insigni calidita-

∇ stillat. Ex herba tota cum floribus collectis Majo.

CCCXLVII. Trichomanes.

Trixópœas, seu Polytrichum officinarum. C. B. Trich. Trag. Matth. Fuchs. Dod. Cord. hist. Lob. Caff. Cam. Trichom. mas, Tab. Ger. Adiantum rubrum, Lon. Polytrichum vulgo Cæsalp. alias capillaris Filicula. Germ. Widerstedt.

N. C. B. Ex Tabern. diversa genera referunt, verum promiscue singula in usum accersi possunt.

Provenit locis humidis juxta apophyllum, Fuchs. German. Tormentilla/ Heizwurz/ Feuerwurz/ Blattwurz/ roht Gunzel/ roht Hellwurz/ Ruhrtwurz. Virescit perpetuo, sterileque est.

OFFICIN. NAT.

Flores seu herba integra, Vires. Adianto (capillo Qis ut & Rumuraria) facultatibus omnibus responderet, ideoque eore recurrentum. Peculiariter tamen monet Tabern. quod ∇ stillat. in primis proficiens it, quibus lecur purificare incipit.

CCCXLVIII.

CCCXLVIII. Trifolium.

Trifolii quam plurima passim occurunt genera, nimis plantae quæcunque foliis ternis germinantes hoc sibimet nominis jure nativo vendicant. Ex omnibus tamen non nisi species paucas Officinis inservit comperimus: hæ sunt

- { Acetosum. Vide Acetosella.
- { Aureum. Vide Epatica nobilis.
- { Odoratum. Vide Lotus & melilotus.

CCCXLIX. Triticum.

Triticum nobis usitatius est duplex hybernum & aestivum 1. dicitur hybernum aristis carens, C. B. 1. Matth. Triticum, Brunf. Cord. b. Dod. Tab. Trit. 1. genus, Trag. Fuchs. Lon. iligo spica mutica, Lob. Trit. spica nutica, Ger. Tupòs, Robus, Arab. Hen. Henca, Hantha, German. Weizen, Winterweize.

2. Appellatur Triticum aestivum, trimestre Setanium, Galeno. Germ. Sommerweize.

Est & Triticum terestre, Cord. Zea amilea, vel Zoopyrum ayleum, C. B. 3. Trit. 2. Trag. Trit. ayleum, Tab.

OFFICIN. NAT.

Semen ejusque Farina & Furfures. Vires. Moderate calfac. emollit, matat, discutit, internus ejus usus cibaritus, multum enim ac bonum nutritiens, insuppediat, incrassat & obstruit. Ex-

trinsecus adhibetur (farina in tumori- bus molliendis, lementis, &c. in oculo- rum inflammationibus ac fluxionibus (cataplasmatis forma imposta) in Erysip- pelate podagrericisque doloribus leniendis (sicca farina imposta.)

Furfures abſtergunt squamulas capi- tis, lenient dolores, (in cataplaſ. vel ſac- culis.)

Triticum trimestre inservit amylo confiendo.

P R A P A R.

1. ▽ stillat. Ex pane in MB.

Vires. Sistit fluxus alvi in infantibus, &c.

2. Oleum Triticici. Parari potest de- stillando per descensum, ex tritico contuso.

N. Alii extendunt triticum contusum super laminam ignitam, vel torrent in fartagine ac exprimunt.

CCCL. Tussilago.

Vulgaris. Hac usualis.

Tussilago	{ rotundifolia
glabra, | Alpina | { rotundifolia ca-
nescens.
folio oblongo. |
|-----------|---------------------------|--------|--|

Dicitur Br̄zoz, Dioſe. Cord. hif. Un- gula Caballina, Brunf. Trag. Tussilago, (Bechium,) Matth. Fuchs. Cord. in D. Lon. Dod. Lob. Čast. vulgaris, Cam. aliis Farfara, Farfarella. Germ. Huff- lattich/Brantlattich/Röſhub.

Nascitur in amenis ac riguis locis crepidinesque fluminum amat: Flo- ret Martio.

N. Dicitur & filius ante patrem, quia Februaria & Martio solis nondum egreditur, repente floret, floresque fugacissimos ultra biduum feret cum caule non persistentes profert.

OFFICIN. NAT.
Folia, Radix.

Vires. Radices & Folia videntia temperatim proxima sunt, (al. refr.) siccata vero modice acris & calida evadunt. Planta est thoracica. Uso precip. internè in tussi (unde & nomen habet) orthopnea, vomicisque pectoris, quibus singulari & fumus ejus ore hiantे attractus mederi creditur. Extrinsecus profunt ulceribus calidis & inflammationibus (folia recentia imposita.)

PRÆPAR.
1. Syrup. de farfara, è succo foliorum.

2. Conserva, è flor.
3. ▽ ſtillat. è foliis.

V.
CCCL. I. Valeriana,
Valerianæ Hortensis.

usuales { Major.
ſunt { Sylvestris Minor.

Hortensis insignitur, Phu magnum, Fuchs, Matth. Lon. majus, Matth. Cord. hift. verum, Cord. in D. Ponticum, Tab. Valeriana vera, nardus agrestis, Trag. Valer. major, Lob. Cam. Valer. hortensis, Dod. Ger. C.B. 1. (cui & Phu folio olusatri Dioscoridis) Carpesium, Cast. Terdina Paracelso. grof Baldrian/grof Gartian Baldrian.

Sylvestris major, C.B. 4. Dicitur

Phu similitudine Elaphobosci Diſcoridi. Valeriana, Brunf. vulgaris, Trag. Cord. in D. Sylvestris, Lob. Dod. Cam. Clus. hift. major, Tab. Phu parvum, Matth. Cast. Phu Dioscoridi, Brunf., vulgare. Fuchs. Tab. Phu Germanicum, Fuchs. grof wild Baldrian,

Minor appellatur Valeriana palustris (Sylvestris) minor, C.B. Valeriana exigua vel 4. Trag. Valer. minor, sylvestris. Lob. minima, Dod. sylvestris. seu palustris minor, Cam. Phu minus, Lon. Tab. minimum, Matth. Cast. Cam. (Epit.) Stein Baldrian,

Phu verum colitur nobis in hortis, in Ponto & Creta sponte provenit, nasciturque in pratis aliisque locis humidis: minus, in campestribus uidis: Florent Majo, Junio ac Julio.

Optima censetur hortensis, cui succedit minor ac demum major.

OFFICIN. NAT.
Radix præcipue tum & Herba Phu veri.

Vires. Calf. & ſicc. 2. atten. aperitum alexipharmacæ sudorifera ac diuretica sunt. Uso precip. in imbecillitate viſus, peste, asthma, pleuritide, obſtruct. Epatis, Lienis, Ureterum, Hernia, Ilero, & ſim. Extrinsecus confortant viſum, maculas oculorum abſtergunt cephalalgiam ſedant, menses ſcient, ſudorem premovent (in balneis) exiſcant catarrhos (ſuffiſi) bubonum ac antracum malignatam corrigunt, globulos sagittasue infixas extrahunt, ulcera inveterata mundificant.

C L A S S I S I.

167

N. Sunt qui radicem pro amuleto ferebantur quotidiane habent eamque de collo suspendunt.

P R A P A R .

1. ∇ . Ex integra planta (radice caule ac foliis) in fine Maii.
2. Extratt. Itidem ex integra plantula vel radice sola paratur.

CCCLII. Verbasum.

$\Phi\delta\mu\Theta$, Candelaria, Candela regis, Lanaria, Wulffraut / Kerzenraut / Brennraut / Himmelbrand / Unheldenfelsen / Königskerzen.

Verbascum	C. B.	{	mas	flatifolium luteum, 1.
			Album	angustifolium pallidum, 2.
				flore luteo magno, 3.
			fœmina	flore albo, 4.
				lychnitis flore albo parvo.

Nigrum	C. B.	{	fol.	papav. corniculati,
				flore ex luteo purpurascente.

Salvi folium. Hoe singulare & rarum speciebus 4.

Ex his usualiora sunt: Verbasc. latifolium luteum cuius Vicarium est, Verbasc. fœmina flore luteo. prius insignitur Verbascum, Matth. in D. Verbascum mas, Lob. Cast. Verbasc. candidum mas, Lon. Verbasc. latius, Dod. Tapsus barba. Ger.

Posterior, Verbascum seu candegia, Trag. Verbasc. nigrum. Fuchs. Verbas. maximum album fœmina flore subpallido, Lob. Verbasc. leum, Tab. Verbasc. lichnite minus, Junio.

Crescent in locis arenosis: Flo-

rit Junio.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores, Radix sed raro: Vires. Calp. moderate ac sicc. emoll. sit, dolores lenit. Usus precip. in mor. pectoris tuffe, expunctione sanguinolentim in ventris terminibus.

Peristereum, Verbenaca, Verbe-

na, Arab. Beneran, Albea, &c. Eis-

senfraut / Eisenrich / Eisenhart / Dau-

bensfraut /

Verbe-

CCCLIII. Verbena.

Peristereum, Verbenaca, Verbe-

na, Arab. Beneran, Albea, &c. Eis-

senfraut / Eisenrich / Eisenhart / Dau-

bensfraut /

- Verbena
 1. Communis. *Hec usualis.*
 2. Tenuifolia Verbenaca
 Verbena supina, Tab.
 3. Fœmina. *V. Erythron.*

Dicitur Verbena, *Lon. recta, Trag. mascula, Brunf. communis & sacra recta, Lob. Verbenaca, Matth. Cast. supina (& fœmina,) Fuchs. Cord. in D. recta, Dod. Tab. fœmina, Cam. vulgaris, Clus. al. Columbaris. Verbenaca communis ceruleo flore, C. B. 1.*

Crescit paullim juxta muros & vias: Floret Julio ac Augusto,

OFFICIN. NAT.

Herba seu Folia.

Vires, *Calfac. & sicc. saporis amari, astring. Cephalica ac vulneraria est. Usus precip. in dolore aliisque affectibus capitidis (a frigidis humoribus) in affectibus oculorum, peccoris, in tussi inveterata, in obstruet. Epatis ac Lienis, Ictero, torminibus ventris, dysenteria, in primitis atterit ac expellit calculum, libidinem coercet, febrim tertianam fugat, arthritidem mitigat, vulnera sanat, partum facilitat. Extrinsecus, in cephalalgia, odontalgia, alopecia, melancholia, mucorum lippidudine, imbecillitate, rubore, in Angina, in raucedine (collo circum plasmata) in tumore glandularum, in faucibus (gargaris) in dolore Lienis (cum axung. porci) ac podagrico mitigando, in vulneribus astringendis ac purificandis abstergendis in procidentia ani, in marescis, &c.*

N. 1. Sunt qui febrim tertianam ac quartanam peculiari modo ea curant.

Nimirum in tertiana recipiunt geniculum tertium (à terra) idque sursum decerpsum propinuant: in quartana quartum.

N. 2. *Amaleticè strumam verbenarum, sunt qui statuunt. Modum Macellus Empyricus edocet: Radicem transversim in partes duas jubet dividere, inferiorem suspendere de collo, superiorem infumo. Sic arescente parte superiore strumam arescere aut. N. Quod si utraque pars postmodum in fluentem coniatur, malum recrudescere idem afferat.*

N. 3. *In dolore capitidis sedando quantus valeat si de collo suspendatur, videlicet apud Forest. lib. 9. observ. 52.*

PRÆPAR.

1. ▽ stillat. Ex herba cum floribus estate collectis.
2. Est & Unguentum de Verbena, alias Unguentum Jovis dictum. Vide August.

CCCLIV. Vermicularis.

Sedum minimum, Tab. 3. Fuchs. Sedum minus 3. & Vermicularis, Trag. Lob. 3. Matth. Cast. Sempervivum minimū, Illecebra. Semper vivum, 3. Dod. Lon. dij. 3. Diosc. dij. acre, Cord. bist. Portulaca 3. Brunfels. Vermicularis sive Illecebra. Ger. German. Matropfesser / klein Haustwurz.

Crescit in muris, locisque arenosis. Floret maximè estate integra.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus.

Vires, *Calf. & sicc. validè, saporis acerr.*

errabilem per vomitum insigniter eductam astringendis, in duritate Lienis, in colica astringendis, in laxitate dentium (quorum signum Unde usus præcip. in febribus, Exlixirum refert) ac putredine gingivarum (gargarism.) rubificat, Vestibutica est, strumas discessit.

1. Conserv. ex summi.
2. Διστillat. Ex herba cum incipit florere.
3. Syr. Ex succo & saccharo.
4. Sal. Ex cinere.

CCCLV. *Veronica*.

Ehrenpreis/Grundtheil.

{ 1. erecta.

Mas { 2. supina & vulga-
tissima. Hec usualis.
| latifolia.

Veronica Spicata angustifolia,
C. B. minor.

Fœmina seu pratensis ser-
pyllifolia.

Insignitur Teacrium, Trag. Ver-
onica, Tab. Veronica mas, Fuchs. Lon-
geronica mas serpens, Dod. Veroni-
ca vera & major, Lob. (cui & major,
epentennialium.) Cam. Ger. Vero-
nica vulgaris supina, Cluj. hisp.

Crescit in Dumetis. Floret Junio-
brisque est subceruleis, rarius
undidis.

Eligenda quo circa quercuum ra-
ces nascitur.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores.

Vires. Calfac. & sicc. saporis amari
astringentis, incidit, vulneraria insi-
guis ac sudorifera est. Usus præcip. in
rejone ac obstrukione Lienis, hinc &
primis in colica, in scabie, pruritu, pe-
ste, vulneribus, &c. Extrinsecus famo-
sus est in vulneribus abstergendis,

astringendis, in duritate Lienis, in colica
(clysmat.)

1. Conserv. ex summi.

2. Διστillat. Ex herba cum incipit
florere.

3. Syr. Ex succo & saccharo.

4. Sal. Ex cinere.

CCCLVI. *Victorialis*.

{ Mas longa. Hec usualis.

{ Fœmina; est species gladioli, C. B. 3.

Appellatur. Allium montanum,
latifolium maculatum C. B. 9. (inter
allia.) Allium alpinum, Tab. (cui &
Victorialis mas.) Allium anguinum,
Matth. Cam. Porta, Serpentinum, Cast.
Ophioscorodon, Lob. Victorialis lon-
ga, Cluj. (cui & major.) Germ. Sieg-
wurz.

Crescit in alpibus: Floret cum a-
liis speciebus allii.

OFFICIN. NAT.

Radix crinita.

Vires. Calf. & sicc. perinde ac allium
agreste cui & in facultatibus aliis per
omnia similis existit.

N. Plebinostri, Iudeisque amule-
tum est familiarissimum, quo à spectris
aereaque infecto se tutos fore persuasi sunt.

CCCLVII. *Vinca*.

Κλημάτις δαφνοειδής, Singrum/
Ingrum.

Clematis Da- { 1. Minor. Hec usualis.
phnoides, { 2. Major.

C. B. { 3. Flore pleno.

Nominatur Vinca pervinca, Brunf.
Lob. Tab. pervinca, Trag. clematis,
Yyyy Matth.

Matth. Cord. in D. Clem. Daphnoides, Dod. Fuchs. Lob. Cam. Tab. Clus. b.

sis atque arenosis : Floret Julio ac Augusto.

Solo gaudet frēcundo : Floret Aprili, Majo, viret semper. Flores cęrulei sunt, quandoque candidi rariū rubentes vel subpurpurascen-
tes.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires, Refrig. sicc. & astringit (Dodonaeo calfacit i. sic. amplius.) Vulneraria insignis est. Usus præcip. in fluxionibus alvi, dysenteria, hemorrhoidibus, Expuitione sanguinis, vulneribus, seroso li-
quore manantibus. Extrinsecus in profu-
vio mensum, narium, in laxitate & do-
lore dentium : lac extinctum revocat.

N. Adhibetur quoque ad profligando morbos incantatione introductos (in lotionibus, &c.)

PRÆPAR.

▽ stillat. Ex Radice foliis ac flori-
bus principio veris collectis.

CCCLVIII. Vincetoxicum.

Ασκληπιας, Dioscor. Hirundina-
ria, Schwalbenwurz.

Asclepias	1. albo flore & Gerard. 2. nigro flore	Hac usualis.
C. B.	3. Cretica	minus u-
	4. Virginica	fualis.

Insignitur Hirundinaria, Brunfels. Trag. Lon. Vincetoxicum, Matth. Dod. Caff. Asclepias, Fuchs. Cord. hist. Lob. Tab. Cam.

Crescit in sylvis, locisque petro-

OFFICIN. NAT.

Radix raro Semen.

Vires. Calfacit atque sicc. moderat, atten. alexipharmacæ ac sudorifera eī insignis. Usus præcipui in peste, aliisque venenosis affectibus, in obstruktionibꝫ mensum in palpitatione cordis, ac lipothymia, in Hydrope. Semen commenda-
tur ad calculum. Extrinsecus usus tam florum quam radicum ac semenis est in ulceribus fôrdidis ac malignis purifican-
dis, ad illius infectior. venenator, in ulce-
ribus mammarum, &c.

Dosis rad. 3j.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integra planta.
2. Extract. cum S. V.

CCCLIX. Viola pur- purea.

Ex variis violarum classibus, quæ apud Botanicos occurrit, tres offici-
nis potissimum considerandæ veni-
unt. Viola purpurea Martia, de qua
hic. Viola lutea, de qua in Cheiri ac
Viola tricolor, de qua in Jacea.

E violis purpureis martiis infcrun-
tur in officinas odoratae, neglectis in-
odoris.

Insignitur Viola, Lon. Viola sativa,
Brunf. Viola Martia odorata nigra
seu purpurea, Trag. Viola purpurea,
Fuchs. Matth. Caff. Viola nigra, Dod.
Cord. in D. Ger. Clus. hist. Viola martia
purpurea, Tab. Viola præcox, Lob.
Viola

Ti^ola martia purpurea flore simplici
doro, C.B. i aliis violaria, German.
Violentraut/Beiltraut/braune Biolen/
Benz Biolen.

Eligatur odora.

Solo gaudet umbroso ac aspero,
uita vias, sepes & muros, &c. Flo-
ret circiter finem Martii ac initium
Aprilis.

O F F I C I N . N A T .

Flores, Folia, Semen.

Vires. Violaria (principue flos) refrig-
erant. (flores exsiccati refrigerant im-
mollit siccantque) emolliat, laxat, cor-
dis est ac pectoralis, expectorationem
moveat. Usus precipuis ac creberrimi
ibile principue atra mitiganda, in servo-
februm compescendo, dolore que capi-
t unde nato, in tussi, asperitate gutturis,
starris acribis, pleuritide, &c.

N. 1. Flores alvum leniter subducunt.
Extrinsecus adhibetur herba crebro in
isionibus, cataplasmatis, clysteribus, &
c. Seminis usus rarus est, isque in ob-
tulione Renum, ubi emulsioni potissum
inservit, de qua nota, quod plerum-
e vomitum ac secessum moveat.

N. Flores locum sibi vendicant inter-
res illos cordiales famosos.

P R E P A R .

1. Syrupus violar. solutivus. Ex mul-
ti infusione florū recentium in ∇ .
Vires. Ex viribus supra enumeratis,
maxime lenit alvum.

Dosis 3ij. ad 3iiij.

2. Syrupus ex succo violar. (syrupus
violar. simpliciter dictus.)

3. Syrupus violarum compositus Me-
sua. Ex decoct. flor. 3j. sem. Cidon.
Malvæ jujub. sehest. an. N. xx. in ∇
cucurb. 1b. vj.

4. Syrupus violatus regius, i.e. Julep,
violar. ex ∇ . flor. & sacchar.

5. Conserv. Ex floribus selectis à
parte herbacea (alabastris).

6. Acetum. Ex infusione florum.

7. Oleum. Ex floribus infusis in o-
leo omphacino.

8. ∇ stillat. Ex floribus.

9. E tota herba.

10. Tinctura. & flores macera in

propria ∇ leviter exprime & cola.

N. Addi hic potest spir. \oplus i. in Tin-
ctura Rosar. aut Glückradti: verum ve-
reor, ne color inde mutetur, quod tamen
viribus nihil derogat.

N. 2. Eleganter quoque violarum Tin-
ctura conficitur, si flores phlegmate \oplus i.
(N. pluries, 8. vel 9. super \ominus cohobato)
irrorantur, digeruntur ac exprimun-
tur.

11. Extractum. Ex succo lentissi-
mo igne inspissato.

12. Flor. violar. 1b. inde cucur-
bitæ etiam sine conquassatione, af-
fusaq; Δ & 1b. pone in M tepidum,
ut coloretur: exprime ac procede ut
moris: nimicum expressum succum
novis floribus affunde, macera, expri-
me, inspissa.

Dosis 3j. Sala.

N. 1. Gemmas integras non rejectis
alabastris (foliis exterioribus) adhibere
licet. 2. Esi color ultra semestre spacium

non durat, nihil tamen inde viribus decedit. 3. Si ex floribus exiccatis idem conficeret volueris, ad eundem illum modum id præstare poteris, praterquam quod major aqua copia requiratur.

12. Trochisci. Vide Disp.

CCCLX. Vitis.

Αμπελός οινοφόρος., Vitis Vinifera. Arab. Harin. Weinstock / Weinreb.

Loca amat aprica: Floret Junio.

OFFICIN. NAT.

Folia, quibus adjungi poterit Succus (lacryma) ex amputatis palmitibus extillans, sic & Vinum, Omphacium, Tartarius, Uvae, Acini uvarum, Uva passa, Vinacea, quippe hæc omnia absque operatione officinali suppetunt.

Vires. Folia (pampini) capreolique refrigerant, astringunt valide. Vtius præcip. in dysenteria, vomitu, pica, expunctione sanguinis aliisque hemorrhagiis sistendis, (succus expressus assumitur.) Extrinsecus refrigerant ac leniunt capitum dolores ac aestum, conciliant somnum in lotiobibus pedum ut & ipsi capiti adhibita.

Succus ex amputatis palmitibus extillans. (Aqua Vitis, Lachryma Vitis.) Intrinsecus vim habere creditur attenuandi & expellendi calculum: oculorum caligini medetur ac rubedim, (oculis instillata) imperigines sanat, si locus affectus nitro ante fricatus, easalavetur.

N. De Vino Omphacio, aceto ac Tarato vide suis locis infra.

Uvae immaturæ, (Agrestæ.) Refrigeraant & siccant, astringunt. Proinpote-

rit esse usus earum in febribus ardentiibus, excitant scil. appetitum, fluxum ventris sedant, ac sanguinem indigescunt precreant. Vide etiam omphacium.

Uvae maturæ calfac. & hum. 1. n. center deglutitæ generant inflationes & cruditates ventriculi, diarrheam, & simil. magis tamen id faciunt albescentes, minus rufescentes. Exiccatæ uvae ventriculo commodiores sunt, appetitumque excitant, alvum laxant.

Uvae passæ, sunt uvae maturæ vi caroris exiccatæ, sive calore solis exicatione illa peracta sit, unde passulae dulciores resultant: sive calore cibani unde dulcoacidæ. Prostant uvarum passularum, potissimum genera tria, Passulae scil. maximè, seu Damascene Zibeba dictæ. 2. Passulae majores Germanicæ Rosinlein / è quibus sunt, quas uvas Massilioticas vocant Germ. blaw Rosinen. 3. Passulae minores seu corinthiacæ.

Vires. Omnes calide sunt seu tempe rate, leniunt, alvum laxant, acrimoni am hebetant, ventriculo, pulmonibus ac Epatis gratae sunt, tussim mitigant. Zibeba dictæ exemplis acinis, (gigantis) in fontan. vel stillat. convenienti infusa, potum agrotis exhibent sat gratum siue convenientem. Acini vim habent astritoriam convenienti que in vomitu, alvi que fluxu, sive intrinsecus sive extrinsecus adhibeantur (correniur scil. ac reruntur.)

Vinacea, i.e. siliqua cum acinis in expressione musti residue, magnarū virium perha-

verbentur in arthriticis doloribus sed
dandis. Si membrum affectum Vinaceis
ursecalescentibus imponatur.

P R A E P A R.

1. Canis farmentor.
- Vires. Adhibetur ad cauteria, & fur-
fures capitis extergendos.
2. Loch passulatum. Vid. l. 2.
3. Mel passulatum. Vid. l. 2.
4. Condit. passula laxativa. V. Aug.

CCCLXI. *Virga aurea*.

Virga au-
ta C. B. | <ol style="list-style-type: none"> 1. V. A. major seu Doria. 2. V. A. latifolia serrata.
<i>Hujus loci.</i> 3. V. A. angustifolia ser-
rata. <i>Hac & sarraceni-
ca dicitur.</i> 4. V. A. angustifol. minus
serrata. <i>Hac Serrata
surrogari apta est.</i> |
|-----------------------|---|

Secunda dicitur *Virga aurea*. *Cam.*
Epit., *Ger.* V. A. serratis foliis, *Tab.* V.
A. altera serrato folio, *Lob.* V. A. mar-
gine crenato. *Dod.* V. A. minor laci-
niatis foliis, *Cam.* German. *gulden*
Wundkraut / ein ander Heydnisch
Wundkraut.

Quarta dicitur V. A. *Math.* *Dod.*
Lon. *Cast.* *Villanovani*, *Lob.* V. A. foliis
non serratis, *Cam.* *Epit.* V. A. major,
angustifolia, *Cam.* *Symphytum* pe-
treum 3. *Tab.*

Crescit angustifolia ut plurimum
in sylvis: latifolia in collibus agro-
rumque marginibus & vineis: Floret
Julio & Augusto.

O F F I C I N , N A T .
Folia & Flores.

Vires. Utraque calv. & sicc. 2. astrin-
git, vulneraria est celeberrima, in irinfe-
cione & extrinsecus adhibita, nec non &
lithontriptica diuertericaque non e postre-
mis. Confert uidem diarrhoea & dysente-
ria: sanguinis expiutioni medetur, muci-
leginem Renum & Vreterum efficaciter
abstergit, putredinem gingivarum, den-
tiumque vacillationem curat.

P R A E P A R.

▽. stillat. Ex herba cum flor. Ju-
lio & Aug. collecta.

CCCLXII. *Virga aurea*, alias con-
solida *Sarracenica*.

Solidago Sarracenica, *Trag.* *Fuchsf.*
Dod. *Lon.* *Lob.* *Consolida aurea*, *Tab.*
Herba Doria, *Ger.* *icon.* *Virga aurea*
angustifolia serrata, *C. B.* 3. *Heydnisch*
Wundkraut.

Crescit in locis montanis, sed ma-
gis uidis & depresso.

O F F I C I N , N A T .

Folia.

Vires. Astringit, amara est siccaturque
evidenter, vulneraria est insignis usi
interno & externo adhibens apta, mede-
tur & fistulis, ulcera maligna mundifi-
cat ac sanat.

Viscum, vide in *Quercu*.

CCCLXIII. *Ulmaria*.

Barba Caprina 1. *Lon.* *BarbiCa-
pra*, *Lob.* *Barbula Caprina* 1. *Trag.* *Me-
desilium*, *Cord. bist.* *Regina prati*,
Dod. *Ger.* *Ulmaria*, *Clus.* *Tab.* *Barba ca-*

præ floribus compactis. C. B. 2. Germ.
Geishblad.

Crescit locis uidis juxta flumina,
& sim. floret Junio. Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus & nonnun-
quam radix.

Vires. Refrig. siccitat astringit, sudori-
fera & alexipharmatica est, proin conve-
nit in fluxibus omnis generis, in diarrhaea,
dysenteria, fluxu menstruo nec non in ex-
punctione sanguinis, resistit pesti. Extrinse-
cua sunt qui radicem recentem contusam
vulneribus imponunt tum ad fistendum
sanguinem, tum ad consolidanda vulnera.

PREPAR.

1. ∇ billat. Ex foliis cum floribus.
2. Extract. Quod admodum Quer-
etano probatur in peste. Ph. Rest.
cap. 26.

CCCLXIV. Urtica.

Avaliophy	Maxima	Ha u-
	Urens	

Urtica	Romana	suales.
	Fatuous	

B. vestris.

Mortua, vide infra.

Maxima dicitur Urtica major,
Brunf. Fuchs. Lon. Tab. Urtica vulgaris
Urens, 1. Trag. Urtic. 2. Matth. Cast.
Urtica. Cord. in D. Urt. urens, Ger. Urt.
urens altera, Dod. Urt. sylvestr. aspe-
rior, Lob. Urt. communis seu major
& foemina, Lob. Urtica urens ma-
xima, C. B. 1. German. grosse heisse
Brennessel.

Minor insignitur Urtica minor,
Brunf. Fuchs. Lord. bist. Lon. Tab. Ger. Urt.
tic. 3. Trag. Matth. Cast. Urtica urens
minima, Dod. Urtica minor acrior,
Lob. Urtica minor acrior, Lob. Urt.
urens minor, C. B. 3. heiter Nessel.

Romana dicitur: Urtica legitima,
Clus. bist. Urt. Rom. Trag. Fuchs. Matth.
Romana vel mascula, Lob. Cam. Tab.
Ger. Urt. 1. Matth. Cast. Urtica urens,
1. Dod. German. Römische Welsche
Nessel.

1. & 2. Crescunt passim locis a-
renosis juxta sepes secus muros, &c.,
prior potissimum sylvas amat. 3.
colitur in hortis. Omnes vigent &
stature.

OFFICIN. NAT.

Urtica maxima Radix. Semen, (Ju-
lio & Augusto colligendum,) Folia
Minor. Herba, Roman. Semen.

Vires. Urtica omnis caff. moderate
& sicc. 2. partium tenuissimum est, aperit, in-
cidit, abstergit, emolliit, duretica est, & li-
thontripica. peculiariterque ciente ad-
versatur ut & Hyoscyamo. Radix (ur-
tica maxima) commendatur maximope-
re ad Icterum. Herba usus in gangrys
(decocta & propinata.) Eadem in oleo
sumptra solvit alvum, abstergit Renes, cal-
culos expellit, expectorationem morbillou-
rumque eruptionem promovet. Semen
(Roman.) Usus crebri est in Pulmonum
affectionibus, asthmate, tisi consumaci, pleu-
ritide, perspirnitonia. Extrinsecus repre-
mit urtica uvam inflammatam (in gar-
garis.) sedat hemorrhagiam narium (ur-
tica)

CLASSES I.

175

ta minor scil. contusa vel & succus ejus
expressus naribus inditus > gangrenam
undiscitat.

N. 1. Noverant & Chirurgi urentis
vias, in ruderibus, &c. magna ex par-
te tota & state florent.

N. 2. Pruriginis ab urtica introductis
medetur oleum olivarum.

CCCLXV. Urtica mortua seu
Galiopsis.

Varia genera & urticæ mortuæ
sim observantur, colore, odore si-
& sim, differentia. Datur foeti-
& non foetida: maculata & non
maculata: flore purpureo, albo, lu-
go. Primas autem præ cæteris dant
radice ac præcipue maculatæ, quam
tenuinam suspicantur *Galiopsis*
Dioscoridis, ex lacteo scil. ductu, qui
olia media in longum interfecat.
Quae surrogari tamen non nequit &
foetida non maculata.

Maculata insignitur *Lamium alba*
lnea notatum, C.B. 5. *Urtica lactea*,
Matth. *Galiopsis Dioscoridis*, *Cam.*
Silzadella vulgo seu Lienaria (quod
enī conveniat.)

Non maculata est, quæ inscribitur
lamium purpureum foetidum folio
obrotundo seu *Galeopsis Dioscori-*
dis, C.B. 1. *Urtica labeo mas*, *Brunf.*
lamium, *Trag.* (vel *urtica* 8. 9. 10.)
Fuchs. *Galeopsis*, *Cord. hist.* *Lon.* 2. *Tab.*
purpurea, *Cast.* *Urtica iners altera*,
Dod. non mordax, *Lob.*

Crescent juxta sepes, parietes,

vias, in ruderibus, &c. magna ex par-
te tota & state florent.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. *Calfac.* & siccata præcipue conser-
mendatur *Galeopsis* fl. purpureo ad dy-
senteriam (decoctum propinatum) flores
albi ad fluorem album specifice celebran-
tur. Extrinsecus medetur urtica pano,
&c.

PRÆPAR.

Conservæ. Ex floribus albis.

Z.

CCCLXVI. *Zedoaria*.

<i>Zedoaria</i> 1. rotunda Bitwer / 2. rotunda C.B. 3. tuberosa 4. Geiduar	<i>He promiscue</i> <i>usuales.</i> <i>nigricans</i> > <i>insignatae.</i> <i>I. Insignitur Zedoaria, Lon. Matr.</i> <i>Lob. Zed. radice longa, Clus. in Coroll.</i> <i>Zedoaria & veterum Arnabi, 2. spe-</i> <i>cies radice longa, Cord. hist. C.B. Za-</i> <i>dura, Zaduar, Zudar, &c. Fuchs. in</i> <i>comp. medio.</i>
---	--

2. Dicitur *Zerumbet Serapionis*,
Lob. Zurumbethum, *Cord. hist. Zerum-*
beth & Zedoaria rotunda, *Fuchs.*
comp.

N. 1. *Data has Zedoarias non differ-*
re inter se, nisi sola forma, adeoque ejus-
dem radicie partes esse, videre licet apud
Lobelium in advers. & observ.

N. 2. *Tabernemontanus & Matthio-*
lius Zedoarium Avicenne nihil aliud esse,
quam Antoram modernorum, probare

mitimus

nituntur, Dodonaeus Zedoarium officinale seu Lengibel, German. Imberum pro Zerumbeth Avicenna & Separationis, habet.

Advehitur è Siparum regione & ab extremis Indiae finibus.

OFFICIN, NAT.

Radix sola,

Eligitur odorata, albida, amara, ponderosa, non cariosa.

Vires. Calfac, & fusc. 2, incid, flatus discutit, amarissimi est saporis ac alexipharmacum. Vsus præcip, in doloribus colicis atque ventriculi: animalium venenatorum moribus opulatur, lienteriam fistit, vomitiones reprimit, menses cœt, suffocationi uteri efficaciter succurrat, ali vi tinea quascunque enecat, antidotis permiscetur.

PRÆPAR.

1. Condit. Zedoaria. Conditur ut Zinziber.

2. Confect. Zedoarie. Fit l. comm.

3. Extract. Fit cum V.

N. Subsistit poterit decoctum insipidatum.

4. Oleum stillat. Cum ∇ ascendit.

5. ∇ stillat.

6. Balsamus. Ex oleo & corpore olei nucifæ.

CCCLXVII. Zinziber, Zingiber.

Zingiber, Zingiberis, Tigrisepis. Zingiber. Lob. Monard. Zingiber & ejus filia, Matth. Zinziber, Lon. Gingiber, Garz. ab H. Arab. Zingi-

bel seu Lengibel, German. Imber. Ingber.

N. Reperiuntur apud Aromatarium radices albe & rubentes: ha rubrica, illa sapè creta infecta, quo à teredinibus quibus candidiores & molliores magis obnoxiae, præservantur.

Advehitur copiosum ex Calecut Indiae Emporio, atque ex Trogloditi- ca Arabica.

Vires. Calfac. potenter, sed non primum statim occursum, adeoque partium est crassorum, earumque non terrestrium sed aquarum, & consequenter kumelantum aperit incidit attenuat. Conseruit ventriculo, thoraci, atque visceribus, appetitum prostratum excitat, putredinis ac malignitatis humorum resilit.

PRÆPAR.

1. Zingiber in India seu China conditum. Convehitur ad nos ex India, conditum scil. recenter saccharo, vel quodam mellis genere, quod quibusdam è siliquis exprimitur.

2. Conditum nostratum. Fit lege commun. Vide l. 2.

3. Confectio Zingiberis. Macera radices aliquandiu in ∇ vel lixivio, postea scinde in tenues & oblongas particulas, exiccaque: hinc confice l. c.

4. Zingiber laxativum. V. Auguste.

5. Spec. Diaz Zingiber. Vide Disp.

6. O. stillat. Fit lege commun. Vid. l. 2.